

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kemal Burkay'ın ANILARI ve GERÇEKLER

Derleme
Tarih-Politika

Derleyen
nasAjans

Kemal Burkay'ın Anıları ve Gerçekler

Tarih-Politika

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Kemal Burkay'ın Anıları ve Gerçekler

Derleyen

nasAjans

Birinci Baskı İstanbul-Haziran / 2013

nasAjans Yayınları 12

Tarih-Politika 2

Editör

Mehmet Gül

Kapak

nasAjans

Baskı

Özdemir Matbaacılık

Davutpaşa Cad. 4. Güven Sanayi Sitesi

C Blok No: 242

Topkapı / İstanbul

Tel: 0212 577 54 92

ISBN: 978-9944-221-09-2

Tüm hakları saklıdır.

nasAjans'tan izinsiz basılıp çoğaltılamaz.

nasAjansYayınları

Alemdar Mah. Divanyolu Cad. Erçevik İşhanı, Kat: 2,

D.: 212-213 Cağaloğlu-Fatih/ İstanbul

Tel. & Faks: 0212 567 27 68 - 576 82 21

e-mail: nasprint@biri.com.tr

nasajans@gmail.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Derleyen
nasAjans

Kemal Burkay'ın Anıları ve Gerçekler

Tarih-Politika

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İÇİNDEKİLER

Yayıncının Notu - 7

**Kemal Burkay Anılarıyla Ortak Geçmişimizi Karalamak
ve Geleceğimizi Karartmak İstiyor- Ortak Açıklama - 9**

Kemal Burkay'a Açık Mektup - Rifat Sefalı - 15

Kemal Burkay'a Açık Mektup - Şadiye Adsız- 21

Kemal Burkay ve 'Anıları' - Berivan Aymaz - 25

Soro Gerçeği ve Kemal Burkay'ın Vıcdanı - Lokman Polat – Ali Berdirhan (*) - 29

Kemal Burkay ve Anıları - Sıyasî Linç Kültürü- A. Bazancir - 37

Sayın Kemal Burkay - B. Bazancir - 39

Kemal Burkay Anılar - 2 Kitabına Tepki - Rojbin Adsız - 41

Kemal Burkay'ın Anıları ve 'Benden Sonra Tufan' Mantığı - Yaşar Bazancir - 43

Sait Aymaz'ın Mektubu - Sait Aymaz - 47

Kemal Burkay'a Zorunlu Bir Yanıt - İhsan Aksoy - 51

Anılarla Aktarılan Tarih - Faruk Aras - 55

Burkay'ın Resmi Tarih Yazma Çabası ve Bazı Gerçekler - Bayram Ayaz - 69

Burkay'ın Anıları Adlı Kitabıyla İlgili Değerlendirmeler - 2 - Bayram Ayaz - 99

Red ve İnkâr Çözüm mü Sayın Burkay - I - Bedirhan Epözdemir - 113

Red ve İnkâr Çözüm mü Sayın Burkay - II - Bedirhan Epözdemir - 119

Red ve İnkâr Çözüm mü Sayın Burkay - III - Bedirhan Epözdemir - 129

Red ve İnkâr Çözüm mü Sayın Burkay - IV- Bedirhan Epözdemir - 143

Red ve İnkâr Çözüm mü Sayın Burkay - V - Bedirhan Epözdemir - 159

Kemal Burkay'ın Anıları Hakkında Bir Açıklama - Sıddık Bozarslan - 173

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - I
Kamil Hesar - 183**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - II
Kamil Hesar - 197**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - III
Kamil Hesar - 211**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - IV
Kamil Hesar - 223**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - V
Kamil Hesar - 237**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - VI
Kamil Hesar - 245**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - VII
Kamil Hesar - 253**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - VIII
Kamil Hesar - 263**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - IX
Kamil Hesar - 271**

**Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - X
Kamil Hesar - 279**

Yayıncının Notu

Deng Yayınları arasında çıkan Kemal Burkay'ın 'Anılar-1-2' adlı kitapları ciddi tepkilere neden oldu.

Tepkiler, K.Burkay'ın, genel olarak 12 Eylül öncesinde aynı partide yer aldığı yoldaşlarını ayrıldıktan sonra hedef alan subjektif yorumlarından hareketle ortaya konmuş olsa da, aslında, Kürdistan tarihinde sıkça rastladığımız 'benmerkezci' egemen anlayış ve düşünce biçimlerini mahkum etmeyi amaçlamaktadır. Bir zamanlar birlikte mücadele ettiğimiz yoldaşlarımızı, gün gelip farklı kulvarlarda yürürken nasıl değerlendirmeliyiz? Bizimle yürürken 'iyi' olan yoldaşlarımız ayrılırken neden hep 'kötü örnek' olmaktadır?

K.Burkay'a verilen yanıtlar, belli bir dönemi aydınlatmanın yanı sıra, esas olarak bu konuda ortaya konması gereken yaklaşım bakımından önem taşımaktadırlar.

Bu yanılla ele alındığında, otoriter ve anti demokratik yapıları eleştirmekte beis görmeyen K. Burkay'ın aynı mevzide yer alarak eski

dava arkadaşlarını eleştiriye tabi tutması, üzerinde ayrıca durulması gereken ciddi bir paradokstur. Demk ki otoriteye karşı olmak otoriter olunmayacağının garantisi olmuyor!

Bu değerlendirme biçiminin sadece Burkey'a özgü olduğunu söylemek haksızlık olur. Hemen bütün parti ve örgütlerde meydana gelen bu türden ayrışmalarda, o ana kadar var olan değerlendirmeler genel olarak farklı bir yöne kaymış, taraflar birbirlerini olumsuz sıfatlarla anar olmuşlardır. Tasfiye edilip bütün bir hayattan tecrit edilenleri ya da 'sıradan bir olay'mış gibi infaz edilenleri burda anmak istemiyoruz, çünkü bu tarz bir 'örgütsel yaklaşım'ı konumuz dışında tutuyor ve farklı bir anlayış ve yaklaşımla ele alınması gerektiğine inanıyoruz. Her ne kadar somut bir örnek veremiyor olsak da, bilimsellik adına, muhtemelen bu kapsama girmeyen ayrılıklar da olmuştur. Fakat gerçek ve bolca örnek sunabileceğimiz genel davranış kalıbı aksi yöndedir; K. Burkey'ın da kurbanı olmaktan kurtulamadığı tek taraflı değerlendirme, günlük çıkarlar adına büyük değerleri heba etme 'cesareti'dir. Disiplin için üretilen şu aforizmayı 'özeleştiri'ye uyarlarsak yanlış bir iş yapmış olmayız: "Özeleştiri pırasa gibidir, başkalarına öneririz ama kendimiz almayız." Eski yoldaşlarının 'kusurları'nı sayıp dökmekte oldukça cüretkar davranan K. Burkey, sözkonusu kendisi olduğunda gayet 'tutumlu' ve 'ketum' davranmakta sakınca görmemiştir. Anılar - 2 adlı kitabı okuduğunuzda şunu sormadan edemiyorsunuz: 'Bu kadar 'kusurlu insan'ın arasında mükemmel bir K. Burkey'ın ne işi olabilir?'

Konunun bu kısmını esas alan yayınevimiz, kamuoyu tarafından bilinen 'Anılar-2' adlı kitaba yönelik eleştirileri derleyip yayınlamayı hem belli bir dönemin aydınlanması hem de belli bir tarih anlayışının şekillenmesi adına uygun bulmuştur. Kemal Burkey'ın eleştiri sınırını aşarak suçladığı şimdi hayatta olmayan kimi devrimcilerin geride bıraktığı anılar elbette ki birçok insana farklı bir bakış edindirmektedir; hayat, Kemal Burkey'ın tasvir ettiğinden daha farklı bir hakikatı ortaya koymaktadır. Tarihe bakışta belli bir perspektifin oluşmasının yanı sıra, suçlamaya konu edilen devrimci şahsiyetlerin aslında kimler olduğunun anlaşılması, işlenen bir yanlışın daha simdiden düzeltilmesi, haksızlığın

giderilmesi, gemişı değerlendirirken belli bir bakış açısından değil, çoklu bakabilen bir dimağın oluşması için bu derleme gerekli ve zorunlu olmuştur.

Mevcut durumda Burkaya yonelik eleştiriler genel olarak eski yoldaşarından gelmiş olsa da zaman içinde bir tarih anlayışının oluşması adına farklı çevrelerin de devreye gireceğine inanmaktayız. Bu kitapta Burkay'a yanıt veren değerli yazar arkadaşlar, bizzat kendi deneylerinden hareket etseler de aslında daha genel bir konunun gündeme gelmesi, tartışılması ve artık iyice yok sayılan devrimci ahlak ve vefa duygusunun yeniden yeşermesi için önemli bir girişimde de bulunmuş oldular.

Burkay'dan çok Burkay'ın anlayış dünyası ele alınır ve 'tarih' denilen olgunun biçimlendirilmesinde doğru yöntemin ne olduğu tartışılırsa amaç hasıl olmuş olacaktır. Nihayetinde Burkay sadece kendi yoldaşlarını değil, belli bir dönemi, o dönemde yer alan politik örgüt, parti ve kişileri de değerlendirmekte, bu dönemi tarihsel kılmak için kendi anlayışına göre bir 'sunum' yapmaktadır. Bu yanıyla da cevaplara muhatap olacağı muhakkaktır. Söylediklerinin yanısıra, anlayışıyla ele alınıp tarihe bakışta bir yöntem tartışması üretirse, birçok yanlış ve haksız nitelemeler içeren 'Anılar-1-2' adlı kitaplar olumlu bir faaliyeti başlatmış olmakla 'hayırlara vesile' olacaktır diye ummaktayız.

Bu derlemenin size ulaşmasında katkı sahibi olan Lokman Polat, Ferhat Baran, Rifat Sefalı ve tereddüt etmeden yazılarını veren bütün yazarlara teşekkürü bir borç biliriz.

Son bir hatırlatma: metinlerde, anlam kaymasına yol amayacak türden kimi hataların olduğunu biliyoruz, ancak 'yayınlanmış metnin sonradan düzeltilmesi'ndeki kusurların daha büyük olacağını düşünerek, herhangi bir 'düzeltme' yapmadan olduğu gibi yayınlıyoruz.

Nas Yayınları

Kemal Burkay Anılarıyla Ortak Geçmişimizi Karalamak ve Geleceğimizi Karartmak İstiyor

- Ortak açıklama -

Eski TKSP-PSK Genel Sekreteri Kemal Burkay'ın *Anılar-Belgeler* (2. cilt) adlı kitabı geçen dönemlerde yaşanan siyasal ve örgütsel sorunları bir kez daha gündeme getiren son derece yanlış görüş ve tesbitler içeriyor. Son 40 yıllık ulusal demokratik mücadele sürecinde yeralan ve bunda emeği geçen her örgüt ve partiden ve hemen her düzeyde kadroların büyük çoğunluğu bu kitapta şu veya bu şekilde kendisini ve içinde yer aldığı örgütü ilgilendiren yanlış görüş ve tesbitler bulmaktadır.

Ayrıca her okuyucu kitapta değişik biçimlerde kendini dışa vuran Kemal Burkay'ın düşünce dünyasını ve ruh halini de rahatlıkla görebiliyor. Bu kitaba egemen olan; kendini her şeyin merkezinde gören, doğru ve başarıları kendisine ve fakat yanlış ve hataları başkalarına maleden, başkalarına tepeden bakan, onları hor gören, sürekli olarak çamur atıp karalayan, kin ve nefret içeren, bir yaklaşım egemendir. Örneğin, kendi partisinin kurucu ve yönetici kadrolarının çoğunu “bir işe yaramaz”, “beceriksiz”, “tembel”, “sorumsuz”, “hırsız”,

“lumpen”, “komplocu”, “hizipçi”, “görevden kaçan”, “korkak” ve hatta “hain”, “katil” vs. olarak nitelendirmektedir. Gariptir ki Kemal Burkay, bu nitelendirmeleri yaparken, kendisinin onların lideri olduğunu sanki unutmuşa benziyor. Kemal Burkay, bu yaklaşımıyla, yeni nesillere kötü örnek oluyor ve onlara olumsuz bir miras bırakıyor.

Kemal Burkay, kitabında, başta kendi arkadaşları olmak üzere, tek tek kişilere saldırmakla kalmıyor, bu süreçte yeralan diğer Kürdistanî örgütlere ve bu örgütlerin kadrolarına karşı da son derece inkarcı ve saldırgan bir anlayış ve yaklaşım sergiliyor. Yaklaşımı son derece kırıkcıdır ve kullandığı üslup ise inciticidir, yaklaşım ve üslubunda aşağılama vardır, hor görme mantığı egemendir. Kürdistanî örgüt ve kişilerin aşağılandığı, zaman zaman hakaretvari bir tarzda değerlendirmelerin yer aldığı aynı kitapta, Türk solundan kadim dost ve arkadaşlarına karşı ise daha kibar ve nazik davranmayı elden bırakmıyor! Hatta okuyucu, bu kadim dostlara yönelik olarak, onları adeta yücelten bir dil, üslup ve mantık görüyor. Kemal Burkay’ın bu ikili tutumunun elbette tarihi maddi bir temeli vardır. O, başından beri “*Türkiyeli*” veya “*Kürdistanî*” olma konusunda tam olarak tercihini yapamadı, hep sınırda bir yerde kaldı, siyasi yaşamı boyunca bunun teorisini yaptı. Kitapta okuyucu hala bunun izlerini ve bu bölünmüş iç dünyasının ruh halini görüyor.

Dersim ulusal direniş hareketinin 1938 de yenilgiye uğramasının ardından Kuzey Kürdistan’da uzun süren bir sessizlik dönemi egemen oldu. 1960’lı yılların başlarında yeni bir kıpırdanma dalgası kendini gösteriyor, yeniden bir diriliş süreci başlıyordu. 1965 de kurulan Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP), yeni dönemin ilk siyasi örgütlenmesidir. TKDP’nin kuruluşu ardından İstanbul, Ankara ve Diyarbakır başta olmak üzere Türkiye ve Kürdistan’ın birçok bölgesinde Devrimci Doğu Kültür Ocakları’nın (DDKO) kurulduklarını görüyoruz. 1960’tan 1970’in başlarına kadar muazzam bir yurtsever Kürt

potansiyeli oluyor. Bu yurtsever potansiyelin oluşumunda ve hatta 1975'e kadar Kemal Burkey'ı göremiyoruz. Bu dönemde Kemal Burkey kadim dostlarıyla beraberdir, o enerjisini TİP'e harcamaktadır. İlginçtir ki Kemal Burkey, *Anıları*'nın hem birinci hem de ikinci cildinde bu sürece hep teğet geçiyor. Kendisi dışındaki diğer örgüt ve partilerin varlığını, bu zorlu süreçte iğneyle kuyu kazarcasına yoğun bir arayış çabası içinde olan kadroları, binbir meşakatle Kürt köylüsünü, işçisini, esnafını, gençlerini örgütlemeye çalışanları görmek istemiyor. İnkarcılığın bu kadarına bu süreçten az veya çok haberi olan hiçbir okuyucu müsamaha gösteremez. Kemal Burkey, TİP ve Türk solundan diğer kadim dostlarıyla, Türkiye ve Türkiye'nin kurtuluşu üzerine teoriler üretirken, Kürt halkı Sait Elçi ve Sait Kırmızıtoprak gibi iki fedakar evladını şehit veriyordu. Bu talisiz olayla iki koldan TKDP başsız kalıyordu. Her nedense bunların ve o dönemlerde Kürdistan'da yaşanan diğer önemli tarihi olayların ve şahsiyetlerin kadim dostlar kadar kitapta bahsedilmeye değer yerleri yoktur. Yoktur, çünkü Anılar, inkarcı bir mantıkla bu dönemde kendisi dışındaki önemli gelişmeleri hep görmezden geliyor.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin yürüttüğü asimilasyon ve ehlileştirme politikasının Kürtler üzerinde bıraktığı etkiler biliniyor, bu politikanın şekillendirdiği siyasi karakterler de az çok tanınıyor. Bu politikanın Kürt şahsiyetleri üzerinde yarattığı izler adeta tahribkar bir nitelik taşımaktadır. Bu yüzdendir ki birçok Kürt şahsiyetlerinin beyinleri adeta esir alınmıştır. Belirli bir gecikmeyle de olsa, bunun farkına varanlar da, beyinsel anlamda sömürgecilerin kafalarına yerleştirdikleri kalın esaret duvarlarını tamamen yıkamamışlardır. Bunun sonucu olarak pratikte sergiledikleri örgütlenmeler düşünce ve hedefler bakımından daima sakat kalmışlardır. Çünkü bu örgütlenmelerin bir ayağı Kürdistanlı olurken, diğer ayağı sömürgeci metropollerde kalmıştır ve sömürgecilerle tamamen

düşünsel kopuşu gerçekleştirememişlerdir. Bunun, daha İttihat Ve Terakki döneminden günümüze kadar gelen, çok sayıda örnekleri vardır.

Başka örgütlerin önderlerini, kadrolarını küçümseyen, onlarla adeta dalga geçen, onları genç ve tecrübesiz gören Kemal Burkay; kendisinin yaşından ve tecrübesinden dolayı, diğer örgütlerin sorumlularından daha fazla sorumlu olduğunu neden görmek istemiyor? Kitabını okuyan her okuyucu bunu hatırlatma gereğini duyuyor kuşkusuz. Peki şimdi Kemal Burkay ve partisinin yeri neresidir? Eğer amaç, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun kurtuluşu ise, o zaman çok eleştirdiği ve "yok oldular", "dağıldılar", "kendilerinden eser kalmadı" dediği örgütlerden, yine küçümseyip hakaret ettiği kadrolardan farklı olarak Kemal Burkay ve partisi ne yaptı? Çok küçük de olsa, açık ve net bir hedefi de olmasa, varolsun ama benim olsun! İşte Kemal Burkay'ın mantığı hep bu oldu. Kuşkusuz yaşanan yenilgiden her örgüt nasibini aldı. Bunda elbette tüm örgüt yöneticilerinin sorumluluğu vardır. Fakat kendisine büyük bir misyon biçen Kemal Burkay'ın sorumluluğu herkesten çok daha büyük değil midir?

Kemal Burkay, son 40 yıllık siyasal tarihimizi ve bunda rol alan insanları kendi düşünce dünyasına uygun bir şekilde yorumlayarak, yaşanmış gerçekleri çarpıtıyor, gelecek nesilleri yanlış bilgilendiriyor. Kitabında izlediği bu üslupla sadece büyük yanlışlar sergilemiyor. O, gelecek nesillerin zihinlerini de çelip bir bütün olarak toplumu yanıltmak istiyor. Bu çerçevede ülkemizde uygulanan sömürgeci zulüm politikasına karşı onurluca direnerek yaşamlarını kaybeden aziz şehitlerimizin ruhları da sızlıyor. Kemal Burkay'da ahda vefa da yok. Okuyucu kitabında bunun zeresini göremiyor. Partisinden ayrılan arkadaşlarının zindan direnişilerini bir nevi artistik "jest" ve "gösteri" olarak ifade eden, yine partisinden ayrılıp başka bir örgüt kuran Zeki Adıç gibi önder kadrolara kin ve nefretini

kusan veya ayrılıp başka örgütlerde yeralan ve halkının kurtuluş mücadelesinde şehit düşen Urfan Alpslan gibi kadrolara *"heder edildiler"* diyen Kemal Burkay, ne kadar vefasız olduğunu, ne kadar sakat ve yanlış bir muhakeme yürüttüğünü sergilemekle kalmıyor, aynı zamanda ne kadar kendi egosuna esir düştüğünü de ortaya koyuyor. Düzeyi ve görevi ne olursa olsun, hangi örgüt ve partiden olursa olsun, Kürdistan ve Kürt ulusunun kurtuluşu davasında emeği geçen, işkence gören, şehit düşen her insan bu halkın ve hepimizin ortak değeridir. Hepsinin sahiplenilmesi gerekiyor. Necmettin Büyükkaya, Urfan Alpaslan, Mehmet Ürün, Yılmaz Demir, İbrahim Uluğ, Ferhat Kurtay'ların şahsında yüzlerce ve binlerce isimsiz kahramanın aziz ruhlarını bu vesileyle burada bir kez daha saygıyla anıyoruz. Diyarbakır zindanlarında *"Özgürlük için savaşımayanlara, özgürlükçü denilemez!"* diyerek şehit düşen TKSP'den Yılmaz Demir hepimizin şehididir. Diyarbakır zindanlarında son nefesini verirken bile *"Kahrolsun sömürgecilik! Kahrolsun emperyalizm! Kahrolsun faşist diktatörlük! Yaşasın Bağımsız Kürdistan!"* diyen TKDP-KUK'un direniş kahramanı İbrahim Uluğ (*Mele İbrahimê Dêrikî*) hepimizin şehididir. Yine Diyarbakır zindanlarında sömürgeci askeri-faşist diktatörlüğün insanlık dışı zulüm ve işkencesini protesto etmek amacıyla kendini yakan PKK'lı Ferhat Kurtay hepimizin şehididir. Onlar ve onlar gibi daha nice kahramanlar bu halkın şehit evlatlarıdır.

Kuşku yok ki bizler ve bir bütün olarak halkımız, direnerek ölmesini bilen aziz şehitlerimizin ruhlarını saygıyla anarak, onları hakettikleri tarihi yere koyarken, bu konuda başı yüce alını açık dikdurmayı bilmeyen, teslimiyet gösteren kişileri de lanetle anacaktır. Yine halkımız ve bizler, sömürgecilerin zulmüne karşı direnerek ayakta kalabilenleri de birer kahraman olarak anacaktır.

Kemal Burkay'ın *Anılar-Belgeler* adlı kitabı hem o dönemde varolan ve bugün siyasal yaşamını sürdürmeyen örgütleri, hem

de başta kendi partisinde yeralan önde gelen kadrolar olmak üzere, o dönemde önemli görev ve orumluluklar üstlenen diğer örgütlerin kadrolarını da hedef alan inkarcı yaklaşımlar, temelsiz suçlamalar, kasıtlı yorumlar, aşağılayıcı ve hakaret dolu ithamlar vb. içeriyor. Hatta Kemal Burkay, kitabında bugün de kadroları birbirlerine karşı kullanmayı amaçlayan, buna hizmet eden anlatımlarla insanları birbirine karşı kullanmak istiyor. Dolayısıyla o dönemde farklı örgütlerde yeralan değişik düzeylerdeki çok sayıda yönetici ve kadro gerek örgütsel bazda ve gerekse bireysel bazda bunlara cevap verme ihtiyacı duyuyor. Kuşkusuz bu bir haktır ve aynı zamanda bir sorumluluktur. Bir kısmı zaten şimdiden cevap vermiş, bir kısmı bunun hazırlığı içinde, bir kısmı da bunun arayışı içindedir. Ancak herkesin **Anılar-Belgeler** adlı kitapta yazılanlara detaylı olarak cevap verebilme olanağı yoktur. Bu, bu açıklamada imzası olanlardan bazıları belki de ilerde daha geniş bir çerçevede cevap verme gereğini de duyabilirler.

Bu çerçevede düşünülen bizaşığında imzası olanlar, geçmişimize olan bağlılık ve ortak değerlerimizi sahiplenme, geleceğimize ve yeni nesillere karşı olan görev ve sorumluluğumuz gereği, bu açıklamayı yurtsever kamuoyuna sunuyor ve bu düşüncede olan kadroların da bu ortak açıklamayı imzalamalarını bekliyoruz.

04.04.2010

İmzalayanlar:

A.Baki Adsız, Aytaç Bazencir, Azize Aymaz, Bakiye Sefali, Baran Boskan, Berçem Sefali, Beriwan Aymaz, Cahide Özkök, Çeto Omeri , Dilşan Bazencir, F. Sefali, Fatma Adsız, Ferhat Amedî, Ferhat Baran, Fevzi Bazencir, Filinta Adsız, H. Yurtsever, Hikmet Kuran, Hozanê Qamişlo, K. Newroz, Kadir Emsiz , Kenan Fani Doğan, Lokman Polat, Mahmut Küçüköner, Onur Sefali, Ozan Dilbixwin, Ömer Xelikî, Qedrî Lalanî, Rifat Eroğlu, Rifat Sefali, Rojbin Adsız, Sait Azmaz, Sefik Çakırköz, Selim Murat, Serhat Aymaz, Siddik Bozarşan, Sidar Sefali, Sipan, Şadiye Adsız, Şervan Adssız, Şeyhmus Ceylan, Xalut Bazencir, Xidir Uso, Yahya Kaplan, Yemen, Z. Xebat

Kemal Burkay'a Açık Mektup

Rıfat Sefalı

Son günlerde yeni yayınlanan Kemal Burkay ve anıları'nın ikinci kitabı gündemi epeyce işgal ediyor ve bir süre daha edeceğı benziyor. Anılarının belli bir kesitinde yer alan biri olarak bana da cevap hakkı doğurduğu için beni ilgilendiren bölümle ilgili olarak yazma ihtiyacı duydum.

Beni ilgilendiren bölümlerden biri Zeki Adsız, ikincisi de Urfan Alpaslan ile ilgili olacak. Her ikisi de ben yaşadığım sürece, gerek yaşamları ve gereksede düşünceleri arasında kurdukları bağı örnek alacağım komple devrimcilerdi. Onlar, her zaman düşündükleri gibi yaşadılar, kısa yaşam öyküleri uzun yıllar Kürdistan halkına yol gösterici örneklerle doludur.

Zeki ve yoldaşları'nın TKSP'den ayrılığı uzunca yıllar değişik yayın organlarında yazıldı, çizildi, tartışıldı. Ayrılık gerekçeleri siyasi ahlak normunda kitlelerle tartışıldı, destekleyenler oldu, karşı çıkanlar da; ama Zeki ve Zeki'nin yoldaşları aradan otuz yıl geçmesine rağmen siyasi usulplarını Zeki'nin uyarıları dahilinde hiç bozmadılar, belli bir ahlaki norm çerşevesinde olumlu olumsuz eleştirilerini sundular. Bütün bu yazılanlar Roja Welat, Dengê Welat, Hêvîya Gel ve Vatan Güneş dergilerinde uzun uzadıya tartışıldı. Tekrar geçmişe dönmeye niyetim yok, o yazılanlara değinmeyacağım.

Kemal Burkay, anılarının bir bölümünde “Zeki zaten lümpendi” söylemi, beni incittiği kadar sanırım Zeki’yi tanıyan herkesi derinden yaralamıştır. Zeki lümpen olduğu için değil, büyük bir devrimci olduğu için on binleri kucaklayan DİSK Genel İş’in 10. bölge başkanlığını yaptığını hatırlatmak isterim. Keza Zeki, devrimciliğiyle TKSP nin MK üyeliğine seçildi. Bu söyleminizin bütün TKSP lilere, hatta kendinize nasıl bir hakaret olduğunu hiç düşündünüz mü? Söylemler havada uçuşup kaybolabilir, ama yazılanlar hiçbir zaman kaybolmuyor Kemal Abi.

Düşünüyorum da ben çocuk yaşta, onbeşli yaşlarda, Özgürlük yolu ile tanıştım. O da, orta okuldan öğretmenim olan Kazım Budak’a duyduğum saygı ve sempati ile başladı. On yedi yaşında da cezaevi yaşamım başladı. İlk cezaevine girişimde, dışarıda hep kendimize örnek aldığımız Zeki Adsız da vardı; yetişmemizde de çok emekleri geçti. Aynı dönemde, şimdiki PSK nin genel sekreteri sevgili Mesut Tek ve keza HAKPAR’ın genel başkanı sevgili Bayram Bozyel de varlardı; “lümpen” nitelemesini nasıl karşılıyorlar doğrusu merak ediyorum. Vicdan muhasabesi yapacaklar mı? Bilmiyorum! Yaşanmışlık bizimdir, öznelimizdir, geçmişimizdir. Geçmişimizi, özgülümüzü ve yaşadıklarımızı yok sayarak var olma şansımız olabilir mi? Keza yok saydığımız geçmişimizin üzerine hangi yarınları inşa edeceğiz?. Düşünmek bile istemiyorum.

TKSP nin anılarda yer eden kongrelerine bir bakınız, seçilen MK lerden hiç biri yok, ya bir daha aday olmuyorlar yada bir biçimde törpüleniyorlar. Fikir ile zikir arasında yaşanan gitgellerden de başkaları sorumlu tutulmaya çalışılıyor, çokları da bunu yutuyor. Nasıl mı?. MK toplantılarına bakarak sonuç çıkarmaya çalışalım. Birinci kongreye ilişkin notlar, anılar belgeler kitabında sayfa 175 ten okuyalım.

“... MK üyelerinin dışında, her bölgeyi temsilen bölge komitesi başkanları ve ikişer delege katılmışlardı. Partimizin Ankara, İstanbul, Adana, Diyarbakır, Ağrı, Bitlis, Bingöl ve Van illerinde bölge komiteleri vardı.. ..Yaptığımız plan düzenli biçimde işledi ve delegelerin tümü zamanında hiçbir aksama olmadan geldiler. Toplam olarak 23 kişiydik....

Sonuç olarak, kaç bölge veya kaç delegenin katıldığı, kimilerine göre pek önemli olmayabilir, ama benim için önemlidir, nedenini açacağım. Sekiz bölgeden Komite başkanları ve ikişer delegenin katılımı 24 kişi demektir. Dokuz kişilik MK’yi eklemekle toplam 33 kişinin Kongrede olması gerekiyor. Aksi halde katılımcı delegasyonun %40-45’i yoktur veya bahsedildiği gibi kongreye her bölgeden bir başkan ve iki delege katılmamıştır.

Tekrar birinci kongre ile ilgili bölüme dönersek:

“ ...Yeni MK üyelerinin seçimi sırasında Bingöl delegelerinden, Yılmaz Çamlıbel’i ve Mustafa Düzgün’ü hedef alan eleştiriler geldi. Bunu Zeki örgütlemişti ve bence gerek yoktu. Zeki, akli sıra örgüt içinde kariyerizme, bürokratikliğe ve benzer şeylere karşı kavga veriyordu.” “Yılmaz, dürüst kişiliğine ve çalışkan bir insan olmasına karşılık, nerdeyse tüm zamanını alan meslek yaşamı nedeniyle Parti çalışmalarına fazla zaman ayıramamıştı. Mustafa Düzgün ise, ayıracağı zamanı olduğu halde bunu yapmamıştı. Düzgün kariyerist bir tipti... ”

Şimdi gel de buna bir anlam ver bakalım Kemal abi? Bu insanların kariyerist ve hantal olduklarını siz söylüyorsunuz. Yukarıda bahsettiğim delege sayısının önemi de burada ortaya çıkacak. Bir, Zeki’nin adını anarak “sözde kariyerizme karşı mücadele veriyor “ söyleminizin sözde boyutu kalmıyor; Zeki’nin haklılığını siz zaten teyid ediyorsunuz. İkincisine

geline; Bingöl delegasyonundan bahsediyorsunuz, sanırım Bingölden katılan tek bir kişi var, oda Sidar dır. Çünkü kongreye katılan delegelerin azlığına bakılırsa, Bingöl'den üç kişinin katılması mümkün görünmüyor. Sidar'a gelince, Partinin kuruluşundan bu yana, Bölge ve MK düzeyinde görev alıp yanınızda kalan bir kaç insandan biridir. Sidarı söylediğiniz anlamda ancak siz örgütleyebilirsiniz.

Kaldı ki, Zeki'nin ne kadar açıksözlü biri olduğunu da başta siz ve onu tanıyan herkes bilir, bunun için Zeki'nin bu anlamda Sidarı veya bir başkasını kullandığına ne kadar inanarak söylediğinizi bilmiyorum. Bunu ancak siz söyleyebilirsiniz, bana kalırsa bu yazdıklarınıza Yılmaz abiyi hatta kendinizi bile inandıramazsınız. Nasıl kaleme aldınız ona şaşıyorum.

Ben sadece Zeki ve Urfan ile ilgili söylemlerinize karşın cevap yazma ihtiyacı duydum. Bazı arkadaşlarımız da hayatlarını kaybettiler, anıları önünde saygıyla eğiliyorum. Diğer arkadaşlara gelince onların söyleyecek sözleri varsa kendileri zaten yazarlar. Şimdiye kadar Süleyman ve Sayın Faruk Aras yazdılar, sanırım diğerleri de yazarlar.

Ziya Acar'ın dışında bu isimlerin hiçbiri yanınızda değil, bunu hiç sorguladınız mı Kemal abi? Anılan değerli kadroların yetersizlikleri mi, yoksa sizin kaprisleriniz mi, çok zor yetiştirecek bu kadro birikimini sizden uzaklaştırdı. Gönül isterdi ki bu süreci ciddi bir eleştiri süzgecinden geçirip bir nebze de olsa kendinizi sorgulayabilseydiniz, inanın çok daha fazla saygı görürdünüz. Ve biz de, Kürtler objekif olarak süreçleri ve anılarını yazabiliyorlar diyebilseydik. Ve bu anılarınız, mücadelemize ışık tutabilseydi.

Utangaç bir edayla, yer yer örgütün kazanım ve başarılarından bahsedip kantarın topuzunu hep kendinize çekmiş, bütün kadroları yerden yere vurmuşsunuz. El insaf Kemal abi?

Peki hırsızın hiç mi suçu yoktu?. Her şeyi kendinizle başlatıp kendinizle bitirmişsiniz. Bahsettiğiniz kadrolardan olmasaydı, üç yıl gibi kısa bir sürede o devasa örgüt yaratılabilirmiydi?. Duygu, kin ve mantık arasında bir bağ kurup kininize ket vurabilseydiniz. Kendinizi de bir eleştiri süzgecinden geçirip, bizde işte anı böyle yazılır diyebilseydik, bu söylemlere gerek kalır mıydı?.

Düşünüyorum da, Abdullah Öcalan'ın ve kadrolarının açıklamalarına bakılırsa, gerek Kürdistan gerekse Lübnan'ın Bekaa vadisi taşaltı edilen Kürdistan gençleriyle dolu. Sayılarına gelince onbinlere ulaşmış durumda. Kürdistan'ı mezarlığa çeviren Öcalan'ın yanına bir de sizin portrenizi koyup sinemaskop şeridi misali geriye dönecek olursak; iki portre arasına çok fazlaca fark bulabilecek miyiz? Siz de Kürdistan'ı canlı politik kadro mezarlığına çevirmediniz mi?

Urfan Alpaslan olayına gelince: İnançları ve doğruları uğruna, ideallerinden ödün vermeden Şehit olmuş bir Kürt savaçısına, bir komutana heba oldu deme cüretini nasıl kendinizde bulabiliyorsunuz.

Sürecin gerekleri doğrultusunda inisiyatif kullanarak, Güney Kürdistan'dan Kuzey Kürdistana geçmek zorunda kalan Urfan yoldaşa heba oldu demek, sizi aşar kemal abi. Anılan süreç, 1988 Halepçe katliamının yaşandığı süreçti. Urfan yoldaş, kısa bir süre içinde olsa, kuzey Kürdistana geçmek zorundaydı. Heba olmaya gelince: Siz nasıl heba olduğunuzun farkında mısınız? Anlayabilmeniz için, nasıl ve nerede heba olduğunuzu, ille de birilerinin büyük harflerle zikretmesi mi gerekiyor?

Zeki ve Urfan dan onbeş yıl sonra, askeri örgütlülüğün gerekliliğini kongrede kararlaştırıp, iki üç ay gibi kısa bir sürede kendi yoldaşlarınızı kurşunladınız ya, kurşunlayana da

Avrupalarda görevlendirerek ödöl ve hebanın çerçevesini zaten siz çizmiştiniz ya, bilmem onu da anılarınıza alacaktınız?. Hiç değilse o zaman heba'nın anlamını sizden öğrenmiş oluruz.

Yeri gelmişken, antifaşist mücadelede Zeki ve Urfan'ın bölgelerindeki başarılarından kendinize pay çıkarırken: onlar silah düşkünü veya maceracıydılar demiyordunuz. Keza Ağrı'daki olayda, Urfan belediye başkanırken, kendisine yönelik suikastten, uzun süre komada kalıp ölümlerden nasıl döndüğünden hiç bahsetmiyor, faşist örgütlülüğün merkezindeki Kılıçaslan'ın öldürülmesine de neredeyse hayıflanıyorsunuz. Ama seçilmiş belediye başkanı olan bir yoldaşınıza yapılan suikast anılarınızda her nedense yer etmiyor. Bu da sizin kendi parti tarihinizi nasıl tersyüz ettiğnizi gösteriyor Kemal abi.

Bu sizin için bir talihsizliktir. Sizde, “çamur at izi kalsın” mantığı tamamen hakim olmuştur ve ne yazık ki sağduyunuzu kaybetmişsiniz. Kısacası bu kitabınızla gelecek kuşaklara olumlu bir katkı yapamıyorsunuz Kemal abi.

Kemal Burkay'a Açık Mektup

Şadiye Adsız

Sayın Kemal Burkay, eşim, yoldaşım, çocuklarımin babası, adını onurla taşıdığım Zeki Adsız 42 yıllık kısa yaşamını Ulusal Kurtuluş Mücadelesine adamıştır. Bunu siz de çok iyi bildiğiniz halde Zeki'nin partinizde hakim olan sağ ve oportinist anlayışı açığa çıkarıp partinizden ayrılmasına, ayrı örgüt kurup mücadelesini doğru bildiği yöntemle sürdürmesine tahammül edememişsiniz ki anılarınızda ölümünden 20 yıl sonra onun Kürt halkı arasında efsaneleşmiş kişiliğine saldırıda bulunuyorsunuz.

Sayın Kemal Burkay, Eşim, yoldaşım, çocuklarımin babası, adını onurla taşıdığım Zeki Adsız 42 yıllık kısa yaşamını Ulusal Kurtuluş Mücadelesine adamıştır. Bunu siz de çok iyi bildiğiniz halde Zeki'nin partinizde hakim olan sağ ve oportinist anlayışı açığa çıkarıp partinizden ayrılmasına, ayrı örgüt kurup mücadelesini doğru bildiği yöntemle sürdürmesine tahammül edememişsiniz ki anılarınızda ölümünden 20 yıl sonra onun Kürt halkı arasında efsaneleşmiş kişiliğine saldırıda bulunuyorsunuz.

Zeki, Bingöl Lisesini başarıyla bitirmiş, İstanbul Basın Yayın Yüksek Okulunda okurken, okul derneğinin kuruluş çalışmalarına katılmış, dernek başkanlığı yapmıştır. Burdan da başarıyla

mezun olduktan sonra ona İstanbul'da sunulan iyi iş olanaklarını kabullenmeyip Bingöl'e yerleşmiştir.Bingöl'de İkbâl ve Bingöl gazetelerinde köşe yazarlığı ve redaktörlük yapmıştır. Babasının ona sunduğu maddi imkanlarla sol yayınları açısından yörenin en zengin kitabevi olan Denk Kitabevini açmış ve burayı Bingöl gençliğinin bilinçlenmesi ve örgütlenmesi için kullanmıştır.

CHP Bingöl Gençlik Kolları Başkanlığı yapmış ve Bingöl gençliğinin bilinçlenmesine öncülük etmiştir.CHP'nin ona sunduğu olanakları elini tersiyle itip Ankara'da CHP Kurultayında Kürt sorununu yiğitçe savunup CHP ile ipleri koparmıştır.

DISK'in 10. Bölge temsilciliğini yapıp Kürt işçilerinin örgütlenmesinde büyük başarılar kaydetmiştir. Bu dönemde tutuklanmış, Diyarbakır Cezaevinde en ağır işkencelere maruz kalmış iskenceler esnasında kaburga ve çene kemikleri kırılmış; fakat o kararlı direnişinden asla taviz vermemiştir. TKSP Merkez Komitesi üyeliği yapmış ancak bulunduğu parti ile ideoloji ayrılığı nedeniyle, tavrını belirleyip partiden ayrılmıştır. Hemen sonrasında Ağrı Belediye Başkanı Urfan Alpaslan ve bir grup arkadaşıyla TSK örgütünü kurmuş ve inandığı yöntemle ömrünün sonuna dek halkının özgürlük mücadelesi uğruna çalışmıştır.17 Nisan 1990'da ailesi ,yakınları ve Kürt halkının üzerinde derin izler bırakarak aramızdan ayrılmıştır.

Sayın Burkay, benim çok kısa başlıklarla özetlemeye çalıştığım ki zaten sizin biliyor olduğunuz bu onurlu geçmişe lünpenlik gibi çirkin bir sözle saldırıyor olmanız sizin içinde bulunduğunuz konuma, kendi kişiliğinize ve kürt halkının değer yargılarına büyük bir sorumsuzluk ve saygısızlık örneği olmuyor mu? Kaleme aldığınız anılarınızda Kürt halkının belleğinde saygı ve sevgi ile yer etmiş birçok isme ahlaklı eleştiri anlayışından uzak bir ilkeyle yapmış olduğunuz saldırılar aslında sizin kimliğinizi

ve kişiliğinizi en açık şekilde ortaya koymuyor mu? İnsan psikolojisinin en sık çalışan savunma mekanizmalarından biri de kendikişiliğindebulunaneksikveçarpıklıklarıkendinerakipolarak gördüğü kişilere yansıtmasıdır. Bu saldırgan tutumunuz, ahlaki ve edebi tüm değerleri altüst edişiniz bundan ileri gelmiyor mu?

Partinizin genel sekreterliğini yaptığınız dönemlere ait birtakım olayları kendinizden soyutlayarak ve kendi şahsınızı çemberin dışında tutarak TC'ye şirin görünmek ve bununla TBMM'ye girebilme zaafınızın sizi yoldaşlarınızı suçlamaya sevk etmiş olduğu gerçeğini inkar edebilir misiniz? Bu kendinizi soyutlayıcı tavrınızla unuttuğunuz bir şey var ki TC Zeki Adı'sın kim olduğunu ve neler yaptığı gayet iyi biliyor ve ölümünden 20 yıl sonra bile ona olan öfkesini, kinini onun mezar taşlarına yaptığı saldırılarla zaten ortaya koyuyor. Onların kinini anlamak mümkün. Ancak; yıllarca aynı amaç ve hedef için mücadele etmiş bir yoldaşın, politik ve ideolojik ayrılıklar nedeniyle farklı kulvarlarda onurlu mücadelesini sürdürmek istemesine olan tepkisini ve kinini anlamakta oldukça zorlanıyorum.

Sayın Burkey, bunu bilin ki ne TC'nin saldırıları ne de sizin kirli kaleminiz, Kürt halkının gönlünde taht kurmuş ve efsaneleşmiş ZEKE ADSIZ; URFAN ALPASLAN ve onlar gibi tüm hayatını halkının özgürlük mücadelesine adanmış,tüm yıldırıcı baskı ve iskencelere rağmen kişiliklerinden ve kararlı mücadelelerinden asla ödün vermemiş insanları yüreğinizin karalığı ile kirletmeye gücünüz yetmeyecektir. Ancak tüm söylemlerinizi kişiliğinizin ve psikolojinizin birer delili olarak hafızalarımızda hakettiği yeri alacaktır.

Kemal Burkay ve ‘Anıları’

Berivan Aymaz

Zeki Adsız’ın TKSP’den ayrılış sebeplerine ve bu sürecin Kuzey Kürdistan’ın bugünkü koşulları için taşıdığı anlama burada değinmeyeceğim. Bunu merak edenlerin o döneme ilişkin çok sayıd kanıt, yazı ve tanığa ulaşma imkanı vardır. Zeki Adsız o günün koşullarında silahlı mücadeleyi savundu, bu doğrultuda örgütlendi...

Kemal Burkay ve ‘Anıları’... Siyasi linç kültürü

Anılar bir kişinin geçmiş olaylara, yaşananlara dair subjektif aktarımıdır. Otobiyografiden bir farkı ise, kişinin kendisini olayların merkezine koymasındır. Bu nedenle anılar tartışmaya açıktır ve gelecek nesillere olayların sebeplerini, gelişimini mutlak gerçek olarak aktarmaz. Geçmişi irdelemek isteyenler çok yönlü kaynaklara bakmalılar. ‘Anılar’, ancak sahibinin olaylara yaklaşımındaki subjektif algısını, karakterini ve düzeyini ele vermeye imkan sağlar.

Bir zamanlar “Kürt halkının lideri” olmaya soyunmuş olan, PSK eski Genel Sekreteri Kemal Burkay’ın Roja Nu Yayınları tarafından yayımlanan ‘Anılar’ı (2.Cilt) dab u anlamda bizlere onun kişiliği ve düzeyi ile ilgili epey ipucu vermektir. Kürt siyaseti ve siyasi şahsiyetleri ile ilgili biri olarak, Burkay’ın

‘Anılar’ında karşılaştığım yüzeysellik, saldırganlık ve hırçın unlatım tarzı bana acı verdi.

Özellikle partisi içinde yaşanmış olan görüş farklılıklarını ve ayrışmaları aktarım tarzı, kendisine uzak duran diğer siyasi Kürt şahsiyetlerine yönelik seviyesiz uslubu beni bir kez daha şaşırttı. Oysa ‘olgun’ bir yaşa gelmiş, aktif siyasetten elini ayağını çekmiş, İsveç gibi bir ülkede yaşayarak sağlıklı refleksiyon sergileme imkanına sahip olabilecek bir kişinin, ahlaki normlara uygun, erdemli, derin ve engin olmasını beklerdim. Ancak Kemal Burkay ‘Anılar’ kitabı ile bu tavrı sergileyemediği gibi, bana şu sözleri de söyledi: İyi ki de bu adamın eline daha fazla iktidar geçmemiş!

Burkay kitabında, çok yakinen yaşadığım, bana Kürdistan sevgisini aktaran, gördüğü ağır işkencelerle de Türk devletinin vahşiliğini ilk yansıtan, son gününe dek dik ve onurlu duruşu ile inançlarımız uğruna yılmadan mücadele edilmesi gerektiğini öğreten sevgili dayım Zeki Adsız’dan da bahsediyor. Zeki dayımın TKSP’den ayrılış dönemini çocukluk yaşlarımdan hatırlıyorum. Ben de bu ayrılık döneminin sancılarından nasibimi almıştım. O dönemler KOMKAR’ın çocuk halk oyunları ekibinden çıkarılmış, KOMKAR’ın Newroz gecesine girişim engellenmiş ve daha sonra Zeki dayımın örgütten ayrılık sebeplerini anlatan “TKSP’de Oportunizm” kitabını bir 12 Eylül protesto mitinginde dağıtırken “ilk siyasi dayağımı” o zamanki TKSP – bugünkü PSK- taraftarlarından yemiştım! Daha sonraki yıllarda yaşadığım bu olayları hep hafif bir gülümseme ile anarak, bugün Kürt cephesinin “ o tarafındakileri” ile Kürtler ve Kürdistan için zaman zaman ortak çalışma zemini yakalamaya ve sevgili dayım Zeki Adsız’ın son sözlerini yaşamaya ve yaşatmaya çalışıyorum: “Kürdistan’ın çıkarlarını her şeyin üstünde tutun!”

Zeki Adsız’ın TKSP’den ayrılış sebeplerine ve bu sürecin

Kuzey Kürdistan'ın bugünkü koşulları için taşıdığı anlama burada değinmeyecğim. Bune merak edenlerin o döneme ilişkin çok sayıda kanıt, yazı ve tanığa ulaşma imkanı vardır. Zeki Adsız o günün koşullarında silahlı mücadeleyi savundu, bu doğrultuda örgütlendi, bizzat silahlanarak bu inanç doğrultusunda yaşadı. O, duruşunun bütün sorumluluklarını taşıdı ve bedelini de ödedi. Bu vesile ile günümüz Kürt siyasi sınıfı arasında maalesef artık aranır hale gelen bu özelliğini de vurgulamak isterim.

Zeki dayım 17 Nisan 1990 tarihinde, çok erken ve genç bir yaşta aramızdan ayrıldı. Gördüğü işkenceler, siyasi mücadele gereği yaşadığı koşullar ve daha sonra çok sevdiği yoldaşı Urfan Alparslan'ın bir çatışmada hayatını yitirmesi, onun daha uzun yaşamasına izin vermedi. Dayım her ne kadar bizlere, gelecek nesillere bir 'Anı kitabı' miras bırakmadı ise de, bize kısa ömründeki dik duruşunu ve kocaman gülüşünü bıraktı.

Kemal Burkay bu büyük gülüslü ve dik duruşu insandan o kadar ürkmüş olmalı ki, artık hayatta olmayan eski yoldaşını (!) sadece çirkin ve ceviz kabuğunu doldurmayacak kadar boş sözcüklerle aktarıyor ve siyasi ayrılıklarının sebeplerini izah etmekten çok, Zeki Adsız'ın kişiliğine aldırıyor. Burkay onca kin ve nefret güdüsü ile 'Anılar'ına koyulmuş ki, -her şey bir yana- ettiği hakaretlerin, babaların doyamadan büyüyen iki güzel Kürt genci Filinta ve Şervan'nın üzerinde ne gibi etkiler yaratabileceğini aklının ucundan bile geçirememiş ve kendisinin de bir baba olduğunu unutuvermiş!

Anılar bir miras olarak kalır... Kemal Burkay gelecek Kürt nesillerine farklı düşünen ve bu doğrultuda hareket edenlere karşı sözlü linç kültürünü miras bırakıyor. Ne var ki Kürt tarihi miraslarla dolu ve iletişim çağında yaşayan bizler, yeni Kürt nesilleri artık her mirası kabullenmemeyi öğrendiği gibi, buna karşı durmayı da biliyoruz.

Anılar bir miras olarak kalır... Yıllarca bir Kürt partisine

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Genel Sekreterlik yapmış biri olarak Kemal Burkay, ‘Anılar’ kitabı ile etik kurullardan ve kişilik haklarına karşı saygıdan nedanli yoksun olduğunu da hafızamıza miras bırakmış oldu. Bunu asla unutmayacağız!

Kemal Burkay, Zeki Adsız’dan, kızı Şervan ve oğlu Filinta’nın huzurunda özür dileyene dek...

Not: Zeki Adsız hakkında bilgi için: www.zekiadsiz.com

Soro Gerçeği
ve
Kemal Burkay'ın vicdanı
Lokman Polat – Ali Berdirxan (*)

Kemal Burkay anılarında Licelilere hakaret ediyor. Aynı şekilde parti (TKSP) kurucuları ve eski MK üyelerine de hakaret ediyor, onların emeğine saygısızlık yapıyor. O anılarında objektiv davranmadığı için gerçekleri tersyüz ediyor. Ben bazı gerçekleri kısaca açıklıyarak onu vijdanıyla başbaşa bırakıyorum. Eğer onda vijdan varsa yazdıklarına bakıp, hakaret ettiği eski arkadaşlarından ve Licelilerden özür dilemeli.

Olay ve olguları, tarihsel ve siyasaı süreci, kişisel ilişkileri ve sosyal koşulları, geçmişteki politik durumu ve örgütsel yapıyı objektiv olarak aktarmak dürüstlüğün gereğidir. Ben merkezci anlayışla, başkasının emeğine saygısızlık yapmakla bir yere varılamaz. İdeolojik, siyasaı ve örgütsel sorunları kişiselleştirmek, geçmişte yaşanan ideolojik, politik ve örgütsel ayrışmayı inkar etmek ve bunu kişiselleştirmek, düzeyi düşürmektir.

1982 de TKSP'deki ideolojik, politik ve örgütsel ayrışmayı gözardı etmek, bunu başka şekilde göstermek, kişiselleştirmek

doğru değildir. Yaşanan süreç, belgeler bunu inkar edenin önünde haykırırcasına durmaktadır. Zeki Adsız'ın yazdığı "TKSP'de Oportunizm" , "Ulusal Sorun", "Birlik Sorunu" adlı kitap ve brüşürleri, Urfan Alpaslan ın Serdar Ararat imzasıyla yazdığı "TKSP Genel sekreterine açık mektup" brüşürü, Almanya da çıkan "Roja Welat" ve daha sonra isveçte çıkan "Dengê Welat" dergisi ve "Hêviya Gel" gazetesinin tüm sayıları orta yerde dururken, bunları yoksaymak, ayrışmanın ideolojik, politik ve örgütsel yönünü inkar etmek, kimi inandırır. Kemal Burkay'ın inkarcı ve hakaretvari sözlerine değerli Berivan Aymaz, Şadiye Adsız ve Rifat Sefalı gereken cevabı verdikleri için ben fazla birşey demeyeceğim. Onlar K. Burkay'a verdikleri cevapta gerçekleri dile getirdiler. Ben onların görüşlerine tamamiyla katılıyorum. Sadece sevgili Berivan Aymaz ın üzüntüsü için şunu diyeyim: Berivan üzülmeye, Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan militan, devrimci, sosyalistler ve K. Burkay'ın onlarla ilgili kinvari sözleri onların devrimciliğinden birşey eksiltmez.

Kemal Burkay yazdığı anılarla kendi düzeyini düşürmüş, sorunları kişiselleştirmiş, kin ve nefret duygularıyla duygusal bir tavır takınmış, başkasının emeğine saygısız olmuş, insanları, eski arkadaşlarını incitmiş, onlara hakaret etmiştir. Ben K. Burkay'a hakaret etmiyeceğim, ona karşı saygısızlık yapmıyacağım. Ben ona sadece gerçekleri hatırlatacağım.

Nasıl ki K. Burkay Kürd ulusal davası ve ulusal demokratik devrim mücadelesi için bir değerse, suçladığı eski arkadaşları da Kurd ve Kurdistan davası için birer değerdirler. Nasıl ki K. Burkay bu dava için, bu mücadele için emek sarf etmişse, suçladığı arkadaşları da emek sarfetmişler. Ne yazık ki K. Burkay onların emeğine değer vermiyor. Ben K. Burkay'ı sosyalist sanıyordum. Sosyalistler emeğe saygılıdırlar. Eğer birisi emeğe saygısızlık yapıyorsa demek ki o kişi gerçek anlamda sosyalist değildir.

Partinin (TKSP) örgütlenmesinde, gelişmesinde parti kurucularının ve eski MK üyelerinin emeği var. Bu insanlar ayrıldıkları güne kadar partinin örgütsel yapısı içerisinde çalıştılar. K. Burkay onların partiye kattıkları değeri inkar edip, herşeyi kendine malediyor. K. Burkay Ankara'da otururken, İhsan Aksoy Kurdistan'ın şehir ve kasabalarını dolaşıp seminerler veriyordu; gecelerde ajitatif konuşmalar yapıyordu. Zeki Adsız Diyarbakir ve Bingöl'de, Urfan Alpaslan Ağrı'da, Hazım Rojan Van ve Hakari bölgelerinde, Avukat Veysi ve Bedirxan Epözdemir, Bitlis ve Tatvan'da, Mehdi Zana Diyarbakir'de, Bayram Ayaz ve Mustafa Düzgün Ankara'da siyasal, örgütsel faaliyet gösteriyorlardı. Bunların emeği, çabası, Ağrı ve Diyarbakir belediye başkanlığının kazanılması genel olarak Kurd ulusal davası için ve özel olarak parti için birer kazanımdı. Bu kazanımları sadece bir kişiye (K. Burkay'a) maletmek, haksızlıktır, başkasının emeğine saygısızlıktır.

K. Burkay anılarında birçok parti kurucusu ve eski MK üyelerine haksızlık ve yer yer hakaret yaptığı için doğal olarak onlar da ona herbiri kendi meşrebince cevap verdiler. Belki başka bir yazıda onların verdiği cevap üzerine durup, görüşlerimi ve onların bazı yanlışlarını (özelikle Faruk Aras ve Suleyman Dilan'ın) yazabilirim. Şimdilik yazıyı uzatmamak için Soro olayının gerçeğine değineyim.

Soro ajan mıydı? Değilse Soro nun gerçeği neydi? Soro ajan dahi olsa Licelileri suçlamak doğru mu? K. Burkay anılarında Soro iki kez Lice'de belediye başkanı seçildiği için Licelilere veryansın ediyor; onlara onur ve onursuzluk dersini vermeye kalkıyor. Licelilere onur ve onursuzluk dersini vermek kimsenin hadine düşmez. Sözüm ona ajan olan birini belediye reisi seçtikleri için Licelileri suçlamaya kalkışmak da doğru değildir, yanlış bir tavidir. Hadi diyelim Soro ajandı. Liceliler onu belediye başkanı seçerken bunu biliyorlar mıydı? K. Burkay gidip Licelilere dedimi 'bu adam ajandır bunu seçmeyin!' diye...

Ve buna rağmen mi Liceliler K. Burkay'ın ajan diye ifşa ettiği birini belediye reisi seçtiler....El insaf...İnsan biraz vijdanlı olur. K. Burkay koskoca bir ilçe – kasaba halkını suçlarken hiç düşünmedi mi? Vijdanı sızlamadı mı? K. Burkay'ın Licelilere karşı hıncı, tavrı nerden kaynaklanıyor? TKSP'ye en büyük katkıyı yapanlar Liceliler oldu. Oysa o Licelilere karşı kin ve nefreti dillendiriyor. Lice kuzey Kurdistan tarihinde, Kürd ulusal mücadele sürecinde çok önemli bir yerdir. Lice Kürd siyasal örgüt ve partilerine önemli siyasal kadrolar vermiş bir ilçedir. Liceli Fehmiye Bilal, Şeyh Sait efendi'nin katibiydi ve sonra ihtiyar haliyle kuzey Kurdistan'da politik bir partinin oluşması için önerici olan ve çaba sarfeden (onun önerisiyle TKDP kuruldu) önemli bir şahsiyetti. Soro ve M. Emim Bozarslan Dr. Şıvan'ın partisinin kurucusuydular. M. Emin Bozarslan Dr. Şıvan'ın partisindeki iç çekişmelerden kaynaklanan bir soğumadan sonra K. Burkay'a ayrı bir parti kurmasını öneriyor. Tarık Ziya Ekinci TİP'in önemli bir yöneticisiydi. Mustafa Fisli KUK genel sekreteriydi. Bayram Ayaz TKSP polit buro üyesi ve şimdi de PDK- Bakur'un yöneticilerinden biridir. Bayram Bozyel Hak-Par başkanıdır. Mahmut Çeşme'den Sıddık Bozarslan'a, F. Perişan'dan Şoreş Erdogan'a kadar Liceliler K. Burkay yandaşlarının çıkardığı gazetelerde sorumlu yazışları müdürlüğü görevi yaptılar. Özgürlük Yolunun ilk resmi dergi bürosu Lice'de açıldı. PKK Lice'nin bir köyünde kuruldu ve Liceli N. Zoxurlu PKK MK üyesiydi. Liste daha da uzatılabilir ama bu kadar yeter.

Soro 49-lar davasında yargılanmış, Dr. Şıvan'ın parti kurucusu olmuş ilerici, yurtsever bir insandı. Evet, Lice de iki kez belediye başkanı seçildi. Soro sömürgeci burjuva partilerine girip onların adayı olmadı. O bağımsız aday oldu ve kazandı. Özgürlük Yolu seçim siyasetinde CHP kuyrukçuluğunu yaparken Soro bağımsız seçim siyasetini savunuyordu. K. Burkay Kurdistan'da bağımsız örgütlenmede ikircikli iken ve

(İbrahim Güçlü'nün de yazısında belirttiği gibi) federasyonu mutlaklaştırırken, Soro Kurdistan'da bağımsız örgütlenmeyi ve bağımsızlığı savunuyordu.

Soro ajan olsaydı seçimlerde CHP yi destekleyen Cantürk ailesi ve yandaşları İGD liler ile Soro'yu destekleyen KDP-KUK, RIZGARÎ, ALA RIZGARÎ ve TKSP – Özgürlük Yolu ile karşı karşıya getirirdi, provakasyon yapardı ve onları birbirine düşürürdü. Soro ajan olsaydı TKSP MK üyesi iken Lice'ye gelip seminer veren İhsan Aksoy'u şikayet eder onu tutuklatırdı. Yine her zaman bir ayağı Lice'de olan Ala Rizgari'nin lideri İbrahim Güçlü'yü yakalatırdı. KİP politbüro üyesi Zeruk Vakıf Ahmetoglu sürekli Lice'ye gittiğinde isteseydi onu yakalatabilirdi. İlegal KUK un genel Sekreteri M. Fisli Liceliydi, onu yakalatırdı. Soro'nun tek bir devrimci yurtsevere zarar verdiği veya tek bir kurd örgütüne zarar verdiği görülmüş mü? Bu nasıl ajanlıktır?

Eğer Soro ajan olsaydı elindeki önemli belgeleri Necmettin Büyükkaya'ya vermezdi. Belgeleri götürür MİTe verirdi. Dr. Naci Kutlay anılarında Soro'dan bahsediyor ve onun Necmettin'e verdiği belgeler konusunu şöyle açıklıyor : "Lice Belediye başkanı Nazmi Balkaş (Soro) ile oturup sohbet ettim....Nazmi ye (Soro ya) ikimizin de arkadaşı olan Sait Kırmızıtoprak (Dr. Şıvan)a ilişkin sorularım oldu...." Dr. Naci Soro'nun Dr. Şıvan'la ilgili görüşlerini aktarıyor ve daha sonra Soro'nun Necmettin'e verdiği belgelerden bahsediyor. Soro "...Hoybun kurucusu Memduh Selim'e ait belgeler.... Saitlerin öldürülmesiyle ilgili belgeler ve başka birçok belgeyi Necmetin Büyükkaya'ya veriyor."

Yine Soro ajan olsaydı Ömer Çetin ona partiyi sürdürmeyi ve toparlanmayı teklif ettiğinde kabul ederdi, partinin üst düzey yöneticisi olurdu ve MİTe de düzenli bilgi verirdi, raporlar iletirdi. Soro bunu yapmadı. Soro ölünceye kadar Kurd ulusal davasına hizmet eden ilerici yurtsever bir insandı.

Onun ajanlığına delil gösterilen ifadesi polis tarafından düzenlenmiş düzmece bir ifadedir. Soro'nun bir amcası polisti. Yakalandığında onun sorgusunu üstlenen polis amcasının meslek arkadaşı, tanıdığı ve aile dostuydu. Polis Soro'yu kurtarmak için bu düzmece ifadeyi hazırlayıp savcılığa sundu ve böylece Soro ceza yemekten kurtuldu. 12 Eylül dönemi koşullarında bazı yurtsever Kürtlerin ve hatta bazı türk sol, sosyalist örgüt ve partilerin rüşvetle kurtuldukları, ifadelerinin değiştirildiği bilinmektedir. Bunlara – rüşvet verenlere- ajan yaftasını vurmak doğru değildir.

Yazıyı sonlandırırken şunu belirteyim; eğer K. Burkey vijdan sahibiyse yazdıklarını tekrar okur, empati yapar, kendini Licelilerin yerine ve TKSP kurucuları ile eski MK üyeleri yerine koyar, onların gözüyle yazdıklarına bakar, duygusalıktan uzaklaşır, kendini kin ve nefretten arındırır ve gerçekleri kabullenerek Özellikle Urfan Alpaslan ve Zeki Adsız'dan, onların ailelerinden, Licelilerden ve suçladığı eski MK üyelerinden özür diler.

(*) Ben bu yazıyı Ali Bedirhan imzasıyla yayınladım.

K. Burkey anılarında arkadaşlarına karşı ne kadar kötü bir adam, kindar, kıskanç, hırslı, bencil ve vijdansız birisi olduğu ortaya çıktı. Anıları haksızlığın, kıskançlığın ve bencilliğin belgesidir, onun aynasıdır, yüzkarasıdır.

K. Burkeyin anıları -2. Cild - yayınlanırken ben de anılarına yönelik bir eleştiri yazısı yazıp Ali Bedirhan imzasıyla yayınladım. K. Burkey yaptığı eleştirilere teksatır cevap vermedi, zaten yazdığım gerçeklere cevap veremezdi. O bundan kurtulmak için sinsice davranıp, pişkince "bazıları takma isimle eleştiri yazmışlar, bunlar korkaktırlar, kendi adlarını saklıyorlar, onlara cevap vermem" demişti ve güya aklınca bizi korkaklıkla suçlamıştı. Halbuki işin gerçeği korkaklık falan değildi. Biz Burkeyin nesinden korkacaktık. Ben kürçe yazılarımı Lokman Polat imzasıyla yazıyordum. Sürekli kürçe yazdığım bu isimle türkçe yazı yazmak istemedim. Yazım kürçe olsaydı zaten Lokman Polat imzasıyla yayınlardım. Türkçe yazılarımı da Ali Bedirhan imzasıyla yazıp yayınlıyordum. Zaten yazım Liceli Soro gerçeği ve Burkeyin vijdansızlığı üzerineydi. K. Burkey Liceli Soro (Halit Nazmi Balkaş)a Mit

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://fanthey.org>

ajanıdır demişti, ben de onu eleştirmiştim. Aslında K. Burkey ona yönelik Ali Bedirhan imzalı eleştiri yazısının bana ait olduğunu biliyordu (O nufustaki gerçek ismimin Ali ve babamın isminin Bedirhan olduğunu biliyordu) ama o pişkin davrandı ve cevap vermedi. Diğer kişilerin eleştirilerine özrü kabahatinden büyük misali kendince cevap verdi. Kimse onun pişkince davranıp, gerçekleri örtbas ederek verdiği cevabı ciddiye almadı ve ikinci bir kez ona cevap verme gereğini görmedi.

Lokman Polat

Kemal Burkay ve "Anıları"

- Siyasi Linç Kùltürü -

A.Bazancir

Kemal Burkay Anılarını yazarken Kin kusmuş. „Lumpen gelenekten“ geliyordu diye çamur attığı Zeki Adsız, Gazetecilik okumuş, değişik gazetelerde yazmış, CHP parti meclisinde Ecevitin en güçlü döneminde ona karşı durmuş. Kemal Burkay „yarı feodal“ toplum içinde işçi ararken Zeki Adsız sendikacılığın alasını yapmış Devrimci işçi sendikalarında güven bulmuş (bütün Kürdistan şehirlerini kapsayan) DISK 10. böge başkanlığına yükselmiş ve belki ilk kez Kemal Burkay'ın sosyalist partisine o zaman işçiler de üye olmuşlardı.

Bu başarıları onu Kemal Burkay'ın Partisinde de Merkez Komitesine taşımıştır. Denebilir ki MK“ye hakkıyla gelen ender kişilerden biriydi. Sonra ideolojik ayrılığını koyarak ayrıldı. Başta Ağrı bağımsız Belediye Başkanı Orhan Alpaslan olmak üzere bir gurup yaoldaşıyla birlikte Tevgera Sosyalist a Kurdistan'i inşa etti.

„Orhan Alparslan'ı da aldatarak götürdü“ diyorsun. Orhan Alparslan gibi eğitimci, mücadeleci ve Ağrı iline Belediye Başkanı olmuş, yaptığı değişikliklerle devletin hışmına uğramış, inancı uğruna mücadelede şehit olmuş bir değere söylenecek

bir anın yok muydu Sayın Burkay? Bu değerler ve yoldaşları „abilerinin evlerini badana yaparken ölmediler, Frankfurt’taki gibi.“ Sayın Burkay bir dönem bu onurlu insanlarla aynı çatı altında mücadele yürüttüğü için onurlanmalı, övünmeliydi. Çünkü Kemal Burkay’ı yaratan Ağrı, Bingöl, Diyarbakır’dır ve buralardaki her gelişmede bu yiğitlerin alınteri, emeği vardır.

Bu nedenle onların anısı önünde saygıyla eğilmen gerekir Sayın Burkay. Siz inanmasanız da Onların ideolojileri de bugün Kürdistana hakimdir. Sonuç olarak Onlar, inançları uğruna mücadele ederek Şehitlik mertebesine eriştiler. Şimdi onlar yücelerden sizi seyredip hala orda mısın diyorlar.

Sayın Kemal Burkay...

B.Bazancir

Kürt tarihine, Baş Eğmeyen Bir Devrimci adı ile geçen, Kürdistan halkının en değerli önderlerinden biri olan Zeki Adsız'ın sahip olduğu teorik ve pratik yeteneklerini, başarılarını unutarak bir kenara bırakıp, adını kirletme çabasında olduğunuz için : TARİHSEL BELLEGİNİZİ KINIYORUM

Zeki Adsız, Urfan Alpaslan gibi tarihe mal olmuş, kısa yaşamlarına büyük başarılar sığdırıp, devrimci mücadelenin ve Kürdistan Özgürlük Savaşının en zorlu günlerinde, halkını düşünce ve eylemleriyle aydınatabilen efsane isimleri, en çirkin şekilde kaleme alma eyleminde bulunduğunuz için : SÖZDE DEVRİMCİLİĞİNİZİ KINIYORUM

Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan ile aynı tarihsel kesitte yaşamış, fikirlerini ve kişiliklerini tanıma fırsatına erişmiş olduğu için kendisiyle onur duyan birçok kişinin aksine, önderliklerini yetenek ve başarılarını çok iyi bildiğiniz halde, aydınlık cümlelerle tarihe iz bırakmak yerine kara kaleminizi karanlık cümlelerle tükettiğiniz için : SÖZDE EDEBİYATCILIĞINIZI ve TARİHCİLİĞİNİZİ KINIYORUM

Kim bilir hangi kişisel çıkarınız ve menfaatleriniz ugruna ölümlerinden yıllar sonra bile toprağa değil Kürt tarihine anlı şanlı gömülü kabul edilen efsane isimlere yoldaşlık vazifenizi bu denli çirkin bir biçimde icra ettiğiniz için : YOZLAŞMIŞ KİŞİLİĞİNİZİ ve YOLDAŞLIĞINIZI KINIYORUM.

Hukuk eğitimi almış, kişiliğini ve tavrını devrimci olarak tanımlamış biri olarak siz Kemal Burkay'ı sözcüklerin belleklerde ne gibi tahrip edici etkiler uyandıracağını düşünmeyişinizden, yazılarınızı insanlara sunarken kelime seçiminde bu denli duyarsız, umursamaz ve çelişik oluşunuzdan ötürü; bir Kürt aydını ve devrimcisi olarak kendinizi bu denli değersizleştirdiğiniz için BİR KÜRT GENCİ olarak çok üzüldüğümü bilgilerinize sunarım. Beni ve birçok insanı aynı sebepten ötürü üzdüğünüz için şahsınızı kınıyor ve sizi KÜRT HALKININ VİCDANINA ŞİKAYET EDİYORUM.

Kemal Burkay Anılar - 2

Kitabına Tepki

Rojbin Adsız

Kemal Burkay'ın Anılar-2 kitabında, amcam Zeki Adsız hakkında yazdıklarını şiddetle kınıyorum!!!

Oysa hatıralar biz yeni nesillere, sizleri ve geçmişte yaşanmışlıkları öğrenmemiz açısından bir belge niteliği taşımalıydı. Ama görüyorumki siz, amcam hakkında, yalan ve gerçeği yansıtmayan iftira dolu sözlerinizle kendinizi gündemde tutmak ve egonuzu tatmin etmekle meşgulsünüz!!!

Ben amcamı kaybettiğimde henüz küçüktüm. Amcamın nasıl bir devrimci ve kahraman olduğunu, onu tanıyanların anlatımlarından çok dinledim. Daha sonra amcamın mücadeleci hayat hikayesini okuduktan sonra, onun yeğeni olmaktan hep gurur duydum! Amcam hayatta olsaydı, sanırım siz de bu sözleri söyleme cesaretini gösteremezsiniz. Hayatta olmayan bir insanın arkasından konuşmak "camur at izi kalsın" mantığıyla yaklaşımlarınız, sizin nasıl bir kişilik sergilediğinizin açık bir göstergesidir. SİZİ ŞİDETLE KINIYOR, ÖZÜR DİLEMEYE DAVET EDİYORUM!!

K. Burkay'ın Anıları ve “Benden Sonra Tufan” Mantiğı

Yaşar Bazancir

Yaşar Bazancir/ K.Burkay ‘anılarım’ 2. kitabında yaşanan bir dönemin kendisince bir tarihçesini çıkarıyor. Oysa yapılan sözkonusu dönemin; objektif gerçekliğe dayalı bir tarihçesi değil, o tarihçenin ‘ırzına’ geçmektir. Kitabında yaşanan dönemin olağanüstü koşullarından kaynaklanan tahribatlara ve deşifrasyna neden olmaması için geç yayınladığını söylüyor! Ve gelineen noktada’da sözkonusu durumun aşıldığını belirtiyor. 1970’lı yıllardan evrildiğimiz 2010’lu yıllara kadar, Burkay’ın gençliği ve özel hayatı bir yana bırakılırsa, bütün bu zaman kesiti içerisinde; yalan, yanlış bilgilere dayalı, devrimci tutarlık ve dürüstlükten uzak, spekülasyonlar üreterek adeta Kürdistan ulusal demokratik muhalefeti topa tutulmuş ve herkese saldırmıştır.

Objektif gerçekleri çarpıtarak, benden sonra tufan mantığıyla yalan ve inkara dayalı tersyüz etmiştir. Gelineen noktada sözkonusu koşullardan kaynaklanan tahribat ve deşifrasyon

aşılmışsa, bir bütün olarak Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinde yaşanan sorunlardan – ki sen pir ú pak bir adamsın, senden kaynaklanan hiç bir şey yok - ben merkezli bir mantık ve anlayışla kendisini aklamaya çalışıyor.

Bu çaba, bu gayretkeşlik, bu gerçekleri çarpıtıp tersyüz etme, bu 'benden sonra tufan' mantığı, bu çok yönlü saldırının altında yatan ve buna kaynaklık eden temel faktörün, plan ve tasarımlarını vermeye çalıştığın mesajından Kürt halkı elbetteki manidardır. Bu çaba ve gayretkeşliğiyle er veya geç yaptığın hesabın Bağdat'tan döneceği ve halk kitleleri nezdinde bilince çıkacağına inanıyorum.

Asıl beni ilgilendiren, Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan'la ilgili hezeyanlarına gelince; bunlar yeni değil, demokratik kamuoyunun malumudur!.. 1982 yılında TKSP'de ideolojik, politik ve örgütsel düzeyde yaşanan ağır bunalım, örgütün katı bürokratik merkezîyetçi yapısı içerisinde, tüm çaba ve uğraşlara rağmen aşılamayınca ayrışma yaşanıldı.. Bu ayrışma sonuncunda TKSP Roja Welat Zeki Adsız önderliğinde Urfan Alpaslan ve diğer arkadaşlar ile birlikte oluşturuldu. Bununla ilgili gelişmeler demokratik kamuoyu nezdinde çok yönlü tartışıldığı için yeniden değinmeye gerekli görmüyorum. TKSP'de oportünizm ve bir eleştiri üzerine adlı kitaba, TKSP genel sekreterine açık mektup ve Roja Welat dergilerine bakılabilir...

Bu tartışmalar daha sonraki dönem ve süreçlerde'de devam etti. TSK'nin (Tevgera Sosyalist a Kurdistané) çıkardığı Denge Welat, Heviya Gel ve ülkede; o dönemin mevcut icazet sınırlarını aşan yeni bir politik perspektifle, sürece radikal müdahalenin gerekliliğine inandı yeni bir hat, yeni bir çizgi izlenildi ve ülkede'de Vatan Güneşi dergisi çıkarıldı.. Derginin sorumluları tutuklandı cezaevine konuldu.. saldırılar inançla, kararlılıkla göğüslendi..

Dolayısıyla Burkay'ın hezeyanları aradan geçen bunca

zamana rağmen devam etti..“Zeki Adsız şiddete tapıyordu, lümpen bir geçmişi vardı beraber çalıştığı insanları heba etti” vb..

Devrimci şiddetin meşru, bağımsızlık ve özgülük mücadelelerinde temel stratejik hedefe varmada bir araç olarak kullanıldığı bilinir. Her ülkenin somut özgül koşullarına göre diğer mücadele biçimlerinin yanısıra silahlı mücadelenin de temel bir mücadele biçimi, yöntemi veya metodu olarak alınıp o temelde bir askeri örgütsel yapı oluşturulur.

Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan her zaman bireysel şiddete karşı çıkmışlardır. Gerek örgütsel yapı içerisindeki sorunların aşılmasında demokratik metodun kullanılması, gerekse örgütler arasındaki sorunların aşılmasında, politik dostluk temelinde ideolojik mücadele esas alınmıştır.

Yok eğer; Burkey’in kastettiği, Bingöl, Ağrı ve Diyarbakır’da kısmen şiddetin kullanılması ise, TKSP’nin en güçlü kitle tabanına sahip olduğu illerdir. Faşist gerici güçlere karşı verilen mücadele sonucunda TKSP taban bulmuş ve bu sayede geniş kitlelerle sıkı bağlar kurabilmiştir. İlk Özgürlük Yolu dergisini Bingöl’e getirip bizlerle toplantı yapan ve görüşlerinin Kürdistan’da yayılmasında Zeki Adsız’ın emeği, katkısı ve çabası vardır.

Red-inkar ve tahammül sınırlarını aşan K.Burkey, etik ve ahlaki olmayan tutum ve davranışlarıyla Zeki Adsız’ın lümpen bir geçmişi olduğunu söylüyor. Pes doğrusu K.Burkey Kitabında altını çizerek tanımladığınız yönetici kadronuzun; ”komplocu, lümpen, hizipçi, hantal, tembel, görevden kaçan, hırsız, katil ve ihanet eden” insanlardan oluştuğunu söylüyorsunuz. Peki bu partinin genel sekreteri olarakta, kendinize`de layık bir sıfat, bir tamlama buldunuz mu?.. Kürt halkının, sizin kişiliğinize ve kimliğinize uygun, etik ve ahlakınıza yaraşır bir sıfat ve tamlamada bulunacağından hiç bir kuşku yoktur.

Zeki Adsız Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesinde, düşünce ve pratik yaşamıyla bir miheng taşıydı. Halka mal olmuş bir liderdir. Kendisini halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine adayan ve bunu pratik yaşamıyla kanıtlayan ender insanlardan biridir. Yaşamının son günlerine kadar, bütün ısrarlara rağmen ortadoğu alanını terketmeyen zorlu bir mücadele içerisinde yaşamını yitirmiştir. Kürt halkının şehididir.. Ve halkının bağrında taht kurmuştur.. Ruhu şad olsun..

Yıllarca birlikte çalıştığınız yönetici kadrolarınıza yönelik bu türden suçlamalar akıl tutulmasından, deli saçmalamasından başka bir şey değildir.. Devrimci dürüstlüklerinden asla şüphe etmediğim insanların yanısıra içlerinde elbetteki çürük elmalarda olmuştur..

Urfan Alpaslan'ın "heba edilmesi " sorununa gelince; Urfan Alpaslan, inançları doğrultusunda halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde şehit düşmüştür. Ağrıda halkının büyük bir desteği ile belediye başkanı seçilmiş, faşist ve gerici güçlere karşı kararlı ve inançlı bir mücadele vermiştir.

Onun bu kavgada heba edildiğini söylemek saygısızlıktır, inançsızlıktır. Olağanüstü koşulların yaşanıldığı bir dönemde, silahlı propaganda temelinde siyasal ve örgütsel çalışmaları ülke zemininde geliştirmek için müfrezesiyle birlikte çalışmalar yapmış, düşman güçler ile girdiği çatışmalar sonucunda şehit düşmüşlerdir. Sevgi ve saygı ile anıyoruz.. O, inancın devrimci kişilik ve onurun musala taşında dövüldüğü zorlu koşullarda, düşünce ve davranışlarıyla bunu kanıtladı. O bir önder ve büyük bir askeri komutandı. K.Burkay'ın sigortalı devrimcilik anlayışının kavrayamadığı, onun davaya olan inanç ve kararlılığıydı.28.02.2010

Sait Aymaz'ın Mektubu

Rıfatcığım,

”Kemal Burkay’a Açık Mektup” başlıklı yazınızı zevkle ve heyecanla okudum.

Elinize, dilinize sağlık. Gençliğinizdeki direngen ve Kürdistanî ruhunuzun halen devam etmekte olduğunu görmek bana gurur ve umut verdi. Kürdistan’ın kuruluşu, sizlerin attığı temel üzerine inşa edileceğine dair inancım dahada artmış bulunmaktadır.

Zeki Adsız’ın yaşamı boyunca arkadaşları ve yoldaşları için ileriye atılmaktan, ölüme göz kırpmadığının nedenlerini şimdi daha iyi anlıyorum. 30 yıl aradan geçmesine rağmen, yoldaşının anısına yalan ve iftira yağdıran eski bir silah parçasına haddini bildirerseniz, Zeki’nin kimlerle yol arkadaşlığı yaptığını gözler önüne sermektedir. İşte gerçek yoldaşlık ve fedakarlık böyle durumlarda anlaşılır. Duygulandığımı ve Zeki’nin 30 yıl önce arkadaşlarını belirlemedeki isabetli anlayışını vurgulamak isterim.

Takdir edersin ki Kürdistan’ın ölümsüz şehidi ve kahramanı Zeki Adsız’ı ve Bay Kemal Burkayı çok iyi tanıyanlardanım. Bu nedenle söyleyecek ve yazacak çok sözüm olurdu. Sizin

gibi inançlı ve fedakar yoldaşları olmasaydı. Sizler bunu fazlasıyla yaptığınızdan bana iş kalmadı. Ancak Zeki ile ilgili birkaç anektodu aktarmakla kifayet edeceğim.

Yıl 1967. Van'ın Çatak İlçesinde görevliyim. Zeki Bingöl cezaevinde tutuklu. Şubat tatilinden yararlanarak Bingöl'e onu ziyaret etmek için kışta karda geliyorum. Cezaevine gittiğimde, disiplinsizlik nedeni ile hücreye konulduğunu ve görüşemiyeceğimi bildirdiler. Nedeni ise ceberrut cezaevi yönetiminin zulmüne karşı, yoksul kimsesiz kader kurbanı mahkumların haklarını korumak ve onlara karşı çıkmak, mahkumları idareye karşı örgütlemek.

Çocukluğundan beri zulme, haksızlığa ve adaletsizliğe karşı her şartta direnen O direngen ruha, Bay Kemal Burkay hiç sıkılmadan, hicap etmeden "Lümpen" yakıştırmaları yapmaktadır. Zulme karşı bu direngenliği henüz 18 yaşında bir gençken sergileyen Zeki Adsız, ileriki yıllarda sömürgeci güçlere karşı her türlü yöntemi (silahlı mücadele dahil) kullanmakta tereddüt etmemiştir. Oportünizm ve pasifizm bataklığına batmış Burkay ve yandaşlarının bu kişilikle yürüyebilmesi olanaklı değildi. Onlara kalan ölüsüne arkadan çamur atmaktır. Bu çamurlar Zekide iz bırakmaz.

Yaşamının son zamanları idi. Hastalığı iyice ilerlemişti. Bir gün doktoruna: "beni ayağa kaldır. Yarım kalmış yapılacak işlerimiz var. onları bitireyim yine gelir yatarım." dedi.

Doktor sevecen, güleç fakat umutsuz gözlerle, hayranlıkla bu yiğit insana bakarak inşallah demekle yetindi. O son ana kadar umudunu yitirmemiş, ilk fırsatta kalkıp mücadeleye devam edeceği umudunu taşıyordu.

Ölümünden bir iki gün önceydi. Yoldaşlarımı çağırın dedi. Gelebilecek arkadaşları ve yakınları ile konuşmak istiyordu. Ölümün yakın olduğunun farkındaydı. Hastahane odasına

doluşan yoldaşlarına ve yakınlarına: "Kürdistan devrimi için çalışın, çok çalışın. Kazanmak için çalışın. Örgütlü olarak çalışın. Ancak örgüt dahil hiç bir çıkarı Kürdistan kurtuluşunun önüne koymayın" dedi ve yoldaşları ile ilgili son haberleri sordu, yolunuz açık olsun dedi.

Ruhu şad olsun.

Yolunuz açık olsun dileklerimle birlikte sevgilerimi sunarım.

Sait Aymaz

Kemal Burkay’a Zorunlu Bir Yanıt

İhsan Aksoy*

Kemal Burkay 2009 Anılar-Belgeler adlı kitabının 2. cildini yayınlamış bulunuyor.

Doğrusu bir anı ve belge olmaktan başka kendisinden şu ve bu şekilde ayrılmış olanlara ve dışındakilere karşı kin, nefret ve intikam amacı güden, doğruları değil, karalama ve gerçek dışı etik olmayan yaklaşımlarla herkese karaçalmaktadır.

Bunun yanı sıra şuanda kendisiyle olmayanları da hep yaptığı gibi kurnazca bir şekilde onları birbirlerine düşürmeyi amaçlamaktadır.

Burkay 1974 yılından sonra yurtdışından Türkiye’ye geldi. Geldikten sonra parti kurucuları ve başkalarıyla parti kurma için ilişkiye girişti.

Kendisini 1971 Diyarbakır Sıkıyönetim Tutukevinde izleme olanağım olmuştu.

Siyasal savunma konusunda DDKO’nun iki kesimi savunma hazırlarken, Burkay da kendi adına 160 küsür daktilo sayfalık bir savunma metni hazırlamıştı. İçeriğini anlamak için

kendisinden aldım. TİP doğrultusunda bir metindi. O dönemde birlikte okuduğumuz 1-2 arkadaş bunun oportunist bir savunma olduğunu söyledi. Ben olsun, TİP bu çizgiyi savunuyordu. Çözüm için yine bunu savunuyorlarsa makuldur.

Fakat Burkay bu metni mahkemeye vermedi. Bu benim için onun kişiliğinin tutarsızlığının çok ciddi bir işaretiydi.

Bunun gibi küçük bir olayı, büyütüp yenilgiye tahammülü olmadığı, kendisi için sürekli ayrıcalıklar beklediğini de her an gözlemlemiş bulunuyordum. Hoşgörüsüz, tahammülsüz davranışları sayısızdı. Bunun gibi daha pekçok tutarsızlık anlatabilirim.

Kendisi, belirttiğim gibi gelip bizimle ilişki kurdu. Partinin daha ilk toplantılarında Veysel Çamlıbel Kürdistan'ın sömürge olmadığını belirtti. Bunun üzerine Burkay, Veysel'e mahalle ağzıyla hakaret etti. Veysel Çamlıbel birgün sonra benimle konuşunca böyle bir insanla birlikte çalışılmayacağını söyledi. Ben, yeni başladığımız bir şeyi ilk adımda bozmamalıyız diyerek konuyu kapattım.

Şimdi gelelim bazı iddialara: Faruk Aras en yakın arkadaşım olduğu halde benim tutarsız olduğumu söylemiş. Bir kez kendisinin de belirttiği gibi, Faruk öyle küçük dedikodu türü şeylere tennezül etmez.

Diyor ki; Mersin'de gözlerden uzak yaşamak istediği için oraya gidip yerleşti. Ardından da o şehir senin, bu şehir benim seminerler verdi. Gizlenmek isteyen bir insan nasıl oluyor ortalarda kürt sorununu tartışıyor?

Burkay kendisinden ayrılmış bulunan herkese kara çalıyor. Peki bir insan senin partinde ölünceye kadar mı kalmak zorunda? Bu ne ilkel bir mantık?

Yalana dayalı İstanbul derneğinin başkanı Aziz Kaya hakkındaki iddia var. Aziz Kaya çevresinde saygın, cesur ve

sözü geçen gençlik liderlerindendi. Tercihini TKP'den yana yaptı. Bu bir insanın özgür onaya dayalı davranışıdır. Burkay yalana dayalı gerçek dışı bir iddiayla Aziz Kaya'nın giderken derneğin parasını birlikte götürdüğünü söylüyor. Aziz Kaya kendi çabasıyla derneğin giderlerini bulup buluşturan yöneticisiydi. Demek ki gelen bir daha senden ayrılma hakkına sahip değil. Eğer ayrılıyorsa her türlü iftirayı hak etmiş olur.

Hepimiz elbirliği içinde çaba göstererek Türkiye Kürdistanı'nda örgütlenmeyi yaygınlaştırdık. En küçüğünden en büyüğüne, tüm arkadaşların bu konuda ciddi ve saygın bir emekleri var. Buna karşın sırf polemik yazıları yazmış olduğu için bir insanın yaratılanların gerçek pay sahibinin olmasını söylemesi hayli eğlenceli olsa gerekir.

Hata yaptık. Hem de çok. Daha baştan sağa sola yalpalamalarını engellemeliydik. Biz hep "zararı yok, bunu aramızda idare edelim" mantığını kullandık. Çok kötü bir tip çıktı ortaya. Kurnaz, kindar, intikamcı, etik değerleri elinin tersiyle itekleyen bir tip. Herkesten kuşkulanan, herkese karşıt güvensiz bir kişiliği karşımızda olan.

Bu durumda kim niçin seninle devam etsin?

Mehdi Zana seçimleri kazanır kazanmaz, onu emir komuta altına almak için her yola başvuruldu. Mehdi Zana ayrıldı. Ayrılık kararından çok sonra, ben Ankara'dayken haberdar oldum.

Bir gün genç arkadaşımız Aydın Hasar çıkıp Adana'ya geldi ve dedi, arkadaşlar demişler İhsan yeni evlenmiş, maddi durumu da iyi değil. Hiç değilse evine hediye alalım. Aydın Hasar İstanbul'da yaşıyor. Kendisine arkadaşlara teşekkürlerimi iletmesini, böyle bir durumda en küçük bir hediye kabul etmemin olanaksız olduğunu belirttim. Simdi pazarlık dediğin bu mu?

Ben Adana'ya Şerefettin Elçi'nin turizm müdürlüğünde bulunduğu işte çalıştım. Yoksa iddianıza göre siz kimseye bir iş

bulmuş değilsiniz.

Herkese sırayla kara çaldınız ve diyorsunuz ki Mehdi Zana'nın bir iki hapishane jesti... Diyarbakır Cezaevi'nde neler edildiği, kimin nasıl davrandığı biliniyor.. Mehdi Zana, Mehdi Zana'dır. Zor günlerin adamı.

Hop diye on yere çalmak olanaklı değil. Keyfin yerinde. Başkalarını her türlü başarısızlıkla karalayıp dur. Geçmişin değerlendirmesini aşağı düzeye çekerek, yazıkkı böyle şeylerle uğraşmak zorunda kaldık.

Geçmişte yüzlerce arkadaşımızın Türkiye Kürdistanı'nda mücadeleyi öne götürmek için canla, başla bilinçle ve heyecanla yaptıkları mücadeleyi saygıyla karşılıyorum. Gerçekleri balçıkla sıvayarak gizlemek boşuna bir çabadır. Kimin ne olduğunu çok kimse biliyor, bilmeyenler de bilecek.

* Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi kurucularından ve ilk MK üyesi.

Anılarla Karartılan Tarih

Faruk Aras (*)

..Partinin ilk örgütlenme aşamasında ben ve birlikte hareket ettiğim arkadaşların belirleyici katkısı olmasaydı, sayın Burkay'ın pek fazla manevra şansı olamazdı. Çünkü, kendilerini TİP'le özdeşleştiren siyasilerin parlak bir sınavları olmamıştı..

'Tarihçinin görevi hem kendine karşıdır, hem de okuyucusuna. Bir ölçüde, ölüp gidenlerin arkalarında bıraktıkları ruhları tarihçinin ellerindedir. İncelediği ve yeniden canlandırdığı büyük ve güçlü ölümlülerin şan ve şereflerinden sorumlu olan tarihçidir. Yanılırsa, suçsuz olanlara leke sürerse, veya aşağılık ve utanç verici kişileri iyi gösterir, hayranlık uyandırmalarına neden olursa, tarihçi sadece büyük yanlış yapmakla da kalmaz, toplumun zihnini çelmiş, zehirlemiş ve toplumu aldatmış olur.' **Albert Mathiez**

Şunu çok açık bir biçimde ortaya koymak gerekir. Kürt ulusal ve sol hareketi elbette geçmişini tartışacak, yanlışlarını bulacak ve önünü aydınlatmak için gerekli olan muhasebede bulunacaktır. Ancak geçmişin değerlendirilmesi gibi önemli bir konu, tarih anlatma adına kişisel hırslar, dar hesaplar ve sığ amaçlar uğruna tahrif edilmeye kalkınırsa, buna mutlaka karşı

çıkamak gerekir.

12 Eylül müdahalesinin ortaya çıkardığı bir gerçek, mevcut Kürt ve Türk sol örgütlerinin bu sınavdan geçemiycek kadar hazırlıksız yakalanmış olmalarıdır. Aslında bu gerçek, geçmişle yüzleşme, hem bireysel hem de kolektif meselelerin tartışılmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu da her siyasal hareketin, kendi tarihine daha eleştirel bakabilme özgüvenine sahip olmasını gerektirir.

TKSP-PSK eski genel sekreteri Kemal Burkay, Anılar Belgeler II adı altında yayınladığı kitapla, aslında tarih yazım anlayışını yeniden tartışmaya açmaktadır.

Sayın Kemal Burkay her ne kadar tarihçi değilse de, parti tarihini yazabileceğine kendisini inandırmıştır.

Burkay'ın yazdığı anılarında dile getirdiği her şey, bugün halkımızın içinde bulunduğu koşullar itibarıyla, bize ileri adımlar atmamız için olanaklar sağlamaktan uzaktır.

Kitap, eleştirel çözümlemeden çok burun kıvrırma ve çamur atmanın ağır bastığı, kötü niyetin, kin ve nefret beslemenin bir külliyatıdır. Burkay, kendi söz dağarcığında en incitici, en yakışıksız sıfatlarla insanlara saldırmaktadır.

Ayrıca Burkay, kendisinin kutsanmasını istemekte ve kendisini nasıl 'hatadan azade' ve dokunulmaz gördüğünü her satırda tekrarlamaktan sakınmamaktadır. Bir siyasi çalışmayı, bir parti örgütlenmesini neredeyse tek başına başardığını topluma ve kendisiyle birlikte sorumluluk alan ve çalışan bizleri de inandırmak istiyor. Bütün çabası bu! Yazar bilerek parti çalışmalarının etkinliğini sınırlıyor ve yapılan tüm çalışmaların ve birikimin salt kendi yazdığı makalelerin ürünü olduğunu savunmakla, farkında olmadan bütün hareketin tarihini karalıyor. Bu yazarın ruh halini ele vermektedir.

Böyle bir parti tarih yazım tarzı, bunca insanın emeğini ve

nice fedakar insanın heyecanını gasp etmekle özdeştir. Kitapta aşığılama var, hakaret var ve partiye ilişkisi kesilen herkese karşı nefret var. Olmayan tek şey sağıduyu.

Gerçekliğı, objektifliğı, vicdanı ve vefayı dışarıda bırakan bir parti tarihi.

Yollarımızı Burkey'la Kesiştiren 12 Mart Dönemi Sonrasına Kısa Bir Bakış

12 Mart müdahalesi ve onunla birlikte gelişen toplumsal ve siyasi alt üst oluşlar, bütün politik eğilimleri, kesin siyasi tercihler yapmaya zorlayan koşulları yaratmıştı. Kürt hareketinin kimlik arayışı daha Diyarbakır hapisane sürecinde başlamıştı. Bu doğrultudaki, düşünce ve arayışlar her ne kadar ete kemiğe bürünmemiş olsa da belli ana eğilimler oluşmuş sayılırdı. Özellikle Kürtler artık, kendilerine güven vermeyen Türk sol hareketlerinin payandası olmayacak bir olgunluk ve yetkinliğe kavuşmuş sayılırdı. Türk Solu, Kürt özgürlük hareketini kavrama ve ona destek verme konusunda en iyimser tanımlama ile tutarsızdı. Kaldı ki, ileride oluşacak Kürt siyasi hareketlerinin oluşmasında yer alacak olan kimi siyasi kadrolar için, bu ilk Kürt örgütlenme pratiğı de olmayacaktı. Buna kimi TKSP-PSK kadrolarında dahil. Daha önce ayrı örgütlenmiş Kürt siyasal partileri vardı.

1974 affıyla birlikte, Kürdistan ve Türkiye içinde büyük bir yurtseverlik havası esmeye başlamıştı. Güçlükler ve imkansızlıklar içinde de olsa inanan herkesin şevkle çalışacağı bir tarihsel döneme girilmişti. Meşruluğunu bizzat kendi dinamiğınden ve dayandığı toplumsal tabandan alan Kürt hareketi, artık kendi tarihsel çizgisinde akıp gürleşecekti..

Sayın Kemal Burkey Ülkeye döndüğünde, bizler (kendisinin en fazla hedef oklarına maruz kalanlar) Kürt halkının

ayrı örgütlenmesi konusunda kesin kararımızı vermiş ve çok geniş bir ilişki ağını sağlamıştık. Nitekim sayın Burkey'in karalamaların hedefi haline getirdiği kimselerin geldiği bölgeler, başta Özgürlük Yolu'nun ve daha sonra da TKSP-PSK'nin en etkin olduğu yerler olması tesadüf olmasa gerek. Örneğin: Ağrı, Kars, Van, Muş, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari ve Bingöl. Sayın Burkey'in Kürdistan'ın diğer bölgelerinde neden örgütlenme başarısını gösteremediğini izah etmesi gerekmez mi? Ayrıca büyük metropollerdeki örgütlenmelerde de yine sözünü ettiğim insanların önemli etkisi vardır. Yukarıda da belirttiğim gibi, çok geniş bir ilişkiler ağına sahiptik. Sorun varolan o ilişkilerin rasyonalize olmasıydı. Nitekim, Özgürlük Yolu Hareketi ilk ortaya çıktığında, hareketin omurgasını bu potansiyel oluşturdu.

Oysa, Kemal Burkey her ne kadar ayrı bir Kürt örgütlenmesine inanmış olsa da, yeni kurulmuş olan TİP'te çalışmayı da kafasının bir yerlerinde saklı tutmuştu. Nitekim, TKSP'nin kuruluşundan daha sonra, 30 Nisan 1975'te kurulan II.TİP'e katıldı. Mehdi Zana'da TİP kurucuları arasında yer aldı. Bu iki arkadaşın TİP'e katılmaları, TİP kurucular fotoğrafının Özgürlük Yolu dergisinde yayınlanması ve daha sonra da Burkey'in parti kararı olmaksızın Tunceli'den milletvekili adayı olması yeni doğmakta olan hareketimize inanılmaz bir darbe vurmuş oldu ve Kürt kamuoyunun büyük tepkisine neden oldu. Kürdistan'daki bazı kitapevlerinin Özgürlük Yolu dergisi kolilerini açmadan iade ettikleri hatırlardadır. Bu iki arkadaşın zaafı, Özgürlük Yolu hareketinin (TKSP'nin) TİP'in bir yan kuruluşu olduğu propagandasının yayılmasına neden oldu. Bunu tamir etmek için çok zaman ve çaba gerekecekti.

Dünya genelinde yükselen sosyalizm dalgasının etkisiyle ve yine sosyalizmin ezilen ve sömürülen halkların tek umudu olduğu görüşünün Kürt kadroları arasında da giderek güç kazanmasıyla, Kürt hareketi de bu siyasal atmosferin etki alanına

girdi. Böylelikle Kuzey Kürdistan da sosyalist örgütlenmenin objektif ve subjektif koşullar fazla analiz edilmeden 'sınıf partileri'nin kurulma süreci başladı.. Bu sosyalist ve işçi partileri hiç bir zaman gerçek işçi partileri olmadılar. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşullar itibariyle partilerin tabanını oluşturabilecek bir proleter sınıfın olmayışı, partileri doğal olarak toplumun değişik kesimleri içerisinde örgütlenmek durumunda bıraktı. Bu nedenle de siyasi hareketlerde, çoğunlukla sadece ilkede işçi sınıfını ya da emekçileri temsil eden aydınlar yer aldı. Hiç şüphesiz ki, Kürt aydınları mevcut siyasi ve sosyal birikimleriyle, radikal toplumsal değişimler için inançlı bir savaşımlar verdiler. Bu dönemde kurulan ve kendilerini sosyalist ya da işçi hareketi olarak tanımlayan yapılar, 'üyelerin onda dokuzu değilse bile dörtte üçü aydınlardan oluşan' örgütlerdi. Ülkenin sosyalist bir devrime hazır olup olmadığı sorunsalı belli bazı verisel parametreleri gerekli kılmasına rağmen, geleneksel solun geleneksel 'teori merkezleri'nin hazır reçetelerine itibar edildi. Toplumsal karşılığı olan siyasi bir iradenin üretilmesi gereği yerine, salt işçi sınıfını ön plana çıkaran ve onu fetişleştiren bir yapılanmanın ciddi bir toplumsal taban oluşturamayacağı zamanla anlaşılacaktı. Bu gecikme, süreci doğru analiz edebilecek, ondan siyasal sonuçlar çıkarabilecek ciddi bir aydın ve entellektüel donanımına sahip kesimin yok denecek kadar az olmasındandı. Örneğin: Kürdistan'da ki, hiç bir siyasi hareketin, ülkenin sosyo-ekonomik yapısını araştırabilecek ne yetkin kadroları ne de ideolojik formasyonları vardı. Denilebilir ki, sosyalizmden esinlenmiş olmakla birlikte, ideolojik formasyonun gelişmiş olmaması, oradan buradan alınan bilgilerin eklemlenmesi ile durum idare ediliyordu. Maalesef bugün de durum fazla değişmiş değil. Bu eksiklik, Kürt aydınlanmasının en ciddi problematiği olarak karşımızda duruyor. Bu süreç doğal olarak, soğuk savaş örgütlenmelerinin dar parametrelerine hapsolmuş otoriterist ve oligarşik yönetim

anlayışlarının da ortaya çıkmasına neden oldu.

Bu sürecin bazı tarihi, siyasi ve toplumsal özelliklerine daha ayrıntılı olarak değinilmesinde büyük yarar olduğu muhakkaktır. Ancak bu sorun, daha geniş bir çalışmayı ve tartışmayı gerektiriyor. Biz kendimizi sayın Kemal Burkay'ın saldırı ve savunma refleksleriyle sınırlandırırsak, daha doğru yapmış oluruz.

Bizler (çoğul birinci kişi adılını kullanmamdaki maksat, oluşmuş olan ortak bir hazırlık ve iradeyi vurgulamak içindir.) sayın Kemal Burkay'ın ülkeye dönüşünü ve bizlerle ilişki kurmasını sevinçle karşıladık. Sayın Burkay hakkındaki ortak kaanatımız, kendisinin dürüst, fedakar ve dünya malına-mülküne fazla ehemmiyet vermeyen özelliği idi. Bu daha fazla dışarıdan edindiğimiz bir kanaatti. Çünkü bizim Sayın Burkay'la, onun değişik özelliklerini daha fazla tanıma gibi bir pratiğimiz olmamıştı. Ayrıca biz gençler için, daha tecrübeli daha yetkin ve ideolojik formasyonu olan bir profile de ihtiyaç vardı. Kemal Burkay bu özellikleri kısmen taşıması itibarıyla, birlikte çalışabileceğimiz bir kimseydi. Bizde oluşan ağırlıklı görüş bu yöndeydi Yukarıda da belirttiğim gibi, Kürt siyaset sınıfı normal düzeyi olan insanlardan oluşmaktaydı. Önde görülen kadroların yön tayin edici ileri bilgi ve tecrübe birikimleri, kendisini kanıtlamış belirgin bir özellikleri, ya da özel bir yaratıcılıkları yoktu. 12 Mart darbesi ve ona bağlı olarak da Diyarbakır hapishane süreci, bunu fazlasıyla kanıtlamıştı.

O zamanın koşulları gözününe alınacak olunursa, en reel olanı yaptığımıza inanıyorum.

Bizim en büyük hatamız sayın Burkay'a fazlasıyla misyon yüklemiş olmamızdı. O, sayıp sevdiğimiz bir insan olduğu için kusurlarını, eksik ve hatalarını görmemeye çalışıyorduk. Daha doğru bir deyişle görmemezlikten geliyorduk. Aslında bugün geriye dönüp baktığımda, bizler O'nu koruyup kollamakta hiç

bir fedekarlıktan kaçınmamıştık. O ise, kişisel benlik davaları uğruna, küçük hesaplarla hareket eden hizipçiliğin dar mantığına kendisini hapseden, evet-efendimcilere prim veren ve yol arkadaşlarına karşı güvenmeyen bir lider tipolojisi ortaya serdi. Bu da giderek, hareketin genişleme kapasitesini sınırlamaya neden olan ciddi bir etkene dönüştü.

Ancak hakkını yemeyelim, Özgürlük Yolu'nun çıkmasında ve giderek etkinleşmesinde en büyük katkı sayın Kemal Burkey'a aittir. Aramızda düşüncelerini rahatlıkla yazıya dökerek, polemik dilini ustaca kullanan ve yayın politikamızın etkinleşmesini sağlayan en önemli pay O'na aittir. Ayrıca bu tartışmalarda önemli açılımlar sağlanmış, önemli noktalara ulaşılmıştır.

Ancak bizlerin yazma konusunda gösterdiğimiz ihmal ve üşengeçliğin, (burada en büyük hatanın bana ait olduğunu da kabul ediyorum.) yayın politikamızın etkin çoğulcu bir düşünce sistematiğine kavuşamamasında oldukça önemli bir rol oynadığını kabul etmek gerekir. Ayrıca bu ihmal, ileride ortaya çıkacak örgütsel sorunların çözümsüzlüğünde de önemli bir rol oynayacaktı. Zira bu yazı yazma monopolü, sayın Burkey'a önemli ayrıcalıklar sağlayacak ve O bu imtiyazını, arkadaşlarına karşı bir silah olarak kullanacaktı.

Sayın Burkey'ın, kaç kez Merkez Komite toplantılarında, yaratılan siyasi etkinliğin, yazmış olduğu makalelerin ürünü olduğunu savunması ve fedakarca yapılan diğer tüm örgütlenme çalışmalarını gözardı ederek küçümsemesi, sert tepkilere muhatap olmuş ve bu tepkilerden alınarak, – ben sizin katibiniz miyim?- diyerek tozu dumana katmıştır. Zaten Kemal Burkey'ın parti politikalarını ilgilendiren her toplantıyı öfkeli ve hoşgörüsüz tutumuyla manipüle ederek sağlıklı bir tartışma ortamına meydan vermemesi giderek bir yöntem sorununa dönüşecekti. Açıkçası toplantılar O'nun tarafından bir nevi

terörize ediliyordu. Belirli bir hoşgörü ortamı, farklılığa saygı ve özgür düşünmeye önem vermeme Sekreterin karakteristiğine dönüşmüştü. Bu tutum, giderek partinin hiç bir zaman demokratik bir işleyişe kavuşamamasında önemli bir etken oldu. Sekreterin kişisel hırsı ve yapay ilişki tutkusu, örgütü kaçınılmaz olarak bürokratik bir aygıta dönüştürdü. Sayın Burkey'in en önemli özelliği, yanında gerçekleri söyleyenleri değil, "Aman efendim ne kadar doğru söylüyor ve yapıyorsunuz" diyenleri tercih etmesidir. O, hiç bir zaman ortak akla inanmadı. Sayın Burkey, kendisini yazıda iyi ifade eden birisidir. Ancak, iyi idarecidir iyi yöneticidir demek, kendisine yapılacak en büyük haksızlıktır.

Doğru Olmayan İddialar

Sayın Kemal Burkey'in bana ilişkin olan görüşlerinin hemen tümü yanlış ve maksatlıdır. Bu bir karalama propagandasıdır. Yukarıda belirttiğim yazı yazma konusunda ki ihmalkarlığım dışında, gerek parti örgütlenmesinde, gerekse Özgürlük Yolu dergisinin ilk sayısından son kapanış sayısına kadar olan zaman zarfında hiç bir fedakarlıktan kaçınmamış gereken her türlü sorumluluğu yerine getirmişimdir. Derginin redaktörlüğü, matbaa, dağıtım ve organize işlerinin tümü benim sorumluluğumda yürütülmüştür. Bu sorumluluk dönemi içerisinde hiç bir aksama ve olumsuzluk yaşanılmamıştır.

Partinin örgütlenmesinde de, Kürdistan'daki çok sayıda nitelikli kadronun harekete katılmasında en fazla katkısı olan insanlardan biri benim. Partinin ilk örgütlenme aşamasında ben ve birlikte hareket ettiğim arkadaşların belirleyici katkısı olmasaydı, sayın Burkey'in pek fazla manevra şansı olamazdı. Çünkü, kendilerini TİP le özdeşleştiren siyasilere parlak bir sınavları olmamıştı. Nitekim şanslarını deneyenlerin gelip vardıkları nokta ortadadır.

İkinci konu, benim yurtdışında özellikle Suriye’de bulunduğum ve sorumlu olduğum dönemde yan gelip yattığım iddiası. Bu sav tümüyle hilaf-ı hakikattır. Buna en doğru yanıtı, bizim dışımızdaki, Kürt ve Türk örgütlerinin sorumluları verebilir. Sayın Burkay’ın kabul etmesi gerekir ki, bizim dışımızda her iki ulusa ait çok sayıda örgüt ve temsilcileri orada bulunmaktaydı. Bence, bunun en doğru yanıtı yine sayın Burkay’da saklıdır. Hafızasına çok güvenen sayın Burkay ‘ın, üzerinden ustaca atladığı bir şeyi kendisine burada hatırlatayım.

Kendisi İran’da ki, arkadaşların yanından dönüp Şam’a geldiğinde, ‘Farukcuğum, buradaki durum gerçekten çok iyi, arkadaşlar arasındaki ilişkiler ve uyum çok iyi. Oysa ki, İran’da tamı tamına otuzbeş tımarhanelik vaka var ve hiç birinin ıslahı da mümkün değil’ diyen bizzat kendisidir. Bu satırları yazmaktan ve hatırlatmaktan büyük üzüntü duyuyorum. Hele hele O’nun oradaki arkadaşları böyle bir sıfatla nitelendirmesine asla katılmıyorum. Lakin O’na gerçekleri hatırlatmanın başka da yolu yok. Sayın Burkay işine geleni yazmış.

Bu nasıl yan gelip yatmadır ki, bu ölçüde var olan uyum ve iyi ilişkiler ortamı, benim ayrılmamdan sonra bir sürü olumsuzluğun başgösterdiği bir ortama dönüşüyor. Kendisinin ifadesiyle, MK üyeleri yumruklaşabiliyor ve bu bir yığın rahatsızlığa neden oluyor. Bu keşmekeşlik ve yönetememezlik ortamında haksızlığa uğrayarak sonunda ülkeye dönme kararı veren hareketin en iyi militanlarından Ahmet Alkan’ın sınırda vurularak öldürülmesi olayını sayın Burkay’ın neden ifade etmekten kaçındığını kendisine sormak gerekir. Ayrıca yine üzerinden ustaca atlanılan intihar olayı. Bunlar, parti tarihi içinde yer almayacak kadar küçümsenecek olaylar mıdır?

Açığa kavuşturulması gereken noktalardan birisi de, benim kongreden kaçma olayımdır. Benim uzun yıllara dayanan bir böbrek rahatsızlığım vardı. Suriye’ye geçerken, sınırda dahi

ciddi bir rahatsızlık geçirdim. Suriye’de belli bir süre içerisinde işlerimizi bitirdikten sonra, beraber olduğum Aziz arkadaş, Avrupa’ya geçeceğimi söyledim. Amacım, bir imkan bularak tedavi olmaktı. Aziz arkadaşın dönüşünden sonra, bir ilişki ile Beyrut’a geçtim ve orada uzun sayılabilecek bir süre kaldım. Bu süre içerisinde Filistin örgütleri başta olmak üzere, kimi Kürt çevreleri ve yanlarında bulunduğum Irak Komünist partisinin yetkilileriyle uzun süreli görüşmelerim oldu. Bu süre içerisinde, hem parti politikamızı hem de o dönem kurulmuş olan UDG (Ulusal Demokratik Güçbirliği) hakkında oldukça yararlı bilgilendirmelerde bulundum.

Burada bir parantez açarak belirtmekte yarar görüyorum: O dönem Aziz arkadaşla birlikte başlattığımız ilişkiler, daha sonraki yıllar bizim Orta-Doğu’daki ilişkilerimizin sağlam ve güvenilir altyapısına dönüştü.

Belli bir süre sonra yani Avrupa’ya geçişimi sağlayacak koşullar yerine gelince de Almanya’ya geçtim. Ben kısa bir sürede tedavi olup döneceğimi düşünürken, tedavim bayağı uzun bir süreyi kapsadı. Ve sonunda ciddi sayılabilecek bir ameliyat geçirdim. Bu süre zarfında, sayın Kemal Burkay’la iki kez görüştüm. Birisi, kendisinin kitapta belirttiği gibi, bulunduğum evde, ikincisi de tedavi gördüğüm hastahanedeki. İlk görüşmemizde yalnızdı ve bana, benim ülkede bulunmadığım süre içinde parti kongresinin toplandığını ve benim de yeniden Merkez Komitesine seçildiğimi söyledi. Buna çok sevindiğimi ve kendisine teşekkürlerimi söyledim. İkinci görüşmemiz ise, tedavi gördüğüm hastahanedeki gerçekleşti. Bu görüşmemizde sayın Burkay yalnız değildi, yanılmıyorsa yanında türkçe de bilen bir Bulgar arkadaşı vardı ve sohbetimiz genellikle sağlık sorunları üzerine oldu.

Sayın Burkay’ın ciddi bir sağlık sorununu bu denli istismar ederek, ondan siyasi bir senaryo yaratması gerçekten akıllara

ziyandır. Benim kongreden kaçtığım iddiası ise, tamamen bir kara çalmadır. Ben ülkeden ayrıldığımda, kongrenin esamesi okunmuyordu. Kongrenin toplanması, benden sonra gelişen bir süreçtir. Kaldı ki, kongreden kaçmış olsam, bana tevdi edilen yeni MK görevi için, niye sayın Burkay’a teşekkürlerimi ve sevincimi bildireyim ki. Ayrıca, benim kendisine yapmış olduğum kongre toplama önerisi ise, tamamen ikimizin arasındaki, bir sohbet sırasında geçmiştir. Ben, kendisine parti yönetiminde genç bazı arkadaşların görev almasının partiye yeni bir dinamizm kazandırabileceğini, partinin daha etkin çalışabileceğini söyleyerek bu konuda iki genç arkadaşın ismini önermiş, O ise, bunların daha tecrübesiz olduklarını, parti yönetiminin tecrübeyi gerektirdiğini söylemişti. Bu sohbetimizin ileride, yorgunluğumdan dolayı yeni arkadaşları yönetime getirecek bir kongre toplayalım önerisine ve kongreden kaçtığım savına dönüştürülmesi, ancak sayın Kemal Burkay’ın düşünce kalıplarını zorlayarak, gerçeklerle hayalleri birbirine karıştırarak ‘anı’laştıırabileceği şeylerdir. Hayret doğrusu!

Kongreden söz açılmışken, PSK kongrelerinin hangi ortak iradeyi ortaya çıkardığı, hangi ortak iradeyi meşrulaştırdığı da önem kazanmaktadır. Kongre sorununu çok kısaca özetlemek için Kemal Burkay’ın anılarına baş vurmak gerekiyor. PSK’nin İkinci Kongresinden bir kesit : ‘Bitlis kesiminden Cezmi ile Azad daha ciddi idiler ve bu dönemde de oldukça iyi sınav vermiştiler. Çağırıp ikisiyle de ayrı ayrı konuştum. ‘Veysi’ye ve Mahmut’a MK’da görev vermeyeceğim, çünkü bunu hak etmiyorlar. Ama size vermeyi düşünüyorum, buna hazır mısınız?’ dedim. İkisi de evet dediler. (Anılar-Belgeler 2.Cilt.s.417)

Aynı Kongre de Yücel Yeşilgöz için ‘Yücel Yeşilgöz kongrede bayağı neşeli, olumluydu, katkıları da oldu. Ancak zor dönemde iyi bir sınav vermemişti. ‘Örgütte kalması için’ ona herhangi bir rüşvet vermedim’ (s.417) Dikkat edilirse, Genel sekreter kendi otoritesiyle, Parti’ye kendisi kadar ait olan herhangi bir

kimseyi ya da örgütü dağıtma hakkına, aynı biçimde Partin'nin herhangi bir üyesini haklarından yoksun bırakma yetkisine sahip olduğunu övünçle ifade etmektedir. Parti'nin en önemli karar organı olan kongrenin nasıl bir atmosferde cereyan ettiği ve yeni Parti yönetiminin hangi 'dahiyane' metotlarla seçildiği ise ibretliktir.

Etkinliği sınırlı olan Parti'nin, kendini geliştirme parametrelerine sahip olmayışı, Kürdistan'ın toplumsal ve tarihsel gelişiminin nesnel ve öznel dinamiklerini analiz etme yeteneğine sahip olmayışı, Burkey'in kişisel hırs ve hareketi likide etmesinde ki katkısı yanında başka faktörler de eklenince, Parti'yi dağıtma sürecine getirdi ve bugünkü durum ortaya çıktı.

Ayrıca, Partinin yetkili organlarında dezenformasyonlar ve manipulasyonlar sonucu partiyi çıkmaza ve karanlığa sürükleyecek kararların alınmasındaki bizzat kendi sorumluluğunu ve rolünü neden bir değerlendirmeye tabi tutmuyor sayın Burkey? Bu refleks, sorumluluklarıyla yüzleşme gereğinden ve hatalarını kabul etme yükümlülüğünden kaçma refleksidir. Hatadan münezzeh bir lider kültü yaratma gayretinin, bu tür gerçekleri ortadan kaldırmaya yetmiyeceği aşıkardır. Sayın Burkey, parti tarihini doğru dürüst yazacağına, kendisini 'adam asmaya meraklı bir yargıç' yerine koymaktadır. Bu da, 'Tarihte insan kendini gözlediği için, tarih zorunlu olarak özneldir' tespitini doğrulamaktadır.

İtibar Edilen İftira ve Yalanlar

Spekülasyonlar üzerinde bir karalama kampanyası yürütmenin hangi sınırsız suçlamalara vardığı ise dehşet vericidir. Daha önceleri de bizi kast ederek, TKP güdümünde bir Kürt partisi kurulma senaryoları piyasaya sürülmüştü. Bu

‘kara propaganda’yı ciddiye almamış ve üzerinde durmamıştık. Ancak bu yalan ve iftiranın yeniden ısıtılarak, ona tarihi bir özellik kazandırma gayreti, daha önce de Kürt hareketine musallat olan bu tiksinti verecek düzeydeki siyasal yozlaşmanın ve seviyesizliğin, onu hala terk etmediğinin bir kanıtıdır.

TKP’nin güdümünde, benim de içinde bulunduğum bir grup arkadaş tarafından bir Kürt partisinin kurulması iddiasında bulunanlar, eğer bu iddialarını ispatlamazlarsa tarihe müfteri olarak geçeceklerdir. Ayrıca bu tarihlerde sorumlu konumda olan TKP yöneticileri de eğer, siyasi sorumluluk ve onur sahibi iseler onların da bu konuda bir tutum sergilemeleri gerekmektedir.

Kemal Burkay’ın hiç bir sorumluluk taşımadan, geniş bir yurtsever kesim tarafından çıkarılan BERGEH dergisini, bu kapsamda karalamaya kalkışmasına ise, Allah hiç kimseyi akıl-izandan yoksun bırakmasın demekten başka ne denebilir ki? Burkay’ın kocaman şakasına gelince: ”Bu güdümlü parti, belki de Sol Birlik planında deşifre ettiğimiz için kendi adıyla sahneye çıkmaya cesaret edemedi. Yalnızca bir süre Bergeh adıyla iki-üç ayda bir yayınlanan bir dergi çıkardılar. 1980’li yılların sonlarına doğru sosyalist sistemi sarsan fırtına TKP ile birlikte bu güdümlü partiyi de onun yayın organını da sildi süpürdü.’ Görüyor musunuz BERGEH’in arkasındaki güçleri, kocaman sosyalist sistem ve TKP. Onlar yıkılınca, bu güdümlü parti ve onun yayın organı BERGEH’de silinip süpürülüyor. Tam da mitomanik bir vakaa. Bu konularda bayağı tecrübe sahibi olan ustamız için değerli olan bu metafor, bizler için oldukça eğlendiricidir. Oysa bilindiği gibi, tam da sosyalist sistemin alt-üst olduğu 1989 yılında yayın hayatına başlayan ve 1991 yılında son veren BERGEH dergisi, Kürt yayın hayatının en nitelikli yayınlarından biri olma onurunu taşıyor. Çok sayıda yurtseverin emeğinin ürünüdür. Bu gerçeği, Burkay ya da onunla birlikte düşünme alışkanlığı edinen kimseler dışında kalan her yurtsever Kürt insanı da böyle kabul ediyor. Bu haksız iftira

nedeniyle Kemal Burkay'dan bir özür beklemek, bizim de Kürt kamuoyunun da hakkıdır. Burkay'ın benim dışımda yapılan her şey karadır, 'benim doğrularımdan başka doğru yoktur''kötülüğü daima 'dış düşmanlara' bağlama alışkanlığından vazgeçip, olaylara bazen de 'içerden' bakma duyarlılığını gösterirse, akla daha yakın analizlerde bulunma imkanını elde etmiş olur. Kendi grubu dışında, diğer grup ve akımlara, herkese her kesime bu kadar kin besleyen, kin üreten Burkay'ın artık sağduyuya ihtiyacı vardır. Çünkü bu yol yol değildir.

Kemal Burkay'ın ipe-sapa gelmez karalamalarına yanıt vermek, geldiğimiz zaman dilimi itibarıyla hicap vericidir. Ancak, O'nun hala otuz-kırk yıl öncesinin siyasi polemik dilini, analizlerdeki sığılığı inatla koruması ve bu tutumun günümüzün gerçekliğiyle, ihtiyaçlarıyla bağdaşmadığını bir türlü kavrayamaması, kendisini sağ duyuya çağırmamızı gerektirmektedir. İçinde yaşadığımız bu konjonktür, sayın Burkay'ın biraz daha geniş vizyon sahibi olmasını gerektirmez mi?

(*) *Faruk Aras - Özgürlük Yolu Dergisinin Sahibi - TKSP Kurucusu
ve Eski MK Üyesi*

Burkay'ın Resmi Tarih Yazma çabası ve Bazı Gerçekler

Bayram Ayaz

Son iki üç aydır yurtsever kamuoyunda Sayın Kemal Burkay'ın (*) „Anılar“ kitabıyla ilgili dikkat çeken bir tartışma sürüyor.

Şimdiye kadar TKSP'nin üç kurucusu Sayın Faruk Aras, İhsan Aksoy, Mehdi Zana ve iki eski MK üyesi Bedirhan Epözdemir ve Suleyman B.'in de aralarında bulunduğu çok sayıda Kürd yurtsever şahsiyeti kitaba ilişkin görüş belirttiler. Bu makale ve yazılı değerlendirmeler Kürd internet sayfalarında hala asılı duruyor.

Tartışma ve eleştiriler, Burkay'ın rahmetli Zeki Adsız'la ilgili kullandığı siyaset ahlakına ve diline yakışmayan çirkin bir nitelemeye ve kriminal tiplleme yakıştırmasına gösterilen haklı tepkilerle başladı. Aslında kitapta başka insanlara da bolca benzer hakaretlerde bulunuluyor.

Daha sonraları bu tartışmalar giderek Kürd siyasetinin dili, üslubu ve de yurtsever harekette görevler üstlenmiş kadroların karakter özelliklerini irdeleme düzeyine sıçrayan bir öz

kazanarak gelişti. Konunun böyle bir özellik kazanması, Kürd yurtsever hareketinin yakın geçmişe ilişkin bazı anlayışları ve kavramları tartışmaya açması bakımından yararlı oldu. Aslında bu bir ihtiyaçtı. Önemli olan, bu tartışmayı günümüze ışık tutacak bir içeriğe ve düzeye kavuşturmadır. Ki bazı makalelerde bu amaca hizmet edecek önemli bilgi ve yorumlar var.

Bu tartışmada 70'li, 80'li, 90'lı yılların siyaset ve örgüt anlayışlarıyla, günümüz ihtiyaç ve beklentileri arasında ortaya çıkan boşluğu tarif edebilirsek, bu çerçevede yeni bir düşünsel, siyasal ve örgütsel atılımın eşiğine gelebilirsek, o zaman yapılan işin Kuzey Kürdistan yurtsever hareketine yararı olur

Burkay'ın „Anılar“ kitabının iki cildi de kanımızca bu tartışmaya çok önemli bir zemin sunmuş ve bir hayli somut malzemeler sağlamıştır. Bu anlamda Burkay'ın kitaplarını, sadece kendisi ve grubuyla ilgili „anılar“ olarak ele almamak gerekir. Bu kitaplar 70'li ve 80'li yılların “lider tipi ve örgüt tarzı“ konusunda bir örnek özelliğindedir. Birçok konularda örgütlerin ve liderlerin adlarını rahatlıkla kaldırıp değiştirebilirsiniz. Arada önemli niteliksel farklar yok. Fark niceliktedir, kapsam ve yoğunluktadır. Diğer örgütlerde de benzer bir «lider örgütü» yapılanmasına rastlamak mümkün. Yine bazı farklı özellikler taşısalar da hepsinde liderlerin örgüt içinde bizzat kendilerinin yarattığı „lideri koruyucu-kollayıcı bir statükocu yapılanma ve anlayışı“ bulursunuz. Statükocu yapı ve anlayışla „uyumlu“ olduğunuz sürece, yeriniz korunur, hatta örgütün gözdesi durumunda olabilirsiniz. Statükoculuğu irdelemeye başladığınız andan itibaren „suyunuz ısınmaya“ başlar, size hemen bir hafta hazırlanır. Önce „kazan kaynatılır“, sonra önünüze bir „kişiliksizleştirme itirafnamesi“ konur veya böyle bir duruma zorlanırsınız. Denilenlere uyarsanız bir süre daha gözetlemede tutulursunuz, uymazsanız „örgütün ve halkın mücadelesinin yüksek çıkarları adına“ (siz bunu örgüt liderinin bencil kariyerist şahsiyeti adına olarak okuyun!) yaftanız

boynunuza takılır ve „ipiniz çekilir“.

Bu tür yapılanmalara ve tarzlara genellikle hemen leninist-stalinist örgüt modeli adını koruz. Bu niteleme doğrudur, ama eksik. Bu tür yapılanmaları ve yönetme tarzını solculukla ilgisi olmayan yasal örgütlerde de görmek mümkün. Türkiye’deki partilere bir göz atın, hepsi tam bir „Lider sultanı“ işgalinde.

Siyasal Partiler ve Sivil Toplum Örgütleri çoğulcu demokrasinin temel siyasal araçları ve toplumsal direkleridir. Örgütler kendileri yapısal olarak demokratik olmazsa, toplum da demokratikleşemez! Kuzey Kürdistan yurtsever hareketi bakımından sorunun özü budur. Örgütlerimiz modern demokratik bir yapıya sahip değiller, bu nedenle toplumda demokrasiyi yerleştirebilmeleri güçtür. Hele „düşük yoğunluklu“ kirli bir savaşla, koruculaştırmayla, zorla göçle adeta iğdiş edilmiş Kürd toplumuna demokrasiyi ve evrensel değerleri taşıyabilmek hiçte kolay değildir! Bu zor iş bugünden yarına gerçekleşemez. Ama hiç olmazsa konuyu medeni tarzda tartışıp ortaklaşa bir bilincin oluşmasına karşılıklı katkıda bulunmak gerekir. Yeni kuşaklara olumlu tecrübe ve bilgiler aktarılmalıdır. Bu tartışmaya ilginin en önemli nedenlerinden biri bu umut ve arzumdur.

Neden aylar sonra gecikmeyle bu tartışmaya katılıyoruz?

Burkay’ın „Anılar-Belgeler“ kitabının 1. cildini sekiz yıl önce ilk çıktığı sıralarda, bir Newroz şenliğinde edinmişim. Zevkle okumaya başladım. Özellikle Burkay’ın çocukluk ve gençlik yıllarını büyük bir ilgiyle okuduğumu hatırlıyorum. Yoksul, kendi halinde her Kürd ailesinde yetişen bir gencin acılarıyla dolu onurlu bir yaşam hikayesi. Bizlerin çoğunun da yaşamı Burkay’ınkinden çok da farklı değil. Arada sadece mekan ve zaman farkı var. 1940’lı yıllar bizde (Lice’de) ve Kürdistan’ın diğer bölgelerinde kıtlık dönemidir. Biz de büyüklerimizden

o yılların acılarını „salên xelayê“ (kıtık yılları) diye çok dinlemişiz. Anılarında yazdıklarından anlaşılıyor ki Burkey’ın ailesi de dramatik bir yaşam hikayesine sahip. Okuduğum bölümden hatırımda kalan, bende iz bırakan bazı bilgiler de Dersim yöresiyle ilgili folklorik bilgiler, gelenek görenekler, inanç tarzı ve insan ilişkileri idi.

Kitabı henüz okuyorken, o arada değerli hemşehrîm ve büyüğüm Dr. Tarık Ziya Ekinci’yle bir telefon görüşmemiz oldu. Bana Burkey’ın kitabını sordu. Elimde olduğunu, okuduğumu söyledim. Kitapta kendisiyle ilgili bazı değerlendirmelerde bulunduğunu belirtti. Bir dostunun kendisine, bilgi verdiğini, ama öncelikle kitabı görmek ve okumak istediğini ekledi. Bana sordu. Kitabın henüz ilk bölümünü okuduğumu, kendisiyle ilgili bilgiye rastlamadığımı söyledim. Tarık Dayı çok dikkatli ve prensipli bir insandır. Hiçbir yorumda bulunmadı, sadece çok nazıkçe kendisine bu kitabı bir an önce gönderebilirimsevineceğini söyledi. Belki cevap yazma gereği olur dedi. Telefon görüşmesinden sonra doğal olarak ilgîm bu konuya kaydı. Kitabın içindekiler bölümünden Burkey’ın TİP dönemi anlatımlarının geçtiğı bölümleri buldum ve göz gezdirdim. Tarık Ziya Ekinci adının geçtiğı sayfaları okumaya çalıştım. TİP’le ilgili hemen her bölümde adı geçiyordu. Okumam pek düzenli olmadı, bazı notlar aldığımı hatırlıyorum. Kitabı geciktirmeden hemen gönderdim. Hatırımda kaldığı kadarıyla Sayın Ekinci’yi üzecek haksız nitelemeler vardı. Üslup o zaman da dikkatimi çekmişti. Ama yapılacak birşey yoktu. Üstelik Tarık Dayı zaten anılarını yazacağını söylemişti, bu konuya da mutlaka açıklık getirirdi. Sonradan “Bir Kürt Aydını’nın Lice’den Paris’e Uzanan Yaşam Serüveni” adlı iki ciltlik otobiyografik bir çalışmasının olduğunu öğrendim. Orada olaylarla ilgili gerçekleri ve düzeyli tarihi yorumları okuma olanağını bulacağımıza inanıyorum.

Burkey’ın “anı” kitapları geçen yıl ikinci cildin yayınlanmasından yaklaşık dört beş ay sonra güzün yeniden

gündemimize girdi. NAVEND'in ekim 2009 da Bonn'daki bir toplantısında arkadaşlarımızdan Sayın Dr. Nebi Kesen kitabı sordu. Henüz görmemiştim. Kitabın 1. cildini İstanbul'a Sayın Ekinci'ye postaladıktan sonra o kitabı da yeniden edinme ve okuma fırsatı bulamamıştım. Ancak bir ay kadar önce Burkey'in kitaplarını satın aldım. (Evet satın aldım! Birçok eski yol arkadaşına ve elbet bana da, çeşitli şekillerde hakarete varan hafiflikler yapmış olsa da, bu kitabı hazırlarken emek harcamış. Kendisi arkadaşlarınıninkine saygılı olmasa da, biz O'nun emeğine saygı duymalıyız. Hakaretlerinin, küçümseyici ve alaycı tavırlarının tam karşılığını tutar mı tutmaz mı bilemem, ama istenen parayı ödedim!)

Gerçek şu ki, aslında ilk başlarda kitap pek ilgimi çekmemişti. Benim için o "eski dosyalar" kapanmıştı. Politik kulvarımız farklılaşmıştı. Araya on yıllar girmişti. 1985 – 2009 tam 24 yıl olayın üzerinden geçmişti. Burkey'la neyin tartışmasını yapacaktım? Hem sonra bunun Kürd hareketine ne yararı olacaktı? Önceleri böyle düşünüyordum. Ancak bu konu giderek sık konuşulmaya başlandı. Hem Nebi Kesen dostum, hem çok sayıda başka arkadaş, dost ve tanıdık bu konuda dikkatimi çeken görüşler dile getirdiler. Bu arada değerli arkadaşım Faruk Aras'la değerlendirmelerimiz oldu. Sayın Munzur Çem telefonla aradı, bazı konularla ilgili hafızasını yoklayan sorular sordu. Özetle kitabı okuyan tüm arkadaşlar, Burkey'in kitapta herkese saldırdığını, hakaretlere varan haksızlıklarda bulunduğu görüşündeydiler. Gözlem ve duyumlarım itibariyle, bu kitapla ilgili Kürd yurtsever kamuoyundaki yaygın kanı bu yönde.

Kitapla ilgili dile getirilen görüşler doğru. Gerçekten Burkey'in salvarlarından herkes payını almış. Öyle ki suskunluğun yurtsever kamuoyunda "ikrar" anlamına gelebileceği uyarısında bulunan dostlarım da oldu, ki bu uyarılar da bence yerinde. Yayınlanan şey, taraftarlarını ikna etmek için yazılmış ajitatif bir "parti iç genelgesi" değil, bir kitap yazılmış. Bu kitap Kürd

Kütüphaneleri'nin Türkçe kitapları arasında yerini alacak. Az veya çok, bazı insanlar ilgi duyacak, okuyacak ve tek taraflı bilgilenecekler.

Hatta böylesi örnekler şimdiden görülmeye başlandı bile. Burkay'ın Dengê Kurdistan adlı web sayfasında Fırat Canbekli adında biri "Kemal Burkay ve Anılar" başlıklı bir yazı yazmış. "Tarih bilmeyenin tarih bilinci, tarih bilinci olmayanların siyasal tarih bilinci olamaz" diye başlıyor ve Burkay'ın anılarını siyasal tarih bilinci edinmenin önemli bir kaynağı olarak gösteriyor. İnsanın vah deyip dizlerine vurmaması elden değil. Şöyle devam ediyor makalenin yazarı: "Anıların ikinci cildi Türkiye ve Kürdistan'ın son 40 yıllık siyasal dönemine yeniden ışık tutuyor. Bilinmeyen bazı olayları ortaya koyuyor. Bu bağlamda bu dönemde rol alan kişi ve grupsal aktörleri yeniden değerlendiriyorsunuz. Zaman zaman da keşke şöyle olsaydı dediğiniz de oluyor" Hele bu yazıda bir paragraf var ki, insana parmak ısırtıyor! Şöyle:"Anıların bu cildinde PKK'yı ulusal birliğe çekme çabaları da yer alıyor. Kemal Burkay'ın bu konuda 1982 yılında PSKT MK'ne sunduğu PKK'ne yönelik çağrı girişimi ve o güne dek kabul edilmeyen ilk önerisi. Acaba bu öneri kabul edilip yaşama geçme şansı olsaydı PKK'nin Suriye'nin kontrolüne girmesi önlenebilir miydi? ..." İşte tam bir çarpıtma! Burkay PKK'yle yakınlaşmayı önermiş, bunu istemiş de TKSP MK'si Burkay'a rağmen bunu reddetmiş! Birkez bu olay doğru değil.

Burkay'ın PKK'yla Diyalog Konusunda Yazdıkları Eksik Kısmen De Yanlış

F. Canbekli'nin bu satırlarını okurken, aklım birden 1981-1982 yıllarına kaydı. O yıllarda genellikle sınır bölgesinde Qamışlı'da kalıyordum. Diğer gruptan insanlarla ve PKK'lilerle çok iyi diyalogumuz vardı. Mazlum Doğan'ın Diyarbakir

zindanında şehit düşmesinden sonra, PKK'lilerle evimizde geçen bir sohbetimizde "Mazlum Doğan Kürd halkının bir şehididir. Bu anlamda O bizim de şehidimizdir." cümlesini kullanmışım. Bu cümlem üzerine kaynatılan cadı kazanını şimdi bile hatırladığımda sıkılıyor ve utanç duyuyorum. Bu cümlem, "Mazlum Doğan Parti şehidimizdir." diye dönüştürülerek benim için neredeyse bir disiplin olayı haline getirildi. Arkamda neler söylendi, hangi raporlar yazıldı, çizildi bilmiyorum. Ama 1983 MK Toplantısı'nda "meşhur suçlarımdan" biri de buydu.

Benim o gün de bugün de görüşüm bu yöndedir. Kürd halkının özgürlük mücadelesi için canlarını feda edenler Kürd halkının şehitleridir, bu çerçevede onlar hepimizin şehitleridir. Metin Aksoy, Yılmaz Demir, Necmettin Büyükkaya, Hacı Suphi Şık nasıl Kürd halkının ölümsüz şehitleri ise, Mazlum Doğan, Hayri Durmuş, Ferhat Kurtay, Urfan Alpaslan ve daha yüzlerce binlerce fidanımız, oğlumuz, kızımız, kardeşimiz hepsi Kürd halkının özgürlük mücadelesinin şehitleridir, ölümsüz yiğit evlatlarımızdır onlar. Bu yiğitlerin haykırarak şahadete ulaştıklarında hangi Kürd örgütünün adını ve amblemini taşıdığı benim için belirleyici değildir. Onların hangi dava uğruna toprağa düştüğüdür esas olan. Amed zindanında Ferhat Kurtay bedenini ateşe verirken, kemikleri alevler arasında çıtır çıtır yanıyorken bile, son dileği olarak bir başka tutuklu arkadaşı Selim Dindar'dan Kürdçe bir türküyü "sewdaliya min"ı söylemesini istemesi; işte bu olay, halkına, ülkesine, diline olan sonsuz sevgi ve bağlılığın eşi benzeri yaşanmamış asilane bir örnek değil mi? Peki Ferhat'a şehidim demiyeceksin de kime diyeceksin ve ne diyeceksin! Mazlum Doğan da öyle.

Kürd örgütleriyle ilgili görüşlerim de şehit yaklaşımla benzerlikler içeriyor. Bir yazımda şunları söylemişim: "Kürt örgütleri çağlarken değişik sesler çıkaran ırmaklara benzeseler de, sonuçta hepsi de aynı 'Kürt Okyanusuna' sularını taşırlar. Birimiz Fırat, birimiz Dicle, diğerimiz Zap, öbürümüz Ava

Reş'tir. Ama hepsi de Kürdistan'ın kaynak zenginliğini oluştururlar.” (Hevdem, Sayı 5, Şubat 1994, sayfa 38)

1983'te Sayın Burkay başta olmak üzere MK Üyelerinin çoğunluğunumaalesef“Mazlum Parti şehidimizdir” demediğime bile inandıramadım! Ad vermek istemiyorum, ama bu konuda en sert tavır takınanların bazıları, bugün, o dönem PKK'yla diyalogdan yana olduklarını söylüyorlar, yazıp çiziyorlar. Yine Burkay'ın bu konuda yazdıkları da gerçeği tam yansıtmıyor. PKK'yla diyalog konusundaki alıntıyı yapalım ve gerçeği yazalım.

“Bu konuyu MK toplantısında konuştuk. Arkadaşlara, PKK'dan dörtbaşı mamur bir özeleştirici beklemenin yanlış olduğunu, bu tür örgütlerin niteliğinin bunu yapmaya elvermediğini, böyle bir tavrın onları iteceğini, oysa birlik çalışmaları içinde onları etkilememizin daha kolay olduğunu söyledim. Ne var ki, Faruk'un dışında öteki arkadaşlar önerimi benimsemediler. Bu benim o güne dek MK'da reddedilen ilk önerimdi. Arkadaşlarım PKK konusunda bu denli sert ve uzlaşmazdılar...” (age. S.223)

Hemen şunu söyleyeyim: TKSP'nin tarihinde Burkay'a rağmen, Onun gerçekte istemediği, karşı olduğu bir kararın alındığını kimse gösteremez! TKSP'nin tarihinde böyle bir olayı bilmiyorum, yoktur! TKSP'de Burkay'a rağmen asla ve asla bir iş yapılamazdı, yapılsa da Partiyi bağlayan bir karar veya faaliyete dönüşmesine asla izin verilmezdi. Burkay bu gerçeği bizzat yukarıdaki alıntıda “O güne kadar MK'da reddedilen ilk önerimdi” diye dile getiriyor. Ama bu sözleri de gerçeği tam yansıtmıyor. Açıklayalım.

O dönem özeleştirici yapma koşulunu öne sürmeksizin içtenlikle inanarak PKK'yla diyalogtan yana olan iki isim vardı: Bunlar Faruk Aras ve Bayram Ayaz idi. Şahsen benim görüşlerimin böyle biçimlenmesinde Suriye'deki Kürd

dostlarımızın da etkisi olmuştı. Ayrıca bu konuları Faruk arkadaşla hep ortak değerlendirirdik, görüşlerimiz hemen hemen aynıydı.

Ben bu konunun tartışıldığı MK toplantısının sadece birinci gününe katılabildim. Çünkü o MK Toplantısı (1981) sürerken, bizden aldığı altı aylık toplu kiranın üzerine oturacağı ümidiyle ev sahibi olan kişi ihbar ettiği için yeni tuttuğumuz evin kapısının tam önünde yakalandım. Toplantı halindeki MK Üyesi arkadaşlarımıza yönelik bir operasyon olmasın ve zaman kazanıp oradan uzaklaşsınlar diye gözaltında tam iki gün ağzımı açmadım. Bu sürede yediğim birkaç cop ve kalın kablodan yapılmış kamçıların darbelerinden söz edemeyeceğim. Çünkü o dönem insanlarımız Türkiye zindanlarında öyle ağır işkenceler gördüler ki, birkaç cop ve kablo darbesinden söz etmek abes ve ayıp kaçır. Evet tam 17 gün Şam'da Müslüman Kardeşler Örgütü yanlısı tutukluların bulunduğu nerede olduğunu hala bilmediğim yeraltı hücrelerinde kaldım. Aynı günlerde rahmetli Necmettin Büyükkaya ve başka Türkiyeli birkaç politik göçmen de yakalanmışlardı. Yani ben Burkey'in sözünü ettiği kararın tartışmasına katılamadım. Öyle bir kararın altında benim imzam yoktur.

İkinci nokta, Burkey bu konuda bizzat kendi kendisini tekzip ediyor.

Şöyle, MK toplantısı için Şam'da bulundukları dönemde, kuzeyli diğer Kürt örgütleriyle ve bu arada başka dost şahsiyetlerin de hazır bulunduğu ortamlarda Abdullah Öcalan ile de görüşmeleri olduğunu yazıyor. (age. Sayfa 221)

Burkey, A. Öcalan'a aynen şunları söylediğini belirtiyor:

“Sözü ben aldım. .... Bütün bunlardan dolayı ciddi bir özeleştirme yapmaları gerektiğini, bu özeleştirmenin, en çok da bize ve diğer yurtsever örgütlere karşı düşmanca duygularla

şartlandırılmış olan kendi tabanları için gerekli olduğunu; ayrıca, bundan böyle aynı tutumun sürmeyeceği konusunda güven vermeleri gerektiğini söyledim. ....”

Burkay’ın inandığı gerçek görüşleri bunlardı. Bu sözlerin sarfedildiği Öcalan’la görüşme günleriyle MK toplantısı arasında ancak bir iki gün geçmiştir. Söylenenlerden hangisine inanacaksınız? Hele Sayın Burkay’ın şu cümlesi o günkü olayların tanıklarıyla ve bugün de okuyucunun muhakeme gücüyle adeta alay eder cinstendir. MK’nın güya reddettiği önerisiyle ilgili şöyle diyor Anılar kitabının yazarı:

“Ama öyle sanıyorum ki o günkü önerim, PKK’yı birliğe çekme, etkileme, belki de yeni ve çok daha büyük yanlışlardan koruma yönünde bir fırsattı. Bu fırsatı kullanamadık ve PKK, bir serseri mayın gibi yuvarlanıp gitti, kolayca Suriye’nin güdümüne girdi. İlişkilerimiz ise iyileşeceğine yeniden koptu, önce tartışmalara, sonra çatışmalara vardı...” (age. Sayfa 223)

İnsaf doğrusu! Burkay gerçek düşüncelerini gizliyor, aslında isteseydi öyle bir karar alınmazdı. Bunları yazarken sayın Burkay bir gerçeği daha unutuyor. Örneğin: 1983 yılı baharında yazdığı “Devrimcilik mi, Terörizm mi? PKK Üzerine” adlı 208 sayfalık kitabına “PKK’yla diyalog”u tartıştığı kitabının bölümünde hiç değinmiyor. O kitabın PKK’yla ilişkilerin bozulmasındaki etkileri adeta gizleniyor! Kitaptan Anılarının 324. sayfasında başka bir başlık altında söz ediyor, adeta araya sıkıştırarak geçiştirmek istemiş. Gerçeği açıkça yazmak gerekir. PKK’yla ilişkilerin kopup sertleşmesi ve ardından da çatışmalara dönüşmesi adı geçen kitabın yayınlanmasından (Mart –1983) sonra başladı. Sayın Burkay böylesi tarihi bir konuda suçu MK üyesi arkadaşlarının omuzuna atıyor ve kendisini ince biçimde bu siyasi vebalin uzağında tutmaya çalışıyor. Arkadaşlarınıza haksızlık ediyorsunuz. Ama bu zaten onun yöntemi: „Güzel şeyleri o yapmış, kötü şeyleri beceriksiz, siyasi öngöründen

yoksun arkadaşları“!

Bu konuyla ilgili bir anı-anekdotu da okuyucuya sunalım.

1983 yılı başında Parti kararı gereği Türkiye'ye geçmek üzere Şam'dan Berlin'e geldim. Burada yolculuğum için gerekli evraklarımı bekliyordum. Bu arada merhum Osman Sebri'nin oğlu sayın H. S.'nin Berlin Üniversitesi'ne bağlı Oskar-Helene-Heim Durağındaki öğrenci yurdundaki odasında kalıyordum. Sayın Burkay İsveç'ten geldi, Ziya Abê ve rahmetli Apê Selim (Mustafa Budak) de geldiler. Yanlış hatırlamıyorsam Apê Selim rahatsızlığından dolayı Avrupa'ya geçmişti. Burkay bize PKK Üzerine yazdığı çalışmanın daktiloyla yazılmış ilk metnini verdi. Okuyup görüşlerimizi belirtmemizi istedi. Ben de okudum. Metinde PKK kadrolarıyla ilgili bazı nitelemeler dikkatimi çekmişti. «İşsiz, cahil, yarım-yamalak eğitim görmüş devşirme insanlar» gibi nitelemeler kullanılmıştı. Ben bu tür nitelemelerin kullanılmasının doğru olmadığını, PKK'lilerden tepki alacağını ve kitapta tartışılmak istenen görüşlere gölge düşüreceği yönünde bir itirazda bulundum. Bu kelimelerin yerine başka ifadeler kullanılmasının yararlı olacağını söylemeye çalıştım. Hay söylemez olaydım! Sayın Burkay birden sinirlendi, kağıdı fırlattı, «Ben bu kadar yazabildim, alın siz yazın!» diye kükredi. Doğrusu ben neye uğradığımı şaşırdım. Çok saygılı biçimde «Görüşümüzü sordunuz, ben de önerimi söyledim.» diyebildim. Ortam gereksiz biçimde birden gerginleşti. Sustum. Hepimiz sustuk. Ama olayın çok zoruma gittiğini, çok incindiğimi şimdi gibi iyi hatırlıyorum. Rahmetli Apê Selim mütevazı bir insandı. Birkaç dakika geçtikten sonra dışarı çıkmamız için bana işaret etti. O bıçakların ağızları açamadığı buz gibi odanın sessizliğini bozmadan usulce dışarı çıktık. Okuyucunun tahmin edebileceği gibi gezinirken Apê Selim gönlümü almaya çalıştı. Her zaman karşılıklı yaptığımız gibi dönemin zorluklarından söz ettik, „Abênin yükünün ağırlığından“ dem vurduk, devrimci mücadelenin çetin bir iş olduğunu birbirimize

söyleyerek avunduk. Sayın Burkey anılarında birçok yerde arkadaşlarının Ona olan saygısında zamanla azalma olduğundan söz ediyor, yakınıyor. Bir Hint atasözü var, der ki: „Başkalarına gönderdiğiniz gülümseme, size tatlı gülücük olarak döner.“ Çok doğaldır ki, başkalarının üzerine yerli yersiz bağırıp çağırırsak, bunu kendimize bir hak sayarsak, karşımızdakiler de bizden zamanla soğur, ve onurlarını çiğnetmemenin uygun davranış biçimlerini geliştirirler. Biri boğazlaşmayı tercih etmez sessizce istifa eder yanınızdan uzaklaşır, bir diğeri sessizliğe gömülür geminin uygun bir limana yanaşmasını bekler, bir başkası dayanabildiği kadar birşeyler anlatmaya çabalar iyi niyet havuzunda çırpınmaya çalışır. Ama birgün gelir herkes vicdanının sesine kulak verir, onurunu çiğnetmemeye çalışır ve yollarını ayırır. Sayın Burkey bütün bunları göremedi, görmek istemedi, hatayı ve hatalıyı hep kendi dışında aradı. Bunun en açık kanıtı bizzat kendisinin kaleme aldığı anılarıdır. Her MK toplantısında bir MK üyesi ayrılma noktasına gelmiş, ya da ayrılmış. TKSP tarihinin akışı işte böyle olmuş.

Genç kuşaktan insanlarımız söylenilenleri ve yazılanları daha dikkatli değerlendirmeli. Burkey’in „Anıları“ da dikkatlice ve eleştirel bir bakışla okunması gereken bir kitaptır. Yazılanları hemencecik doğru olarak algılamamak gerekir. Yaşını başını bilmediğim, tanımadığım okuyucu F. Canbekli’nin içine düştüğü durum bu olmuştur. Burkey’in “Anıları”nı kaynak gösterirseniz, böyle çarpık bir tarih öğretmeye kalkışırsanız, bilinciniz yanlış biçimlenir, bakışınız şaşı olur.

“Türkiye ve Kürdistan’ın son 40 yıllık siyasal dönemine ışık tutan” bir kaynak! Bu cümleleri okuduğum zaman bazı insanların ne kadar çabuk kanabileceğini üzüntüyle gördüm. Bu nedenle, olup bitenleri mutlaka gerçeğe uygun ayaklarının üzerine düzgün oturtmak gerekir. Böylece olayların mümkün olduğunca objektif kavranması, ve bu dönemde tek tek kişilerin ve grupların rollerinin mümkün olduğunca doğru anlaşılmasına

katkıda bulunmalıyız. Bu kaçınılmaz bir görev haline gelmiştir

İşte bütün bu gelişmeler adı geçen kitabı inceleme ihtiyacını bende de yarattı. Yorum ve değerlendirmelerim daha çok kitabın 2. Cildiyle ilgili olacak. Benim de canlı tanıklarından biri olduğum olayların anlatıldığı kitap 2. cilttir. Kitabı okuduktan sonra, Burkay'ın yazdıklarına cevap yazmanın ahlakî ve vicdanî bir zorunluluk olduğu kanısına vardım. Gerçekten de yaşıyoruz, geçmişteki hizmetleriniz, ünvanınız ve “devrimcilik terfileriniz” ne olursa olsun, hatta mücadelede ne kadar fazla acı çekmişseniz çekin, dışınızdaki insanları direk veya dolaylı aşağılama, onlarla alay etme, insanların mücadelesini sıradanlaştırma, bir dönemin gerçeklerini karartma hiç kimsenin hakkı da, haddi de değildir. Ne acı ki, Burkay'ın kitabının dili ve üslubu bu. Birçok gerçek gizlenmiş, yarım sunulmuş, ince ince çarpıtılan olaylar da çok.

Süpermen ve Hatasız Lider Kemal Burkay

Burkay'ın kitabında hemen ilk okumada çok kaba biçimde göze çarpan iki önemli özelliğe işaret etmekte yarar var.

Birincisi: Burkay TKSP'nin yazdığı on yıllık mücadelesinde yukarıda da vurguladığımız gibi, olumlu ne varsa herşeyi kendisine mal etmiş. Olumsuzlukları da hep arkadaşlarına yüklemiş. Kendisi hiçbir hata yapmamış. Hatasız Lider (!). Sadece, yer yer “bütün bu atıl, bozguncu, disipline gelmeyen eski arkadaşlarının” güya tahribatlarını önlemekte yetersiz kaldığını, bazen “eksiklik ve hayıflanma” olarak yazdığı cümleler var. Değilse o hiç hata yapmamış. Hatasız kul, hatasız lider! Yorumu okuyucuya bırakıyorum.

Bu satırları yazarken şunları da özellikle belirtmeliyim. TKSP'nin kuruluşunda ve sonraki faaliyetlerinde Burkay'ın elbette büyük ve belirleyici payı var. Yine çalışkan, üretken, dünya malında gözü olmayan, gösteriştan uzak, lükste gözü

olmayan ve azla yetinmesini bilen bir insandı. Ben O'nu 70'li yıllarda bu özellikleriyle tanıdım ve bu yanlarını kendime hep örnek de almışımdır. O yıllarda, yirmili yaşlarda biz gençler için O bir "idol"du. Bizler yüce davamız, partimiz ve liderimiz için ölüme hazır olan duygulara sahiptik. Burkey, kitabında "benim O'na her zaman saygılı biri olduğumu" (sayfa: 213) yazıyor. Doğrudur, eksik bile yazmış. Büyüğüne saygı duymak, önemli bir Kürd ahlak değeridir, hem de evrensel sosyal bir normdur. Biz ailemizden büyüğe saygılı olmayı öğrendik. Bu bakımdan benden yaşça büyük bütün arkadaşlarımıza saygılıydım, kuşkusuz Burkey'a herkesten daha çok saygı duyuyordum. Kendisinin "hatırlamadığı", veya belki de şimdi artık hatırlamak istemediği; benim kanıma göre ise anılarının gölgesinde onlarca başka olay gibi karartmaya çalıştığı çokça beraberliklerimiz ve ortak anılarımız var.

Örneğin Ankara Keçiören'deki aile evini terk edip Maltepe'ye geldiği yer. (Sayfa 98. - Burada da ilgisini pek kuramadığım ve kavrayamadığım nedenle, Avşar ailesinden söz ederken parantez içinde 'Hülya Avşar'ın ailesi' ifadesi kullanılmış. Bu da nereden çıktı? Burkey'ın gelişinden çok önce bize o evi kiralayan kişi arkadaşımız Sayın Yüksel Avşar'dır. Kendisi Kürd yurtsever hareketinde o gün de bugün de tanınan biri. Acaba neden Hülya Avşar adı geçirilmiş, ilgisi yok. Yoksa Yüksel Avşar da TKSP'den ayrılanlardan biri olduğu için mi, adı hatırlanmamış?)

Maltepe'de Özveren Sokak'taki sözü edilen ev, rahmetli Mustafa Aydın, ben, Mahmut Çeşme ve sınavlar için Ankara'ya geldiğinde Sıddık Bozarslan'ın ve zaman zaman taşradan gelen diğer arkadaşlarımızın da yanımızda kaldığı ortak bir evimizdi. İki odadan birini, camekanla ayrılan bölümü Burkey için düzenledik. Birkaç ay yanımızda kaldı. Umarım o zamanlar rahat etmiş ve daha sonra birçokları gibi Burkey'dan uzaklaşan o üç Liceli genç (Mahmut, Sıddık, Bayram) kendisine saygıda

kusur etmemişlerdir! Bu örneği niçin verdim? Burkay anılarında hesabına gelmeyen birçok olayı gerçekten yamultmuş. Kitapta onlarca örnek var. Yazının ileriki bölümünde ihtiyaç olursa, belki önemli bazı Parti faaliyetlerinin öznelere de bir miktar adlandırırız. Gerçi 70’li 80’li yıllarda kimlerin neler yaptığını o dönem değişik hareketlerde yer alan kadrolar bilirler. Burkay’ın insanların hizmetlerini gizleme çabasının fazla bir değeri yoktur. Güneş balçıkla sıvanamaz.

Burkay’ın kurucu MK üyeleri ve diğer arkadaşlarının mücadelesini değersizleştiren, herşeyi sadece kendisinin kaleme aldığı yazıların yüksek kerametine bağlayan şu cümleleri ibretliktir.

“MK olarak, hiç de iç açıcı olmayan bu manzaramıza rağmen, örgütümüzün nasıl olup da o dönemde öylesine hızla geliştiği, insanların çevremizde toplandığı ilginçtir, okuru şaşırtabilir. Ama Özgürlük Yolu’nu, Roja Welat’ı alıp inceleyen, o dönemde çıkan kitaplarımıza bakan biri, bunu anlayacaktır. (abç) Evet, bu araçlarla kitleye götürdüğümüz mesaj sağlamdı, sesimiz gürdü. Bu MK üyeleri ve daha başkaları, tüm amatörlüklerine, zaaflarına, kusurlarına rağmen bu sesin dağılmasına, kitlelere ulaşmasına şu ya da bu ölçüde katkıda bulundular. Tabanda kısa sürede bir dizi inançlı, çalışkan, fedakar militan oluştu. .... Kaldı ki, sonradan ortaya çıkan, güven veren, gelecek vadeden kadroları da denedik. Öyle durumlar oldu ki gelenler gidenleri arattılar!” (Sayfa: 86)

Yukarıda yazılanlara ne demeli, bu sözleri nasıl yorumlamalı? İnsanın okuduklarına inanması gelmiyor! Besbelli ki Sayın Burkay iki eşiyile ilişkisi de dahil olmak üzere, insanlarla, özellikle de siyasi kadrolarla ilişki bakımından çok “talihsiz” bir insanmış! Bütün “sorunlu insanlar” hep O’na rastlamış, baksanıza “gelen gideni aratmamış”! Bir tek kendisinin güçlü kalemi, dillendirdiği gür ses ve yazılarından yayılan sağlam

mesajlar, okuru da şaşırtacak derecede güçlü, koca bir hareketi yaratmışmış! Doğrusu pes...

Bir söz vardır, denir ki “Tevazunun fazlası zillettir, azı kibir”. Bizler Sayın Burkay’ın Kürd halkının özgürlük mücadelesinde hizmetlerini ve fedakarlıklarını görmezlikten gelmeyiz, buna saygı duyarız. Ama kendisinin, bir dönem beraber çalıştığı dava arkadaşlarının hizmetlerine yaklaşımı, saygısı ve sunumu nedir, nasıldır? Anılar kitabını okuduğumuzda, maalesef, sağlam muhakeme sahibi herkesi hayretler içinde bırakacak bir tutum sergiliyor. Kendisi dışında adeta herkes bir hiç, en yumuşak ifadesi “zaafı, kusurlu insan”; ya da Onun görüşlerinin taşıyıcısı “evet abemci” sıradan iyi huylu insanlar! Doğrusu insan sormadan edemiyor. Acaba Sayın Burkay bu kitabındaki üslubuyla kendini anlatmakta çok fazla tevazu mu göstermiş, yoksa biz okuyucuları, yazdıklarında tevazu bulmak için merceklerle tevazu arama durumuna mı düşürmüş? Olayların bir bölümünün canlı tanığı olarak kitabı okuduğumda Sayın Burkay için üzüldüm. Ve sık sık Robert Schumann’ın şu sözleri zihnimde karıncalandı: “Hayatta zor iki şey vardır: Biri iyi bir isim yapmak, diğeriye bu ismi korumaktır.” (*) Burkay iyi kötü bir isim yapmıştı. Acaba şu anda Schumann’ın “ikinci zoru”yla yüz yüze gelmiş durumda mı?

Bir siyasi hareketin gelişmesi için düşünce üretmek elbet önemlidir. Ama onun kadar önemli olan diğer yan da düşünceleri kitlelere taşımak, pratik mücadele içinde olmaktır. Bu da insanlarla olur. Siyasi ve örgütsel pratik faaliyet, kolektif bir fenomendir. Katılanların birbirlerini tamamlayıcı faaliyetleriyle yürüyen süreçlerdir. Siyasi ve toplumsal örgütsel mücadelelerde kolektif katılımcılık ve görev bayrağını birbirine devretme esastır, süpermenlik yoktur. Bu gerçeği hepimiz bilincimize kazımalıyız. Bu, sadece geçmiş için değil, günümüz mücadelesi için de geçerli bir anlayış ve çerçevedir. Anılar kitabında Burkay kendisi için neredeyse bir süpermen profili çizmiş!

Sayın Burkey'in Anı kitabında dikkati çeken ikinci bir konu da, TKSP'den ayrılan insanları birbirine karşı hassaslaştırma, becerebilirse onları birbirine düşürme çabasıdır. Burkey 12 Eylül öncesi dönemde ve sonraları örgüt içi sorunlardan dolayı insanlar arasında ortaya çıkan sorunları yeniden kaşıyor. Artık geçmişte kalmış, zamanın gündemden düşürdüğü, hatta anı değeri bile olmayan birçok gereksiz bilgileri eksik, yanlış aktarıyor. Şu insan falan hakkında "tembelin biri demiş", öbürü diğeri hakkında "tutarsız" , "lünpen" demiş, filan öbürünün canına kast etmek istemiş, "beş parasız çömezini biri" köy satın almak istemiş vb. Yine falan ihanet etti, öbürü komplo kurdu, bir diğeri "parayı iç etti". Filankes "duygularına yenildi", öbürü "dürüst davranmadı". Bu tür yakışksız nitelemeleri çoğaltmak mümkün. Çok sık kullanılan bu nitelemeler aslında o insanın vefa duygusunun düzeyini gösterir.

Zeki Adsız'la ilgili ikiyüzlü, yakışksız bir tavır

Burkey'in eski arkadaşlarıyla ilgili vefasızlık örneği karalamalarını değinmek istediğim bu bölümde, çok tehlikeli bulduğum ve amacının ne olduğunu, bununla nereye varmak istendiğini pek kestiremediğim bir olaya işaret etmeyi görev sayıyorum. Bunlar rahmetli Zeki Adsız'la ilgili dile getirilen bazı düşüncelerdir.

Kitabın 263. ve 264. sayfalarında Zeki Adsız'la ilgili "lünpen geçmişli, katil ruhlu, şiddet özendiricisi, komplocu bir kişi" tiplmesi yapılıyor. Artık aramızda olmayan bir insanımızla ilgili bunlar yazılırken, iğrenç bir de "anı" anlatılıyor. Güya Zeki kendisiyle bir sohbetle genç yaşlarında bir adamı nasıl bıçakladığını ona zevkle anlatmış!

Bu paragrafın hemen ardından, yani okuyucu rahmetli Zeki'yle ilgili olumsuz şartlandırıldıktan sonra, korkunç bir

iftirada bulunuluyor. Cümleyi aynen aktarıyorum: “Diyarbakır olayı da onun maceracı tutumunun ürünüydü.” diyor! İnsanın havsalası almıyor, dili tutuluyor. Bu açık bir bēbextlik ve ikiyüzlülüktür. TKSP saflarında ilk olarak böyle bir değerlendirme yapılıyor. Zeki Adsız’ı hiç sevmeyen insanlardan bile böyle bir görüş hiç duymadım. Gerek Diyarbakır olayı, gerek Zeki Adsız’ın tavırları değerlendirilirken, Zeki’nin ne yüzünde ne arkasında herhangi bir Parti organında böyle bir değerlendirme yapılmamıştır. Partinin herhangi bir belgesinde de böyle bir belirleme yoktur. Aksine bu olayın tamamen bir raslantı olduğu, ne TKSP’nin ne de başka bir örgütün veya kişinin bir kararına dayanmadığı, yine bu olaya asıl sebebiyet verenin ölen kişinin bizzat kendisi olduğu görüşü var. Doğru olan, gerçek olan budur. Yapılan çirkin yakıştırmaları güçlendirmek için olayın “özendiricisi olarak” rahmetli Zeki Adsız’a yönelik böyle bir iddiada bulunmak, ahlakî değildir. Yine böyle bir değerlendirme o dönem kontr-gerilla diye adlandırılan gizli odakların yarattığı şiddet sarmalının gerçek faillerini saptırmak olur. Kaldı ki Diyarbakır olayı planlanmış provakatif bir olayın parçası, dişlisi durumuna düşmek de değildir. Gerçekten eşi benzeri olmayan raslantısal bir olaydı. Bu olayın o dönemde toplumun ve siyasetin terörize edilmesiyle belki çok çok dolaylı bir ilişkisi kurulabilir. Ama hiçbir insaf sahibi insan bu olayı ne TKSP’nin şiddet kullanmaya özenmiş olduğuna, ne de Zeki Adsız’ın radikal-militan eğilimlerinin olaya sebebiyet verdiğine yorumlayabilir.

Bu bölümde hiç ahlakî bulmadığım bir yan daha var. Şu “anı” adı altında güya Zeki’nin anlattığı iddia edilen adam yaralama olayı. Ne zaman anlatmış, kimse bilmiyor, Burkay da zamanı belirtmiyor. Sayın Burkay’ın bugün böyle bir olayı ifşa türünde yazmaya hakkı yok. Eğer anlatılanlar onu rahatsız etmiş ve korkutmuşsa, zamanında tavrını koymalıydı. Olayı ilgili organlara getirip, gereğini yapmalıydı. Bu insanla yolunu

ayırabilirdi. Bunu yapmamış. Aksine rahmetli Zeki Adsız önceleri Burkey'in gözdelelerinden biriydi. İşte size çok önemli bir kanıt: 1. Kongre'de yönetim listesini K. Burkey, Ziya Acar ve Zeki Adsız birlikte hazırlamışlar. Tarih 31.12.1979. (Anılar, Cilt 2, Sayfa 178) Burkey'in şimdiki karalamalarının tersine, Zeki Adsız'ın Burkey'a yakınlığı ve Burkey'in rahmetli Zeki'nin gözüpek militan mücadeleci kişiliğine övgüleriyle ilgili her birimizin yazabileceği çokça anılarımız var.

Sayın Burkey'in hem Zeki Adsız'la hem diğer ayrılan arkadaşlarla (bizlerle) ilgili çifte standartlı tavırlarını okudukça bizzat onun bir değerlendirmesi gözlerimin önüne geliyor. DDKD'lilerin Sayın Mehdi Zana'yla ilgili tavrını değerlendirirken, "Mehdi'yi önceleri yerin dibine batırırken, bizden ayrıldıktan sonra birden bire ilişkileri düzeldi" diyor ve şöyle tepki gösteriyor:

"Bu da siyasetin iğrenç, tiksindirici bir başka yüzü..." (age. Sayfa 95)

Evet, gerçekten ironik bir durum!

Sayın Burkey da, beraber aynı saflarda olduğu zamanlar toz kondurmadığı arkadaşlarını ayrılıktan 25-30 yıl sonra olmadık nitelermelerle, hakaretlerle suçlayabiliyor. Yetmiş yıllık ömrü, en az elli yıllık siyasi deneyimleri, böylesi bir konuda düzeyli, derleyici, toparlayıcı bir dil ve üslup kullanmasına yetmemiş, tam tersine oldukça hırçın, kindar, saldırgan bir dille insanları kırmaktan, küllenmiş yaraları yeniden deşmekten geri kalmamış. Bu dil ve üslubun ne Burkey'a ne de Kürd hareketine bir yararı var. Söyleyeceğimiz şu :

Ne yapalım, Burkey'in kendi deyişiyle « Bu da siyasetin iğrenç, tiksindirici bir başka yüzü..." Yalnız bir farkla, bu kez bu iğrençliğin ve tiksindiriciliğin öznesi ne yazık ki Sayın Burkey'in kendisi.

Tehlikeli ve iğrendirici bir başka konu da « Zeki'nin Parti'den habersiz Mehdi'yi vurdurmak için kimi hazırlıklar yaptığı » iddiası. (age. Sayfa 94) Bu yazılanlar kışkırtıcı provakativ görüşlerdir. Bu tür ifadeler olgun bir insana, kendisine lider diyen bir siyasetçiye yakışmaz. Zeki Adsız artık aramızda bulunmuyor, yazılanlara cevap verecek durumda değil. Ayrıca bu iddia yazıldığı biçimiyle doğru da değildir. Zeki Adsız'ın «Parti'den habersiz böyle bir şeyi yapmak istediği» gerçeği yansıtmıyor. 1980 yazında Partiye yönelik tutuklamalar konuşulduğunda böylesi tepkici görüşlerin dile getirildiği olmuştur. Ama her defasında yurt içindeki arkadaşların hepsi ilkesel olarak dile gelen bu tür tepkisel düşüncelere karşı çıktılar. Mehdi Zana'yla var olan sorunların ancak Genel Sekreter'in de katıldığı tam üyeli bir Merkez Komitesi toplantısında konuşulabileceğini belirttiler. Konu öylece kapanmıştı. Sonradan 12 Eylül Darbesi oldu. Sayın Mehdi Zana da tutuklandı. Hapiste onurlu bir direniş gösterdi. Mehdi Zana'nın zindan direnişi, Zeki Adsız'da ve hepimizde Ona karşı büyük bir saygı ve sempati uyandırdı. Rahmetli Zeki Adsız'ın darbe öncesi Mehdi Zana'yla yaşanan gerginliklerle ilgili pişmanlık duyduğuna ben tanığım. Sayın Burkay darbe öncesindeki bu talihsiz tepkileri yazıyorsa, doğru yazmalı, o zaman Mehdi Zana'yla yaşanan gerginlikten dolayı duyulan pişmanlığı da belirtmeli. Amacı bu olsun veya olmasın, Burkay'ın bu olayı sunuş biçimiyle, daha çok gammazlık yapan ve insanları birbirine karşı kışkırtmaya hizmet eden bir dil ve üslup kullanmış oluyor. Bu çok yakışıksız çirkin bir tavidir.

TKSP tarihinin en talihsiz olaylarından biri Sayın Mehdi Zana'nın ayrılmasıdır. Bu ayrılık TKSP'nin halk kitleleriyle bütünleşmesine büyük bir darbe vurdu. Aynı zamanda Diyarbakır Belediyesi'nin etkinliğini de kırdı. Bu talihsiz olayın içinde daha talihsiz olay Mehdi Zana'yla karşılıklı şiddet kullanmaya varan gerginliklerin yaşanmasıdır. Bu olay da tek yanlı değil. İki tarafın da ciddi yetmezlikleri ve ağır hataları oldu. İşte asıl

değerlendirilmesi gereken ve kötü bir mirastan dersler çıkarmak bakımından bu tür olayların serinkanlılıkla analizinin yapılması gerek. İşimize yarıyacak ve bugünkü kuşaklara aktarılması gereken bilgiler bunlardır. Bu konuda açık bir görüşe sahip olmalıyız. Benim şu anki düşüncem, bırakın bir Kürd yurtseverine karşı şiddet kullanmayı, böyle bir şeyi düşünmek ve bir Kürd örgütünün herhangi bir organında konuşmak, telafüz etmek bile büyük bir hatadır. Bunu hepimiz iyice içselleştirmeli ve tam bir «kırmızı hatımız» haline getirmeliyiz. Günümüz için değeri olan bakış açısı budur.

Siyasal ve örgütsel mücadelede kuşaklar arasında ilişki ve deneyim aktarımı

Burkay'ın kitabına cevap yazma konusundaki gecikmemle ilgili siz değerli okuyucularla samimi bir duygumu ve son yıllarda bende tavır haline dönüşen bir tutumumu da paylaşmak istiyorum. Özellikle genç kuşaklara yöneliktir bu satırlar. O da kuşaklar arası saygı ve sevgi ilişkisidir. Bu konunun tartışılmasında kanımca yarar vardır.

Siyasal ve örgütsel mücadele, değişim halinde olan ve devamlılık arzeden süreçlerdir. Mücadelede kuşaklar birbirlerine bilgi ve birikimlerini aktararak toplumun ve örgütlerin devamlı biçimde ileri hedeflere doğru yol almasını sağlarlar. Bu bakımdan kuşaklar arası ilişkilerin düzgün ilerlemesi, mümkün olduğunca az sorunlu olması önemlidir. „Anılar“ın önemi burada ortaya çıkar. „Anılar“ kuşaklar arası köprülerin önemli ayaklarıdır. Bu ayaklar gerçeklere dayanmalı ve sağlam olmalıdır. Elbet „Anılar“ın subjektif yanı var. Ama anılarını yazanlar bu köprülerin ayaklarını kurduklarının farkında olmalı ve yaptıkları işin içine özellikle kin, hile, nefret katmamalıdır.

Diğeryandan kuşaklar arası ilişki, insani bir ilişkidir. Yıllarını

yurtsever mücadeleye vermiş insanların, çevrelerinden ve yeni kuşaklardan saygı beklmeleri, hizmetlerinin görmezlikten gelinmemesi ve unutulmamasını arzu etmeleri de doğal ve haklı bir beklentidir.

Yurtsever mücadele, elbet her bireyin toplumuna ve insanlığa karşı vicdanî sorumluluğunu yerine getirme tatmin duygusudur. Tamamen ahlaki ve vicdani bir duygudur. Olayın felsefi açıklaması budur. Yoksa yurtseverlik duygularına sahip olmayan „düz sıradan“ bir insana uygulayacağınız bir yaptırım yoktur. Sadece O’nun halkının durumuna karşı ahlakî ve vicdanî görevlerini yerine getirmediğinden söz edebilirsiniz. O kadar... Zaten insanî değer yargıları, ahlakî kriterler, fazilet prensipleri diye adlandırdığımız normlar da insanlık tarihi boyunca iyi-kötü düzleminde ortaya çıkmış, insan davranışlarını değerlendirmelerimizde bize yardımcı olan subjektif ölçülerdir. Görevimiz insanlara iyi ve doğru olanı anlatıp, bu yönde tercih koymalarını ve öyle davranmalarını sağlamaktır.

Halkının mücadelesine emek vermiş bir insana saygı duymak, hakkını teslim etmek gerekir. Bunun için o insanın ölümünü beklemeye ve ardından övücü sözler söylemeye gerek yok. Daha yaşıyorken O’nu onurlandırmak, hakkını vermek çok daha doğru bir tutumdur. Bireylerin konum ve etkilerine göre, elbette eksik ve hataları varsa bunları da dile getirmek, hatta yarar görülüyorsa yazmak da gerekir.

Kuşakları on yıllık aralıklarla sınıflandıırırsak, günümüzde Kürd yurtsever hareketinde aktif durumda olan genellikle 70’li ve sonraki genç kuşaklardır. Az sayıda da olsa 50’li ve 60’li kuşaklardan Kürd yurtsever kadroları ve şahsiyetleri de hala halkımızın özgürlük ve demokrasi mücadelesine çeşitli düzeylerde hizmete devam ediyorlar. Bunlar, saptıyabildiğim kadarıyla yaş sırasına göre Canip Yıldırım, Tarık Ziya Ekinci, Naci Kutlay, M. Emin Bozarslan, Şerafettin Elçi, Kemal Burkay,

Ziya Acar, Mehdi Zana, Yaşar Kaya, M. Ali Arslan, Yılmaz Çamlıbel, Derwêş Akgül, Şakir Epözdemir, Osman Aydın, Mümtaz Kotan gibi şahsiyetlerdir. Bu isimlere belki on onbeş kişi daha eklenebilir, ancak toplamı elliyi bulmaz. Kürd hareketi hemen hepsi 60'lı kuşağa ait bu elli kadar insanımızı ahlaki açıdan bağrına basmalı, bilgi ve tecrübelerinden yararlanmalıdır. Bu insanlarımız da artık kendilerini günlük sıradan çekişmelerin içinden çekerek, ilgi alanlarına göre Kürd hareketinin "akıl insanları" rolüne adanmışlardır. Elbette görüşlerini Kürd hareketiyle özgürce paylaşsınlar. Bunu yapanlar var ve Kürd yurtseverleri de Onlara gereken özel değeri veriyor. Örneğin M. Emin Bozarslan Kürd dili ve edebiyatı çalışmalarının itirazsız otoritelerinden biri. Herkes kendisine saygı gösteriyor.

Bu insanlarımız halkımızın bağrından çıkmış, herbiri kendi olanakları ve yetenekleri ölçüsünde Kürd halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine hizmetlerde bulunmuş değerlerimizdir. Onlara saygı duymak Onlardan sonraki kuşakların önemli bir görevidir. Herhangi birimiz, eğer şimdi ve gelecekte unutulmak istenmiyorsak, gelecek kuşakların mücadeledeki hizmetlerimizi yad etmelerini bekliyorsak –ki bu beklenti tamamen haklı ve insandır- o zaman bizler de aramızda olanı ve olmayanlarıyla bizden önceki kuşakların hizmetine saygı duymalıyız. Geçmişini bilmeyen ve geçmişine saygı duymayanın sağlıklı bir geleceği olamaz. Tam da burada rahmetli şehit Apê Musa Anter'in hepimizin duyduğu şu meşhur sözünü hep beraber tekrar hatırlıyalım: „Biz de bu mücadeleyi sıfırın altında eksi bilmem kaçlardan sıfıra çıkardık. Bu da pek kolay olmadı!“. Elbet, bu sözler birilerine ve bizlere ironik bir hatırlatmadır. Kürd halkının özgürlük mücadelesi hiçbir zaman sıfırlanamadı. Düşmanların O'nu yok ettiğini sandığı zamanlarda bile her defasında bu halkın yiğit evlatları kavganın geride kalan küllerinden yeniden yeniden düşmana karşı tam bir tufan estirdiler. Bugünlere böyle gelindi. O nedenle tekrar tekrar şu vurguyu yapmak isterim:

Kimşenin hizmetini sıradanlaştırmayın, önemsiz göstermeyin, yapılan işlerde ve yaratılan değerlerde payınız büyük olsa da kendinizi herşeye kadir ve herşeyin yaratıcısı göstermeyin. Bu sizi sandığınız gibi büyütmez. Hep hatırdı tutun ki, kendinizin yarattığını düşündüğünüz „tufan“ sizden öncekilerin kemiklerinin geride kalan küllerinden oluşuyor. Kimse evvelden var olmayandan yeni bir şey yaratamaz.

Sizlerle paylaştığım bu görüş ve düşünceler doğrultusunda, 2000 yılından itibaren bende yaşlı kuşakla ilişkiler konusunda ciddi bir duyarlılık oluştu. Bu tutumun bende bir uyarıcı “kırmızı çizgi” haline dönüştüğünü söyleyebilirim. Daha sonraları özellikle yaşlı kuşaktan insanlarımıza karşı çok daha dikkatli davrandım. Herhangi bir yerde ve anda benden yaşlı bir yurtsever şahsiyetimize hizmet etme durumu ortaya çıkmışsa, gücüm yetmişse olanaklarımı sunmaya, hizmet etmeye çaba göstermişimdir. Bir vesileyle ilişkim olmuş bizden yaşlı değerli insanlarımız bu sözlerimize tanıklık ederler herhalde. Yirmi yılı aşkın süre önce iç tartışmalar döneminde aramızda ortaya çıkan karşılıklı kırgınlık ve küskünlüklere rağmen Sayın Kemal Burkay’a bakışım ve tutumum da bu çizdiğim çerçevede olmuştur. Hatta ilişkilerimizin iyileşmesi için özellikle çaba da gösterdiğimi söyleyebilirim. Buna özellikle de yurtsever partiler arasındaki ilişkiler daha çok güçlensin amacıyla özel önem verdim. Bu tavrımla uyumlu tanıkları da olan birkaç çabamı siz değerli okuyucularla aşağıda paylaşmak istiyorum.

Burkay’ı Halkımızın Mücadelesine Emeği Geçmiş Bir Büyüğümüz, Bir “Rûspî”miz Olarak Görüyor ve Öyle Davranıyordum

Bu bölümde, başlıkta Burkay’la ilgili belirttiğim görüşümle uyumlu anlatabileceğim çok sayıda anılarım var. Sadece 2006-2008 yılına ait üç anıyı aktaracağım.

Tarih: Haziran 2006. Sayın Şerafettin Elçi, ABD’de

yaşayan sayın Prof. Şêrko Abbas'ın çağırıcısı olduğu bir Kürd Konferansı'na katılmak üzere Almanya'ya gelmişti. Aachen şehri yakınlarında düzenlenen Konferans'a katıldık. Birkaç gün sonra da sayın Elçi KADEP kuruluş çalışmaları öncesi bazı dostlarıyla görüşmek için Stockholm'e geçmek istedi. Birlikte Köln'den uçakla Stockholm'e gittik. Yolculuk sohbetimizde kurulacak yeni parti (Kadep) ile Hak-Par'ın ilişkileri çerçevesinde Sayın K. Burkay'dan da söz açıldı. Elçi'ye Stockholm'de Burkay'la da görüşmesinde birçok bakımdan yarar gördüğümü belirttim. Sağolsun, Sayın Elçi önerimi ve gerekçelerimi önemsemi, olur dedi. Sohbetimizin bu bölümünde rahmetli Nazif Kaleli'den söz açıldı. O'nunla uyumlu bir çalışma yürüttüklerini, ölümünün kendisini çok üzdüğünü ve çalışmalarda yokluğunun boşluk yarattığını söyledi ve şunu ekledi: „Seni tanıyorum, Nazif'le birkaç yıl yakın çalıştım. Eskiden Özgürlük Yolu'nda beraber çalışan sizlerin bir özelliği dikkatimi çekti. Birbirinizin aleyhinde konuşmuyorsunuz, eski arkadaşlarınızla ilişkileriniz de saygılı bir ilişkidir.“ Bu intibasından dolayı teşekkür ettim. Elçi, Stockholm'de Burkay'a sanıyorum telefonla ulaştı. Ben fazla kalamadım, Köln'e döndüm.

Tarih: Aralık 2006. Altı ay sonra bazı işlerimiz nedeniyle yeniden Stockholm'e gitmiştim. Arkadaşımız sayın Cemal Batun'la Burkay'dan söz ettik. O'nunla görüşme isteğimi belirttim. Cemal arkadaş, Burkay'la ilişkisinin iyi olduğunu, bir süre önce kendisiyle bir televizyon programı da yaptığını belirtti, arayacağını söyledi. 27.12.2006 günü Cemal, ben ve Sayın Keya İzol Stockholm'deki derneklerine gittik. Ben nezaket ziyaretinde bulundum. Sağolsunlar Cemal ve Keya Arkadaşlar da bu ziyarette bulundular, sanıyorum Onlar da memnun kaldılar. Kanımca çok iyi bir iş yaptık. İyi bir sohbetimiz oldu. Burkay mutevazilik gösterip bize „Gav bi gav Kurdistana Azad“ adlı kitabını da imzaladı, verdi. Sanıyorum kendisi de, yanındaki arkadaşı (Salih) da memnun oldu. Kitabına yazdığı cümleyi

aynen buraya alıyorum. „Ji bo hêja Bayram Ayaz bi daxwazên herî baş... 27.12.2006 Kemal Burkay“. Sayın Burkay’ın kitap imzalamasını ve yazdığı bu cümleyi önemsedim. İlişkiler böyle karşılıklı iyileştirilir. Bizler siyasi insanlarız. Siyasi ilişkilerimizde engel oluşturan „kırmızı hatlar“ımız yoksa, birbirimize „küs ve kırgın“ olmamız için anlaşılır bir neden yoktur. Hatta bazen mücadelenin çıkarları gereği „kırmızı hatlarımız“ bile pembeleşebilir.

Üçüncüsü 2008 Şubat. – K. Burkay - Z. Acar - Y. Çamlıbel’in 70. Yıl Yaşgünleri kutlaması. Almanya’nın Solingen kentinde kutlanmıştı. Bu şenliğe de önem verdik. İki üst düzey yetkili arkadaşımızla birlikte bu geceye katıldık. Bu üç yetmişlik yurtsever „rûspî“mize değer verdiğimizizi göstermekti amaç. Diğer ortak etkinliklerden fazlaca söz etmeye gerek yok.

Bu örnekleri neden yazıyoruz? Bizler yıllarca öncesinin haksızlıklarına ve kadroları biçme tutumlarına takılıp kalmadık, belki bir dönem kırgınlık oldu ama kin ve nefret asla duymadık. 12 Eylül sonrası örgütsel krizlerin yarattığı ayrılıkların siyasi çalışmalarımızı gölgelemesine, aramıza yeni gerginlikler koymasına mümkün olduğunca izin vermedik. Doğru olan bu tutumdur. Ne ki, Burkay’ın Anılar 2. cildini okuyunca, -2008 yılına kadar kitap üzerinde çalışması sürmüş- görüyoruz ki bu insan kendisini hiç gerginlikten, öfkeden kurtaramamış, eski arkadaşlarına karşı hep kin ve garazla dolu olmuş. İlginç ve acı bir durum!

Aradan Geçen On Yıllar Bile Örgüt İçi Sorunların Burkay’da Yarattığı Kin ve Nefret Duygularını Dindirememiş

Burkay’ın Anılar kitabındaki dili, üslubu, yazımında kullandığı sıradanlaştırıcı, aşağılayıcı ve alaycı anlatım metodları doğrusu beni çok şaşırttı. Bunu bazen direk yapmış,

bazen dolaylı. İtaraf etmeliyim bu düzeyde bir yaklaşımı ondan hiç beklemiyordum. Özellikle altını çizmek istiyorum, burada sadece kendimden söz etmiyorum. Geçmişte beraber çalıştığı ve fakat bir dönem sonra çeşitli nedenlerle yolları ayrılan hemen tüm insanlara vermiş vermiştir. Bununla da kalmamış diğer örgütlerden insanlara da aynı şeyi yapmış. TKSP süreciyle ilgili veya genel olarak aktardığı bilgiler ve yaptığı değerlendirmelerin hepsi yanlıştır, demiyorum. Ama özellikle eski arkadaşlarıyla ilgili o kadar tek yanlı bir bilgi aktarımı var ki, arada yazdığı bazı doğruların değerini bile adeta sıfırlamış. Dikkatimi çeken bir iki önemli nokta da şu: En son anlattığı, bizlerin taraf olduğu olayların üzerinden 25 yıl geçmiş. Rahmetli Zeki Adsız ve arkadaşların ayrışması üzerinden 28 yıl, Sayın Mehdi Zana'inkinin üzerinden ise yaklaşık 32 yıl zaman geçmiş. Araya girmiş bu kadar uzun yıllar bile, Burkay'ın eski arkadaşlarına karşı duyduğu kin ve nefret duygusunu dindirememiş. Bu çok ürkütücü bir psikolojik durum! Herhalde bu ayrılıkları „ego“suna karşı çok büyük saldırı olarak değerlendiriyor, adeta egosunu dinamitlemiş, parçalamış sayıyor. Bu hınçla, kin ve nefretle TKSP'nin 1984'e kadarki tarihini adeta iğdiş etmiş.

Burkay'ın „Anılar“ Kitabı Nedir? Otobiyografi Midir? TKSP'nin Tarihi Midir? Yoksa Tipik Bir Resmi Tarih Midir?

Temel sakatlık işte burada başlıyor. Gerçekten sormak gerekir, Burkay'ın „Anılar 2. Cild“ kitabı ne tür bir çalışmadır? Salt otobiyografik bir çalışma değil. Anıların 1. cildi daha çok bir otobiyografik çalışma olarak adlandırılabilir. Ama 2. Cild bir otobiyografi değil, tam bir TKSP tarihi de değil. Kitapta otobiyografik bilgiler de var. Yazar'ın özel hayatından kesitler ve bireysel bazı politik faaliyetleri bu özellikte. Onun dışında TKSP'nin « tarihi » gibi yazılmış. Ama bu bir tarih yazımı asla değildir. Böyle bir tarih yazımı olamaz. Eğer bir tarih yazımı

denemesi olarak adlandırmaya kalkışırsak, bunu olsa olsa bir klikin, omurgasını Genel Sekreter'in oluşturduğu klikin tarihi olarak adlandırabiliriz. Hatta klikten de öte şöyle tarif etmek daha doğru olur: çerçevesi Kemal Burkey'in faaliyetlerine indirgenmiş bir «TKSP Resmi Tarihi»ni yazma denemesi. Bu yazının başlığını da uygun şekilde «Burkey'in TKSP Resmi Tarihini Yazma Çabası ve Bazı Gerçekler» koyduk.

Sabancı Üniversitesi Öğretim Üyesi Tarihçi Dr. Cemil Koçak'ın bir televizyon programında güzel bir « Resmi Tarih » tanımlaması vardı. Sayın Koçak, resmi tarihi, « olayları oldukları gibi değil, yazanın veya yazdırmanın çıkarları ve istekleri doğrultusunda anlatma, yazma ve aktarma sistematığı» olarak açıklamıştı. Biliyorsunuz, Türkiye resmi tarih yazımı konusunda yaman bir devlettir. Kemalistler bu işin ustasıdır. Sosyalist devletler de aynı şeyi çok başarılı yapmışlar. Komünist Partilerin tarihi ilginçtir. Stalin döneminde parti tarihi Onun tarihiydi. Krusçev ve Onu izleyen Brejnev döneminde Stalin tuzla buz oldu. Şimdi hepsi buhar olup uçtular.

Evet, Anılar 2. Cilt kitabı kuruluşundan 1985 yılı başına kadarki Burkey'in TKSP adı altında Kürd kamuoyuna sunduğu on yıllık faaliyetleridir. Yazılanların başında, ortasında, sonunda özetle her yerinde Kemal Burkey vardır. O'nun yaratıcılığı vardır. Gerisi Burkey'ı üzen bozguncuların, kaçkınların, oyun bozuculuğu gibi sunuluyor. Beraber çalıştığı arkadaşlarının ortaklaşa gerçekleştirdikleri faaliyetler, yaratılan ortak değerler, bunlara pek yer verilmemiş. İç tartışmalar, Komünist Partileri'nin ahım şahım resmi tarihleri gibi tümüyle tek taraflı sunulmuş. "Haklı" ve "haksız" da her zaman önceden bellidir. Burkey kendisini hep partiyle özdeşleştirmiştir. Dolayısıyla kim kendisiyle görüş ayrılığına düşmüşse, veya O birilerini istememişse, sonuçta bir yolu bulunmuş ve o kişiler "Partiyle" karşı karşıya düşmüş veya düşürülmüştür. Burkey 2. Ciltte bu olayları tamamen tek taraflı, muhatap insanların en ufak bir

görüşüne yer vermeden anlatıyor. Bu nedenle önemli haksızlık ve çarpıtmalar var. Dört dörtlük ve oldukça berbat bir resmi tarih yazma denemesinde bulunmuş. Muhatap insanların hepsinin cevap hakkı vardır. TKSP Tarihinin eksikleri mutlaka tamamlanmalıdır.

***

Yazının bundan sonraki bölümünde Sayın Burkey'in bana yönelik sık sık tekrarladığı „hizipçilik ve hemşehricilik“ suçlamalarına belgelerle yanıt vereceğim. Belgelerin orjinalleri yok etmemişlerse TKSP'nin arşivinde de vardır. Okuyucu görecektir ki, bugün dile getirdiğimiz „lider örgütü“ eleştirisini o zaman da tartışmışım ve Sayın Burkey'a yönelik güvensizliğimin asıl kaynağını bu gerçek oluşturuyor. Yani olay öyle Burkey'in sunmaya çalıştığı gibi onun bunun peşinden gitmek, „duygularımıza yenilmek“ filan değil. Bunlar çok hafif meşreb ifadeler. Doğrusu bu ifadeleri Burkey'a yakıştırmıyordum. Ancak Burkey'ın kitabındaki bu berbat düzeyi gördükten sonra artık suçlamaları doğrusu hiç ciddiye bile almıyorum. Özel yaşamımla da orta yerdeyim. Halkımızın davasının sıradan bir neferi olarak gücümüz oranında hizmete devam ediyoruz. Bu yazıyı yazmamın nedeni, tarihe ve halkıma karşı sorumluluğumu yerine getirmektir. Bu arada ayrılık dönemini, Bergeh çevresindeki çalışmalarımızı da okuyucularla paylaşacağım.

Burkay'ın Anılar Kitabıyla İlgili Değerlendirmeler -2-

Bayram Ayaz

Yazının önceki bölümünde Sayın Burkay'ın görüş ayrılığına düştüğü eski arkadaşlarına karşı gösterdiği, yer yer ahlaki sınırları da aşan tahamülsüzlüğünden ve tepkilerinden örnekler vermiştik. Bunun nedenlerine kısa değinmelerde bulunmuştuk. Anılar kitabına da bolca yansıyan bu tavır ve davranışların iki önemli nedeni olduğu kanısındayız.

Birincisi bireyin karakter özellikleridir. Bunlar her birimizin yaşamımız boyunca sosyalleşme ve kültürleşme sürecinde edindiğimiz, düşünme ve davranma biçimimizi belirleyen karakter özelliklerimizdir. İkincisi ise, siyaset yapma ve örgüt yönetme anlayışıdır. Tavır ve davranışlarımızı belirleyen bu iki neden elbette birbirinden ayrılamaz, karşılıklı birbirine etkide bulunur. Sinirli ve tepkici bir yapıda isek, bu doğal olarak hem insanî ilişkilerimize hem örgüt yönetme üslubumuza etkide bulunur. Ya da bencil, benmerkezci, kıskanç karakteristik bozukluklar varsa bunlar da uygun ortamda kendilerini dışa vurabilirler, örgütü yapılandırma ve yönetme tarzımıza yansılar.

Sözünü ettiğimiz bu iki özelliğin birincisi konumuzun dışındadır. Özellikle Anılar kitabıyla ilgili çok derin bir kırılma geçirmemle birlikte, Sayın Burkay benim için hala Türk

sol hareketine ve Kürd yurtsever mücadelesine doğrusuyla yanlışıyla önemli katkıları olmuş, hayli emeği geçmiş bir büyüğümüzdür. Benim onunkiyle kıyaslanacak hayli genç yaşım ve edindiğim moral değerler, böyle bir insanımızın şahsi karakteriyle ilgili birşey söylemeye veya yazmaya el vermez. İşin bu yanını zamanın takdirine ve her okuyucunun kendi bireysel değerlendirmesine bırakıyorum.

Bizim bu yazıda irdelemek istediğimiz, siyaset yapma ve örgüt yönetme tarzıyla ilgili yandır. Buradan, belki bugün işimize yarayabilecek siyasi ve örgütsel konularda bazı sonuçlar elde edebiliriz.

Burkay'ın Kadrolara Yaklaşımı Kendisine Bağlılık Ve İtaat Ölçüsüne Göreydi

Hafızamı iyice yokluyorum, hatırlayabildiğim kadarıyla 1982 yılına kadar ne özel ne de Parti yöneticisi olarak Sayın Burkay'la benim bir sorunum olmadı. Kendisiyle ilgili kafamda herhangi bir soru işareti de yoktu. Aksine Burkay'ın görüş ve tavırlarına hayli önem veriyordum. Hatta Onun söylediklerinin dışına çıkmamaya büyük özen gösterdiğimi çok iyi hatırlıyorum. Bu gerçeği de açıkça yazmalıyım.

Sayın Burkay'ın benimle ilgili görüşü ise farklıymış. Onun yazdığına göre, 1981 ocak ayı sonunda Berlin'de görüşmemizden sonra, ona olan „bağlılığım ve itaatım“ konusunda artık şüphelenmeye başlamış! Berlin'deki görüşmemizle ilgili yazdıklarını aynen aktarıyorum. Yazdıklarında onun kadrolara yaklaşımıyla ilgili çok önemli ipuçları var.

“Aziz ve Ünal Berlin'e geldiler. Kendileriyle konuştuğumda bazı arkadaşlardan yakındım, Faruk'un durumundan söz ettim. Bana her zaman çok saygılı davranan Aziz tepki gösterdi. Daha sonra ise, tavrını, 'Ünal Faruk'u çok sever, onun yanında

söylememeliydiniz...' diye izah etmeye çalıştı. O zaman anladım ki, darbenin yarattığı yeni durumla birlikte, örgüt içinde de eski dengeler sarsılmakta ve insanlar hızla değişmekte... Kadrolarla daha dikkatli olmak gerektiğini düşündüm...(abç)" (age. Sayfa 213)

Olayı hatırlamıyorum, bende bir iz bırakmamış. Ama „Ünal Faruk'u çok sever, onun yanında söylememeliydiniz...' cümlesini böyle bir sohbet olmuşsa kullanmış olabilirim. Başka nasıl bir tepki göstermişim, bilmiyorum, Sayın Burkey da yazmıyor. Faruk arkadaşımızı ben de sever sayardım, hala öyle. Ama o dönemde Faruk arkadaş veya bir başka yönetici arkadaşımızı Sayın Burkey'a tercih edecek bir tavır veya tepki göstermiş olduğum asla düşünülemez. Hatta Ünal'la ilgili bu cümleyi kullanmışsam, burada da yine sayın Burkey'ı koruma amacı olduğunu kesinlikle söyleyebilirim. Ben böyle düşünüyorken, Sayın Burkey tam kuşku dünyasında dolanıyormuş. Bizzat kendi satırlarıyla Sayın Burkey'ın yoldaşlarına, kadrolara ne tür bir anlayışla yaklaştığını çok net görebiliyoruz. Kötü bir kuşkuculuğun eşliğinde, örgüt içinde eski dengelerin sarsıldığından söz ediyor! Yazdıklarını mantıksal olarak sıralayalım, sakat anlayış açıkça görülür.

".... Örgüt içinde eski dengeler sarsılmakta ve insanlar değişmekte... Bana her zaman çok saygılı davrananlar tepki göstermekte. Bu tür kadrolarla daha dikkatli davranmalıyım." Yani kendisine bağlılıkta ve itaatte bir sarsılma var, tespiti yapıyor Burkey ve kendince "tehlike çanlarını" çalıyor. İşte olay budur. Sayın Burkey'ı hemen her organ toplantısında bir veya birkaç arkadaşıyla yol ayırımına sürükleyen anlayış budur. Çünkü tercihlerini kendisine bağlı olan, kayıtsız şartsız itaat edenle, yine ona göre itaat etmeyen arasında koymuştu. Ölçü bu olunca, bu anlayışın doğal bir sonucu olarak olayların gerçek akışı ve kadroların özellikleri, onun nihayi kararında çok fazla bir değere sahip değildi.

Bugün için ders çıkarmamız gereken bir sonuç işte burada önümüze çıkıyor. Demek ki eğer kadrolara, örgüt liderine veya yöneticisine gösterdiği bağlılık ve itiatı göre yaklaşırsak, objektif davranamayız, hislerimize, boş kuşku ve kurgularımıza yeniliriz. Oysa insanlara yeteneklerine ve sağlam karakter özelliklerine göre yaklaşmalıyız.

1982 Yılında Burkey'in Kadrolar Arasında Tarafgir Tutumlarına Tanık Oluyoruz

Burkey'in tavırlarıyla ilgili bende ilk soru işaretleri, Parti içinde taraf tuttuğu ve açık disiplinsizliklerine rağmen bazılarını koruduğu duyum ve izlenimlerini edinmemden sonra ortaya çıktı. 1982 sonbaharında bu yöndeki tavırlarını maalesef gözlemledim. Partide Sayın Burkey'in ilk zamanlar dolaylı desteğine sahip olan „Parti sahipleri“ ve onların gazabına uğrayan „paryalar“ ortaya çıkmıştı. Ben önceleri bu durumun Sayın Burkey'dan bağımsız, onun bilgisi dışında geliştiğini düşünüyordum. „Parti sahipliği“ kavramını ilk olarak 30.11.1982 tarihli „Birimimizde yönetim hatalarımız, eksiklerimiz ve buna ilişkin görüşlerim“ başlıklı üç aylık faaliyet raporumda açık vurgulamışım. Bunun yaratabileceği sakıncaların altını çizerek Genel Sekreter'in ve Politbüro'nun bilgisine sundum. Bu kavramları bugün kullanıyor değilim. Belgenin aslı sayın Burkey'dadır. Parti içinde bu tarafgir tutum sadece beni rahatsız etmiş değildi. Yurt içinde ve dışında kadrolarımızın önemli bölümü adeta isyan halindeydi.

Örneğin Diyarbakır Bölge Komitemiz, ki o dönem çok önemli görevler üstlenmişti, örgütsel çalışmalar ve yapılan disiplinsizliklerle ilgili somut bilgiler göndermişti. “Şu insanlar, şu tarihte, şu yerlerde, şu şu disiplinsizlikleri yaptılar. Bizi zor duruma düşürüyorlar, örgütsel çalışmalarımızı tehlikeye düşürecek tutumlar içindeler. Lütfen hoşgörüyü yaklaşılmasın,

önlemler alınsın.“ diyorlardı. Örgütle haberleşme bizim üzerimizden gerçekleşiyordu. Bu bilgileri yazılı rapor haline getirip, Genel Sekreter’e sunuyoruz. Dile getirdiğimiz bu olayların yazılı belgeleri var. Belgelerin aslı Sayın Burkay’da, kopyalar bende. Canlı tanıkları da var; bunların bazıları ülkede birkaçı da yurt dışındalar.

Bilgiler ve adlar arşivimizde var. Ancak yaklaşık 28 yıl sonra bu olayları ad vererek detaylandırmanın, ne tek tek bizlere ne de Kürd yurtsever hareketine yararı olur. Arif adındaki (Sayın Burkay bilir) bir arkadaşla ilgili kafamdan hala silinmemiş soru işaretleri ve o zamandan beri var olan ve şimdi de devam eden kaygılarım hariç, o dönem şu veya bu biçimde tartıştığımız, belki de birbirimizi rahatsız ettiğimiz, kırdığımız diğer hiçbir arkadaşımın unutamadığım bir sorunun kalmamış, diyebilirim. Zorlu bir dönemdi. Koşullarımız çok ağırdı. Hepimizin eksikleri oldu, hatalar yaptık. Bu nedenle bu yazımızda başka insanları prensip olarak adlandırmayacağız ve tartışmayacağız.

Siyasi ve örgütsel yaşamımda arkadaşlarım, herhangi bir konuda hatalı olduğuma ikna eden görüş ve bilgiler sunmuşlarsa, çok rahatlıkla özeleştiri de yapmışım, özür de dilemişimdir. Benim anlayışım şudur: Hata yapmak insanidir, özür dilemek erdemlilik. Sayın Burkay’ın 650 sayfalık hemen herkesten söz ettiği koca kitabında sadece birkez bir insanın özeleştiri yaptığından söz edilir, o da benim. (Anılar 2, sayfa 334) 1983 Yılındaki MK toplantısında yurt içinde ve Suriye biriminde kimi disiplinsizlik olaylarına karışan bazı üyelerimize karşı fazlaca „hassasiyet“ gösterdiğime ilişkin bazı eleştiriler oldu. İki MK toplantısı (1982 ve 1983) arasında olup bitenleri gözlemledikten sonra artık hata yapanların üzerine gitmeye pek gerek olmadığına kendim de inandım. Kendi kendinizi „sevimsizleştirmek“ ve bazı insanlarla boşuna enerjinizi tüketmek dışında bir yararı olduğuna inanmıyordum. Ama şimdi gibi hatırlıyorum, tepkilerimin ve hassasiyetimin iki önemli nedeni vardı. Biri Diyarbakır Bölge

Komitemizin müdahale isteği, ikincisi de bizzat kaldığım birimde kaynatılan dedikodu kazanıydı. 1983 Yılında artık sessizce işin ucunu bırakmak istedim. Bunun nedenleri vardı. Birincisi bu kadar açık disiplinsizliklere rağmen Sayın Burkay'ın bu olayların üzerine ciddiyetle gitmek istememesi, ona olan güvenimi sarsmıştı. İkincisi ve en önemlisi, Parti kararıyla yurt içine gitmeye hazırlanıyordum. Ama 1983 yılı başlarında yurt içinde ayakta kalan son örgüt birimlerimiz de maalesef geniş bir operasyonla tutuklandılar. Bu durum da moralimi hayli bozdu. O süreden sonra sessizliğe gömüldüğümü söyleyebilirim.

MK 1982-temmuz toplantısı öncesinde ve sırasında partideki disiplinsizlik konularını Genel Sekreter'le konuştum. Bana "Gördüğün gibi Zeki Arkadaşın ilişkileri çok kötü noktada. Bu tartışmanın nasıl biteceğini, ne olacağını bilemiyoruz. Şimdi bu konuları gündeme getirmesek daha iyi olur. Ben bu konuyla mutlaka ilgileneceğim. Şimdi hep birlikte öncelikle Zeki Arkadaşla bir olumsuzluk olmaması için çaba göstermeliyiz." dedi. Bu sözleri samimi buldum, inandım ve öyle yaptık. Kendi payımarahmetli Zeki olayının bir ayrılığa dönüşmemesi için ciddi çaba gösterdim. Yalnız o gün bu tür gelişmelerin bazı boyutlarını yeterince görememiştim. Bugünden geriye baktığımda, o gün göremediğimiz önemli konu, sol ve yurtsever partilerdeki şu "özeleştirme mekanizmasının" aslında genellikle iktidardakilerin (yani "parti sahipleri"nin) elinde bir burun sürme aracı olduğunu fark edemeyişimdir. Olaylara genellikle temiz bir bağlılık duygusuyla ve safça yaklaştığımı söyleyebilirim. Eleştiri-özeleştirme mekanizmasının olması elbet gerekli, ama bunun nasıl işletildiği önemli. Her iç tartışmayı mutlaka "özeleştirme" adı altında demoklesin kılıcıyla engellenmek ve hata yapmış olsa da değişik şeyler söyleyene söylediklerini yalattırmak zorunda mıyız? Başka yol yok mu, başka bir işleyiş tarzı bulunamaz mı? Kürd yurtsever hareketinin üzerinde ciddiyetle düşünmesi ve kafa yorması gereken önemli bir sorun da budur. Bu konudaki

sakatlıklar, yanlışlar günümüzde de devam ediyor. Bu konulara daha sonra yapacağımız çalışmalarda genişçe değineceğiz.

Yeniden konumuza dönersek, biz partiyi ve mücadeleyi herşeyin üzerinde tutmaya çalışırken, örgüt içinde yapılan yıpratıcı dedikodular durmuyordu. Genel Sekreter'in „ilgileneceğim sözü” de öyle söylendiği gündeki gibi paketli duruyordu. Aksine Sayın Burkay bana “duygusal davrandığım” eleştirisini yöneltip “iki ayağını bir papuca soktuğum” ithamında bulunmuştu. Tırnak içinde verdiğim sözler aynen ona ait. Özellikle yurt içindeki haklı tepkilerin de etkisiyle, 16 Eylül 1982 tarihinde „TKSP MK'sine Sunulmak Üzere, Genel Sekreterliğe” başlığıyla bir istifa dilekçesi hazırlayıp cebime koydum. Parti'nin tüm organlarından ayrılmaya karar verdim. 19 Eylül 1982 günü Sayın Burkay'la görüştük. (Burkay'la görüşmeden sonra çözüm bulunacağı umudum arttı ve dilekçeyi vermedim, ama arşivimde duruyor.) Hatırlayabildiğim kadarıyla, Burkay bu görüşmede, benden daha serinkanlı davranmamı istemekle birlikte bana hak verdi. Diyarbakır'daki arkadaşların tepkilerini anladığını ve onları önemseddiğini vurguladı. Bu görüşmede Sayın Burkay'ın Diyarbakır Bölge Komitesi Sorumlusu'na mektup yazmasını istedim, o da uygun buldu. Sanıyorum benim açımdan olayın ciddiyetini ve kararlılığımı anladığı için, görüşmenin hemen devamında oturup mektubu kaleme aldı. Mektubun tarihi “19 Eylül”dür. Orjinal elyazması bu mektup bendedir. Dilerse bir kopyasını Sayın Burkay'a iletirim. Sayın Burkay herhalde ardında böyle önemli belgeleri bir yerlerde bıraktığını unutmuş. Okuyucunun engin sabrına sığınarak bu mektuptan bir alıntı yapacağız. Havaya konuşmuyoruz ve sayın Burkay'la ilgili dile getirdiğimiz görüşler hayal ürünümüz değil. İşte mektuptan bir bölüm:

“Değerli Yoldaş,

Buraya gelip döneceğin yolunda bilgi almıştım; ama herhalde

mümkün olmadı. Eğer gelebilseydin, bize ayrıntılı bilgi vermek ve bazı konuları daha iyi değerlendirmek mümkün olurdu. Ayrıca yeni gelişmeler konusunda seni daha iyi aydınlayabilirdik.

(Bu bölümde Zeki Adsız arkadaşla ilgili geniş bilgi veriliyor.)

Yoldaş, bunun dışında da, şu veya bu derecede hata yapan yoldaşlar çıkıyor ve bunlar örgütsel çalışmada kaçınılmazdır. Bu zor dönemde özellikle de yurt içinde denetim güçleştiği için hata yapma oranı artıyor ve aynı nedenlerle hataları zamanında tespit edip üzerine gitmekte gecikiliyor. Bu arada, örgütsel kuralları çiğneyenler, dedi-kodu taşıyanlar, yetkili arkadaşlara karşı haksız ithamlarda bulunanlar örgütsel birliğimize ciddi zararlar veriyorlar ve yoldaşlar arasında güven duygularını zayıflatıyorlar.

Merkez Komitemizin ve benim disiplini çiğneyen tavırlar karşısında tutumumuz açıktır: Parti disiplinini çiğneyen, dedi-kodu yayan, yoldaşlar arasında güven ilişkilerini sarsan davranışlar kimden ve nereden gelirse gelsin, kararlı biçimde karşıyız ve karşı olacağız.

Yurt içinde bu tür eylemlere dair bazı bilgiler bize ulaştı. Sizin de ağızdan gönderdiğiniz, ...'le (.....) ilgili eleştirileriniz olduğuna dair bilgi var. MK olarak bu konunun ciddi biçimde araştırılmasını kararlaştırdık ve bunu başlattık. Zaman da alsa (yurt içinde durumu araştırmak zaman alıcı olacak) gerçek durumu saptayıp gerekeni yapacağız.

Sana ve diğer tüm ilgili yoldaşlara gelince, size düşen, bu tür olumsuzluklar karşısında bile serinkanlı olmak, hata karşısında hata yapmamak, ve görevinizi canla-başla yapmaya devam etmektir. Sizler en güç bir dönemde yurt içinde görev üstlenen yoldaşsınız ve Partimiz için yaptığınız önemlidir. Partimiz, özellikle de bu zor dönemde lafa değil, işe bakıyor. Senden

ve diğerk yoldaşlardan, Partimizin yanlışlar üstüne gitmekte kararlı olduğuna emin olmanızı ve rahat bir yürekle çalışmanızı istiyorum.

Başarı dileklerimle ve en içten selamlarımla.

Kemal Burkay”

Mektubun yazıldığı ve bize örgütle ilgili bilgileri gönderen kişi, Diyarbakır Bölge Komitesi sorumlusu rahmetli Hacı Sait Sıtkı’ydı. Bilgileri doğruydu. Kimseyi haksız yere suçlamıyordu. Emekçi, olgun, kişilikli bir mücadele arkadaşımızdı. Kendisi aynı zamanda üç kişilik ülke komitesinin de üyesiydi. 1983’te diğerk değerli insanlarımızla birlikte tutuklandı, işkence gördü, Diyarbakır Zindanı’nın ağır baskı ve acılarını yaşadı. Çıktıktan sonra aramızdan erken ayrıldı. Kendisi şöfürdü. Sanıyorum 1977 yılının son günleri ya da 1978 başıydı, bir Lice-Diyarbakır yolculuğunda, sabah erken O direksiyonda Hocaogullarına ait otobüsü Diyarbakır yönüne sürüyorken, ben de hemen onun yanında motorun üzerine yönüm ona dönük oturmuş yol alıyoruz ve hem de sohbet ediyoruz. Özgürlük Yolu’nun iyi bir taraftarıydı. Değerli bir büyüğümdü. Ona ad vermeden Parti’nin (TKSP’nin) varlığından söz ettim. Böyle bir partinin varlığını tahmin ettiğini söylemişti. Bu yolculuk her halükarda Diyarbakır Belediye seçiminden sonraydı ve rahmetli Nazif Kaleli Diyarbakır’a yerleşmişti. Çünkü konuşmamızdan onu bilgilendirdim ve ilişkiyi ona devr ettim. Bu satırları yazarken rahmetli Hacı Sait’i ve Nazif Kaleli’yi ve diğerk tüm yitirdiğimiz arkadaşlarımızı büyük bir saygıyla anıyorum.

Rahmetli Nazif Kaleli’yle yakalandığı gün Diyarbakır Genel-İş Şubesi’nde beraberdik. O dönemin meşhur kontracılarından Yüzbaşı İsmet ve Astsubay Kemal içeri daldıklarında, ben salonda işçilere DİSK’in „20 Mart Faşizmi İhtar Eylemi Bildirgesi“ni okuyordum. Seminerimiz vardı. Nazif Arkadaşımız da caddeye bakan tarafta Şube Başkanı odasında

bazı misafirlerle oturuyordu. Arama sırasında kek Nazif’le kısa konuşma olanağı bulduk. İkimizin de yakalanması kötü olurdu. Ona çıkıp gitmesini söyledim. „Yok baboş, birşey olmaz“ dedi. O zaman ben gidiyorum dedim. “Olur” dedi. Rahmetli kek Nazif hemen gayet bilinçli biçimde Yüzbaşı İsmet’i oyalamak için arka odaya yönlendirdi. O anki serinkanlılığım bana yardımcı oldu, biraz da şans yüzüme güldü ve ben binanın dördüncü katından emin adımlarla, soran her askere “memur” diye diye inip çıktım. Ben TÖB-DER’in Maraş Katliamı eyleminden dolayı zaten aranıyordum. Diyarbakır olayından sonra daha çok aranır oldum. Ama yine de o gün ben özgürlüğe kanatlandım. Nazif Ağabey ise oradan işkencehaneye götürüldü. Rahmetli Nazif Kaleli’yi ikinci kez Diyarbakır Numune Hastahanesi’nde ayağı ranzaya zincirlenmiş halde gördüm. Konuştuk, bana gözaltındaki durumla ilgili bilgi verdi. Bunları sonra yazacağız.

Rahmetli Nazif Kaleli’yle kendisi hapisten çıktıktan sonra ilk görüşmemiz, onaltı yıl sonra 1996 Haziran’ında, davetimiz üzerine Köln yakınlarında katıldığı bir toplantı sırasında gerçekleşti. O toplantıya Sayın Prof. Doğu Ergil, o zaman İstanbul Milletvekili olan Sayın Mehmet Fuad Fırat ve DBP’den Sayın Hüseyin Özdemir de katılmışlardı. O zaman rahmetli Nazif Kaleli’yle evimizde uzun uzun konuşma fırsatı bulmuştuk. Ne yazık ki, o görüşmemiz yüzyüze son görüşmemiz olmuştu. Bunu, şunun için okuyucuyla paylaşmak istedik: Kendi payıma fırsatını ve ortamını buldukça, TKSP sürecinde ortak sorumluluklar paylaştığımız arkadaşlarla geçmişi ve insani ilişkilerimizi değerlendirmişiz. Birbirimize karşı eksiklerimizi, hatalarımızı karşılıklı dile getirmişiz. Çoğunlukla keşke şu iş böyle olmasaydı, dediğimiz elbet olmuştur. Rahmetli Zeki Adsız’la da birkaç kez uzun konuşmalarımız oldu. Diğer bazı arkadaşlarla da karşılaşmalarımız ve konuşmalarımız gerçekleşti.

Burkay'ın Siyasi Ve Örgütsel Açmazlarının Kaynağı "Kişisel İktidar" Hırsıydı

Sayın Burkay'la siyasi beraberliğim yaşamımda önemli bir kesittir. Halkımın mücadelesinde Siyaset Okulu'nun ilk örgütlü dönemidir. Elbet çok şeyler öğrendik. O mücadele yıllarımla da övünç duyarım. Sayın Burkay'la geldiğimiz son, elbet zihnimi uzun süre kurcalamıştır. Neden böyle oldu? Bizim ve kendisinin bu gelişmelerdeki payı neydi? Şu an bu tartışmayı yaparken de yine bu nedenleri bulmaya, belki o gün göremediğimiz yanları bugün anlayıp olayı kendimizce aydınlatmaya çaba gösteriyoruz.

Vardığım sonuç "kişisel iktidar" hırsıdır, Sayın Burkay'ı sürükleyip getirdiği bu nokta.

"Kişisel iktidar" kavramını, Fransız Direniş Hareketi'nin önemli bir şahsiyeti olan Jacques Duclos'tan alıntılıyorum. J. Duclos, "Demokrasi ve Kişisel İktidar" adlı kitabında faşizmin yenilgisinden sonraki IV. Cumhuriyet Fransası'nın General De Gaulle dönemini irdeliyor. Yazar bu yapıtında De Gaulle'ün 13 Mayıs 1958 tarihindeki zorbalığıyla demokrasinin içini boşalttığını belirtiyor ve De Gaulle'u oraya sürükleyen nedenin kişisel iktidar hevesi olduğu sonucuna varıyor. Burada sözünü ettiğimiz konu elbet bir devlettir ve devlet aygıtına dayanan bir iktidar gücünü kullanma geniş olayıdır.

Bizim olayımız ve örneğimiz küçük bir partidir. Ama burada bir benzerlik var: bir bireyin iktidar gücüyle ilişkisinden bahs ediyoruz. Küçük bir parti de olsa oradaki iktidarı kullanma, bir bireyin (liderin) onu kendi yetki sınırları içine haps etme benzerliği var. Arkadaşlarına karşı da kullanmak istiyor. Bu sadece TKSP'ye ve Onun liderine özgü bir durum değil. PKK'de olup bitenleri nasıl izah edeceğiz, benzer durumlar ve nedenler sözkonusu.

Kürd örgütlerinde “kişisel iktidar” a kaymanın uygun sosyolojik altyapısı da bolca var. Kürd toplumsal yapımızın hiyerarşik yapılanmaları, otoriter özelliği, şiddetle içiçeliği, bütün bunlar örgütlerimizde diktatörce eğilimlerin revaç bulmasına zemin sunuyor. Örgütlerimizde “kişisel iktidar” eğilimlerinin hayat bulmasının bir başka önemli nedeni de 70’li yıllardaki leninist-stalinist örgüt modeliydi.

TKSP’de Sayın Burkey’da “kişisel iktidar” hırsının güçlü biçimde nüks etmesinin bazı nedenlerinin bunlar olduğu aşıkardır. TKSP zaten “yumuşakça” bir leninist-stalinist partiydi. Biz o dönem bu özelliğimizle övünürdük.

Bu özelliğimiz yanı sıra bir de sosyalist devletlerdeki bazı mekanizmaları da içimize taşıdık. Örneğin istihbarat işi. Burkey şöyle yazıyor: „İstihbarat ve güvenlik görevlerinin Genel Sekretere bağılı olarak ve belli bir gizlilik içinde yürütölmesi kararlaştırıldı.“ (age. Sayfa 321)

“Kişisel iktidar” hırsı, gizlilik, istihbarat, parasal kaynak; bütün bunlar yanı yana geldiklerinde eğer güçlü bir demokrasi bilinci ve gerçekten fonsiyonel katılımcı bir örgütsel yapı olmazsa, o örgütte akşamdan sabaha bolca alıkıran başkesen türer. Kürd örgütleri bugün bunları iyice tartışmalıdırlar. Geçmişten de dersler çıkararak, demokratik katılımcı örgüt modelleri üzerine kafa yormalıdırlar.

“Kişisel iktidar” illetinin mutlaka birçok belirtileri vardır. Kendi deneyimlerimizden birkaçına değineceğiz.

Liderin sözünü geçirme zorlaması.

Kadrolarda itaat etme özelliğini esas alma.

Yetkileri kendinde toplama.

Örgütü alabildiğine merkezileştirme ve kontrolünde tutma.

Mücadele arkadaşlarını birbirine karşı kullanma.

Lider özellikleri gösteren kişileri kendisinden uzak tutma, onların yolunu tıkama.

Şiddetin yoğunlaştığı örgütlerde, lidere muhalif kadroların fiziki ortadan kaldırılması.

Not 1: Yazı daha fazla uzamasın diye, istifa sürecindeki tartışmaları ve belgeleri bundan sonraki bölümde okuyucularla paylaşacağız.

Not 2: Yazının birinci bölümüyle ilgili çok sayıda elektronik posta geldi. Teşekkür ediyorum. Mektuplarda bu türdeki tartışmaların olayları mümkün olduğunca bireyselleştirmeden, düzeyli bir dil ve üslupla sürdürülmesi öneri ve uyarılarına içtenlikle teşekkür ediyorum. Bu önerilere katılıyorum.

Not 3: Bu arada değerli arkadaşımız Sidar Bingol "Gerçekler Söylenmek İçin Vardır" başlıklı bir yazıyla özellikle Hollanda'daki dernek çalışmaları nedeniyle sayın Bedirhan Epözdemir'e cevap vermiş. Yazısının son paragrafında bana da eleştirel, biraz da hafif tepkisel bir dokundurmada bulunmuş. Orada „benim rahmetli Zeki Adsız'ın arkasına sığındığımı“ belirtiyor. Doğrusu Sidar Arkadaşımın bu tepkisini anlayamadım. Neden rahmetlinin arkasına sığınayım ki? Yazdıklarında bir yanlışlık var mı? Ben o olayların canlı bir tanığıyım. Cevap vermemek, o konuları yazmamak, susmak, ahlaklı bir tutum olmaz. Rahmetli Zeki Adsız'la ilgili de yazacağım. Bizler (rahmetli Apê Selim ve Zeki Adsız ile ben) üçümüz sahte bir adla kaldığımız İstanbul Vatan Caddesi'ndeki bir otelin tek yataklı odasında 12 Eylül gecesini, yani faşizmi koyun koyuna yatarken birlikte karşıladık. O zamanlar cadı kazanı kaynatan yoktu. Üç kişi bir candık. Bunları da yazacağız. Bugünkü kuşaklar da bilsin, kimler ne yapmış. Darbenin ikinci veya üçüncü günüydü Zeki Adsız'ı Van'a yolculadık. Onu ikinci görüşüm, temmuz 1982'ydi. Yani ayrılığının tartışıldığı MK toplantısında karşılaştık, yüz yüze konuşabildik. Zeki Adsız'la

ilgili neden yazdım, biliyor musun değerli arkadaşım Sîdar Bingol? Bunun cevabını bilerek veya farkında olmadan kendi yazının başlığına yerleştirmişsin: “Gerçekler Söylenmek İçin Vardır“. Bu gerçekleri yazmamak artık aramızda olmayan değerli bir arkadaşımıza büyük saygısızlık olurdu.

Red ve İnkâr Çözüm mü

Sayın Burkey -I

Bedirhan Epözdemir

Yıllarca hep yakınıp, durduk. Arşivsiz, belleksiz, belgesiz, tarihsiz bırakılmışız diye. Bundan dolayı da yurtsever-demokratik mücadelede iz bırakıp, göçüp gidenlerin arkasında, anılarını yazmadılar diye serzenişte bulunduk. Yâd yerini hep sitemler aldı.

Ne var ki son dönemlerde, özellikle Kuzey Kürdistan’da, her ne kadar dünyanın kuruluşunu ve yıkılışını kendileriyle başlatıp, kendileriyle bitiriyorlarsa da bazı siyasetçi ve aydınlarımızın da anılarını çeşitli edebi türlerle yazmalar sevindiricidir. “Söz geçici, asıl olan yazdır” gerçeğini de göz önüne aldığımızda bu önemlidir.

İçeriğini beğeniriz, beğenmeyiz, doğru mu yanlış mı bir yana. Ama tarihimize iz bırakanlar, mutlaka yazmalıdırlar, yazılmalıdırlar.

Birinci cildi 2001 yılında, ikinci cildi sekiz yıl sonra çıkan Sayın Kemal Burkey’in anılarını bu anlamda önemsiyorum. Uzun sayılabilecek, bir zaman diliminde aynı yolun daşlığını

yaptığımız Sayın Burkey'in anıları ile ilgili görüş ve gözlemlerimi belirtmek, kendimi savunma psikozuna düşmeden, çarpıtılan bazı noktalara açıklık getirmeyi tarihi bir sorumluluk olarak görüyorum.

Bu vesile ile rahmetli Hemreş Reşo ile ilgili küçük bir anekdotumu aktarmak istiyorum. Değerli Hemreş ölmeden önce, kendisiyle çeşitli konuları içeren, uzun bir röportaj yapmıştım. Konuşmamızın bir yerinde; hatıralarınızı yazmayı düşünüyor musunuz? Diye sordum. Bana çok kısa ve net bir yanıt verdi; “Eğer bir gün hatıralarımı yazarsam, önce hatıralarım demeyeceğim, “HATALARIM” diyeceğim.

Anılar ikiye okurken, sevgili Hemreş'i andım ve bu özlü sözü geldi, aklıma. Tabi Sayın Burkey'in hiç bir zaman “hatalarım” diyemeyeceğini bildiğim için yanılmadım.

Ayriyeten; içerik, Üslup ve kullandığı dili oldukça dışlayıcı ve yaralayıcı buldum. Bugün aramızda olmayanlarla ilgili genel anlamdaki değerlendirmelerini kendisine yakıştıramadım. Hani bir halk deyişi vardır; ölülerin arkasında konuşulmaz. Ama Kemal Abé sağın da, ölünün de arkasında da, önünde de her türlü sözü söyleme hakkını kendin de bulabiliyor. Sağ olsun, kendince çocuklarımıza ve geleceğimize anı diye çok önemli bir miras bırakmış. O zaman bağışlasın beni ama önce edebi anlamda anıdan anladıklarımızı özetleyeyim.

Eski dille hatıra-hatırat, yeni Türkçede anı; kişilerin yaşadıkları zaman diliminde izlenim, tanıklık ve etkilerini, olayları çarpıtmadan, kişileri ret ve inkâr etmeden, doğru analiz ederek, okuyucuya sunmayı amaçlayan bir edebi yazı türüdür.

Bu tanım ile anı, bünyesinde taşıdığı olay ve oluşumlarla edebiyatın diğer türlerine de konu olabilir. Örneğin, öykü, roman, oyun vs. Edebiyat türleri anılarda yaşanan gerçeklere karşı kendi alanlarında duyarlıdırlar. Anılarda iki önemli nokta

var; birincisi anlatımların başka kişileri de ilgilendiriyor olması. İkinci önemli nokta da yazılanlara veya anlatılanlara okuyucunun inanabilmesidir. Bu da anılarını yazan kişiye bir sorumluluk yüklemektedir. Anı yazarı, ele aldığı zaman dilimindeki olayları olumlu ve olumsuz yanlarıyla bir bütün olarak okuyucuya sunmakla yükümlüdür. Olayları ve olguları bir bütünsellik içinde sunmak ise bir yüreklilik gerektirir. Bilindiği gibi anı sahipleri genellikle ya politik alanda, ya da sanatsal alanda kamuda belirgin bir kişilik ve üne kavuşan kişilerdir. Zaten anıların ilginçliği biraz da bu özellikten kaynaklanmaktadır. Kuşkusuz, anılar gelecek nesiller için yol gösterici ve uyarıcı olmalıdırlar. Anılarda kullanılan dil ve üslup, anlatım ve biçim, bütün edebi türler gibi, edebiyat terbiyesi ile yoğrulmalıdırlar.

Bir başka önemli nokta da; Anı, Tarih olmasa bile tarihe en büyük yardımcıdır. Çünkü tarihi gerçeklerin açıklanmasında en önemli materyaller anıların içeriğinde gizlidir. Yukarda da anlattığımız gibi anılar belli bir zaman dilimine aittirler. Yine kuşku yok ki bu zaman dilimini yazan tarihçiler için en önemli belge anılarda bulunur. Bu nedenle anı yazarı, anılarını yazarken, tarihi gerçekleri ters yüz etme lüksüne sahip değiller. Bunu yapanların yakasına tarih yapışıyor ve af etmiyor.

Anı yazarı, tarafsız olmak zorundadır. Bu nedenle anı yazarının anlattıkları, duydukları, gördükleri, şahit oldukları gerçeği yansıtmalı, hoşuna gitmese bile mümkünse tarafsızlığını yitirmemelidir.

Görüşlerini paylaşmasak bile, anılarını yazan belli insanlara gösterdiğimiz saygıyı, biraz da onların tarafsız davranmalarından kaynaklanmaktadır.

Ancak hatıralarını kaleme alan bizim gibi geri bıraktırmış sömürge toplumların aydınları, yazar ve siyasetçileri maalesef çoğu zaman bu doğru tespitlerin dışında bir kategori oluşturuyorlar.

Eğer siz komplekslerinizi yenememişseniz, kişiliğiniz doyuma ulaşmamışsa, sol kültürün o despotik lider sultanı ile yoğrulmuşsanız belli doğruları hazım edip, kabullenmeniz olası değildir. Onun için sizin kişisel duruşunuz her şeyin üstündedir. Siz hep merkezdesiniz. Olaylar ve tarih size bağlı ve bağımlı. Yargısız infaz ve adalet sizin elinizde. Kolay gelsin. Asın, kesin siz özgürsünüz.

Anılar, yazarların hafızalarında kalan yılların doküman depolarıdır. Bu nedenle hatırlanmayan çoğu bilgiler, bu depolarda saklı olabilir. Yanlış hatırlanan bir sürü bilgi, Hatıra diye sunulabilme tehlikesi her zaman mümkündür. Hiç kuşku olmasın ki özellikle bizim gibi toplumlarda anı yazarı, anılarını kendi çıkarlarına ve günün koşullarına göre değiştirip, düzenliye biliyor, hata yeni yorumlarda ekleyip, olayları ve olguları çarpıtma özgürlüğünü kendinde bulabiliyor.

Anı yazarları doğruyu söyleme adına sürekli kaygılıdır. Bu nedenle yazdıkları zaman dilimi ile ilgili çeşitli belge, dergi, gazete bilgilerine başvurabileceklerini gözden ırak tutulmamalıdır.

Anı yazarları, anılarını yazarken kendi görüşlerini esas alırlar. Yani yazarın eğilimi her şeyin üstündedir. Her olay bu eğilime göre şekillenir. Aynı olaylar değişik kişiler tarafından irdelendiğinde aradaki yorum farkı bunun kanıtıdır. Bu nedenle, hatıralar, doğruları mutlak olarak yansıtamazlar. Anıları doğru tarihi belgeler olarak algılamak büyük bir yanılgıdır.

Askerler, siyasetçiler, devlet adamı ve sanatçılar anılarını yazmakla insanlara hayatta edindikleri tecrübelerini aktarmak isterler. Olaylara açıklık, deneyimlerini örnek olarak sunmak isterler. Anılar, aynı zamanda tarih ve toplum karşısında bir hesaplaşmadır. Anıların bir başka özelliği de bir nevi günah

çıkarmak olarak da algılanır. Gelecek kuşaklara ders vermek anıların önemli amaçları arasındadır.

Ama hangi nedenlerle yazılırsa yazılsın anılarda doğruluk, dürüstlük, içtenlik ve sorumluluk her şeyin üstünde olmalıdır.

Her ne sebeple yazılmış olursa olsun, Tarihe ve topluma yön vermek iddiasında olanların yaşamı ve kişilikleri insanların dikkatini sürekli çekmiştir.

Bu nedenle diyorum; tarihe karşı görevlerimiz var. Tarihi karartanlara, tarihi çarpıtanlara diyeceklerimiz var. Tarihi kinlerine, öfkelerine, hırslarına kurban etmek isteyenlere söylenecek bizim de bir çift sözümüz var. Tarihi kendileriyle başlatıp, kendileriyle bitirenlerin iflah olmaz çarpıtmalarını su yüzüne çıkarmak, gelecek nesillere kişisel nefretlerini, düşmanlığı, hırslarını, karalama ve dedikoduları tarih diye yutturmak isteyenlere, halkımıza umutsuzluğu ve karamsarlığı armağan edenlere karşı elbette ki bizim de tarihe not düşme diye bir sorumluluğumuz var.

Tartıştığımız sorun, kuşku olmasın ki kişisel bir sorun olmanın ötesinde, duyarlı yurtsever-demokratik kesimleri, yakından ilgilendiren ve derinden yaralayan toplumsal bir sorundur.

Ama ret ve inkârı kendisine şiar edinen, yalnız kendi “ yolun daşları” nı değil, tüm yurtsever demokratik kişi ve kuruluşlara, saygın insanlara dil uzatıp, kin kusanlara karşı suskun kalmak, söylenenleri onaylamaktır. Kendisi gibi düşünmeyen yahut kendisine ters düşen, “efendimci” zihniyeti ret eden, hepimizin, herkesin, emeğine, göz nuruna, ayrıca en önemlisi de kişiliğimize pervasızca ve sorumsuzca yapılan saldırı ve karalamalara karşı sessiz kalmak, çocuklarımıza “gölge babalar” mirasını bırakmaktır. Bu nedenle tüm bu söylenenlere karşı es geçmenin, bunları tolere etmenin hiç bir

haklı yanı yoktur. Bu anlamda susmak, kabul etmektir! Bu da onursuzluktur. Bu onursuzluğa düşmeyeceğiz. Çocuklarımız, gelecekte babalarının yaptıklarından onur duyacaklar, alını açık, başları dik olacak, babalarının “gölge babalar” olmadığını, defterlerinde kin ve nefrete yer vermediklerini, tam aksine sevgi ve hoşgörüyü kendilerine bir yaşam biçimi olarak seçtiklerini, ama çocuklarına kin ve nefreti miras bırakanları tarihle yüz-yüze bıraktığımızı görecekler. Bu nedenle kimsenin tarihimizi karartıp, kendi öfke ve hırsına kurban edemeyeceğini, anlatmak zorundayız.

Herkesin haddini bilmesi gerekir. Gerekli olan, konuşması gerekenlerin konum ve bulundukları yer ne olursa olsun konuşmalarıdır. Gerçeklerin su yüzüne çıkması için çaba sarf etmeleridir.

Şimdi sorgulama zamanı. Ama kırmadan, dökmeden. Kişisel kaprislerimiz yenerek. Kin ve öfkeyi bir tarafa bırakarak. Ret ve inkârı elimizin tersiyle iterek. Egolarımızın tutsağı olmadan. Tarihimizi ve kendimizi objektif olarak sorgulayabilirsek, çözümleri kolaylıkla bulabiliriz.

Gelecek bölümde, Kürd örgütlerinin başına musallat olan liderlik, kişiye tapma ve diğer konulardaki görüşlerimizi sunmaya devam edeceğiz.

Red ve İnkâr Çözüm mü

Sayın Burkay - II

Bedirhan Epözdemir

Genel anlamda Kürdistan’da mevcut yapı ve işlevle liderlik veya önderlik sorunu ulusal-demokratik mücadelenin önünü tıkkıyor. Halktan ve örgüt tabanında gelen istemlerin gelişip kök salmasına büyük bir engel teşkil ediyor.

Kişiyi tapma, kişiyi fetişize etme daha çok geri kalmış sömürge toplumlarının örgütlerinde görülen karakteristik bir özelliktir. “Tek şef, tek adam” ideolojik kültürünün oluşmasında hepimizin şu veya bu oranda katkısı var. Bunu itiraf etmek zorundayız. Bu kültürün faturasını hep birilerine havale etmek insaf ölçüleri ile bağdaşmaz. Başkalarının “Serok”larını hep suçlayıp, yargılamak, olanaklar bulmamış ve muradına erememiş kendi “Serok” olma sevdalılarımızı teğet geçmek doğru değil. Etrafımızda çaktırmadan, bu yöndeki duygularını bastırmaya çalışan, bir türlü “serokluk” mertebesine ulaşamayan, o kadar hevesli var ki.. Özcesi, gizli veya açık her kesin kendine göre bir “Serok”u var. Bu geleneksel sol kültürün diktacı ve hegemonyacı mirasın bize bir hediyesidir. Bu özellik, genel olarak bütün Kürd

örgütlerinin yapısında vardır. Kuşkusuz, örgütlerin nitel ve nicel yapısı, liderin kişisel özellikleri diktacı ve hegemonyacı yapının düzeyini de belirliyor. Bu durum halen de ulusal- demokratik mücadelenin önünde en büyük zaafıdır.

Bu nedenle çoğu kez sınırsız ve bir o kadar da düzeysiz başkalarını ve onların “Serok”larını bombardımana tutarken, bir az el-insaf deyip, aynayı kendimize çevirmeliyiz. Acaba Onlardaki gücün yüzde onu birilerinin elinde olsaydı, halımız ve de ahvalımız ne olurdu?

Lidere tapma örgüt kadrolarının niteliklerinin ve özgüvenlerinin yeter düzeyde olmadığına da bir yansımasıdır. Bundan dolayı kolaycılığa kaçmak, bütün işleri lidere havale etmek bir mekanizma gibi işler. Bu doğruyu saptamak ve herkesin bir takım genel konularda hatalı davrandığını tespit etmekte bir vicdan sorunudur.

Kadroların yetersizliği ve kendilerine güvenmemeleri, önemli konularda ellerini taşın altına koymamaları, işlerin büyük çoğunluğunu lidere havale etmeleri doğaldır ki liderin kendisini dev aynasında görmesine yol açar. O zaman liderin dediği dedik, astığı astık olur.

Örgütlerde ki bu sulta ve anti-demokratik yapının son bulması için öncelikle “kafalardaki karakolların” yıkılması, soğuk savaş döneminde kalan örgüt içinde kişiye tapma ve dikta pekiştiren en çokta sol eğilimli Kürd örgütlerinin başına musallat olan demokratik merkezîyetçilik denilen ucubenin demokratiklik ve merkezîyetçilik sınırının iyice somutlaşması lazım.

Ulusal-demokratik mücadele, her türlü gerilim ve şiddet atmosferinde arınırsa, tıkanan barışçıl-demokratik kanallara şans tanınırsa, o zaman kadrolarda özgüven gelişir ve kalite yükselir. Eşit koşullarda yarışıldığı zaman, kişiye tapma ve

lider sultası cazibesini yitirir.

Sayın Burkey'in anılarını bir de yukarıda çizmeye çalıştığım çerçevede değerlendirdiğimiz zaman, gerçeğimizi objektif olarak daha çok yakalaya biliriz.

Bazen susmak da bir cevaptır. Ama komplekslerinin kurbanı olanlar bunu algılamıyor. Sen edep-erkân dairesinde sustukça onlar daha da bir üzerine-üzerine geliyor ve tarihi çarpıtıyorlar.

Bu nedenle anılarda ki çarpıtmalara karşı suskun kalmak, onaylanacak bir tavır değildir. Okuyucu ve Kürd kamuoyu "anıları" çok dikkatle okumalıdır. Bütün Kürd şahsiyetlerini küçük düşürücü tavırlarla değerlendiren, kendisinden başka her kesi başarısız, yeteneksiz görüyor, Kemal Bey. Kendisi tek bilen ve başarıdır. Bütün başarıların mimarıdır.

Geri kalmış toplumlarda bazen kavramlar ve temel terbiye kuralları da ters işleyebiliyor. Gösterdiğiniz, aşırı mütevazılık ve saygı, insanların kendilerini dev aynasında görmelerine, "ne oldum, delisi" olmalarına neden olabiliyor. Aşırı güven ve titizlik, onların anti-patik olmasına, "Bulunmaz Hint Kumaşı" oldukları inancını da onlarda pekiştire biliyor.

Kemal Beyin edebiyattan anlamadığını söylemek haksızlık olur. Ama içinde bulunduğu gerginlik ve ruh hali, bir edebi tür olarak "anıları" anı olmaktan çıkarıp, bir iddianame, infaza hazır kesinleşmiş bir karar görünümüne sokmuş. Tabi, hem tanık, hem savcı ve hem de yargıç olarak da epey yorulmuş. E, belge, kanıt mı? Bunlar da Sayın Burkey'in arşivinde hazır ve nazır.

Herkesi mahkeme ediyor, yargısız infazlar yapıyor. Bu anlayıştan örgüt içindeki arkadaşlarından, örgüt dışındaki bütün örgüt ve belli başlı Kürd şahsiyetleri nasibini almış. En önemli, başarıları anlatırken, bakıyorsunuz ki satır aralarında bir ama ile her şey ters-yüz etmiş. Takdir etmek lazım, anlatımdaki

yeteneklerini çok ustaca kullanmış.

Merak ediyorum, acaba Sayın Burkay hiç kendi kendisini de sorguluyor mu? “Ben nerede hata yaptım” diyebiliyor mu? Başkalarına “ordusuz general” diyordu, sahi Onun ordusuna ne oldu? Suç hep erbaş ve erat’ın mı, generalin hiç mi suçu yok? İnsan kırk yıllık kocaman bir ömrü mücadeleye adayacak da hiç eksiklikleri olmayacak mı?

Sayın Burkay, üslup ve yorumlarını yalnızlık ve hasımlık üzerine bina etmiş. İnsan sormadan edemiyor, sahi sizin, sizden başka dostunuz yok mu? Barış ve demokrasiyi vaat edenlerin en başta kendi-kendileri ile barışık olmaları, kendi içlerinde demokrasiyi uygulamaları gerekmez mi?

Meğer yeryüzünde tek kişilik örgütler de varmış. Bu partiyi Kemal Bey kurmuş, yalnız Onun çabası ile vücut bulmuş ve mücadele etmiş. Hiç kimse çaba sarf etmemiş. Bütün parti birimlerini, bütün parti örgütlerini O inşa etmiş. Atama ve azillerin, tek yetkili ve yönlendiricisi. Okuyucu usanmasın ama sadece 650 sayfalık, 2.cilde baksın. Orada kullanılan fiillerin yüzde doksanı birinci tekil şahıstır. Ben yaptım, ben yazdım, ben söyledim, ben gittim... Benler uzayıp, gidiyor. Bu da Burkay’ın mazlum Kürd halkına armağanı. Böylelikle hatıralarla benmerkezci yapılamayı kendi şahsında gayet güzel somutlaştırmış, söylem ve eylemleri ile de bunu kanıtlamıştır.

Hatıralar yazılırken, hatalarını görmemek, okun sivri ucunu hep çevresindekilerine, arkadaşlarına ve dostlarına yöneltmek, hataların en büyüğüdür. Gelecek nesillere kin ve nefreti miras bırakmak, tarihimizi karartmaktır. Bir ulusal hassasiyet hissetmeden, herkesi suçlu sandalyesine oturtmak, ulusal-demokratik mücadelede iz bırakan birisine yakışmıyor. Sahi son kırk yılda Sayın Burkay’ın dışında ulusal-demokratik mücadeleye katkı sunan hiç kimse yok mu? Varsa, bu kin, bu öfke, bu karalama neden?

Keşke anılarını yazmadan önce hiç olmasa zahmet edip Sayın Mesut Barzani'nin iki ciltlik "Barzani ve Kürd Ulusal Özgürlük Hareketi'ni" okusaydı. Orada ki mantığı yakalayabilseydi. Belki bir az bu kin, öfke ve nefretten arınırdı. Belki bu bağınazlık, çekememezlik ve kıskançlık Onu kemirip bitirmezdi. İnsanlara da bu yargısız infazdan bir şans doğardı.

Sayın Burkay'ın konumunda olan birisinin on sekiz yaşındaki bir militanın bakış açısıyla olayları algılayıp, tavır takmasının izah edilecek bir yanı yok. Siz ulusun çocuklarını görüş ve düşüncelerine göre kamplara ayırmamalısınız. Hepsine eşit mesafede yaşamalıydınız. Onları sevgi ile kucaklayıp, başlarını göğsünüze dayadığınız zaman ancak siz bir ulusal lider olabilme şansını yakalayabilirdiniz. Bakın tarihimizde bunun örnekleri var. Lütfen bu konularda ölümsüz Barzani'nin yaşamını dikkatlice izleyin. Onda sevgi, Onda şefkat ve mütevazılık göreceksiniz. Hatta Sayın Mesud Barzani, Mam Celal ve ölümsüz Qasimlo'da da tüm bunları görebilirsiniz. Bundan dolayıdır ki Kürd halkının büyük çoğunluğu bu ölümsüzleri bağrına basıyor ve ulusal önder görüyor.

Olayları, olduğu gibi değil, kurgulayıp, kendi hayal gücünü de ekleyerek anlatmış, Sayın Burkay. Polemikçiliği, şairliği de epeyce işe yaramış. İşine geleni yazmış, gelmeyenleri es geçmiş. Her şeyin merkezine kendisini oturtmuş.

Ben elbette ki böyle bir mantığa yabancı değilim. Ama kamuoyunda yaratılan imaj ile anılardaki mantık arasındaki tezattı yakalamada sağ olsun Burkay okuyucuya kolaylık sağlamış. Aydınlanmasına katkı sunmuş. Ne kadar sevmeyeni olduğunu, bütün Kürd ve Türk ilerici-yurtsever örgütleri, yurtsever demokratik kişi ve kuruluşların Ona karşı, hata örgütün içinde belli bir kesimin dışında herkesin Ona hasım olduklarını yalın bir şekilde gözler önüne sermiş. Bu anlamda okuyucunun, Sayın Burkay'a sağladığı bu kolaylıktan dolayı bir

teşekkür borcu olmalı.

Düzeyi bu kadar düşüreceğini tahmin etmemiştim. Üslup, anıların muhtevasından da daha kötü. Küçültücü, karalayıcı, rencide edici, hor görücü bir üslup. Bu Sayın Burkay'ın tipik bir özelliğidir. Yıllardır, kucaklayıcı olmadı, hep itici oldu. Birlik Onun işine gelmiyor, dağınıklık Ona ilham veriyor, malzeme oluyor. Bu siyasi bir lider olarak geçinen birisine hiç yakışmıyor.

Kimsenin karanlıkta oturup, yüzüne peçe çekip, dilediğine sövüp-sayma hakkı yoktur. Diyelim bu hakkı kendisine tanısa bile, Kürd halkının gönlünde yeni yaralar açmaya hakkı yoktur.

Kürd yurtsever kamuoyuna saygı, mücadeledeki katkı oranı ne olursa olsun herkesin görevidir. Anılar, belgeler adına da kimse bu saygıda kusurlu davranma özgürlüğünü sahip değildir. Bu nedenle öyle herkesi küçültüp, alaya almak, hakaret edip, karalamak, siyasi literatürün dışındaki değerlendirme ve küçültücü deyimlerle dost ve aile meclislerinde hoş vakit geçirmek, bu yetmiyormuş gibi bunları anı ve tarih olarak sunmak son derece yakışsızdır. Sayın Burkay'a her şeye rağmen yakıştıramadım. Ulusal-demokratik mücadeleye katkı sunmuş, bir aydın ve siyasetçi olarak en azında kendisini böyle küçültmemeliydi.

Kendisini, yaptıklarını arşa-azmana sığdıramıyor. Çalışma arkadaşlarını karalıyor, yerin dibine batırıyor. Bu ne biçim anlayış?

O zaman şu sorulara Kemal Bey açıklık getirebilir mi?

Bugüne dek Kürdistan'da kaç kişi örgütlediniz?

Bu partinin kuruluşundan bu yana Kürdistan'da Üst-üste kaç ay kaldınız?

Faşistlere ve gericilere karşı çoğu Kürd illerinde kıran-kırana

bir mücadele veriliyordu. Bu mücadeleyi siz mi, örgütleyip, yönlendiriyordunuz? Tatvan da halk kitlelerini yönlendirip, ayağa kaldıran, faşist Belediye Başkanına şehri zindan edip, şehri terk etmesini siz mi sağladınız? Orada diğer yurtsever-demokratik güçlerle beraber verilen mücadelenin başında siz mi vardınız?

Diyarbakır'da, Van'da, Tatvan'da keza başka illerde, örneğin Bingöl, Muş, Ağrı ve Van'da Faşist partilerin genel başkan ve üst düzeydeki yöneticilerini şehre sokmayıp, direnenleri siz mi yönetiyordunuz? Her türlü provaksyonun sürdüğü Doğu Beyazıt'ta Mustafa Çamlıbel'in cenazesinin kortejinde en önünde, kitlelere Kürtçe siz mi hitap ediyordunuz? Bu bölgelerde dağıtılan ve her dağıtımı adeta olay yaratan, çoğu kez de çatışma ve köşe kapmacalara dönüşen, ama bir tek tanesi de yakalatılmayan, satış bedelleri hiçbir gecikmeye mahal verilmeden ulaştırılan binlerce dergi, gazete, kitap ve diğer yayınların dağıtımını ve Koordinasyonunu siz mi yapıyordunuz? Tüm bunlara olumlu yanıt verebilirimsiniz?

Ama o zaman çeşitli dost meclislerinde bunları övünerek, ballandıra-ballandıra, haz duyup, arkadaşların yiğitliğinden dem vuruyordunuz. Ya şimdi? Bunlara niye anılarda açıklık getirmiyorsunuz? Ağrı'da Belediye seçimlerine siz elinizi kollunuzu sallayarak tek başınıza gidip, seçimleri kazandınız, değil mi? Yeri geldiğinde, Kürdistan'da 12 Eylül öncesi iki önemli kentin belediye başkanlığını kazandığınızı, hesabınıza geldiği şekilde anlatıyorsunuz. Halen de çeşitli programlarda bunlardan nemalanıyorsunuz. Ama sarf edilen çabaları, kimlerin nerde ne yaptığını, ödenen bedelleri, en önemlisi de bu insanların yüzde kaçı halen sizinle beraber olduğunu söyleyebilir misiniz? Elbette ki her iki şehrin Belediye Başkanları ile siyasi görüş ayrılığımızın olması son derece normaldir. Kişi olarak halen de her iki arkadaşın tavır ve davranışlarından tasvip etmediklerim vardır. Ama ret ve inkâr ayrı bir şeydir. İşimize

geldiği gibi Onları karalamak ve küçük düşürmek, Onların bu kazanımlardaki rollerini inkâr etmek de ayrı şeydir. O dönemi yaşayan arkadaşların büyük bir bölümü hamd olsun halen yaşıyorlar. Onlar, ellerini vicdanlarına koyup, günah ve sevapları ile bildiklerini anlatmalıdırlar.

Anılarınızda “Özgürlük” gazetesine de iki satırlık yer vermişsiniz. Unutmadığınız için size minnettarız. Bir kez olsun gazetenin bürosunu gördünüz mü, büroya maddi ve manevi katkınız ne oldu? Sahi gazetenin sahibi Orhan Yavuz şimdi nerede? Bilmiyorsunuz değil mi? Hadi ben söyleyeyim; başınız sağ olsun, dört yıl önce aramızdan tıpkı diğer Orhan gibi yani Orhan Talu gibi, hani 1975 yılında Özgürlük Yolu dergisi çıkarken yazı işleri müdürlüğü bulmakta sıkıntı çekildiği dönemde özellikle Veysi Zeydanlıoğlu arkadaşımızın katkısıyla yazı işleri müdürlüğü görevini gönüllü olarak üstlenen O gözü pek Orhan Talu gibi aramızdan selamsız-sabahsız ayrılıp, gitti. Tıpkı bütün zaaf ve yanlışlarına rağmen bu çorbada tuzu olan Roja Welat Gazetesi sahibi rahmetli Mustafa Aydın gibi.

Vefa borcu denilen bir şey var bu dünyada Sayın Burkay. Bu işin ilk emekçilerinden olan bu arkadaşlarımızla ilgili bir mesaj yayınladınız mı? Hiç olmasa ailelerine bir baş sağlığı dilediniz mi? Yahut ülke içinde bu konuda arkadaşlarınızın bir çabasını duydunuz mu? Anılarınızda onların emeklerinden de bir-iki satır da olsa bahsetmek, bir vefa borcu değil miydi?

Anılarınızda, belge diye sunulanların çoğu, sizin kendi yazı ve yorumlarınız. Bazılarda basın yayında aylık olaylar ve haberler bölümünden kendi anlayışınıza göre seçtiğiniz alıntılardır. Bazı bölümler sizin kızgınlık anınıza rastladığı için bazen yerleri, kişi ve oluş tarihlerini de unutmuşsunuz ya da yanlış yazmışsınız.

Kemal Burkay’ın karakteristik bir özelliği var. Kemal Beye göre, Ondan daha iyi siyasetçi, daha iyi yazar, daha iyi bir örgütçü

yoktur. Ne olursa, olsun hiç kimsenin yaptığı işi beğenmez. Her şeye kuşku ile bakar. Kimseye güvenmez. Bunları da hep titizlik adına yapar. Ama yaşamını yakından izleyenlerin de çok iyi bildiği gibi, bu titiz olmanın ötesinde bir zaaf halini almış. Bu zaafı beraberinde güvensizlik, iş yapamamazlığı getirir. Bunun yüzlerce örneği var. Bakın, kimse 'yazı yazmıyor diye yakınan Burkey, bir yandan da yazı yazılmaması için tavır ve davranışlarıyla adeta insanları küçümsüyor, demoralize ediyor. Burkey'in çemberinde azad olan bir sürü insan Kürd ve Türk yazım dünyasında kendilerinden söz ettirebilecek kadar yeteneklerini kanıtlıyorlar.

Burkey, özeleştiriyeye yabancı. Çünkü anılara göre hiç hata yapmamış. Tarih Onu hep doğrulamış ya. Ona göre herkes bölünmüş, parçalanmış, ama Onun örgütü asla. Güçlü iradesi, tahlilleri, önsezi ve uzak görüşlülüğü ile halen en güçlü ve dinamik hareket Onun şahsınızda yaşıyor.

O, bugüne dek Ulusal-demokratik güçlerin birliği için her fedakârlıkta bulunmuş. Ama başkaları bunu hep engellemiş. Onun için bilgisi, tanıklığı, sanıklığı olan her kesin konuşması gerekir. Unutulmamalı ki olayların aydınlanması geleceğe bırakacağımız en büyük mirastır. Ulusal-demokratik mücadelenin tıkanan kanallarını açmak için bunu başarmak zorundayız.

Ulusal demokratik mücadelede günah ve sevaplarıyla iz bırakanları öyle bir çırpıda karalamak, tarihe karşı büyük bir ayıptır. Siyasette kin olmaz. Bazen hiç sevmediğiniz, hiç beğenmediğiniz kişilerle de ulusun genel çıkarları için bir araya gelmek zorundasınız.

Öncelikle kendi-kendimizi ard niyetsiz olarak sorgulamak, kim, nerede, ne için, neler yaptığını adalet terazisinde geçirmek bir yurtseverlik borcudur.

Unutmayın; şair hoşgörölü, sevimli, güleç yüzlü ve sevgi

dolu olmalıdır. Kinin, adavettin, hınççın yeri şairin defterinde olmamalıdır.

Siyaset nankördür. Hesapsız-kitapsız binlerin gözlerini kırpmadan mücadeleye atılıp, destanlar yaratmasını görmemek ve de ret etmek ise en büyük nankörlüktür.

Gelecek yazıda da anıları deşmeye devam edeceğiz.

Red ve İnkâr Çözüm mü

Sayın Burkay - III

Bedirhan Epözdemir

Bir başka nokta daha ilgimi çekti, anıları okurken. Burkay, Kürd kişi ve örgütlerini çoğu kez en olmadık şekilde aşağılıyor, hakaret düzeyine varacak sözlerle değerlendiriyor. Ama nedense Türk dost ve arkadaşlarına karşı daha kibar ve nazik davranıyor. Hata onları yüceltiyor. Her halde Kürdistan'ın dört parçasında buna layık aydın ve siyasetçi yok. Hor görmek, aşağılamak belki onların kaderi. Çünkü egemenler bunu yüzyıllardır uyguluyorlar. Yahut bu tarz bir değerlendirme bir kompleks mi?

Anıların değişik bölümlerinde çok basit, yakışsız ve kendisine yakıştırmadığım bir tarzda benim ile ilgili de kin ve öfkesini kusmuş. Yeri gelince bunlara dokunacağız. Ama Sayın Burkay şunu iyi bilmeli, kişi olarak bugüne dek yaptıklarından hep onur duydum. Veremeyeceğim hiçbir hesap yok. Alnım açık, başım dik.

Burkay'ın bir hediyesi olarak, bize sunulan ve Kürdistan şehirlerinin duvarlarına “Yaban otları Kürdistan'a giremez” (O anılarında yaban gülleri diyor) yazılarını yıllarca silmekle

meşguldük. Onun TİP ile ilişkilerinden, daha sonra ansızın, arkadaşlarına haber vermeden, Senatör aday olmasından dolayı, Kürd kesimleri bize “Behico’nun çocukları” diyordu. Biz kararlı duruşumuzla bu imajı sildik. Kitleselleştik, halk kitlelerinin güvenini kazandık. Kimsenin çocuğu olamayacağımızı, Kürd halkının başı dik, alnı açık, onurlu çocukları olduğumuzu dost da, düşman da gördü. Sonunda kitle ilişkilerimizle, yurtsever-demokratik çalışmalarımızla bize “yaban otları” yakıştırmasında bulunan dostlarımızı mahcup edip, çok renkli, hoş kokulu güller olduğumuzu kanıtladık. Peki, bu gelişim ve değişimleri hep siz mi yaptınız, hiç mi arkadaşlarınızın katkıları olmadı?

Hiç bir zaman rütbe peşinde, görev talebinde bulunmadım. Verilen görevleri haki ile yerine getirmek için yeteneklerim ölçüsünde didindim, çırpındım. Görevin, büyüğü-küçüğüne bakmadım. MK üyesi olduğum halde düz bir üyenin sorumluluğunda çalıştığım zamanlar oldu. Sizin öyle anılarda küstü, morali bozuldu türündeki değerlendirmeleriniz, sübjektif niyetinizin ürünüdür. Benim için Kürdistan sürgün bölgesi değildi. Ama siz kadroları hep ceza ve sürgün mantığı ile değerlendirdiniz. Ben mi PB üyesini Hollanda’dan, Almanya’ya, oradan da sırf eşi, eşimin arkadaşıdır diye İsveç’e aldardım. Okuyucu bağışlasın ama bazı şeyleri söylemek zorunda kalıyor, bazen insan.

Unutmayın, ben hiçbir zaman Türkçe düşünüp, Kürtçe yapmadım. Başka vadilerden de Kürd vadisine gelmedim. Bu nedenle Kürdlüğü ve Kürd ulusal demokratik mücadelesini sizden öğrenmedim. Halkımızdan başka hiç kimseye de bir diyet borcum da yok. Kişisel hiçbir hesabım olmadı. Eğer elinizi vicdanınıza koyarsanız, buna en çok siz şahit olmuştunuz. Hep halkımın çıkarlarını ön plana aldım. Sizinle geçirdiğim dönem dâhil yaptıklarımın hiç bir zaman pişmanlık duymadım. Pişmanlık duyduğum tek şey varsa; niye zulme ve zorbalığa karşı daha da çok mücadele etmediğimdir. Yaptığım her şeyin

arkasında durdum. Bugün de doğrusu ile yanlışı ile arkasında duruyorum. Sizin gibi kendimi pir û pak, faturayı başkalarına havale etmiyorum. Mücadele eden, Kürd halkının kurtuluşu için gecesini-gündüzüne katıp çalışıp, didinen insanlar hata yapar. Şüphenez olmasın, çalışmayanların, sırça köşklerde atıptutanların elbette ki hatası da olmaz.

Kemal Burkay, daha anılarının başında iken kendine göre olayları kurgulamış, ret ve inkâr mantığıyla, çarpıtmış ve yorumlamış. İnsan neyi düzeltereğine şaşıyor. Bakın, Özgürlük Yolu dergisinin yayına başlamasını nasıl anlatıyor.

“..Sahibini Faruk Aras olarak belirledik. İş sorumlu müdüre gelince, çevremizde bu işe hevesli insanın fazla olmadığını gördük. Ama Bitlis’li Orhan Talu istekli davrandı. Yiğit, sempatik bir gençti, bir sağlık okulunu bitirmişti.”(Anılar 2 Syf.10)

Sonra Orhan’a 1000 lira dolayında aylık verdiğini, Orhan’ın parti üyesi olmadığını, ama örgütün ilk ücret ödediği kişi olduğunu söylüyor. Tüm bunların doğru olup-olmadığını, ne amaçla yazdığını anlamak da zor.

Ne olur, Sayın Burkay bir kez olsun mütevazı olamazmısınız? Çevremizde özellikle sizin çevrenizde bu işe hevesli insan hiç yoktu. Yiğit, sempatik, istekli Bitlis’li Orhan Talu’yu, O zaman-zaman kızdığınız, herkesin emeğini ret ettiğiniz gibi onların da tüm katkı ve çabalarını ret ettiğiniz Bitlis’li arkadaşların özellikle de Veysi arkadaşımızın çaba ve katkısıyla bu görevi üslendi. Yani sizin bulduğunuz veya görevlendirdiğiniz bir arkadaş değildi. Sizi tanıımıyordu bile. Siz de onu tanıımıyordunuz. Tanımadığınızda şundan belli; Orhan, bu iş başladığı zaman Yüksek Sağlık Okuluna yeni başlamıştı. Derginin 18 sayısına kadar bu görevi yürüttü. Okulu bitirdikten sonrada gerek duyulduğu takdirde bu görevi sürdüreceğini söyledi. Ama sizin ayağınız yere basmıştı, artık Orhan’a ihtiyacınız yoktu. Orhan, daha sonra yakalandı, ağır işkenceler gördü, yiğitçe direndi

hiçbir sır vermedi ve de aramızdan ayrıldı, tüm bunlardan sizin hiç haberiniz olmadı. Oğlu Dijwar şimdi büyümüş aslan gibi bir delikanlı olmuş, annesi ve kız kardeşi ile beraber yaşam mücadelesi veriyorlar.

Sayın Burkay'ı çok iyi tanıdığımı söylüyorum. Çünkü Onunla paylaştığımız acı ve tatlı anılarımız var. Beraber yokluklar da yaşadık. Zor günlerimiz oldu. Yurt içinde ve yurt dışında "belalı-zorlu" günlerimiz. Çeşitli düzeylerde beraber bir sürü görüşmelere katıldık, toplantılarda beraber olduk. Bu nedenle ruh halini iyi biliyorum. Etkilerini, tepkilerini, kızgınlıklarını, kırgınlıklarını, reaksiyonlarını çok iyi algıladığıma inanıyorum. Kendisine yönelik yazılanları okudukça elinin nasıl titrediğini, nasıl sinirlendiğini görür gibiyim. Kamuoyunda demokrat, barışsever olarak kendisini kabul ettirdiği için, Onu kutlamamak mümkün değil. O, önüne gelen herkesin anti-demokratikliğinde hata bazılarını despot ve diktatör olarak değerlendire biliyor.

Adı barışçılığa, demokratlığa çıkmış. Hâlbuki 30 yıldır, yüzüne taktığı barış maskesiyle, asıl kişiliğini saklama ustalığını gösterdi. Demokrat görünüyordu, ama örgüt içinde davranış ve hareketleri, kızgınlık ve kırgınlıkları, hele-hele küskünlüğü çekilir gibi değildi. Dışımızdaki örgüt ve liderlere yönelttiği eleştiriler, çoğu kez Onda kat-kattı. Yani en çok eleştirdikleri, yapmakta ısrar ettikleriydi. Bakın bir kez daha diyorum, eğer Burkay'ın gücü başkalarının yüzde onu kadar olsaydı, gerçekten muhaliflerinin durumu iç açıcı olmazdı.

Sayın Burkay, hiçbir arkadaşınız ve ya üyeniz sizi korkusuz eleştiremez, hatta kolay-kolay kimse size bir soru sorma yürekliliğini gösteremez. Çünkü öncelikle, kendi kendinizle barışık değilsiniz. Sinirleriniz, titreyen elleriniz, kızgınlıklarınız kişiliğinizi ele veriyor. Demokrat olmak öyle kolay değil. Demokrat olmak her şeyden önce; hoşgörülü, toleranslı olmaktır.

Bakın size bir genç arkadaşın serzenişini dile getireyim. Arkadaşımız diyor ki, “bir gün şimdi en üst düzeyde olan arkadaş gittim. Kemal abenin şu-şu konularda yanlış yaptığını” söyledim. “Niye Kemal Abeyi uyarmıyorsunuz” diye yakındım. Şimdi üst düzeyde olan arkadaşımızın genç arkadaşına verdiği yanıt ilginçtir; “Yüreğin varsa sen söyle” bu sizi tam anlatmıyor mu Sayın Burkay? Ne kadar hazin değil mi? Sizinle aynı kurulda yer alan yoldaşınız sizin eksikliklerinizi söyleme cesaretini bulamıyor. Ve en acısı şimdi anahtarı ona teslim etmeniz. Yani geleneğiniz sürüyor, gözünüz arkada kalmasın.

Sayın Burkay anılarında Töb-Der’e de geniş yer vermiş. Töb-Der Türkiye Eğitim Emekçilerinin demokratik yığın örgütüydü. Tös’ün kapatılması ile yetmişli yılların başında kuruldu. Kuruluşundan itibaren yerel ve merkezi düzeyde görevler aldım. O zaman Burkay yurtdışındaydı. Uzun dönem “Doğu ve Güney Doğu” bölge temsilciliği yaptım. Bu nedenle Töb-Der’in kuruluş, örgütlenme ve her aşamadaki mücadele sürecini yakından biliyorum.

Anılarda hem Töb-der hem de “Özgürlük grubu” ile ilgili abartı ve çarpıtmalar var. Bunları görmemezlikten gelmek mümkün değildir. En azında eğitim emekçilerinin mücadele tarihini yazacaklara karşı ayıp olur. Töb-Der ve özgürlük grubu ile ilgili konuşması gereken en son kişi Burkay’dır. Çünkü “Derginin etkisi ile yandaş öğretmenler” oluşmadan daha öncelere giden bir çaba, bir emek var. Dergi 75 Haziranının o karmaşa ortamında çıktı. Aşağı yukarı bir sene sonra Töb-Der kongresi oldu. Bir yıl içinde salt Sayın Burkay’ın talimatlarıyla “Özgürlük Grubu”nun oluşması olası değil.

Töb-Der’de netleşmeler ve gruplaşmalar daha çok 3. kongre arifesinde oldu.

Töb-Der’de muhalefet daha önce de vardı. Örneğin Kamil Karadeniz Grubu denilen ve daha çok Doğu Perinçek’e paralel

görüşler savunan müzmin bir muhalefet grubu vardı. Diğer düşünce ve görüşler, örgütün birliği ve gelişimi için asgari müştereklerde birleşiyorlardı. Bu aşağı yukarı üç dönem böyle sürdü. Sonra çok kritik bir kongre yaşadık. Kemalistler rahmetli Fakir Baykurt'un başkanlığında grup oluşturdular. Baykurt'un ismi popülerdi. Saygın bir Köy Enstitülü bir yazardı, TÖS genel başkanlığı yapmıştı. O kongre kıran-kırana bir mücadeleye sahane oldu. Bu durumu o zaman bu grupla yakın dostluk içinde olan Sayın Burkey'in dostu Mehmet Bayrak da iyi bilir. Kongreyi çok az bir oyla sosyalistlerin ve yurtsever Kürt öğretmenlerin adayı olan ve her zaman rahmetle anacağım saygın insan rahmetli Cemil Çakır'ın başını çektiği liste kazandı. Cemil Çakır, Kurtuluş grubunun önder kadrolarındandı. 12 Martta ağır işkence görmüş, ırkçı-şoven zincirleri kırmış, çok değerli bir Kürt dostuydu. Eğitim emekçilerinin tarihinde ilk kez Cemil Çakır kongre açılış konuşmasında ırkçılığı, şovenizmi ve sömürgeciliği yalın bir dille kınayarak, net bir tavır koydu.

Ben ve Mehmet Yokuş GYK üyeliğine seçildik. Yokuşu daha önce tanıyordum. Ben daha önceki yönetimlerde de GYK' da iken, bölgenin durumunu da göz önüne alarak, GYK üyesi olmadığı halde, onu bölge temsilcisi olarak atamıştık. Olur olmaz birbirimizin görüşlerinden etkileniyorduk.

GYK'nın ilk toplantısında, Yeni döneme ait bir çalışma programını önümüze koyduk. Bunlardan en önemlisi, başında değerli Hukukçu Halit Çelenk'in bulunduğu mevcut Töb-Der hukuk bürosunun yeniden düzenlenmesi, yeni hukukçularla donatılması ve Töb-Der araştırma Bürosunun kurulmasıydı. Yokuşla beraber Kemal Beyi Hukuk bürosuna, İsmail Beşikçi'yi de araştırma bürosuna önerdik. Cemil Çakır'ın da desteği ile önerimiz kabul edildi.

Adı geçen kişilere GYK adına öneri götürme görevi de bana verildi. Biz özellikle Kemal Bey ile ilgili önerimizde oldukça

ısrarlı idik. Çünkü dergi çıkıyordu, Kemal Bey'in geçim sorunu ve serbest çalışması bizim için oldukça önemliydi. Töb-Der hukuk bürosu da iş yoğunluğu az, günün koşullarında normal bir ücret ödüyordu. Öneriyi Kemal Beye götürdüm. Prensip olarak uygun buldu. Gereğini yapmaları için, durumu Genel Başkana ve Merkez Yürütme Kuruluna ilettim. Bir sonraki toplantıda görüşmek dileği ile ayrılıp, bölgelerimize gittik. Bu süre içinde Sayın Beşikçi ile de görüşme olanağı buldum. Beşikçi teşekkür ederek, önerimizi kabul etmedi. Muhalif olmamıza rağmen, Töb-Der Araştırma Bürosunun başkanlığına daha sonra MDD görüşü ile tanınan Seyhan Erdoğan, yardımcılığına da o zaman Troçkist olarak tanınan değerli bilim adamı Fikret Başkaya getirildi.

Aradan üç ay geçti. GYK toplantısı için Ankara'ya döndük. Tabi biz Sayın Burkay'ın hukuk bürosuna alındığını biliyorduk. Hemen belirteyim, Sayın Burkay'ın böyle bir tutkusu elbette ki yoktu. İlk karşılaşmamızda Cemil Çakır'a bu atanmanın neden yapılmadığını sorduk. Rahmetli Çakır, çok üzgün bir şekilde;

-Atamayı yapacaktık ama bir engelle karşılaştık. Ankara şube başkanı; " Genel merkez, Barzani'nin avukatına Töb-Der Hukuk Bürosu'nda iş veriyor" dedi, bir muhalefet başlattı ve TİP ile TKP'nin muhalefeti ile bunu gerçekleştiremedik, dedi.

Bizden özür diledi, bunu Kemal Bey'e de iletmemizi ricasını da bulundu. Haliyle Yokuş ile beraber üzülmüştük. Sayın Burkay, elbette ki Barzani'nin avukatı değildi. Bu kendisine yapılan bir iftira idi. Tam tersine görüş ve düşünceleriyle Barzani'ye karşıydı. Bu duruşu zaten o zamanki yayınlara da yansımıştı.

Mustafa Düzgün, TİP ve TKP'lilerin adayı olarak Ankara Töb-Der şube başkanlığına seçilmişti. Yanılmıyorsam, Âşık Veysel Derneği'nde çalışıyordu. Daha çok alevi ağırlıklı çalışmaların içindeydi. Yani Kürd sorunu Onu pek ilgilendir

miyordu. Dersim’li olduğunu biliyordum. Onu bu düzeyde tanıyordum.

Bu kızgınlıkla genel merkez’den çıktık. Bu konuyu Mustafa Düzgün ile görüşmek için Ankara Şubesine gitmeye karar verdik. Ankara şubesi Genel Merkeze yakın Sümer Sokaktaydı. Genel Merkez binasından çıkarken, tam köşede Düzgün ile karşılaştık. Yokuş, bugün bile tasvip etmediğim bir tarzda Düzgün’ün yakasına yapıştı ve sert bir şekilde bu olayı sordu. Düzgün ezildi- büzüldü Sayın Cemil Çakır’ın dediklerini ret etti. Ama doğru demiyordu. Doğrusu Cemil Çakır’ın dedikleriydi.

Tüm bu gelişmeleri Kemal Burkay’a anlatma gereğini duymadık. Belki de bu olayın etkisiyle O günden sonra Düzgün, bizimle ilişkilerini sıklaştırdı. “Özgürlük’çü” oldu. 76 kongresinde bizimle beraber oldu. Onun yüzünde de tam listeler hazırlanırken Düzgün’ün ismini bizim önerimizde görünce ittifak yaptığımız “Demokratik Merkeziyetçi” arkadaşlarımız ve özellikle Grup sözcüleri rahmetli Gültekin Gazioğlu itiraz ettiler. Onunla çalışmayacaklarını belirttiler, çünkü Ankara şubesinde başkalarının adamı olarak seçilmiş, TSİP’li arkadaşlarla olumsuzluklar yaşamıştı. Görüşmeler bu nedenle son saatlere doğru tıkandı. Sonra bu bizim iç sorunumuzdur, diyerek, tikanıklığı aştık. Ne ise seçimi kazandık, Genel Sekreter oldu. Sonradan terfi etti, PB’ ya kadar yükseldi.

Bir noktayı da açıklamayı gerekli buluyorum. Ben naçizane grup sözcüsüydim. Çoğu Kez ittifak görüşmelerini yokuşla, bazen Bayram Ayaz ile sürdürüyorduk. Gerçi Sayın Burkay lütfedip, bu isimleri telaffuz etmiyor yahut edemiyor, ama doğru olan budur. Bu süreci yaşayan başka gruptaki insanlar da hayatta. Kuşkusuz, gelişmelerden çoğu kez Sayın Burkay’ı bilgilendiriyorduk. Hattazaman-zaman Demokratik Merkeziyetçi dostlarla sorunlar yaşadık, bazı sözcüleri sekte davranıyordu. Bir keresinde Sayın Yalçın Yusufoglu bu sorunların çözümü için

derginin bürosuna geldi. Burkey bana haber yolladı, sorunları anlattım. Sayın Yusufoglu, özveride bulundu ve Gazioğlu ile görüşmenin sürdürülmesinin bu tıkanıklığı aşacağını söyledi. Öylede oldu, sorunları da aştık. Tüm bunların en yakın tanığı ve bilenini Kemal Burkey'dir. Ama nedense bunları söylemeye dili varmıyor. Çünkü söylerse kendi kendisini tekzip edecek.

Konunun daha netleşmesi için birkaç dip not daha vermek istiyorum. Kemal Bey, 74 affı ile Türkiye döndüğünde, temeli Diyarbakır Ceza evinde atılan Kürt Yurtsever hareketindeki arayışlar yoğunlaşmıştı. Saflar netleşmeye doğru gidiyordu. Sayın Burkey'in da belirttiği gibi derginin yayın hazırlıkları bu tarihe tekabül eder. Sayın Burkey ile ilk kez bu tarihte yüz yüze geldik. Benim için oldukça heyecanlı bir dönemdi.

Töb-Der 3. kongresi 25-27 Temmuz 1976 da toplandı. Örgüttün 120 binin üstünde üyesi vardı. Siyasi saflar Türk ve Kürd sol kesimlerinde netleşmişti. Daha kongreden bir iki ay önce, kongrenin kıran kırana bir mücadeleye sahne olacağı belliydi. Nitekim de öyle oldu. Bir bölge toplantısından öbürüne koşuşturuyorduk. Kongreden bir ay önce Bitlis'te bölge şubelerinin katılımı ile bir toplantı düzenledik. Toplantıya bizden başka diğer grupları temsilen kişiler de katılmıştı. Örneğin Özden Mızrak Dersimden kalkıp, gelmişti. Tepki toplayarak geri döndü. İsim konulmasa bile "Özgürlük" grubu orada şekillendi. Toplantı o zaman Hazro Töb-Der başkanı olan Bayram Ayaz ve Diyarbakır bölge temsilcisi Mehmet Yokuş'ta katılmışlardı.

Kamil Karadeniz o müzmin muhalefetine devam ediyordu. Maocular Kemal Bey'in hemşerisi Özden Mızrak ile muhalefet ediyorlardı. Türk sol kesiminde her grup kendine uygun bir isimle Töb-Der'de rüşünü ispatlamaya çalışıyordu.

Kürt kesiminde ise "Doğu Bağımsızlar grubu" diye bilinen başını Orhan adında Çermikli bir arkadaşın çektiği Rizgari

ve DDKD'nin desteklediği ve o günün koşullarında, özellikle Töb-Der gibi bir Demokratik Kitle örgütünün kaldıramayacağı yüklerle donatılmaya çalışılan bir programla ortaya çıkan bir grup vardı.

Şimdi Töb-Der'i bekleyen bir tehlike belirlenmişti. Bu tehlikeyi ber taraf etmenin yolu anti Maocu ve anti goşist bir cephenin örölmesinden geçiyordu. O gönün koşullarında, acil görev bunu oluşturmaktı. Bütün çabalarda bu yönde yoğunlaştı. Bu nedenle Özgürlük Grubu, Demokratik Merkeziyetçiler, Birlik Dayanışma, Demokrasi için Birlik ve Halkçı Eğitimciler arasında bir birliğin oluşması için yoğun bir çalışma başladı.

Kemal Burkay anılarında bu kongreyi oldukça abartılı ve kendi hislerine göre değerlendiriyor. Kendisini hep merkezde görmek istediği için de, bu olayda da kendine ve özgürlük grubuna merkezi bir rol biçiyor. Güç olarak bizim merkezi bir rol oynamamız mümkün değildi. Esnek ve birlikçi bir politika izledik. Bu politikayı kendisine mal ediyor. Bu işin asıl emektarlarını görmek istemiyor. Neredeyse bir kriz masası oluşturmuş, mekik diplomasisinden bahis ediyor. Bütün krizleri ve sorunları da kendisi çözmüş. Seçim de onun usta politikası sayesinde alınmış. Hiç kimsenin katkısı olmamış. Ne diyelim, canı sağ olsun.

Delege sayımızın az olmasına rağmen, Töb-Der seçimlerindeki başarıımızı, doğru politika ve taktik ustalığın tek mimari kuşkusuz Sayın Burkay. Hiç kimsenin bu konuda da bir katkısı olmamış. Günlerce görüşmeleri yürütenlerin, tahta masalarda sabahlayanların elde edilen başarılardan hiç payı yok.

Töb-Der'deki başarı önümüzü açmış, bundan dolayı da diğer demokratik kitle örgütlerinde ve sendikalarda da hesaba katılan bir güç haline gelmişiz. Peki, bu gücün oluşmasında başkalarının hiç mi katkısı olmadı? Olduysa onlardan kaç kişi

şimdi sizinle beraber?

Burkay'a göre Özgürlük yollunun Kürdistan'da ve metropollerde iyi bir okur kitlesinin yakalamasında hep onun yazdığı yazılar ve onun çabaları etkili olmuş. Zaman-zaman yaptığı yanlışlar ve yazılardaki yanlış belirlemelere de örneğin goşizm ile ilgili yazısı ve o kesimi karşısına almasına da Mehdi Zana sebep olmuş.

Ama 23 haziran 1975 te Türkeş'in Diyarbakır'a gelişi karşısında Mehdi Zana'nın diğer yurtsever demokratik güçlerle beraber sergilediği tavrı görmemek de nankörlük ve çifte standart değil de nedir? Size yakışan gerçekçi olmaktı, bunu yapamadınız ve çocuklarımıza maalesef iyi bir miras bırakmadınız.

Sahi 1978 de KDP'nin (o zaman ki adı ile Qiyada Muaqat) Eli Ekseri, Dr. Xalit ve arkadaşlarına karşı giriştiği saldırı ve katliamda Hazım kılıç ile beraber Beytulşabap dağlarında bir ay yakın süre içinde her türlü tehlikeyi göze alanların arasında o "rahatına düşkün" Mahmut var mıydı?

O övünerek anlattığınız, Gazeteci Jürgen Roth'i 1978 de Bitlis, Hakkâri ve Van'da siz gezdirdiniz. Gerçi siz o geziye Dersim'i de eklemiştiniz. Önemli değil, bu kadar da olur. Ama bir teknik hatayı düzeltememe müsaade buyurun. Filmler peynir tenekelerine değil, bal kutularının içine konulmuştu. Evinize kadar kazasız-belasız getirilirken, Yenge bu kadar balı ne yapacağız diye sormuştu. Tüm bunları nereden biliyorum? Hadi ben yanıtlamayayım. Siz söyleyin.

1979 da Mahabat'ta "Azadı Meydan'ında" 80 bin kişilik mitingde, Qasımlo'nun yanı başında hep rahatına düşkün birileri olmasın mı?

Sayın Burkay Kürdistan'a bir sürü gezi yapmış. Tek başına, yalnız ve cesur. Örneğin, Bitlis, Siirt, Tatvan, Bulanık, Ağrı, Malazgirt, D.Bayazıt, Iğdır, Kağızman, Kars'a gitmiş.

Toplantılar düzenlemiş, konuşmuş, kazasız-belasız. Vay seni gidi rahatına düşkün, Mahmut!

Partinin birinci kongresi 1980 de yapılmış. 11 asil, 3 yedek olmak üzere 14 kişilik merkez komitesinde bugün Kemal Bey'in yanında Ziya Bey'in dışında hiç kimse kalmamış. Sahi ne oldu bunlara? Hepsi yoruldular mı, döküldüler mi, zevke sefaya mı daldılar? Bunları objektif olarak açıklayabilirimsiniz? Açıklayamasanız. Eğer açıklayabilme özelliklerine sahip olsaydınız, bu halde olmazdınız, bu halde olmazdık.

“Bitlis’te öğretmenlik yapan Mahmut, kitle ilişkilerinde başarılı, yoldaşlarıyla uyumluydu. Ancak O da rahatına düşküncü, güç dönemlerde görev almada zaaf gösterdi ve bu nedenle örgütsel çalışmada, uzun soluklu ve kararlı olmadı.”(Anılar 2- sayfa 159)

Bu kitle ilişkilerinde başarılı, yoldaşları ile uyum içinde olan Mahmut, zevk ü sefa içinde mi bunları gerçekleştirmiş. Havada konuşmayın, Sayın Burkey, kendi kendinizle çelişmeyin. Bırakın kini, öfkeyi. Hangi güç dönemde görev almadık, nerede zaaf gösterdik, ömrümüzün büyük bir bölümünü İsveç ve Almanya arasındaki uçaklarda mı geçirdik, vebadan kaçır gibi ülkemizden mi kaçtık, ülkemizi sürgün bölgesi mi belledik? Bunları somutlaştıranda kamuoyu bilgilensin. Boşluğa kurşun sıkmaktan vazgeçin. Siz tarihin babası mısınız, uzun veya kısa soluklu olmanın barometresi sizin elinizde mi? Kararlı duruşun ölçüsünü somutlaştırın da sizinle bir tartılalım. Bakalım kim nerede ne haltlar işlemiş, kimin nerede, ne günah ve sevabı var, su yüzüne çıksın.

Anılarda Osman Sebri’yi ziyaretinde bahsediyor ve şöyle diyor;”Anılarını yazıp,yazmadığını sordum.Eskilerden anılarını yazan çok az, oysa bu yeni kuşaklar için gerekli, dedim. Hayır dedi, yazmadım ve yazamam. Nasıl yazayım? Ben yalan söyleyemem. (Anılar-2 Sf. 192)

Osman Sabri, yiğit ve mücadeleci bir Kürd kişiliğiydi. Dobra dobra ve açık sözlüydü. Defolu değildi. Sözünün eriydi. Kürdçe düşünüp, Kürdçe yapıyordu. Ulusal hassasiyetleri ağır basıyordu. Ulusal güçlerin birliğini yürekten savunuyordu. Yalan söylememek bu bir erdemdir. Keşke herkes bu erdemden azami derecede payını alabilseydi.

Sonra Burkay diyor ki; “Kendi anılarımı yazarken de zaman-zaman aynı duyguları yaşıyor, bunları yazmak ve yayınlamak acaba doğru mu? Diyorum. Hele birçokları ile ilgili olarak, böylelerinden söz etmek değer mi? Diye düşünmekten, kendimi alamıyorum...(Anılar-2 sf. 191)

Bu sizin tespitiniz. Ama Osman Sebrî ile aynı düşünce ve duygular içinde olduğunuzu tahmin etmiyorum. Elbette ki sizin anıları yazdığınız gibi yazıp yayınlamak doğru değil. Doğru olmadığı içinde siz kuşku içindesiniz. “Böylelerin” tarifi ne bilemem. Fakat anılarınızdaki şahısların büyükçe bir çoğunluğu bu “böyleleri” kategorisine girdiği, anılarınızdaki ortak belirlemelerden belli. Herkesi değersiz bulduğunuz için gerçekten, değerli emeklerinizi değersizlere harcadığınız için yazık olmuş.

“Ama bu benim hayatımın, mücadelenin öyküsü. Ve onu başkaları ile paylaştım; bana göre iyi ya da kötü olan, ya da içlerinde şu ya da bu oranda hem iyiliği, hem de kötülüğü taşıyan insanlarla... Ben yaşadıklarımı olduğu gibi yansıtmaya çalıştım bunu ne denli becerdim, bilemem... Tüm objektif davranma çabalarım rağmen, kuşku yok ki duygularım da işe karışmıştır.” (Anılar-2 sf.192)

Tabi bu sizin hayatınız ve mücadelenizin öyküsü olduğuna bir diyeceğimiz yok. Ama samimi söylüyorum ben bu öyküye üzüldüm ve inanıyorum ki benim gibi üzülen epey insan var. Bu. tespitinizi genel olarak anılardaki anlatımlara ölçü alırsak yaşamınız oldukça yalnızlık içinde geçmiş. Hiç dostunuz

yokmuş. Oyunda cezalı çocuklar gibi geçmiş yaşamınız. Yani yazık ama çok yazık olmuş.

“Tüm objektif çabalarım rağmen, kuşku yok ki duygularım da işe karışmıştır.” (altını ben çizdim.) Hiç kuşku olmasın ki iki ciltlik anılarınızda en isabetli tespit bu cümle. Oda yarım yamalık. Çünkü objektif çaba sarf ettiğimize okuyucuyu inandırmak oldukça güç. Evet, hiç kuşkunuz olmasın Sayın Burkey duygularınız anılarınızın yüzde doksanına egemen olmuş. Anıları duygu yüklü bir yaşam öyküsüne çevirmişsiniz. Bu da son derece doğaldır. Ayriyeten en doğal hakkınız. Ama bir tek koşulla; Lütfen bir açıklama yapın, bunun parti tarihi olmadığını belirttin. Çünkü sağda-solda bir sürü insan bunun parti tarihi olduğunu söylüyor. Ve Lütfen duygularınıza kurban edip, hakaret ettiğiniz insanlara bir özür borcunuzun olduğunu unutmayın.

Hiç olmasa bundan böyle objektif çabalarınızı yoğunlaştırın, duygularınızın tutsağı olmaktan kurtulun. Bu muştuların özlemi ile gelecek bölümle anılara egemen olan duyguları deşmeye devam edeceğiz.

Red ve İnkâr Çözüm mü

Sayın Burkay - IV

Bedirhan Epözdemir

12 Eylül faşizmi, bir silindir gibi Türkiye demokrasi güçlerinin üzerinden geçti. Açtığı gedikler halende onarılmadı. Acılarını halen de yaşıyoruz. Elbet 12 Eylülü burada uzun-uzadıya tahlil edecek değiliz. Ama genel anlamda herkesin kabullendiği gibi demokrasi güçleri yenildiler, darmadağın oldular. Dört bir yana savruldular. Çünkü hazırlıksız yakalanmışlardı.

Tabi Kemal beye göre tek biz yenilmedik, diri kaldık ve örgütsel gücümüzü koruduk. Hayal kurmak, hayallerle yaşamak elbette ki güzel. İnsan şair ruhlu oldumu, bu hayaller çoğu kez rüyaları da süslüyor. Bunları siyasete yansıttığınız zaman, yanılgı ve yenilgileriniz kaçınılmaz oluyor. Çünkü yaşamın gerçekleri, rüyaları bozuyor, hayalleri tekzip ediyor.

Anılar-2’de 12 Eylül’deki örgütsel çalışmalara da geniş yer verilmiş. Unutkanlıklar var, abartmalar var, çarpıtmalar var. Ama duygular her şeye egemen. Suriye’deki durumumuz ile ilgili şöyle diyor:

“Ülke’den Suriye’ye 20 dolayında arkadaşımız geçmişti.

Bunlar arasında Mahmut, Veysi, M.Ali de vardı. Suriye'ye PKK'dan, KİP'ten,, Rızgari'den KUK'tan, KAVA'dan ve kimi Türk Örgütlerinden de bir hayli insan gelmişti. Bunlar Kamışlı'da ve sınır boyundaki öteki Kürt kent ve kasabalarında barınıyorlardı. Bizim arkadaşlarımızda Kamışlı'da bir ev tutmuşlardı. Suriye hükümeti bu duruma göz yumuyordu.” (Anılar-2 sf.209)

12 Eylül geldiğinde Kemal Burkay, birkaç ay önce Avrupa'ya çıkmıştı. Daha 12 Eylül öncesi cezaevinde olan arkadaşlarımız vardı. Başta merkezi düzeyde arkadaşlar olmak üzere, bir sürü arkadaşımız aranır durumdaydı. Sağ olsun, kendisi “güvenliğimizi” çok düşündüğü için her şeyi açık-seçik yazmış. Ben de bu şeffaflığa uyarak, düşüncelerimi sunmaya çalışacağım.

Ben Kasım 1980'nin sonunda Veysi arkadaşımızla beraber Suriye'ye çıktım. Çıkmadan önce Kemal Beyin Şam'da olduğunu duymuştum. Kendisine görüşmemiz gerektiği için haber yolladım. Çeşitli işleri organize etmekten ve zorluklardan dolayı geçişimiz gecikti. Qamuşlu'ya vardık. Suriyeli dostlar, “Kemal Beyin birkaç gün önceye kadar burada olduğunu, Şam'a gittiğini, iki gün sonra da Almanya'ya gideceğini” söylediler. Kendisini aradık, bir günlüğüne Qamuşlu'ya geldi. O zaman Berzan diye bir arkadaşımız da Qamuşlu'daydı. Faruk'ta Şam'daydı. Kendisini bilgilendirdik. Gerekenleri konuştuk, dönmesi gerektiğini söyledi, Almanya'ya uçtu. Planlama dediği bir şey olmadı. O gittikten sonra M.Ali, bir mühendis arkadaşımız ve Apé Selim de geldiler. Doğal olarak kendimiz genel düzenlemeleri yaptık. Aylar sonra ancak arkadaşlarla Şam'da bir araya gelebildik.

“Faruk'u genel sorumlu olarak görevlendirdim. Ayrıca, ev içi düzenin sağlanması ve söz konusu programın uygulanması için Mahmut'un başkanlığında bir komite oluşturduk.”(sf. 209)

Bu görüşmemizde zaten Faruk Şam'da Biz de Qamuşlu'da idik. Bana konumun gereği sende buranın sorumlusunun, zaman-zaman Faruk ile konuşur sorunları çözersiniz dedi. Ben Veysi arkadaşımızın sorumlu olmasını önerdim. Öyle de oldu.

Gelen arkadaşlarımızla beraber Mart 1981 (18 Mart-5 Nisan) Şam'da yapılan MK toplantısına kadar işleri sorunsuz olarak düzenleyip, planladık.

Bu toplantı öncesi ve toplantı aralarında bir konuyu sürekli benimle konuştu. Devamlı Faruk'u görevden alıp, yerine Veysi'yi getirelim, Faruk tembeldir, hantaldır" diyordu. Ben karşı çıkıp, aramızda tartışma çıkınca da çok ilginç bir yorum yaptı; "evlenemeyen adam devrim de yapamaz" dedi. Anlaşılan devrim yapmanın yeni koşullarını belirlemişti. Hani birileri adam öldürmeyen MK üyesi olamaz, derken gülen, gırgır geçen Burkay'ın da demek ki bu konuda kıstasları vardı.

Anlaşılan her yönü ile Faruk'a kafayı takmıştı. Zaten bu adeta bir hobi onda. Zaman-zaman birilerine kafayı takar, suyunu ısıtıncaya kadar didinir-çırpınır. Ben bu öneri ve yönlendirmelerine karşı çıktım. Hassas bir dönemden geçiyorduk. Kürd siyasi hareketleri birbirlerini yıpratmak için yarış halindeydiler. Faruk tembel ve hantal olsa bile, hiçbir iş yapmazsa bile bu yanlış olur, dedim. Faruk Özgürlük Yolu dergisinin sahibiydi kuvvetli bir mantığı vardı. Vitrinde kalması önemliydi. Horoz dövüşünü sevenlerin eline koz vermenin son derece yanlış olduğunu, elbette ki Veysi'nin yeteneklerinin olduğu ve bu işi en iyi şekilde yapabileceğini, eğer duygu ile bakarsak Veysi ile daha yakın ve samimi arkadaş olduğumuzu, bu hassas dönem bizi ve örgütü yıpratacağını günlerce kendisine anlattım. Ama yıllar sonra anladım ki Burkay kendisine hiç de yakıştırmadığım bir biçimde bunun da dedikodusunu yapmış. Veysi arkadaşımız bir gün bana bu durumu sordu. Kemal beyin kendisine; "Seni MK'ya alacaktım ama bunu Bedirhan'ın

önlediğini” söylemiş. Tereddütsüz, doğrudur dedim. Nedenlerini anlattığımda da beni onayladı. Buna sevindim. Dedikoduların, gerçek dostlukları hiçbir zaman yıkamayacağına bir kez daha inandım.

“MK düzeyinde yaptığımız görevlendirmeye göre, Ziya, Süleyman ve Abdullah, ayrıca o dönemde henüz MK üyesi olmayan Ünal’ı Avrupa’da görevlendirdik. Suriye için Faruk’un başkanlığında beş kişilik bir komite oluşturduk. Aziz’i, Mahmut’u, M.Ali’yi de burada görevlendirdik. Ayrıca sınırda insan ve yayın iletişimini örgütlemek üzere özel bir sınır komitesi oluşturduk.” (Anılar-2 Sf. 218)

Bilemiyorum, bunları hangi notlara göre yazmış. Bir kez beş kişilik komite dediği komitenin dört kişide kaldığını kendi satırlarından görüyoruz. Yirmi güne yakın süren bu toplantıda doğaldır ki mahkeme ve savunmalardan, çeşitli birimlerdeki görevlendirmelere kadar bir sürü kararlar alındı. İyisi mi eğer kalmışsa, eğer yazdığımız rapor ve mektuplar duruyorsa, toplantı notları ve anıların ekinde sunulan genelge ve belgelerin dışındaki genelge ve belgeler halen muhafaza ediliyorsa, yayınlanmalıdır. Son dönemlerde anılara gösterilen tepkilerden dolayı şurada-burada Kemal Bey’e sorulan sorulara şöyle yanıtlar verdiğini duyuyoruz.”Eğer her şeyi yazsaydım, kapıya çıkacak yüzleri olmazdı” Kemal Bey, bu söylemlerine açıklık getirmek zorunda. Kemal Bey’i bildiklerinin tümünü açık yüreklilikle söylemeye davet ediyorum. Ben şahsen buna varım. Bakalım, kimin kapıya çıkacak, yüzü yok. Öyle öfkelerinize, tepkilerinize şal örtüp, insanların onurlarıyla oynayıp, onları zan altında bırakmaya hakkınız yok.

Kemal Bey anılarında bazı temel konulara da parmak basmış. Geçmişteki tespitlerle çelişiyor. O zaman sormak, herkesin hakkı.

Zaman-zaman hep silahlı mücadeleye karşı olduğunuzu

söylüyorsunuz. Bu konuda bir hayli çaba sarf ettiniz, kamuoyuna da bunu deklere ettiniz. Başarılı da oldunuz. Peki, o zaman İran Kürdistan’ında adeta haz duyarak, giydiğiniz başkalarına özenerek de bir dönem basında “ şal û şapıklı” çıkan boy-boy pozlarınıza ne demeli. Net olarak, aşağıdaki noktalara açıklık getirin, getirin ki kamuoyu yanlış bilgilenmesin.

Bakın, silahlı mücadeleye karşı olan siz, “Hevkari Programına” imza atarken, hiçte böyle düşünmüyormuşsunuz.

“Birliğimiz zafer ulaşmak için barışçı ve barışçı olmayan, silahlı, silahsız, legal, yarı legal ve illegal, devrimci ve demokratik tüm mücadele biçim ve araçlarını koşullara uygun olarak tek tek veya bir arada, uyum içinde kullanacaktır.” (Anılar-2 Sf. 234)

Yoksa her zaman olduğu gibi bu kez de suçu hevkaride ki dostlara mı atacaksınız. Hemen belirteyim ki o günün koşullarında bu tespitler doğrudur. Çünkü dağlara-bayırlara piknik yapmaya gidilmiyordu.

“15 arkadaşımızı daha ekim ayı ortasında Irak Komünist Parti’sinin yanına eğitime gönderilmişti ve bunlar iki aylık eğitimi tamamladıktan sonra döndüler. (Anılar – 2 Apé Selimin Aralık 1981 deki size mektubu Sf.279)

Bu yukarıdaki sözler ve buna deng düşen karara siz kerhen mi katıldınız? “Yarın ne getirir-ne götürür, bilinmez, bu nedenle hazırlıklı olmalıyız.” Diyen kimdi? Haz duyup, heyecanlanarak ; “Arkadaşlarımız kahramanca savaştı”. Zaman-zaman galeyana gelerek, “olmuşken birkaç kurşunda biz sıksaydık.” Diyen kim? Güney Kürdistan’a turistik gezi için mi gidiyordunuz? İç sorunlardan dolayı yerleşemediğimiz bu alana, başka kılıflar uydurmanın anlamı var mı? Qamuşluda ambarda çürüten peşmerge elbiselerine, araç ve gereçlere ne diyeceksiniz?

Dahasonrabualanayerleştirmeye çalıştığınız arkadaşlarınızın vukuatını izah edebilecek misiniz? Haklı olarak, başkalarını bu

tarzdaki olaylarda eleştiri bombardımanına tutuyordunuz. Yoksa size adet, başkasına kabahat mi?

1993'te silahlı mücadele kararını kim aldı? Peki, sonraki yıllarda Avrupa'dan göndermeye çalıştığınız ama tespit ettiğiniz insanların yüzde onu bile olumlu yanıt vermediğı için fiyasko ile sonuçlanan girişimlerinize ne diyeceksiniz? Öne sürdüğünüz nedenlerle insanları ikna etmek mümkün mü?

Filistinlilerle niye görüştük, Beyrut'a Askeri ve siyasi sorumlu niye atadınız,

Orada eğitim gören gençlere karşı ne diyeceksiniz? Bütün bu soruların tanıklarının büyük bir bölümü halen hayattadırlar. Bu konuda görüşlerini yalnızca maillerle bana değil kamuoyuna da deklere etsinler.

Bakın Sayın Burkay, ret ve inkâra gerek yok. O günün koşullarında bunlar doğrudur. Bugün de aynı koşullar olursa tartışmasız doğrudur. Ama bugünkü koşullar çok daha değişik. Bugün görev, hiçbir kaprise kapılmadan legal demokratik planda yurtsever-demokratik güçlerin en geniş yığinsal birliğini örmektir.

"Yasir Arafat'la görüşmek için iki kez randevulaştık. Her ikisinde de öneri El Fetih'ten geldi ve her ikisinde de görüşmek nasip olmadı."(Anılar-2 sf.280)

Durum hiçte ajitatif bir şekilde okuyucuyu yanıltığınız gibi değildi. Siz kendinizi hep merkeze koymaya alıştığınız için bunu da böyle yorumluyorsunuz. Herkes bilir ki o dönem öyle kolay- kolay Filistinliler kimse ile ilişki kurmaya çalışmazlardı. Hele-hele bizim gibi örgütlerle hiç kurmak istemezlerdi. Çünkü dokularımız uyuşmuyordu. En önemlisi de işleri başlarından aşkındı ve kimseye ihtiyaçları yoktu. Öneri El Fetih'ten geldi diyorsunuz, bu yanlış. Günlerce didinip-çırpındık dostlarımızın katkısıyla (ki onlardan birisi halen sizin ikamet ettiğiniz ülkede

kalıyor.) FKÖ' dan Yaser Arafat'ın Şam'daki özel ofisinde bu randevuları aldık. Almaz olaydık, burnumuzdan getirdiniz. Yanılmıyorsam, FKÖ'nün kuruluş kutlamalarını, yoksa başka bir etkinlik mi idi Otel Meridyen'de oluyordu. Sorumlu bizi davet etti. Şayet oraya gelerseniz kesin olmamakla beraber ayaküstü Yaser Arafat ile görüşebilirsiniz dedi. Neyse o kalabalık ve muhteşem toplantıda görüşmek mümkün olmadı ve sizin serzenişleriniz başladı. Her iki randevu da 1981 yılındaydı. Onları eleştiri adına yerin dibine batırdınız, moralimi sıfırladınız. Hani anılarınızda Ebû Cengo ile ilgili O da Arap kültüründe etkilendiği için randevularına gelmiyordu diyorsunuz ya.

Siz bu kritik ve acılı dönemde, yüzlerce insan baskı ve zulüm altında iken Dengé KomKar'a yazılar yazmak ve çeşitli derneklerde seminerler vermek telaşı içindeydiniz. Neden ilişki kurmuyorsunuz diye serzenişte bulunuyordunuz. Siz parti çalışmalarını, adeta dernek çalışmalarına indirgemiştiniz.

Elbette ki Suriye fokur-fokur kaynıyordu. O günün koşullarında sanki dünya devrimci hareketlerinin ve ulusal kurtuluş savaşlarının merkezi gibiydi. Doğal olarak da bu güçlerle ilişki kurmak bizim için de önemliydi.

“Birincisi 1980'deydi, El Fetih Şam Bürosunu ziyaret ettim. Şam temsilcileri Arafat'ın Şam'a geleceğini, otel Meridyen 'e gittik, görüşemedik,

Sorumluyu bulamadık.”

“Arkadaşlarımız daha sonra durumu El Fetih'in Şam temsilcisine illettiler ve bunun hoş bir şey olmadığını belirttiler. O da özür dilemiş ve bir kez daha gelirsem bunu telafi edeceklerini, görüşmemizin yararlı olacağını söylemişti. 1981 yazında Şam'da olduğum sırada, yine Şam temsilciliği ile diyalog kuruldu. Temsilci, merkezleriyle ilişki kurarak Beyrut'ta görüşmemiz için randevu aldı. Arkadaşımız Mahmut Ferhat'la

(Bedirhan) birlikte, onların sağladıkları geçiş belgeleriyle ve araçla Beyrut'a hareket ettik.”(Anılar-2 sf.280)

“Bombardıman işleri alt-üst etti. Otelde günlerce can sıkıntısı içinde boşuna bekledik.

“Böylece orada 10 gün kaldık. Ben yanımdaki İngilizce bir kitapla zaman geçiriyordum. Yanımızda başkaca kitap yoktu. Mahmut sıkıntıda patlıyordu. Bazen sohbet ediyorduk. Bazen balkonda oturup, silah seslerini dinliyorduk. Makinelerin ve patlayan bombaların sesleri bu kentin müziği olmuştu. Bu seslere kulaklarımız öylesine alışmıştı ki , kısa süren bir sessizlik bile insana garip geliyordu....”(Anılar-2 Sf.281)

Yaser Arafat'la görüşmeden Şam'a geldik. Biliyorum alıntı uzun oldu ve okuyucuyu bu kadar yormakta hakkımız yok. Ama ne yapalım, gerçeklerin su yüzüne çıkması için anlatılanlara açıklık getirmek zorundayız.

İkinci randevu için hem Şam'da, hem de Beyrut'ta (müsaade edin, ben de birinci tekil şahsi kullanayım.) ilişkilerimi yoğunlaştırdım. Çünkü ben sorumluydum ve bunu kotarmak zorundaydım. Siz Almanya'daydınız. Size üç-dört kez telefon ettim. Randevu alacağımı, ne zaman gelebileceğinizi sordum. Her defasında işlerim var, Dengé-KomKari çıkarmamız lazım, sen tek başına görüş diyordunuz. Bu da kurallara aykırıydı ve görüşmeler genel sekreterlerin başkanlığında delegasyonlarla olacaktı. Zar-zor geldiniz ve burnumuzda getirdiniz. Daha başlangıcında Faruk bana” Allah sabır versin” demişti. Sonradan geri gelince gerçekten Faruk'un dediği doğru çıkmıştı. O koşullarda sabırlı olmak Allah'ın bir lütfü idi.

Ne kadar da romantik imişsiniz Kemal Bey? Kentin müziği olan makineler ve patlayan bombalar size ilham olurken, e ne yapalım bende kendi derdimden sıkıntıya girip patlıyormuşum. İyi ki sizinle beraber yüreklilik gösterip balkonda silah

seslerini dinlemişim. Baksanıza silah sesleri size müzik gibi gelmiş, demek ki silahlı mücadeleye karşı değilmışsınız. Zaten anılarınızda zaman-zaman peşmergelerle ve askeri konulardaki uzmanlığınızı ve bilgilerinizi de serpiştiriyorsunuz.

Açık yüreklilikle itiraf edeyim. Kemal Burkay'ı ilk kez tam anlamıyla Beyrut görüşmeleri ile tanımıştım. İçimi o günden sonra bir burukluk ve umutsuzluk sürekli kemirdi. Beyrut görüşmelerimiz ile ilgili çok potlar kırıldı. Hatırladıkça üzülüyorum. Bu nedenle hepsini burada anlatma gereğini duymuyorum. Yalnız kısaca şunu belirteyim; bu görüşmeler Kemal Bey'in dediği gibi öyle tümünden fiyasko ile sonuçlanmadı. O zaman FKÖ'nün ikinci düzeyde sorumlusu olan Ebû Cahit ile görüşme olanağı olduğu halde kendisi bir-iki gün sabır etmedi ve görüşemedik. Ama Yaser Arafat'ın kardeşi ile Filistin Demokratik Cephesinden o zaman dış ilişkiler sekreteri olan Tefsir Halit ile Halk Cephesi lideri rahmetlik Corc Habeş ile Velit Canpolat'ın İlerici Sosyalist Partisi ile Lübnan Komünist Partisi ve daha bir sürü Kürd ve değişik çevre ile görüşme olanağı bulduk. Öyle hep otelin balkonun melodik silah sesleri ile zamanımız geçmedi. Zaman-zaman Beyrut'ta sahilde dolaştık ve kahvelerimizi de yudumladık. Sakın bunları hep o "sıkıntıdan patlayan Mahmut" organize etmesin mi?

Diyebilirim ki Şam'daki MK. Toplantısı parti tarihi açısından önemli bir dönüm noktası oldu. Toplantı 3 Temmuz-1982 tarihinde başladı. Yaklaşık bir ay sürdü. Kemal beyin dediği gibi Mesakil değil "Mesakin Berzé" denilen semtteki evimizde oldu. Toplantının hemen başında Faruk, sağlık sorunlarını ileri sürerek istifa etti. Bence bu haklı bir gerekçe değildi. Faruk'un istifası Kemal Bey'in hoşuna gitmişti. Ama nedense Veysi arkadaşımızı da görevlendirmede. O dönemde bu istifa parti açısında olumsuzdu. Benim muhalif oyuma karşı istifa oyçokluğu ile kabul edildi.

Kuşkusuz bu toplantının en önemli gündem maddesi rahmetlik Zeki Atsız olayı idi. Burkay anılarında bu olay anlatırken kullandığı dil ve üslubu tıpkı diğer olaylar ve anlatımlarda olduğu gibi oldukça aşağılayıcı buldum. Burada bir noktaya açıklık getirmeyi vicdani bir sorun olarak görmekteyim. Burkay, anılarının bir bölümünde şöyle diyor;

“ MK toplantımız devam ediyordu. O ise bizi beklemeden bir an önce Avrupa’ya dönmek istiyordu. Dönüp bir an önce partiyle ipleri koparmaya ve biz daha ulaşmadan kafa bulandırıp, aklı sıra güç toplamaya niyetlendiğini biliyordum. Buna rağmen onu bekletmeye tenezzül etmedik. Biletini alıp, yolcu ettik.”(Anılar-2 sf.300)

Yapmayın, Sayın Burkay! Olaya şahit olup, vicdan ve izan sahibi olanlar bunun böyle olmadığını çok iyi bilirler. Bir sefer Zeki olayını gündemin ilk sırasına aldıldınız. Olayı anlatırken, savaş meydanlarında zafer kazanmış bir komuttan edası ile anlatıyorsunuz. Kılıçlar çekildi diyorsunuz. Psikolojik bir havanın toplantıya nasıl egemen olduğunun okuyucu rahatlıkla kavrayabiliyor.

Biraz empati yapın. Siz O toplantıda Zeki’nin yerinde olsaydınız, ne yapardınız? Siz arkadaşlarınızla toplantı halindesiniz, yıllarca aynı yolundaşlığını yaptığınız, acı-tatlı günler geçirdiğiniz arkadaşınız ile ilgili karar alıyorsunuz, hukuken toplantıya katılma olanağı yok. Bir başka oda da adeta rehin tutuyorsunuz. Maddi ve manevi olanakları yok. Dolayısıyla kaldığı birime dönemiyor. Üstelik selam ve sabahınızı da kesmişsiniz.

Belki bir az da ev sahipliğinin bana verdiği yetki ile rahmetlik Zeki ile akşamüzerleri geziyorduk. Sohbet edip, tartışıyorduk. Elbette o gün de bu gün de bir sürü noktada ayrı düşünüyorduk. Oldukça sıkılıyordu ve O yalnızlıktan kurtulmak istiyordu. Bana bu durumu anlattı. Ben Zeki’nin dönmek

istediğini, burada bekletilmesinin etik olmadığını söyledim. Amalı konuşuyordunuz, giderse, şöyle olursa, böyle olursa diye küçük hesaplar yapıyordunuz. Bazen de kızıyordunuz. Ben size eğer Zeki'den etkilenip, gidecek varsa gitsin dedim. Sonra sizde kabul ettiniz. Bunu toplantı da açtık. Ben biletini kestim, hava alanına götürüp yolcu ettim.

“Bekletmeye tenezzül etmedik.” Diyorsunuz. Bu doğru değil. Toplantı devam ederken siz ve o zaman ki gözde prensleriniz Zeki'nin sizden önce dönmesinden korkuyordunuz. Sizin deyişinizle Zeki'nin “kafa bulandırıp, güç toplayacağından” korkuyordunuz. Bunun için de beraber geldik, beraber gideceğiz diyordunuz. Mademki korkmuyordunuz, neden hemen telefonlara sarıldınız, neden Abdullah ve Süleyman'ı birkaç gün sonra yolladınız.

Kuşkusuz bu toplantının bir başka önemli konusu da görevlendirmeydi. Çoğu kez görevlendirmeler maddesine gelince stres başlıyordu. Hele görevlendirme Kürdistan olunca ses ve sedalar kesiliyordu. Önceki dönem Ziya Bey ve Apé selim İran Kürdistan'ında görevliydi. Ben, M.Ali, Aziz de Suriye'de görevlendirilmişti. Daha sonra Rojan da bize katıldı. Genel Sekreterin talimatı ile bir sonraki MK. Toplantısına kadar görev verilmeyecekti. Bu dönem Suriye biriminde huzursuzluklar oldu. Koşuşturuyorduk, karşılıklı hatalarımız oldu. Gerginlikler yaşadık.

İran Kürdistan'ında Yaşananlar biliniyor. Her çeşit grupçuluğun ve huzursuzluğun ayyuka çıktığı bir birim haline gelmişti. Ziya Bey geri çağırılmış, Apé Selim yalnız kalmıştı, üstelik rahatsızdı.

Şimdi gelin önce Kemal Beyin o adil ve vicdanlı değerlendirmesine bakalım. Bakın değerlendirmeleri zaten kendisini tekzip ediyor.

“İran Kürdistan’ı için bu kez Mahmut’u görevlendirdik. Ancak sağlıklı ve oldukça kilolu Mahmut bu işten hoşlanmadı. İtiraz etmedi ama, neşesi tümünden kaçtı. Kendisini yolcu edeceğimiz güne kadar yaslı bir adam gibi iç çekip durdu. O gittikten bir müddet sonra Apé Selim de rahatsızlığı nedeniyle bölgeden ayrılıp, Avrupa’ya geldi. Böylece birim sorumluluğu yalnızca ona kaldı. Ama Mahmut ciddi bir soruna yol açmadan bu işin.

Altın da kalktı, oradan sık-sık mektup yazıp bilgi ulaştırdı. Ve zaten bir yıl kadar sonra yoldaşlarımızı bölgeden tümüyle çektik.” (Anılar-2 Sf.308)

Anlaşılan, karalamak ve olayları ters-yüz etmek Burkey’da bir alışkanlık haline gelmiş. Görevlendirmeden hoşlanmamışız ama muhtereme itiraz da etmemişiz. Neşemiz kaçmış, yaslı bir adam gibi imişiz. Peki, bu durumda olan bir insan nasıl olurda hiçbir soruna meydan vermeden bu işin altında kalkar?

O zaman kamuoyu önünde şu soruya açıklıkla cevap verin; Bana neden genel sekreter ve MK adına bir sürü yetki verdiniz? Bu yetkileri sayarsam zannedersem mahcup olursunuz. Böyle bir yetki vermedim derseniz, daha da güç durumda kalırsınız. Siz belki işinize gelmeyen bilgi ve belgeleri bertaraf, etmişsiniz ama İKDP’nin arşivine gireriz. Mesaj ve beyanatları su yüzüne çıkarırız. En doğrusu da o birimde olan arkadaşlarımız ellerini vicdanlarına koyup tanıklık yaparlar.

Konunun tüm boyutlarıyla anlaşabilmesi için o dönem, o birimde olan başta şimdi genel sekreterliğe getirdiğiniz arkadaşımız olmak üzere bütün arkadaşların verdiği raporları lütfenaçıklayın. Neleryapılıp-yapılmadığını onlardan dinleyelim. Siz kendinizi haklı göstermek için, kendi yazdıklarınızı anıların ekinde sunuyorsunuz. O dönemdeki arkadaşlarınızı infaz ederken, onlarla ilgili niye belgeleri yayınlamıyorsunuz? İşinize gelmiyor değil mi?

İran Kürdistan'ını noktalarken, ibretti-âlem olsun diye okyucunun dikkatini bir noktaya çekmek istiyorum. İran Kürdistan'ında bütün arkadaşların görüşlerini, en geniş şekilde, her konuda raporlar halinde aldım. Raporların zarflarını MK. Toplantısında hep beraber açtık. Saatlerce hep beraber okuduk. İlk tepkinizi ve sorunuzu anımsıyor musunuz? “Kimsenin senden şikayeti yok, neden herkes senden memnun” demediniz mi? Ben de size o zaman hakkımda soruşturma açın, dedim. Siz siyasi yaşamınız boyunca hep suçlu aradınız. Hiç kimsenin başarılı olmasını istemediniz, kıskançlığınızı yenmediniz, başarıları hazım etmediniz. Anılarınıza egemen olan görüş tüm bu dediklerimi kanıtlıyor. Tüm başarılar sizin, hata ve eksikler başkalarının.

“Mahmut bu işin altında kalktı ama acısını daha sonra çıkardı. Avrupa'ya geçtikten sonra bahaneler yaratıp, verilen görevlere ayak direterek, işi örgütten kopmaya kadar götürdü.”(Sf. 308 dip not)

Burkay, bir tek konuda somut konuşsa okuyucu bu kadar yorulmayacak. Hangi bahaneler yaratıp, hangi görevlerde ayak direttiğimizi somutlaştırsa kendisinden başka herkesi rahatlatacak.

Bakın Sayın Burkay, İran Kürdistan'ın çekilmeyi kendisine has vuruşuyla nasıl anlatıyor;“Bu durumda kadrolarımızı bölgede tutmanın bir gereği ve yararı olmadığı sonucuna vardık. O arada hastalığı nedeniyle bölgeden ayrılıp, Paris'e geçmiş olan Apé Selim'in ve halen bölgedeki sorumlu arkadaşımız Mahmut'un görüş ve önerileri de bu yöndeydi.”(Anılar-2 sf.329)

İyi ki bizimle hiç olmasa bir noktayı paylaşmış. Gerçi anlatımında bunu demekle kararlarına yan bir delil ile destek sağlıyor. Ama olsun, bu kadarını hazım edelim. Gerçi sonraki satırlarda beyimiz oldukça, edebi bir tarzda, çekilen zorlukları, kimsenin burnunun kanamadan, iki ayda Suriye'ye varıldığını

söylüyor. Ama sanki tüm bunların planlamasını kendisi yapmış ve zorlukları kendisi göğüslemiş imajı ile olayın kahramanlığını üstlenmiş. Burada bile herkesi aşağılıyor” İnsanın yönü Avrupa olunca dağları aşmak kolay oluyormuş”, “mide ağrıları azalıyormuş” o seçkin tahlillerine yenilerini ekliyor. Belki de Sayın Burkay kendi tecrübelerini aktarıyor. Çünkü içimizde en çok O Kürdistan dağlarından uzak ve yabancı kaldı. O dağları kolay aşan ve mide ağrıları azalanlara ithaf olunur. Benim şahsen öyle bir sorunum olmadı. Çünkü yukarıda da belirtildiği gibi Kemal Bey’den sağlık raporu almıştım. “Oldukça sağlıklı olan Mahmut” sağlık kurulundan geçmişti. Hamd olsun o zaman da şimdi de oldukça sağlıklıyım ve bugüne dek mide ağrılarım hiç olmadı.

“Aldığımız merkezi karara uygun olarak Şam’daki temsilcimiz, Mahmut 29 ağustos 1982’de Irak KDP’nin Şam temsilcisi ile bir görüşme yaptı. Bu görüşme sırasında Irak KDP temsilcisi, söz konusu çatışmada kendilerinin de hatası olduğunu kabul etti ve çatışmaların durduğunu, kendilerinin peşmerge güçlerini Irak Kürdistan’ına çektiklerini söylediler.(Anılar 2 sf.327)

Yukarıdaki alıntı IKDP’nin İKDP’ye saldırısıyla ilgili. Evvela şunu diyeyim, bir yerlere mesaj gönderip, şirin gözükmek için oldukça şişirilmiş. Sanki Galo Plaza imişiz gibi biz saldırıyı durdurmuşuz. Özeleştirici filan da yapmadılar. Zaten görüşme saldırı ile ilgili değildi. İlişki kurma ile ilgiliydi. Hali ile saldırı da konuşuldu. Zaten saldırı da durmuştu. Bizde IKDP’ protesto etme kampanyamızı son suratla sürdürüyorduk. Hata daha sonra Qasımlo bana “bu tavrınıza şaştım”. “ Saldırı bize yapılıyor, siz bizden daha çok taraf oluyorsunuz” dedi. “Size düşenin ateşi söndürmek” olduğunu belirterek, kibarca tavrımızı onaylamadıklarını belirtti. O zaman IKDP ile görüşme diye merkezi bir kararımız yok. Fakat tam aksi kararımız var. Görüşme talebi IKDP’den geldi. Onlarla görüşmeme

diye son derece komik bir tavır var. Araya dostlar girdi, ben birkaç kez Kemal Bey'e telefon ettim. Güç durumunda olduğumu, kimsenin bu tavrımıza anlam vermediğini belirttim. Amalı, acabalı bir tavırla aralarında Sayın Hoşyar Zebari ve Sayın Azad Berwari'nin de bulunduğu bir delegasyonla Şam'da bir otel salonunda birkaç kez görüştük. Bir keresinde de M.Ali de benimle geldi. İlişkilerde bir yumuşama da sağladık. Bunları detaylı olarak Burkay ve MK'ya anlatım. Bazı mırıldanmalara rağmen uygun bulundu. İlişkiyi arkadaşlara devir ettim. Kemal Bey'in belirttiği gibi "yaslı" bir adam gibi İran Kürdistan'ına gittim. Ama şen döndüm. Ne var ki şen de olsanız, yaslı da olsanız Kemal Bey'e yaranamıyorsunuz. Hemen belirteyim ki, giderken herkes ile görüşme ve ilişki kurma yetkisi verildiği halde Sayın Mesut Barzani ile görüşme bunun dışında kaldı. Hata bir gün IKDP'nin merkez üstünün yakınında geçmiştik. Sayın Barzani'ye uğramadan geçtiğimiz için, biz iletilecek şekilde sitemde bulunmuştu. Doğrusu benim yaptığım nezaketsizlikti. Hele Kürdlükle hiç bağdaşmıyordu. Ama ne yapalım, emir böyleydi. Sonradan Şam üzeri ilişkiler yürütülemedi. İlişkiler soğuk kaldı. Ben Sayın Barzani'nin bu sitemini Burkay'a anlatınca Keşke görüşseydin dedi. Dedi ama iş işten geçmişti ve siyaset "keşkelerle" yürütülmüyor. Bir keresinde de Beka Vadisinde bir cenaze töreninden dönerken, aynı tavrı Öcalan'a karşıda sergilemiştim. Bir vesile ile Apo bir gün bana bunu hatırlattı. Kuşkusuz bu çiğ ve yakışsız bir tavidir.

Anılarda YNK'nin IKP'ye saldırısına da değinmiş. Kendisine ve Merkez Komitesine konuyu detaylı anlatan yirmi sayfalık bir rapor sundum. Anıları yazarken bununla ilgili sağlıklı bilgiler verebilirdi. Ama belki arşivde yok, atılmış gitmiş olabilir. Saldırı söylediği gibi Mayıs 1983 te değil, daha önce oldu. Olaydan iki gün sonra Qasimlo'nun da yardımı ile yanıma iki arkadaşa alarak Navzeng'teki YNK merkez üssüne vardık. Temaslarımıza başladık. " Kürdistan'da bulunan

Mahmut arkadaşımız bu amaçla KYB lideri Celal Talabani ve IKP liderleriyle görüşmeler yaptı.”(Anılar-2 sf.328) Diyor ya, bunlar da onun sayesinde olmuş. Gerekli mutabakatı sağladıktan sonra YNK’nin elinde tutsak bulunan Sayın Kerim Ehmet ve arkadaşlarının serbest bırakılmasını sağladık. Onları IKP merkez üssüne sapa sağlam teslim ettikten sonra geri döndük. Eğer anıları parti tarihi diye sağda-solda lanse ediliyorsa lütfen her şey kendisine mal etmesin. Hani “emek en yüce değerdir” diyenlerdendi. O zaman başkalarının emeğini hiçe sayıp, kendisini yegâne emektar ilan etme hakkını nereden alıyor?

Red ve İnkâr Çözüm mü

Sayın Burkay - V

Bedirhan Epözdemir

1983 MK. Toplantısı(19 Eylül-10 Ekim 1983) MK, PB önerisine uygun olarak; Kürdistan ve Suriye'den ayrılıp, Avrupa'ya yerleşmesine karar verdi.

“Hollanda için daha önce Süleyman'ı düşünmüştük. Ama Süleyman kitle ilişkilerinde başarısızdı. Almanya örgütünde ciddi sorunlara yol açmış, çok tepki toplamıştı. Bu nedenle onun yerine, kitle ilişkilerinde daha başarılı olan Mahmut'u görevlendirdik ve Süleyman'ı İsveç'e aldık. Ben İsveç'te olduğum için durumu idare ederim diye düşünmüştüm. Ne var ki yanılmışım. Süleyman orada da ciddi sorunlara neden oldu ve benim orda bulunuşum da onun verdiği zararları önlemeye yetmedi.

İşin garibi Mahmut da görev yerini beğenmemişti ve bunu bayağı sorun yaptı.”(Anılar-2 sf.335)

Okuyucunun sabrına sığınıyorum. Çarpıtmayın, Sayın Burkay çarpıtmayın işin esasını söyleyin. Daha ne zamana kadar olayları ve olguları kendi mantığınıza göre değerlendireceksiniz?

Sizin Süleyman'ı Hollanda da görevlendirdiğinizi ben aylar sonra öğrendim. Bir takım katakullerin döndüğünü bu toplantıda sezinledim. Ama biz Ortadoğu'daydık, Kürdistan'daydık. Sizin yakın çevrenizle Avrupa'da neleri planladığınızdan pek haberdar değildik yahut gerekli bulduklarınızı anlatıyordunuz.

Görevlendirmelerde hiçbir zaman kişisel bir talebim olmadı, her şey örgütsel çıkarlara göre düşündüm. O toplantıda görevlendirmeler bölümünde Sevgili Apé Selim söz aldı, gerekçeleri ile beraber beni Almanya sorumluluğuna önerdi. Kesinlikle benim böyle bir talebim yoktu. Almanya'da geniş bir kitlemizin olduğunu, bu kitlenin yurtsever olduğunu, bu kitleyi içimizde ancak Kürdçeyi iyi bilen ve kitle çalışmalarında başarılı olan Mahmut arkadaşın yönetip, yönlendirebileceğini söyledi. Öneri mırın kırın la geçiştirildi. İç sorunlar vardı. Maalesef çoğu kez örgütsel çıkarlar, kişisel hırslara kurban gidiyordu. Defolu olan birilerinin bu öneriye karşı çıkmaları belki doğaldı, ama sizin bunları görmemeniz oldukça hazindi.

Süleyman'ın Hollanda da görevlendirip, gitmediğini, Arnhem'deki toplantıda öğrendim. Toplantının bir bölümünde Burkey ile Süleyman arasında geçen bir konuşmada Süleyman; "Bir de beni Hollandaya gönderiyordun, burada ne yapacaktım" demesi üzerine jeton düştü ve sezgilerimden yanılmadığımı farkına vardım. Burkey zaman, mekan ve tanık göstererek konuşmalı. Her gün toplantı bitiminde (Komşular farkına varmasın diye ikili-üçlü hava almaya çıkıyorduk) Bir akşam ben, Kemal Bey ve M.Ali gezmeye çıktık. Ben Süleyman'ın bu serzenişini kendisine sordum. Bana itiraf etti ve durumu kabullendi. Ben kendisine dedim ki "Süleyman'ın görev yeri Almanya'ydı, niye oradan İsveç'e aldırınız?" Bana verdiği yanıt, hiçte yukarıda anlattığı gibi değildi. "Eşlerimiz arkadaş oldukları için canları sıkılmasın diye İsveç'e aldırarak." Bunu çok sakın ve pişkince söylediği için ben tepki gösterdim. Doğal olarak, ben de "görevlendirmede bizim eşlerimizin de can

sıkıntısını düşündünüz mü?” Diye sordum. “Bardak kırıldı, parçalarını yapıştırmak mümkün değil “ dedim. M.Ali buna şahittir ve bizi dinliyordu. Bir ara bana dürttü ve sessizce “abé’yi üzme” dedi. Ben sessimi yükselterek; “Kürd halkı üzüleceğine abé üzülsün”dedim. Buyurun, Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreterinin kadroları değerlendirme anlayışına bakın. Yorumu ve değerlendirmeyi yurtsever kamuoyuna bırakıyorum, kendi adıma da tüm bunları açıklamak zorunda bırakıldığım içinde özür diliyorum. Sayın Burkay, siz böyle bir durumla karşılaşırsanız tavrınız ne olur?

Elbette ki bu toplantıda başka şeyler de konuştuk. Siz bana buradaki arkadaşların “sevkiyatını” yapmadan, ayrılırsan sorunlar çıkar dediniz. Orada görevlendirdiğiniz arkadaşlarla ilgili söyledikleriniz söylersem, dedikodu yapmış olurum. Bu nedenle söyleme gereğini duymuyorum. Bu birimde kalan herkesi yeni görev yerlerine sorunsuz yolladım. Sevgili Apé Selim’in hastalığının ağılaşması üzerine M.Ali de vaktinden önce İsveç’e gelmek zorunda kaldı.

Apé Selim’i 30 Mart 1984’te yitirdik. Ona laik olmak için görkemli bir anma toplantısı organize ettik. Yirmi beşin üzerinde Arap, Filistinli, Türk ve Kürd örgütleri en üst düzey de toplantıya katılıp, konuştular, açılan taziye defterini imzaladılar. Öcalan, hemşerinizi Ali Haydar Kaytan vasıtasıyla üzüntülerini toplantıya yollamıştı. Bütün mesajlar, fotoğraf ve belgeleri hem sözlü ve hem de yazılı olarak size sundum. Bunları bırakın anılarda, herhangi bir yayın organında bile değerlendirmediniz. Bu mu Apé Selim’e bağlılık?

Açık yüreklilikle söylüyorum, acaba Kemal Burkay yazdıklarına inanıyor mu? Yalnız kaldığında yazdıklarını gözden geçiriyor mu? Zan etmiyorum.

Her şey kendinize göre kurguladığınız zaman, elmalarla armutları birbirine karıştırırsınız. Hayal dünyasında dolaştığı

için, dolduruşa çabuk geliyor. Düşüncelerini de buna göre bina ediyor. Doğruyu söylemek işine gelmiyor. İşin şekli ile ilgili çoğu kez, özünü kavramak istemiyor. Dedim-dedilerle, anılardaki mesnetsiz görüşlerle, Yurtsever kamuoyunu meşgul etmek saygısızlıktır.

Öyle sizin dediğiniz gibi ben hiç kimsenin diliyle alay etmedim. Varsayalım ki ettim, bunu sorunlarımızla ne ilgisi var. Ne dersiniz deyin, gerçekleri değişmez. Güzide görüşlerinizden ilham almak için alıntılara devam edelim:

“Mahmut’un sorunu, görünüşe göre Hollanda’da görevlendirildiği içindi. Buraya verilmekle “sürgün edildiği” kanısındaydı! Hollanda diliyle bile “tağlı-tuğlu” diyerek alay ediyordu... Oysa biz, kitle ilişkilerinde nispeten başarılı olduğunu düşünerek, Türkiyeli ve Kürdistanlı geniş bir kitlenin bulunduğu Hollanda’da ona görev vermiştik. Ayrıacı, sığınmacılar için sosyal yardım koşulları en iyi olan Avrupa ülkelerinden biriydi. Nitekim pasaportu biraz gecikse bile, hemen ev bulmuş, yerleşmişti. Bir ara telefonda bana,”pasaport çok geç veriliyor, herhangi bir çalışma yapmazsam beni suçlamayın!” dedi. Oysa saçmalıyordu. Ne TKP herkesi örgütlemişti, ne de o yalnız sayılırdı. Bizim orada taraftarlarımız ve onların kurduğu bir dernek vardı. Newroz geceleri düzenliyorlardı. Ayrıca Yücel Yeşilgöz ile Bitlis’ten, Özgürlük Gazetesinin yazı işleri müdürü Ali Döner’i ve daha önce Muş yöresindeki bir köyün muhtarı olan bir arkadaşımızı da onunla birlikte Hollanda’da görevlendirmiş ve oraya geçirmiştik. (Altını ben çizdim.) Gerçekte Mahmut suyu yokuşa sürüyordu. Daha iki yıl öncesi Kürdistan’a görevlendirilmiş olmayı bir tür ceza gibi algılayıp içine atmış, şimdi de, Avrupa’ya ulaşır ulaşmaz, başka kırıgınlara, kenara çekilmek için bahaneler arıyordu. (Anılar -2 sf.411)

Evet, Kemal Bey, içi boş laflarla ve başkalarının ayak oyunları, kitleden koparılma amaçlı bir komplikasyonla

beni Hollanda'ya savurdunuz. Hani diyordunuz ya Hollanda da bir kitlemiz var, seksen tane dengé Komkar satıyoruz, diye. Geldiğimde bırakın bir partili bir sempatizan bile yoktu.

Hollanda da sadece Almanya'da sığınma başvurusu ret edilince, sığınma için başvuran bir komkar sempatizanı vardı. Ve maalesef Dengé Komkar'ın bütün koliler ranzasının altındaydı. Adamcağız, tek bir tanesini satmadan, sebze bahçesinde kazandığı paralarla her sayının parasını peşin ödüyordu. O günün koşullarında zaten bundan ötesini de yapamazdı. Şimdi Lütfen yanıtlayın, ben oraya tayin edilmeden önce gerek Komkar düzeyinde, gerekse parti düzeyinde, örgütlü çalışmaları organize etmek için neler yaptınız? Hollanda yanı başınızdaydı. Komkar, güçlü bir örgüttü ve merkezi Köln'deydi. Öyle her seferinde "Türkiye ve Kürdistanlı geniş bir kitle" var, diye bahsettiğiniz Hollanda ile niye ilgilenmediniz?

Beni sosyal yardım koşulları çok iyi olduğu için göndermediniz. Ben beş sene sonra pasaport aldım. Sizin gibi ekmek elden su gölden bir şansım olmadı. Hemen ev bulmadık. Çocuklarım geldikleri zaman bile bana ait sabit bir evim yoktu. Onlarla beraber kim bize bir selam verirse, kene gibi yapışıp, evlerinde zorunlu misafir oluyorduk. Hani yeri geldiği zaman böyle güçlüyüz, Almanya'daki kitlemiz şöyle diye övünüyordunuz ya ama MK. Toplantısı için yer bulmadığınızı için toplantıyı yaptığımız ev, toplantıdan iki ay önce çıkmıştı. Sizi ve heyetinizi on gün boyunca o dar olanaklarla misafir ettiğimiz zaman memnun ayrılmıştınız herhalde. Çünkü bu konuda anılarda bir şikâyete rastlamadım.

Filit konusu hariç. Ben Filit arkadaşımızla değişik koşullarda uzun süreler beraber kaldım. Bilmem o anılarını yazınca ne diyecek. O koynunda sakladığı, notlar ve vesayetini yazdığı defteri her halde kalıyordur. Sevgili ve değerli bir arkadaşımızdı. Biraz da siz ve değerli Ziya Abé'nde paylaşımdan payınızı

almanız gerektiği için ve gerçekten o zaman iltica koşulları zor olduğunda, sizin de talebiniz üzerine İsveç'e iltica etmesi daha uygundu. Toplantıda ajitatif bir şekilde " Biz Filit arkadaşımızla birlikte olmaktan onur duyarız" demiştiniz. Bilemiyorum, siz ve Ziya Abé, Filit arkadaşımızla kavgasız ve sorunsuz beraber yaşamının tadını çıkardınız mı?

Sizin taraftarlarınız ve onların kurdukları dernek yoktu. Dernek IKDP'nin denetimindeydi. Şimdiki Hollanda komkar o mirastan geliyor. Altı aylık bir çalışma ile birkaç ekonomik sığınmacı ile derneği bu arkadaşlardan çeşitli taktiklerle aldık. Şimdi düşünüyorum da yanlış yaptığımın sonucuna varıyorum. Keşke derneği herkesin kendisini ifade edebileceği, yurtsever demokratik bir platforma dönüştürseydik. Tüm Bunları hemşeriniz İzoli'den sorun. Ama eğer onu da PSK'li sayıyorsanız o başka. Ben gidinceye kadar sizin adınıza orada hiç etkinlik ve Newroz kutlaması yapılmamıştı. Havadan konuşmanın bir âlemi yok.

Benim, saçmalamama gerek yok. Çünkü birileri bu görevi hakkıyla ifa ediyor. Hem de duyguları ile, kurgu ve abartmaları ile.. Ben size realiteyi söyledim. TKP herkesi örgütlemiş demedim. Çünkü TKP benim ilgi alanım değildi. Ben size PKK'nin bir hayli örgütlü olduğunu söyledim. Bugün de öyledir. O günden bugüne pek te değişen bir şey yok. Birkaç senede bir verdiğiniz konferanslar münasebeti ile toplanan kitleyi sakın PSK'lı saymayın.

Varsayalım ki ben suyu yokuşa sürüyorum ve dediklerinizin tümü doğru. Bir hesap-kitap yapsanıza, ne durumdasınız? Her kes mi suyu yokuşa sürdü, sizin inişinizin sonu gelmeyecek mi? Binleri kaybettiniz, sizin hiç mi hattanız olmadı? Bu mantıkla Komkar gibi saygınlığı olan bir kitle örgütünü bitirdiniz. Salonlara, alanlara sığmayan Komkar şimdi semt evlerinde barınıyor. Yazık değil mi? Sayın bakalım, Komkar'ın üst

düzeyinde görev alan kaç yönetici, kaç eski Komkar Genel Başkanı bugün sizinle? Hepsi suyu yokuşa mı sürdüler?

Diyorsunuz ki Yücel'i, Ali Döner'i Muş'un bir köyünde muhtar olan bir arkadaşımızı da onunla beraber orada görevlendirmiştik. Çarpıtmayın, Yücel'in Aziz tarafından sizin haberiniz olmadan, bir komplo ile gönderildiği aşağıda söylüyorsunuz. Ben gelmeden Yücel zaten Hollanda'ya gönderilmişti. İşin ilginç Yücel halende Kimin kararı ile, neden Hollanda'ya gönderildiğini bilmiyor. Çünkü atamasını Almanya'ya yapmıştınız. Siz de bunu aydınlatmadınız, hep başkalarını zan altında bıraktınız. Ali Döner'i kimse ile geçinemiyor, diye benimle gönderdiniz. Daha sonra muhtarı. Muhtarı da hamd olsun tanımıyorsunuz. Sayısız defalar sizinle görüştü. O Muş'lu değil, Tatvanlı. Yani suyu yokuşa süren Mahmut onu bu kazalara-belalara bulaştırdı.

İsterseniz, okuyucuya kolaylık olsun diye Yücel ile ilgili diğer belirlemenizi de buraya alalım ki ne kadar çelişki içinde olduğunuz anlaşılsın.

"Yücel'i ilk geldiğinde Almanya'da görevlendirip Aziz'le ilişki içine sokmuştuk. Aziz bir ara bize Yücel'in, sosyal koşulları daha iyi olan Hollanda'ya geçmek istediğini söyledi. Biz de, aynı zamanda Mahmut'a yardımcı olacağını düşünerek uygun bulduk. Ancak sonradan Yücel bize, neden Hollanda'ya geçtiğini anlayamadığını söyleyince pek şaşırdık. Politbüro üyemiz Aziz ona ve bize oyun mu oynamıştı?.. O arada Aziz'in de ilişkisi kesildiği için işin içyüzünü öğrenemedik. Bunlar mide bulandırıcı işlerdi ve ne yazık ki örgütsel yaşamda çok karşılaştık. Yücel ayrılmadan önce Dengé Komkar'da yazılar da yazdı. Aslında yazı konusunda yetenekliydi ve hukuk eğitimi görmüştü. Çaba gösterse iyi bir politik kadro olabilirdi. Ama küçük burjuva alışkanlıkları güçlü biriydi ve rahatı seçti. Aziz'in de ayak oyunları bunu hızlandırdı. 2. Kongre'ye katıldı. Ama

umudunu bulamamış olacak ki, kongre sonrası hiçbir gerekçe göstermeden örgütten koptu ve politik yaşamdan tümüyle uzaklaştı.” (Anılar -2 sf. 411 dip not)

Geçerken Yücel ile ilgili bir-iki söz söylemeyi gerekli buluyorum. Burkey, Yücel’in kongreye katılmasını istemiyordu. Yücel’in bazı rahatsızlıkları vardı. Ben paylaşmıyordum. Buna rağmen kongreye gelsin, orada görüşlerini açıklasın, biz de yanıtlayalım, dedim. Zaten kongreye katılmasını sürpriz olarak karşıladı. Geldi, katıldı, eleştirilerini sıraladı, bizde gerekli yanıtları verdik. Yok umduğunu bulmadı, yok hiç gerekçe göstermeden ayrıldı bunlar doğru değil. Sizden başka kim umduğunu buldu ki? Zaten siz ”Ali kıran, baş keseneliğinizi” yer-yer anılarınızda dillendirip, kanıtlıyorsunuz. Okuyucu da yorulmadan bunun farkına kolaylıkla varabiliyor.

Yücel bırakın umduğunu, umutsuzluğu perçinleşerek kongreden ayrıldı. Beko bizi kongre salonundan alıp, Tren Garına getirdikten hemen sonra, Yücel bana içine düştüğü ezikliği belirterek, ayrılacağını söyledi. Israrlarıma rağmen, ayrılma yazısını gönderdi. Neden? Bakın, siz tüzük ve hukuk komisyonuna üye seçiyorsunuz. Dört hukukçusunuz. Üçünüz yanınıza hukuk bilgisi olmayan iki kişiyi alıp, Yücel’i dışlarsanız, bilinen o özelliklerini de hesaba kattığınızda, Yücel’in sizinle yürümesinin olanağını ortadan kaldırmış olursunuz. Yücel, ayrılırken kısa da olsa gerekçe gösterdi. Size gönderdiğimiz ayrılık yazısında var. Bunu ben de, Yücel de iyi biliyoruz. Gerekçesini açıklamak işinize gelmiyor. Geliyorsa bir sonraki ciltte diğer belgelerle beraber, Onun da ayrılma yazısını yayınlayın.

“O ara Suriye’de Murat’ı görevlendirip, Şimal’i de Avrupa’ya geçirmiştik. Geçici olarak Ziya arkadaşta kalıyordu. Hollanda’da yaptığımız daha önceki MK toplantısına da sınırı kaçak geçerek gelip katılmıştı. O toplantıda kendisini

Hollanda'da görevlendirmeyi uygun bulmuştuk. Ne var ki, bu arkadaşla yer ve ev bulunması konusu gündeme geldiğinde Mahmut bir duvar gibi soğuk ve ilgisiz davrandı. Ya hiç konuşmadı, ya da konuştuğu zaman “ev bulmak zor” türünden bir-iki laf etti. Besbelli Şimal'in oraya gelmesini istemiyor, ev bulununcaya kadar birkaç gün konuk etmeye bile yanaşmıyordu. Bu konu belki birkaç saat tartışıldı. Mahmut bizimle adeta dalga geçiyordu. Elbet ev sorununu ve başvuru işini onsuz da çözebilir, ya da bu görevi Mahmut'a direktif olarak verebilirdik. Ancak böyle bir durum daha baştan yeni sorunlara yol açardı. Sonunda Şimal'in Paris'te kalmasını kararlaştırdık. Mahmut'un durumunu da kongreye bıraktım. Böyle biri artık MK üyeliği yapamazdı...(Anılar -2 sf. 411-412)

Tabi kongreye bıraktınız. Elbet “böyle biri artık MK üyeliği yapamazdı.” Çünkü dağlar da sizin, ferman da sizin. Ne kongresi, ne demokratikliği, ne delegelerin iradesi önemli olan zatı-âlinizin iki dudağı arasında çıkan iki söz. Çünkü parti dediğiniz ne ki? Birilerinin babasının çiftliği. Sanki çiftliğe kâhya atıyor mübarek. Vay benim demokrat maskeli genel sekreterim, kızınca kendinizi nasıl da ele veriyorsunuz...

Bu durumda; “Emir et, komutanım” demekten başka bana bir şey düşer mi?

“.. Bu bir yanıyla benim hem çalışkanlığımın, hem de aşırı titizliğimin ürünüydü.”(Anılar -2 sf.412)“...Kolektif çalışsam, kadrolarla ilişkilerim yoldaşça olmasa beni orada tutmazlardı.”(sf.412)

Kesinlikle bu yukarıdaki belirlemenizle ilgili yorum yapmayacağım. Takdir yurtsever kamuoyunudur. Sağ olun, zaten Yurtsever Kamuoyuna verdiğiniz dokümanlarla gerekli kolaylığı sağlamışsınız.

İşte bu tablo, bu gerginlik ve psikolojik koşullarda ikinci

kongreye gittik. Sayın Burkay, Bundan net sonuçlar ve mesajlar çıkaracağına asıl suyu kendisi yokuşa sürmüş, dedim-dedilerle monologlaştırmış, dedikodularla da süslemiş. Kendine göre kurgular kurmuş ve analizler yapmış, sonunda Hz. Ali'nin "Kan Kalesi"ndeki gibi kılıcını çekmiş.

Kongre öncesi 11 Nisan 1985'te MK, kongre hazırlıklarını görüşmek üzere toplandı. "İsveç'teki delegelerin durumu gündeme gelip de Süleyman olan biteni öğrenince pek öfkelendi."(Anılar-2 sf.414)

Bu olaydan dolayı, toplantıda gergin anlar yaşandı. Küfür ve hakaretler karşılıklı olarak sürdü. Hani Burkay, başkaları için diyordu ya, şimdi karşılıklı Süleyman ile kılıçları çekiyordu. Hiddetlendi, kızdı ve çoğu kez olduğu gibi küserek toplantıyı terk etti. Bu nahoşun ötesinde çok kötü bir olaydı. En yaşlı üye olması itibari ile Ziya Bey toplantıyı yönetti. Bir önerge ile Sayın genel sekreterin toplantıya katılması için karar alındı. Davet için ben gittim. Toplantı yaptığımız yerin arkasında bir park vardı. Gittim, oldukça kızgındı, sigara üstüne sigara yakıyordu. Geri geldi. Toplantıya devam ettik.

Süleyman hem Ona, hem de MK'ne büyük bir saygısızlık yapmıştı. Bu konu da MK'dan bir özür bile dilemedi, yaptığı yanına kaldı. Seçimlerin yapılacağı günün gecesi saat gece üçte Burkay yattığım odanın kapısını çaldı. Oturduk, konuştuk. Güya görüşümü sordu. İsimleri telaffuz ederken, Süleyman'ın adı geçince, dona kaldım. İşlediği suçları ve yaşanılanları anlatınca, "bana özeleştiri verdi" dedi. Anlaşılan iki dost olarak, anlaşmışlardı ve MK onlar için bir formaliteydi. Ne acıdır ki siyasi yaşamda Burkay'a en çok hakaret edenler, Onun minderinde yer buldular.

Bir kez daha bardak kırılmıştı. Bu son kırılmaydı ve artık yapışması olanaksızdı. Esasında baştan beri partinin en önemli sorunu Kürdistan'ı bir politikayı yaşama geçirme kabiliyetini

bir türlü göstermemesiydi. Görüşmemiz iki saat sürdü. O nasıl yorumlarsa yorumlasın, Onun ön gördüğü kişilerle böyle bir organda yer alamayacağımı net olarak belirttim. Israrına rağmen kimseyi de önermedim. Misilleme olarak görev teklif ettiği iki arkadaş da atama yapılmadan önce bana sordular, ben kabul ve ret etmeleri hususunda herhangi bir telkinde de bulunmadım.

Kemal Bey, kendi özgür iradesiyle çalışma arkadaşlarını belirlemiş, kongreye de onaylatmıştı. Bize de başarı dilemekten başka bir şey kalmamıştı.

Bu mantık ve tarzda tarihe belge bırakılmaz. Olsa-olsa Kürd çocuklarına kin ve nefret, ret ve inkârı miras bırakırsınız. Anılarla bu görevi en iyi şekilde ifa etmişsiniz. Keşke baştan beri günlük tutsaydınız ve bunları yorumsuz sunsaydınız.

Sayın Burkey, Fırsat buldukça bütün olanaklarınızı seferber ederek, Öcalan'ı, PKK'yı eleştiriyorsunuz. Zorbalıklarını, diktatörlüklerini ne gerekiyorsa söylüyorsunuz. Hata zaman-zaman eleştiri sınırlarını da aşıyorsunuz. Yazılı ve görsel medyada hakaretlerde bile bulunabiliyorsunuz. PKK'ye, Apo'ya saygı duymayabilirsiniz. Ama görüş ve eleştirilerinizi sunarken, o siyasi çizgiye oy veren iki buçuk milyon Kürd insanına karşı daha duyarlı davranmak, gerekmez mi?

Bir müddet önce TRT 6 te Selahaddin ve Selva'nın kızları Niştiman'ın programına telefonla katıldınız. Nişti sizin torununuz yaşımda, oldukça heyecanlı ve duyguluydu. Size; "Rojbaş Apo Kemal" derken, siz buna reaksiyon gösteriyordunuz. Kızcağız ama siz benim amcamsınız, size "Apo" diyeceğim, ısrarına rağmen, siz "bana Keké Kemal" deyin diye itiraz ediyordunuz. Bakın Kemal Bey, Kürd kültüründe insanın torunun yaşımda olanların insana "keké" diye hitap etmesi yakışıksız kaçır. Nişti Mella Zeki'nin torunudur. Rahmetlik bu kültürü iyi bilirdi. Niştiman dedesinden esinlenerek bu kültürü edinmiş. Pirelenmenize gerek yok. "Apo" Kürd kültüründe önemli

bir yere sahip. Kucaklayıcı, sahip çıkıcı bir özelliği var. Yani birilerinin isminden öte bir işlevi var. Kimsenin de tekelinde değil. İran’da Kürd halkı bu anlamda sevgili Mustafa Budak’a “Apé Selim” demişti. Ne kadar mide bulandırıcı ve küçük işlerle meşgulsünüz, kendinize yakıştırıyor musunuz?

Apo ve PKK ile ilgili hiçbir zaman uzun erimli, istikrarlı bir politika izlemediniz. Siz bütün ulusal-demokratik güçlere karşı kucaklayıcı olmadınız, hep itici oldunuz. Onları hep küçümsediniz, ciddiye almadınız. Siyasi yaşamınızda bunun bir sürü örnekleri var. Ulusal-demokratik mücadeleye yakışanı yapmadınız veya yapmak istemediniz. Liderlik iddiasında olan birisinin Kürd çocukları arasında fark gözetmemesi gerekir. Siz bu sorumluluğu his etmediniz. Büyükçe bir kısmını kendi siyasi ve ideolojik görüşlerinizin kurbanı yaptınız. Kardeşler arasında kin ve öfkeyi körüklemek sizin göreviniz olmamalıydı, Sayın Burkay. Siz daha çok horoz dövüşünü tercih ettiniz. Hep küçük düşündünüz. Ya büyük düşünmeyi hazım etmediniz, ya da işinize gelmedi.

Bir yandan PKK ile ilişki kurmak için, güya çalışmalar yapıyorsunuz. Diğer yandan onları itmek için elinizden ne geliyorsa yapıyorsunuz. Bir yandan ne kadar birlikçi olduğunuzu, kanıtlamak için Hevkari çalışması ile ilgili çağrı ve PKK ile diyalogdan dem vuruyorsunuz, diğer yandan kişisel hırslarınızı tatmin etmek için onları en ağır şekilde eleştirip, aşağılıyorsunuz. Bu ne biçim sorumluluk, bu mu birlikçi politika?

Kamuoyunun bilgilenme diye bir hakkı var. Bakın, Öcalan birçok kere size beyaz kâğıt uzattı. “Ne yazarsanız, yazın ben altını imzalarım” dedi. Ama siz o bildik inatçı ve retçi tavrınızdan ısrar ettiniz. Anılarda sayfa 221 de evimizde dediğiniz, aslında iki Komünist parti ve belli güçlerin dürtüsü ile organize edilen ve Celal Talabani’nin evinde yapılan toplantıda İran hariç diğer üç parçadan onun üzerinde birinci düzeyde

örgüt temsilcisi katılmıştı. Yine anılarda 223-225 sayfalarda bahsedilen Ebû Cengo'nun evinde yapılan ve bir kısım Kuzeyli örgütün katıldığı bir toplantı yapıldı. Öcalan, her iki toplantıda da yukarıda bahsettiğim tavrını tekrarladi. O toplantılarda siz de vardınız. Herkesin gözü sizdeydi. Maalesef kucaklayıcı ve esnek bir tavır göstermediniz. İpin ucunu kaçırdık. Ulusal-demokratik güçlerin birliği hayal oldu. Daha sonra bir sürü fırsatlar doğdu. Bu fırsatların değerlendirilmesi için usta politikacılara ihtiyaç vardı. Bu yokluk beraberinde bilinen ve yaşanan trajedileri getirdi. Bu yaşanan trajedide hiç mi payımız yok?

Konumuz ile ilgili olmamakla beraber şunun altını da çizmek istiyorum. Abdullah Öcalan'la ilk kez yetmişli tarihlerin başında karşılaştık. O zaman Siyasal Bilgilerde öğrenciydi. AYÖD' DE çalışıyordu. Töb_Der genel merkezine geldi. Ankara Töb-Der şubesinde görüştük. Yanında öğrenci olan 2-3 bayan vardı. Otel Muazzam'ın karşısındaki bir lokantada yemek yedik. Sonra Necati Bey Caddesinde Komal Yayın Evinin karşısındaki bir bardo salonunda oturduk. Epey konuşup tartıştık. Çeşitli konularda anlaşmadan ayrıldık. Belki bunun detayı illeri de anlatılır.

PKK ve Öcalan her şeyi kendi dar ideolojik ve örgütsel çıkarlarına göre değerlendiriyorlar. Kendileri gibi düşünmeyenleri hep aşağılıyorlar, suçluyorlar. Hain diyorlar, ajan diyorlar, ilkel milliyetçi diyorlar. Kendi dışındaki tüm gelişmelere karşı cephe alıyorlar.

Ya Burkey? O da aynı mantığı değişik versiyonlarla dile getirip, değerlendiriyor. O da hiç kimseye güvenmiyor, örgütünün içindeki ve dışındaki her kesi rencide ediyor. Burkey da zaman-zaman işine gelmedi mi, her kesi ajan ve provokatörlükle itham etmiyor mu? Burkey'in mantık olarak, ne farkı var diğerlerinden? Kuşkusuz bir farkı var, edebi bir takım ustalıklarla mantığını süslüye bilme becerisini gösterebiliyor.

Burkay, anılarda siyasi eleştiriler adına karalamaları, Kin ve nefreti çocuklarımıza miras bırakmakla geleceklerini karartıyor. Siyasetin salt bir yerlere gelmek, makam ve mevki sahibi olmak, şuraya, buraya talimatlar yağdırmak olmadığını, kavramıyor. Siyasi uğraşlarının yanında Aydın ve entelektüel de geçinenlerden beklenen en önemli görev, zor olsa da Kürd siyasetini bir olgunluk düzeyine yükseltmektir. Bu olgunluk ve düzey göstermeyenlerin lider olma ve başarma şansları yoktur.

Kemal Burkay, siyasi yaşamı boyunca Kapılarını hep hoşgörüye, uzlaşmaya, olgun davranmaya, eleştirilere kapattı. Kapıyı aralamak isteyenlere hep kızdı. Tepkileri, konuşma stili ve kızgınlıkları en hayati konulara bile yansıdı. Tüm bu dediklerime onunla siyasi bir sohbet fırsatı bulanlar şahittir. İtirazı olanlar bu şanslarını deneyebilirler.

Yolu açık olsun. Kendisine bundan sonraki yaşamında esenlikler dilerim.

Kemal Burkay'ın Anıları Hakkında Bir Açıklama

Sıddık Bozarslan

Kemal Burkay'ın Anıları üzerine bir çok insandan eleştiri yazıları yayınlandı ve kendisi de birkaç yazıyla sözümona eleştirileri yanıtladı. Ben de Kamil Hasar takma isimle Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan adlarına **"Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi"** başlıklı on yazı yazdım. Bu arada bana yönelik **"Sıddık Bozarslan'a Açık Mektup"** başlıklı ve sözde İsviçre'den Süleyman Sakarya imzalı bir yazı yayınlandı. Ancak yazı dikkatlice okunduğunda; Kemal Burkay 'ın onu kaleme aldığı rahatlıkla görülecektir. Çünkü yazı stili ve içeriği, Burkay'inkinden ayrı düşünülemez. Ayrıca, Süleyman Sakarya'nın o üslupla bir yazı yazma niteliğinde olmadığını biliyorum. Bununla birlikte sözkonusu mektubu kendisi yazmış gibi buna imza koyması üzücüdür ve onun zavallılığını göstermektedir. Bu yüzden dile getireceğim kimi sorunlar ve mektuba açıklık getireceğim kimi yanıtların muhatabı, S. Sakarya değil; Burkay'ın kendisi olduğunu vurgulamak istiyorum.

Sözkonusu mektup, ağırlıklı olarak benim de aralarında bulunduğum elli dolayında (kendisi bunu on-onbeş olarak belirtiyor) imzası bulunan ortak bir metin hakkında yapılan eleştiridir. Sözümona ortak bir metin yazmakla grup havasını

verdiğimiz ve bunun da başını benim çektiğim iddiası üzerinde duruluyor ve niçin kişisel olarak Burkay'a yanıt yazısı yazmadığım soruluyor. Ayrıca benim, İçanadolu'da siyasi çalışma yaptığım ve yıllarca Burkay'ın arkasından gittiğim sorgulanıyor ve benden "Burkay'ı diğer genel sekreterlerle karşılaştırınız (KP'ler dahil)" belirterek kıyaslama yapmam isteniyor. Eğer imzacıların isimlerine bakılırsa bunların değişik siyasi kültürlerden geldikleri ve bunlar arasında gençliğini uzun yıllarını cezaevinde geçiren insanların da olduğu görülecektir. Çünkü sözkonusu anılar kitabında dile getirilen kimi sorunlar; kitapta ismi bile geçmeyen bir çok insanı ligilendiriyordu. Bazı arkadaşlardan gelen öneriler sonucu ortak bir metin hazırlama uygun görüldü. Zira imzacıların ayrı ayrı yazılar hazırlama yerine, böyle kısa bir yazı yazarak imzacıların görüşüne sunma daha pratikti ve yetişemediğimiz bir çok insanın imzası bile metinde yer almadı. Mektupta iddia edildiği gibi ortak bir metin yayınlamakla bir grup havasını verdiğimiz veya bunu bir kampanyaya dönüştürdüğümüz gerçeği sözkonusu değildir.

Burkay'ın Anıları Kitabı hakkındaki detaylı görüşlerim K. Hesar imzasıyla ve kısa düşüncelerim de ortak imzalı metinde dile getirildiğinden burada tekrar bunlar üzerinde durma gereğini duymuyorum. Sözkonusu mektup hakkında daha önceleri bir yanıt yazısı yazma ihtiyacını duymadım ve buna gerek de yoktu. Çünkü mektubu gülerek okudum ve ciddiye bile almadım. Burada böyle bir açıklama yazısını kaleme alma ihtiyacı; Nas Yayınevinin Burkay'ın kitabı hakkındaki değişik eleştiri yazıları bir araya toplayarak bir kitap halinde yayınlamak istemesinden kaynaklandı.

Bu yazıda Özgürlük Yolu ile ilişki kurduğum dönemden, Kemal Burkay'la olan yakın ilişkilerimi ve daha sonra ilişkilerimi kesme noktasına varmamdaki kimi sorunları kısaca dile getirmeye çalışacağım.

Bilindiği gibi 1970 lerin ortası Kuzey Kürdistan'da hızlı

bir uyanışın ve ulusal örgütlenmelerin yaşandığı bir dönemdi. Bu dönemde birçok Kürd yayınları çıkmaya başladı, kitaplar yayınlandı, dernekler kuruldu ve illegal siyasi yapılanmalar şekillenmeye başladı. 1975'te Özgürlük Yolu Dergisi de yayın yaşamına başladı. O dönem birçok genç gibi ben de bir arayış içindeydim ve daha önceleri tanıma imkanı bulduğum Mehdi Zana, Faruk Aras ve İhsan Aksoy'un da bu dergiyle birlikte olduğunu biliyordum. Üzerimde olumlu bir intiba bırakan adlarını saydığım arkadaşlardan ötürü ben de derginin iyi ve aktif bir okuyucusu ve dağıtımcısı olmaya başladım. 1977'de Ankara'da yerleşmeye başladım. Gazetecilik Bölümüne kaydımı yaptırmış ve kısa bi süre de olsa okula gidip geliyordum ve vakit buldukça da Dergi Bürosundaki çalışmalara katılıyordum. Derken o günkü koşullar bir dernek kurmamızı ihtiyaç haline getirmişti ve ben de DHKD'nin (Devrimci Halk Kültür Derneği) ilk kurucu listesinde yer aldım. Bir süre dernek yöneticisi olarak çalışmalarımı sürdürdüm ve bana 15 günlük Roja Welat Gazetesinin Sorumlu Yazışleri Müdürlüğü teklifi (Burkay tarafından) yapıldı ve bunu tereddütsüz kabul ettim. Gazetenin sahipliğini üstlenen rahmetli Mustafa Aydın'la (aziz ruhunu saygıyla anıyorum) birlikte gerekli resmi işlemleri tamamladıktan sonra gazete yayınlanmaya başladı. Gazetenin ilk sayısı yayınlandıktan kısa bir süre sonra yakalandım ve cezaevinde 53 gün yattım. Bana temyiz hakkı dışarıda kullanmak üzere 1,5 yıl ceza verildi ve aynı gün tahliye edildim. Bir üst mahkemeye yaptığımız temyiz davası kısa sürede onaylanarak cezam kesinleşti.

Benim Kemal Burkay'la resmi ilişkilerim 1978'de onun önerisi üzerine başladı. Öğrenci olarak benim avantajım, okula devam etme mecburiyetinde olmayışımı ve bu da daha fazla kendimi örgütsel çalışmalara vermemi sağlıyordu. Bu süreçte Burkay'ın önerisi üzerine profesyonel olarak çalışmayı kabul ettim ve bir süreliğine İçanadolu'ya gittim. 1979'un başlarıydı ve yine Ankara'ya gelmişim. Bir telefon sonucu Burkay'la

randevulaştık ve Onu Küçükkesat'taki evinde görmeye gittim. Karşılıklı bilgilendirme eşliğinde ilk çayımızı içtik. Ancak ikinci çayımıza başlamadan önce, örgütsel yapılanmanın genelde iyi gitmediği, kendiliğindenciliğin her alanda ağır bastığı , bu gidişle örgütsel pratik sorunlarımızı aşamayacağımızı ve bunun da geleceğimiz için kötü sonuçlar doğurabileceği vb. konulardan söz etmiştim. Sözlerim bittiğinde, aniden Burkay bağırmaya başladı. Burkay'ın elleri titriyordu. Onu ikinci kez böyle bir halde görüyordum. (Daha önce onu ilk kez yine kızgın görmüştüm. M. Aydın iki gün ortalıkta gözüküyordu ve onu her yerde arıyorduk. Üçüncü gün sabah saat dokuz sıraları Misto'nun kardeşi Ali ile birlikte büroda oturuyorduk. Büroya gelen Burkay, bana Misto'yu bulup bulmadığımızı sordu. Onu henüz bulamadığımızı söyleyince, birden kendini kaybedercesine bağırmaya ve ana avrat belirterek sinkaflı küfürler savurmaya başladı. Ben ona çok sert bakışlar fırlatarak onun kendine gelmesini sağladım ve bir süre sonra O, 'Aliciğim kusura bakma, kızgınlıktan adeta kendimi kaybettim' diyerek durumu düzeltmeye çalıştı. Gariban Ali de 'Bir şey olmaz abi, istediğin kadar s..' yanıtını verdi. Burkay hakkında bir anı da İsveç'ten göstereceğim. Bingöl'lü Dursun Belge-Belengaz-(aziz ruhunu saygıyla anıyorum) TKSP'ye ortodoksça bağlı bir arkadaşı ve o da Burkay gibi Stockholmda ikamet ediyordu. Burkay'la Belengaz arasında örgütsel sorunların tartışıldığı bir polemik, Belengaz'ın örgütten ayrılmasıyla sonuçlanıyor. Tartışmaların sertleştiği bir noktada Burkay Belengaz'a, "Lice'lilerden devrimci çıkmaz!" deyince; Belengaz da fitesten atarak Burkay'a, "Benden sonra başka bir arkadaşla tartışınca da 'Bingöl'lülerden devrimci çıkmaz diyeceksiniz, değil mi?" deyince Burkay ona dönerek "Tabii ki diyeceğim, var mı bir diyeceğin?" yanıtını verir ve Belengaz da ilişkilerini aynı anda kestiğini Burkay'a iletir. Burkay, Roja Welat'ın her üç sorumlu müdürlerinin de – Bu satırların yazarı, Mahmut Çeşme ve Fikret

Akay- Lice’li olduklarını ve HAKPAR’ı ayakta tutan önemli kadroların da yine Lice’li olduklarını unutmuşa benziyor veya onları devrimci görmüyor. Bu, elbette Burkay’ın bileceği bir şeydir ve her şey ona göre değişebilir ve bu ruh hali onun için normaldir. Okurlar beni bağışlasınlar, bu üç örneği Burkay’ı daha iyi tanımak ve Anıları’nı zenginleştirmek için gösterdim.) Burkay bana, “örgütüm ve yoldaşlarım hakkında böyle konuşamassınız vb.” diyordu. Ben de Ona, “eğer düşüncelerimi size açmasam, kime bunları anlatayım, bu örgütün birinci dereceden sorumlusu sizsiniz ve ben de size bağlı olarak çalışıyorum vs.” dile getirmiştım. Mutfaktaki masamıza bir sessizlik havası hakim oldu. Çaylarımız olduğu gibi yerinde kaldı ve bir süre sonra evden ayrıldım. Kendisi benden tamamen küsmüştü. Çünkü o kırılganlıkla sonuçlanan görüşmemizden sonra bir daha bir araya gelemedik. İlginçtir Burkay, aramızdaki ilişkileri keseceğine bana yüzyüze iletme cesaretini bile göstermeden başka bir arkadaşına devretti. Böyle bir yöntemle başvurmanın hiç de etik olamayacağını sevgili okurlar da takdir edeceklerdir.

O dönem Burkay’la yüzyüze dile getirdiğim kimi sorunlar, örgütümüzün pratik örgütsel sorunlarıydı. Burkay, kısaca anlatmaya çalıştığım sorunlarla örgütümüzün oportünist ve naylon bir örgüt olduğu mesajını iyi anlamıştı ve bu yüzden çok kızmıştı. O’nun o ruh halini gözönünde bulundurarak kendi kararımı vermiştim. Uygun bir zamanda ilişkilerimi kesecektim. Çünkü Burkay’ın takındığı tutum, güvenimi tamamen sarsmıştı. Ne var ki zaman hızla akıp gidiyordu. Derken 12 Eylül Darbesi yakamıza yapıştı ve darbeden yedi hafta sonra bir ihbar sonucu Bingöl’de sahte kimlikle yakalandım. Muhbir bir vatandaşın gerçek kimliğini ortaya çıkarması sonucu 45 günlük gözaltı süresinden sonra Roja Welat Davasından borçlu olduğum 1,5 yıllık cezamı zindanda kalarak ödedim. 81 sonbaharında cezaevinden çıkmıştım ama Ankara’daki TKSP Toplu Davası Diyarbakır’a taşınmış ve mahkeme henüz devam ediyordu.

Avukat Şerafettin Kaya ve av. Hacı Akyol'la birlikte TKSP Dosyasına baktık ve avukatların ısrarlı istemleri sonucu yurtdışına çıkma düşüncesi bende oluşmaya başladı, gerekli girişimlerde bulundum ve 82 yazında Batı Kürdistan'a iki arkadaşla birlikte çıktık. Qamışlo'da birkaç ay kaldıktan sonra aynı yılın sonbaharında örgütle olan ilişkilerimi kestim. Burkay'a karşı olan güvensizliğimi, birlikte ayrıldığımız Lokman, Hasan ve Ferit'e de söyledim. Çünkü o örgütsel yapının tıkanmasına neden olan birinci derecede sorumlusu kendisi idi. Eğer o dönemin sorgulanması yapılacaksa ve benim çalışmalarım bir eksiklik, hata yada kusur olarak görülecekse; elbetteki bu kusuru/ hatayı işledim. O dönemi yaşayan binlerce gencin aynı durumu yaşadığı bir gerçekliktir.

O dönem teorik düzeyde siyasi bir boşluk vardı ve o boşluğun giderilmesinde Burkay önemli bir misyonu yerine getirdi. Kimi eksiklik ve yanlışlıklarla birlikte belirli teorik belirlemelerin formüle dilmesinde başarılı olan Burkay; Kürdistani bir örgüt yaratma ve bunu etekemiğe büründürme konumundan uzaktı ve bu da onun özelliğinden kaynaklanıyordu. Diğer bir deyişle Burkay, Kürdistani bir örgüt yaratıp ona öncülük yapacak kapasiteden yoksundu. Kurduğu örgüt adeta bir dernek işlevini yerine getiriyordu. Eğer dikkat edilirse, o günkü koşullarda sadece TKSP değil; PKK dışındaki tüm siyasi yapılanmalar birbirine benziyordu ve bunlar adeta birer dernek fonksiyonunu yerine getiriyordu. Bu yüzden paramiliter bir örgüt olarak kurulan PKK, bir partiden ziyade askeri bir örgüt olarak oluşturuldu ve halen o yapıyı korumaktadır ve daha başlangıçta önüne koyduğu ulusal demokratik siyasi örgütleri tasfiye etme hedefini gerçekleştirdi . PKK'nın bu 'başarısı(!)', kuşku yok ki bir bütün olarak diğer örgütlerin birer kartoni örgüt olmalarından kaynaklanıyordu. Bu sorun, ciddi bir bilimsel analiz sorunudur ve irdelenmesi gerekmektedir. Bu sorun üzerine Kürdçe olarak yazmaya başladığım " Canbazîya Tirkan û Trajedîya Kurdan "

(Türklerin Canbazlığı ve ve Kürdlerin Trajedisi) başlıklı dizi yazılarım (Kürdçe bilenler bu yazılarımı Platforma Neteweyî ve Rizgarî Sitelerinde okuyabilirler) halen devam ediyor. Üç bölümü yayımlanan ve dokuz-on bölümde tamamlanmayı planladığım yazıda Kürdlerin yüzyıllık örgütlü mücadele tarihleri irdeleniyor. Yayımlanan bölümlerde örneklerini sunduğum Diyarbakır'dan M. Cemil Paşa ve yegenleri Ekrem ve Kadri Cemil Paşalardan kıyaslama yapmıştım. Yine Ağrı Ulusal Hareketine öncülük eden İhsan Nuri Paşa ve Büro Heske Telli'nin gösterdikleri yiğitlik ve kahramanlık örneklerini belirtmiştim. İlerki bölümlerde irdelleyeceğim Berzan Aşireti ve o aşiretin Kürdlük hamuruyla yetiştirdiği birkaç nesil ve bu nesillerin devamı olan Mele Mıstefa Berzani'nin son elli yıllık tarihimize damgasını vurması bir tesadüf değildir. Kürdlük mayasıyla yoğrulan Mele Mıstefa, elindeki silahını uzun yıllar dağlarda taşıyarak Kürdistan ulusal hareketine öncülük yapabilmesi; Burkay ve Öcalan örneklerinde olduğu gibi sömürgecilerin üniversitelerini okuyup onlarca kitap yazmaya benzemiyor. Birinde Kürdistanî dik duruş vardır; öbürlerinde ise merkezi Ankara siyasetinin evcilleştirdiği boyun eğiş duruşu vardır. Diğer toplum tarihlerinde görüldüğü gibi Kürdlerin tarihinde de bir aşiret adamı onlarca üniversite mezunlarını cebinden çıkarabilir. Bu yüzden tarihimizin yüz yıllık örgütlü mücadele kesitinde eğer kuzey parçamızda Kürdistanî önderler çıkamamışsa; çok önemli bir faktör olarak sömürgeci merkezi sistemin yürüttüğü evcillerştirme politikaları sonucu siyasetçilerimizin ruhlarının ve beyinlerinin parçalanmasındandır.

İlginçtir Burkay eski düşüncelerinin doğruluğunu ısrarla savunuyor ve yurtsever kamuoyunu da bu doğrultuda ikna etmeye çalışıyor. Anlaşılan o ki 75 yaşını dolduran Burkay, 75 yaş daha yaşasa da var olan somut siyasal gerçeklikleri asla kavrayamayacaktır. 50 yıllık siyasal mücadele yürüttüğünü gururla tekrarlayan Burkay, savunduğu düşüncelerin bu

dünyada gerçekleştirmeyeceğini bir türlü anlamak istemiyor. Burkey'in 40 yıla yakındır savunduğu federasyon ve öncülük ettiği örgüt modeliyle bırakalım Kürdistan'ı, bir köyü, hatta bir evi dahi özgürleştiremez. Etrafı jandarma dipçığı ve polis copuyla çevrili bir evi dahi Burkey'a verseniz ve al bakalım kendi federasyonunu kur deseniz; birkaç saat dahi dipçik ve cop darbeleri karşısında dayanamaz ve evi sömürgeci işgalcilere teslim etmek zorunda kalacağı kuşku götürmez bir gerçekliktir.

Sonuç olarak Burkey'in Türkiye'ye dönüşü ve orada sergilediği pratik tutumu, onun hangi minderde güreştiğini açıkça göstermektedir. Okurlar hatırlarlar. İstanbul vali yardımcısı Onu havaalanında karşılamış ve polis eşliğinde otele gitmesi sağlanmıştı. Burkey, birkaç gün de olsa koruma polislerini kabul etmişti. Daha sonraki günlerde Kültür Bakanı onu Türk bayrağı altında oturtup TV ekranlarına poz verdirmişti. Bakan tarafından Burkey'a üç kitap hediye edilmişti. Bu kitaplar Kuran-i Kerim, Nazım Hikmet'in bir şiir kitabı ve Ehmedê Xanî'nin Mem û Zîn'iydi. İlginçtir Burkey, TV ekranlarına Nazım Hikmet'in şiir kitabını göstererek ondan ilham aldığını belirtmiş ve Mem û Zîn'den tek kelimelik bile söz etmemişti. Elli yıllık politikamız, Mem û Zîn'in 320 yıl önce Kürdçe tazıldığını ama bugün dahi bu dilin yasak olduğunu, bunun da mevcut hükümet açısından büyük bir kusur veya hata ve eksiklik olarak görmek gerektiğini söyleyememişti. Çünkü hükümet önüne bir çerçeve koymuştu ve o çerçeveyi aşmaması gerekiyordu. Burkey'in sergilediği bu tutum, Onun sadece bir politikacı olarak değil, aynı zamanda bir yazar ve şair olarak da kalemini hükümete teslim ettiğini göstermektedir. Bunu başka türlü izah etmek ne yazık ki mümkün değildir.

Ayrıca Burkey, elinde çantası kah TBMM'deki Komisyonunda, kah Türk Mahkemesi Savcısında, kah TV ekranlarında PKK'nın devlet eliyle kurdurularak güçlendirildiği

vb. nakaratı defalarca tekrarladı. Burkey'in PKK hakkındaki düşünceleri kuşkusuz yeni değildir. Burkey, bu düşünceleri yıllarca savundu ve yurtsever kamuoyuna bunları sundu. Ama şimdiki tutumu ve güreştiği minder, sömürgeci Türk Devletinin kurumlarıdır. Burkey, PKK'yı bu kurumlara şikayet ediyor. Burkey için bu kurumlar, meşru kurumlardır. Halbuki yüz yıllık TC pratiği, bu kurumların Kürdler açısından hiç bir meşruiyetinin olmadığıdır. Çünkü bu kurumların tümü Kürdlerin inkarı, yasaklanması ve jenosidi üzerine kurulmuştur. Burkey'ı asıl çıkmaza sokan ve onu da Öcalan gibi Ankaralılaştıran pratik tutum budur. Anlaşılan Burkey bu trajik tutumu sergilerken; bir kez olsun 50 yıllık politikadaki asıl çıkmazını düşünemiyor. Adama sormazlar mı, devlet PKK'yı kurdu ve güçlendirerek bugünlere getirdi; peki sen ve övündüğün örgütün bostan korkuluğu mu yaptı. Burkey'in asıl cevaplandırması gereken soru budur.

Sevgili okurlar ve özellikle de yurtsever Kürd kadroları beni bağışlasınlar. Olumlu ve iyimser bir tablo sunmayı çok isterdim. Ne yazık ki son 40-50 yıllık Kürd ulusal hareketinin içine düştüğü trajik durum budur ve bu tablo hiç birimizin hoşuna gitmiyor. Başka bir ifadeyle var olan bu tablodan kötü kokular geliyor. Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinin öncü kadrolarından Zeki Adsız, Urfan Alpaslan, Mazlum Doğan, Hayri Durmuş, Necmettin Büyükkaya, Vedat Aydın ve onbinlerce şehid evladımızın şehadetleri; bağımsız demokratik Kürdistan Devletinin kurulması uğruna feda eilmiştir. Halkımızın geleceği, onbinlerce şehidimizin aziz kanları üzerinde şekilleneceği bir gerçekliktir. Bu ideallerin hayat bulması için hepimizin bunları sahiplenmesi gerekir. Ancak şu anki şartlarda Burkey, Öcalan vb. siyasi figürler aydınlık geleceğimiz üzerinde karanlık birer sis gibi gölge olmaya devam ediyor. Asıl sorun, onbinlerce şehidimizin şehadeti sonucu yaratılan ulusal değerlerimize sahip çıkmak, söz konusu karanlık gölgeleri

berteraf etmek ve halkımızın geleceğini ellerimize geçirmekle mümkündür. Örneğn; Osman Baydemir, Abdullah Demirbaş ve adlarını anmamıza gerek olmayan onlarca belediye başkanları ve yüzlerce kadroların sahiplenebileceği Kürdistani bir hat üzerinde Kürdistan Demokratik Cumhuriyetini kurmak ve kendi geleceğimizi belirlemek mümkündür. Ancak tek tek bireysel çıkışlardan bir sonuç çıkmaz. Varolan belediyelerimizi toptan sahiplenmekle bunun gerçekleşebileceği bir hayal değildir. Genç nesiller hep birlikte Ankara Canbazlarının İmralı-Qandil ve diğer devşirme aktörler aracılığıyla Kürdistan ulusal demokratik potansiyelini binbir türlü hile ve entrikalarla eritmeye ve dağıtmaya çalıştıkları akıldan uzak tutulmamalıdır.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi - I

***Burkay, işe yaramaz bir parti kurduğunu
söylüyor***

Kamil HESAR

"Devrimcilerin en büyük öğretmenleri, en iyi öğretmenleri beklenmedik belalardır.' Ancak beklenmedik belaların gün ışığına çıkardığı sorunların değişik yönleri ve aralarındaki bağlantılar görülebilir, izlenen yöntem ve politikanın kendi deneyimlerinden gerekli değerler çıkarılabilir ve radikal müdahalelerde bulunabilirse onların belalarından, onların öğreticiliğinden gereği gibi yararlanılabilir"(K. Saleh – Zeki Adsız, Zorunlu bir açıklama broşürü, 25 Eylül 1982)

Şunu belirtmeliyim ki TKSP-PSK eski Genel Sekreteri Kemal Burkay'ın "Anılar-Belgeler II" kitabını okuduğumda; çok değişik hisler deryasına girdim ve hayli üzüldüm. Birden kendimi Kanlı 1 Mayıs 1978 Taksim Meydanında buldum. Oradan Ankara Tandoğan Meydanında yürüdüm. Kürdistan'ın

ve Türkiye metropollerinin değişik bölgelerinde düzenlenen coşuklu Newroz Kutlamalarının sevincini yaşadım ve en son da Bitlis 1 Mayıs kutlamalarının anti-sömürgeci karakterini gözönünde bulundurdum. Sözünü ettiğim dönem, 1975-1980 askeri faşist darbenin gerçekleştiğı 12 Eylül'e kadar olan beş yıllık bir tarihi kapsıyor. DISK'in öncülüğünde gerçekleşen İstanbul 1 Mayıs Taksim Mitingine yarım milyon ve DEV-GENÇ inisiyatifinde yapılan Ankara Tandoğan Mitingine de 50 binden fazla insanın katıldığını tekrar hatırladım. O dönem Kuzey Kurdistan'da değişik tarihlerde ve şehirlerde ortaklaşa gerçekleşen miting ve gösterilerde de onbinlerin-yüzbinlerin hep bir ağızdan "Kahrolsun sömürgecilik!" vb. sloganları halen gözlerimin önünde canlanıyor.

Canlı bir film şeridi gibi gözlerimin önüne gelen, özetlediğim yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi o dönem Kuzey Kurdistan özelinde ve Türkiye genelinde sayıları milyonlarla ifade edilebilen ilerici-yurtsever, devrimci potansiyel; ancak 12 Eylül darbesine kadar ayakta kalabildi. 1980 Darbesiyle birlikte bu potansiyel dağılmaya başladı. Çünkü faşist darbe adeta bir balyoz gibi kafalarına indirildi ve süreç içinde bu potansiyel tamamen sindirildi. Bu da tesadüf veya bir halk deyişiyse kader değildi. Bunun bir çok nesnel ve öznel iç ve dış nedenleri olmakla birlikte, esas olarak o hareketlere damgasını vuran önderliklerden kaynaklanıyordu. Çünkü bir bütün olarak var olan örgütlenmeler; Türkiye ve Kürdistan koşullarına deng düşecek militan bir örgütlenme ve öderlikten yoksundu ve sözünü ettiğim darbe, onları hazırlıksız yakaladı. Bu yüzden mevcut örgütsel yapılanmaların yenilgisi kaçınılmazdı. Bunun detaylı bir irdelenmesi, bu yazının çerçevesini aşıyor. Sevgili Kek Saleh (Zeki Adsız), Kek Serdar (Urfan Alpaslan), Kek Mehmet Ürün, Uludere ve Yüksekova şehitlerini saygıyla anıyor ve bu yazıyı, onların aziz ruhlarına adayarak mümkün olan dar bir çerçevede tutmaya özen göstereceğim.

Yukarıda adını andığım Sayın Kemal Burkey'in kitabı hayli hacimli (649 sayfa). Bu yüzden kitabın detaylı bir irdelenmesi, belki de aynı kitap kalınlığında yeni bi kitabın (hatta olası birkaç kitabın) yazılmasını gerektirir. Bu işi de Kürd toplumbilimcileri, psikoanalistleri, siyasal tarihçilerinin ileride kaleme alabileceklerini bir uğraşı olarak not etmekle yetiniyorum.

Burkey'in kitabını dikkatlice okuyan bir okur; kitabın başından sonuna kadar hemen hemen her sayfada kendini değişik biçimlerde dışa vuran onun ruh halini, o ruhiyete damgasını vuran psikolojiyi rahatlıkla görecektir. Kendini her şeyin merkezinde görme, başkalarına tepeden bakma, onları hor görme, çamur atma, kin ve nefret beslemenin ağır bastığı bir yaklaşımın toplamıdır bu. Bu özelliğiyle Burkey'in kitabı, son 35-40 yıllık siyasal tarihimizin objektif ve öğretici yazımından ve eleştirel çözümlemelerden uzaktır. Bu mantıkla kaleme alınan kitap, ne yazık ki halkımızın geleceğinin inşasında da bir harc olma yada diğer bir deyişle olumlu bir tarihsel fonksiyonu yerine getirme amacından yoksundur.

Aslında Burkey'in ruh haletini yansıtan genel portre; ticarete iflas etmiş bir esnafın kendinden geçmiş ve adeta çılgına dönmüş birini andırıyor. Kalemimi, mutfaktan kaptırdığı bir ekmek bıçağı gibi kullanarak tüm ev sakinlerine saldırmakta; bununla hıncını alamayarak komşu esnaflara da saldırmayı sürdürmekte ve hızını frenlemeyerek çarşıdan geçen ve belki de hayatında bir iki sefer ancak gördüğü ve ticaretle de hiç uğraşmayan insanlara (A. K. örneği) dahi saldırmaktan kendini alıkoyamamaktadır. Ne yazık ki Burkey, başta kendi arkadaşları olmak üzere tek tek kişilere saldırmakla yetinmemekte; O, 96-97. Sayfalarda belirttiği gibi bir genellemeyle toplumu, yani halkımızı suçlayabilecek kadar ileri giderek adeta dengesini kaybettiğini bize göstermektedir. Halbuki biraz sakin bir ruh haliyle oturup düşünse, kendi durum muhasebesini gerçekçi

yapabilse; ticarette bile başarılı olmanın biraz ustalık istediğini, bunun ise kendinde mevcut olmadığını, diğer esnafların da aynı kendi akibetine uğradıklarını görebilecekti. Bu yüzden de bu kadar saldırının boşa olduğunu bilecekti. Fakat dediğim gibi, sağduyulu bir muhasebe gerektiriyordu ki Sayın Burkey'in kaybettiği ve bir türlü görmek istemediği durum budur. Genel bir çerçevede bunu biraz özetlendireceğim.

Burkey, kitabın 9. Sayfasında; "Böylece yedi arkadaş (Ziya Acar, Mehdi Zana, Yılmaz Çamlıbel, Veysel Çamlıbel, Faruk Aras, İhsan Aksoy ve ben) bir araya gelerek partinin kuruluş planını yaptık..." diyor ve 1 Ocak 1975 tarihinde Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisini (TKSP) kurduklarını belirtiyor. Aynı sayfada Burkey, Özgürlük Yolu Dergisini kurmayı kararlaştırdıklarını; "... Böylece bir dergiyi çıkarmak için gerekli parayı toplamaya karar verdik ve aramızda işbölümü yaptık. Herkes bunun için çaba gösterecekti. Ne var ki, benim ve Yılmaz Çamlıbel'in dışında kimse bu iş için herhangi bir çaba göstermedi." belirlemesinin altını çiziyor.

Şimdiye kadar Burkey'in kitabı hakkında sadece Sayın Faruk Aras'ın (12.01.2010 tarihli ve "Anılarla Karartılan Tarih" başlıklı yazı), Sayın İhsan Aksoy'un (05.02.2010 tarihli ve "Kemal Burkey'a zorunlu bir yanıt" başlıklı kısa yazı) ve Sayın Mehdi Zana'nın 06.02.2010 tarihinde Rûdawnet-Köln sitesinde çıkan kısa röportaj yazılarını internetten okudum. Burkey'in bu iddiası karşısında kendileri bir şey söylemiyorlar ve bu, Burkey'in dediklerini destekler niteliğindedir. Ben de aksi iddialar bu yedi kişiden gelmeyinceye kadar, Burkey'in dediklerinin doğruluğuna inanmak zorundayım. Hatta ben bununla da yetinmiyorum. Aslında Burkey'in sözünü ettiği Y. Çamlıbel'in ihale işinden sağladığı para olmasa; Sayın Çamlıbel beni bağışlasın, Burkey'in dışında kimse çevresinden yayın için para toplamadığı gerçeği ortaya çıkıyor. Ayrıca Burkey'in örneklediği derginin ilk sayılarında çıkan yazıların da – bir iki

yazı dışında- hemen hemen tümünün ona ait olduğu belirtiliyor. Zaten sözünü ettiğim Kek Faruk'un yazısı da Burkey'i doğrular yöndedir. Bu örnek tek başına bile parti kurucularının sorunun ciddiyetini kavramadıklarını veya kavramak istemediklerini bizlere gösteriyor. Bir dergi için gerekli parayı toplamayı üstlenemeyen bu kadroların çok daha ciddi fedakarlık ve özverili çalışmayı gerektiren bir parti kuruculuğunu ve yöneticiliğini nasıl yerine getireceklerini, kendi kendilerine sormaları gerekmez miydi? Buna daha sonra değineceğim.

Burkey, aynı sayfada ve daha başka sayfalarda yer yer bu yedi kişilik kurucu listesinin özelliklerini, gerek parti çalışmalarında ve gerekse yayın görevlerinde ne kadar "beceriksiz", "bir işe yaramaz", "tembel", "sorumsuz" vs. olduklarını bir bir sayıyor. 83. Sayfada Burkey; "...Teorik planda öncü bir rol oynamamıza karşılık örgütlenme ve eylem planında kitlelerin gerisinde kalıyorduk..." itirafında bulunuyor ve örnek olarak Kars'ı gösteriyor. Orada 70-80 adet dergi satıldığını, genç bir kitle tabanlarının oluştuğunu ve onu örgütlemek için Faruk'a (Faruk Aras) görev verildiği; asker kaçağı olduğu bahanesiyle Faruk'un oraya gitmediğini ve başkalarını da gönderemediklerini; "...İşte bu yüzden bizim örgütleyemediğimizi başkaları örgütlediler. Kars'taki sempatizanlarımız bir süre sonra Dev-Yol ve benzeri örgütlere kanalize oldular." diyor. Her nedense aynı bölgeden olan diğer üç kişiden söz etmiyor Burkey. Çünkü yedi kişilik listeden toplam dört kişi o bölgelerden insanlardı.

Aynı sayfada Burkey; "Bu dönemdeki önemli zaaflarımızdan biri kadrolarımızı yönlendirmede gerekli iradeden, kararlılıktan yoksun oluşumuzdu. Kimseyi incitmiyorduk insanlar bir görevi ancak canları isterse yapıyorlardı..." belirlemesini bizlere sunarak, ciddi bir parti olamadıklarını kendisi itiraf ediyor. Fakat burda da Burkey "... Kimseyi incitmiyorduk, insanlar bir görevi ancak canları isterse yapıyorlardı..." genellemesiyle örgütsel sorunu çok basite indiriyor ve sorunu

çarpıtıyor. Çünkü sözünü ettiği insanlar sıradan parti üyeleri değildi; bizzat kendisinin seçtiği parti kurucuları ve ilk MK üyeleridir. O halde bu genellemenin içi boş kalıyor ve yukarıda birbirini tamamlayan iki alıntıdaki durum, partinin hangi insan malzemesiyle yola çıktığını gösteriyor ki bunun baş sorumlusu Burkey'in bizzat kendisidir. Ayrıca Burkey'in sözünü ettiği "... Kimseyi incitmiyorduk..." belirlemesi de bir bahane olarak ileri sürülemez. Sayın Burkey'in ruh halini anlıyorum. Sözümüne ne kadar demokrat, humanist olduğunu bizlere göstermeye çalışıyor. Ne var ki durum hiç de anlatıldığı gibi değildir. Sorunun incitmeyle alakası yoktur. Çünkü o yedi insan bir inanc uğruna ve sözümüne gönüllü olarak bir araya gelmişler, parti kurmuşlar ve partinin kurmay heyetidirler. Ayrıca Burkey, bir sayfada yazdıklarını; başka sayfalardaki anlatımlarıyla kendi kendisini çürütüyor. Anlaşıyor ki Burkey, yazdıklarına dikkat etmemiş veya en azında gerekli titizliği göstermemiştir. Üzücüdür ama bu da Burkey'i hayli zor duruma sokuyor. Bunun örnekleri hayli çoktur kitapta. Ben, daha sonra 86 ve 417. sayfalardan yapacağım alıntılarla Burkey'in öyle övündüğü gibi demokrat olmadığı, eleştirilere karşı bile tahammülsüz olduğu ve sonuçta kalemi sayesinde "tek şeffik" kültürünü yaratmaya çalıştığını burada vurgulamakla yetineceğim.

Ayrıca Burkey, "Bu dönemdeki önemli zaaflarımızdan biri kadrolarımızı yönlendirmede gerekli iradede, kararlılıktan yoksun oluşumuzdu..." söylerken; özel bir periyodik döneme vurgu yapması, doğru olmadığı gibi yaşanan parti gerçeğini de yansıtmıyor. Kadroların yönlendirmesindeki gerekli irade ve kararlılığın gösterilememesinin temeli ilk başta atılmış ve bu, bütün parti tarihi süreci boyunca devam etmiştir. Bu yüzden de parti saflarında genç militanlar çoğaldıkça; parti tabanı ile parti merkezi arasındaki uyumsuzluk kendini göstermeye başlamıştır. Diğer bir deyişle parti tabanı, mevcut parti örgütlenmesinin karşı karşıya kaldığı örgütsel sorunların ve örgütlenmenin

aşılmasında eleştirici olunca; merkezin "en doğruyu ben yaparım, her şeye ben karar veririm" anlayışıyla sorunlara cevap veremez vurdumduymaz tavırlar sergilemesi ve bunun da parti saflarında ayrışmalara neden olduğu somut bir gerçekliktir. Dikkat edilirse, sözünü ettiğimiz bu gerçeklik; değişik biçimlerde hemen tüm Kürdistanî örgütlerde kendini göstermiştir. Aşağıda bunun değişik boyutlarına değineceğim gibi bu durum, süreç içinde örgütlerin parçalanarak küçülmelerine ve giderek adeta iş yapamaz duruma (Kurdîya wê aşbetalî ye) gelmelerine neden olmuştur.

Ben de eski bir üye olarak yukarıda belirttiğim Burkey'in değerlendirmesini gözönünde bulundurduğumda; başta Burkey olmak üzere bir bütün olarak parti kurucuları ve aynı zamanda Merkez Komitesi, kendi yazdıkları tüzüğü kendileri çignemişlerdir, tespitini yapmaktan kendimi alamıyorum. Tam da gece hırhızlık yapan bir cami imamının gündüzleri cemaate vaaz verirken; "Ey müminler, başkalarının malına göz koymak haramdır. Hırsızlık yapmayınız!.." vs. demesi gibi bir parti önderliği karşımıza çıkıyor. Çünkü Parti Tüzüğü'nün Üyelik Maddesinin ilgili bendinde; "... Parti tüzük ve programını kabullenen, düzenli bir aidat ödeyen ve partinin istediği alanda görev almayı kabul etmeyi..." şartı vardı. Eğer bir partinin kurmay heyeti bizzat tüzük maddelerine uymuyorsa yada kendileri bunu çigniyorsa; bırakalım öyle bir örgütlenmenin parti olamayacağını, ciddi bir dernek vasfını dahi taşıyamayacağı bir gerçekliktir. Bu yüzden de keşke Burkey ve arkadaşları, sözü edilen parti yerine kendilerine bir dernek kursalardı diyorum. Çünkü Burkey'in çizdiği tablo odur ve en az başlangıç için gerçekçi olan, bir derneğin kurulmasıydı. Biliyorum, Burkey bunu kabul etmiyor ve kendine göre sayfa 86 da belirttiği bahanelerle sözümona doğru bir yöntem seçtiğini göstermeye çalışıyor. Birbiriyle çalışmamış ve dolayısıyla birbirini yakından tanımayan yedi insanın direk parti kurmalarını; bir

evliliğe benzetiyor Burkey. Adı geçen sayfada Burkey; "... Ancak sevgili okurlar, bunun da güvencesi yoktur. Bu iş evliliğe benzer; seçtiğiniz eşle mutlu mu olacağınızı, yoksa cehennem azabı mı çekeceğinizi hiç bilemezsiniz..." diyor. Burda da Burkey geeki davranmıyor, onun başından geçen ve yaşamı ona cehenneme eviren evliliği genel bir çerçeveye koyuyor. Modern siyasetçiler, görücü usuluyla veya körükörüne evlilik yapamayacaklarına göre; evlilikte eř seerlerken de isabetli ve realist olmak zorundadırlar. Böyle davrandıkları taktirde, mutlu bir evlilik srdrmemeleri için ciddi kuşkulara kapılmanın gereksizliği ortadadır. Bu yüzden Burkey'in ileri sürdüğü bahaneler, kendine zayıf fetvalar bulmaktan ileri gidemez. Bu anlamda Rızgari Dergisi, başlangıç olarak parti kurmadığı için Burkey'dan daha geeki davrandığı kanısındayım.

Devrimci prensiplerden, temel değerlerden sık sık söz eden ve bunları defalarca kaleme alan Burkey; aslında daha ilk başta parti kurarken kendisi ve bütün olarak parti kurucuları, temel bir ilkesizliğe de imza atmışlardır. Burkey'in kendi anlatımından anlıyoruz ki adları geçen yedi kişilik parti kurucuları arasında bulunan Veysel Çamlıbel, Kürdistan'ın sömürge olduğu düşüncesini kabul etmemiş olmasına rağmen, kurucular listesinde yer almıştır. Çamlıbel'in kendisi, byleyi ciddi bir konuda ayrı düşünceye sahip olmasına rağmen parti kurucuları arasında yer alması; O'nun da ne kadar "ciddi biri(!)" olduğunu göstermekle kalmıyor. Daha da önemlisi, başta Burkey olmak üzere diğer altı kişinin de bu konuda soruna ciddi yaklaşmadıklarını, byleyi en önemli bir konuda ilkesiz davrandıklarını bizlere sergiliyor. Zaten parti kuruluşundan kısa bir süre sonra bir toplantıda amlıbel'le Burkey arasında sert tartişma çıkıyor ve İhsan Aksoy'un yukarıda adını andığım kısa yazısında belirttiğine göre, Burkey'in amlıbel'e "mahalle ağzıyla hakaret" etmesi sonucu, kendisi daha sonra partiyle ilişkilerini kesiyor.

Burkay'ın partisinin kiblesini daha iyi anlamak için; bizzat Burkay'ın sözünü ettiği ilk yedi kişilik kurucu listesi ile daha sonra 1980 de yapılan Birinci Kongrede oluşturulan 11 asil ve 3 yedek üyeden oluşan toplam 14 kişilik listeye bakmak yeterlidir. Burkay'ın sözünü ettiği yedi kişiden sadece Mehdi Zana Diyarbakır'da, geriye kalanların çoğu Ankara başta olmak üzere Türkiye metropollerinde oturmaktaydılar. Sözü edilen 14 kişiden 7 kişinin öğretmen olması (TÖB-DER sayesinde) da tesadüf değildir ve dikkat çekicidir. Ayrıca başta Polit Büro olmak üzere toplam 8 MK üyesinin de Ankara'da ikamet ettiklerini unutmamak gerekiyor. Yanlış anlaşılmasın, özel olarak öğretmenleri ve genelde de memurları küçümsediğim için söylemiyorum; partinin merkezi örgütlenme alanının hangi yönde olduğunu vurgulamak için bu rakamları belirtmeye çalışıyorum. Aşağıda buna daha sonra değineceğim gibi nasıl bir örgüt yaratılmaya çalışıldığı gerçeğini görmemizin önemini hep birlikte görmeliyiz. Burkay ve arkadaşları beni bağışlasınlar ama kurdukları parti, bir yönüyle Birinci Dünya Savaşı sonrası İstanbul'da Kurulan Kürdistan Teali Cemiyetinin (KTC) durumunu çağrıştırıyor. Biri İstanbul Merkezli, biri de Ankara Merkezli bu iki örgütün ortak özellikleri ile Burkay'la Seyid Abdulkadir arasındaki benzer yönlerine, daha sonra değineceğim.

Burkay, çizdiği tabloyla da topu hep dışarıya atıyor, kendini bu portrenin dışında göstermeye özen gösteriyor. Burkay çok önemli bir fotoğrafı, yani kendini bir türlü bu portrenin tam da merkezinde görmeyerek hem kendi yoldaşlarına hem de okurlara karşı da aslında suçlu pozisyonuna giriyor. Çünkü kendisi, üyelerini ve kadrolarını da okuru da yazılanlara inandırmaya çalışıyor. Halbuki bu portreyi gören dikkatli bir okur; halkın konuşacağı sokak diliyle, "Al birini, vur ötekine!", "Bunlardan ne köy olur, ne kasaba!", "Tam da işe yaramazlar partisi buna derler!" sonucunu çıkarması için illa da özel bir

pedagog, psikolog veya toplumbilimcisi olmayı gerektirmiyor. Ve ilginçtir, anlaşılan Burkey o kadar "derin tahliller (!)" yaptığında; sonuçta "İşe Yaramazlar Partisi" 'ni oluşturduğunu ve kendisinin de bunun lideri olduğunu hesaplayamamıştır. Sayın Burkey ve diğer parti kurucuları beni bağışlasınlar. Ben, Burkey'in eski bir öğrencisi olarak sadece kitapta dile getirilen düşünceler ve bu düşüncelerin ortaya çıkardığı tabloyu görmeye ve yurtsever kamuoyuna sunmaya çalışıyorum. Bu konuda Burkey yalnız da değildir. PKK lideri Öcalan da Ankara Çubuk Barajında görevlendirildiğinden itibaren kendi kadroları için formüle ettirilen, "Herkes objektif ajandır" teorisi yapıldığında; O'nun da parti lideri olarak ajanlar partisini kurduğu ve ajanların Seroku olduğu gerçeği hesaplanamamıştır.(*). Anlaşılan onlar (Öcalan'ın Ergenekon bağlantısı bir tarafa bırakılırsa), başta kendi kadroları olmak üzere yurtsever devrimci kamuoyunun bilinç düzeyinin buna müsait olduğu hesabını yapmışlar. Bunların, belirli bir dönem için de olsa, başarılı oldukları acı gerçeğini de teslim etmek gerekiyor. Bunların, uzun yıllar maskelerini korumaları, başka türlü izah edilemez.

Diyarbakır Belediyesi Seçiminden sonra MK ne alınan Kek Zeki de bu yapıyı yakından gördükten sonra mevcut durumu eleştirerek gerekli müdahale ve değişimin yapılmasını istemiş; ancak bütün olumlu çabaları ve önerileri sonuçsuz kalınca da 1982 sonlarında yol ayırımına gelmiştir. Bu yüzden de yazının girişine aldığım Zeki'nin 25 Eylül 1982 tarihini taşıyan alıntı; aradan 28 yıl gibi uzun bir süre geçse de bugün de güncelliğini koruyor ve daha bir önem kazanıyor.. Çünkü Burkey'in bir öğrencisi olarak Zeki, sonuna kadar gerekli değişimlerin yapılmasını Burkey'in önderliğinde denemişti. Ancak Burkey, korkak ve kötü bir öğretmen olarak bir türlü somut gerçeklikleri görmek istemedi ve en başta da kendisinin değişime müsait olmadığını bizlere ve yurtsever-devrimci kamuoyuna gösterdi. Aslında Zeki'nin önderlik ettiği Kürdistan'ı militan çizgi ile

Burkay'ın önderlik ettiği Ankara hattı arasında çok önemli farklılıklar kendini o zaman göstermişti. Çünkü Zeki, Serdar, ben ve benim gibi yüzlerce parti üyesi ve taraftarı militan için Burkay, sadece kötü bir öğretmen değil; aynı zamanda kötü bir öğretmen olan Behice Hanım'ın (Behice Boran) da kötü ve kopyacı bir öğremsisi idi. Nasıl ki TİP'in (Türkiye İşçi Partisi) kurucu lideri rahmetli Behice Hanım sosyalizim bayrağını Ankara Meclisine dikemediyse; Burkay da önderlik ettiği TİP'in boyatılmış kopyası olan TKSP ile halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluşunu üstlenemedi. Burkay'ın talihsizliği de bir açıdan burdan kaynaklanıyordu. Bu yüzden de O, ayrı bir parti kurmakla birlikte, kafasındaki TİP'le de kolayca bağlarını koparamamıştı. Örneğin O, 30 Nisan 1975 te kurulan İkinci TİP'e de üye olmayı ihmal etmedi (Mehdi Zana da kurucular listesindeydi). Bununla yetinmeyen Burkay, sekreterliğini yaptığı kendi partisinden habersiz olarak TİP'ten Dersim Senatör Adayı olarak seçimlere girme girişimi; TİP yönetiminin karşı çıkması sonucu Ankara Meclisine girme hayali de böylece yarıda kalmıştı. Aslında TKSP ciddi bir parti olsaydı, bu eyleminden ötürü Burkay'ın parti üyeliğini ve sorumluluklarını dondururdu ve gerektiğinde üyeliğine de son verirdi.

Bu yüzden de partideki ayrışmaları, bir yönüyle kötü öğretmen ve yetenekli, çalışkan öğrenciler arasındaki kavga olarak da adlandırmak mümkündür. Sözü edilen ayrışmalar yaşandıktan sonra, Zeki'nin önderlik ettiği hattın ideolojik, politik ve örgütsel düşünceleri Roja Welat, Dengê Welat, Vatan Güneşi ve Hêvîya Gel yayın organlarında kamuoyuna sunuldu. Bu, kamuoyunca bilindiği için burada tekrar edilmesi gerekmiyor..

Şunu vurgulamak gerekir ki Kek Zeki ve Kek Serdar'ın başını çektikleri politik hat, TKSP'deki ilk politik ve örgütsel ayrılıklardır. Bundan olsa gerek ki Burkay hem Zeki'ye, hem de Serdar'a olmadık sıfatlar yakıştırıyor ve bir çok yerde onlara

çamur atıyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, yazılarından tanıdığım Burkey'dan objektif bir değerlendirme yapmayı zaten ummuyordum; ama Zeki ve Serdar'ı yakıştırdığı sıfatlandırmaları da beklemiyordum. Burkey'ın o yakıştırmalarını okuduğumda; Sevgili Zeki'nin Bingöl'deki mezarının sömürgeci devlet ve uşaklarınca defalarca tahrip edildiğini gözönüne getirdim. Sömürgecileri anlamak kolaydır; ya Burkey ustadımızı nasıl anlayacağız. Bu haliyle Burkey, ne yazık ki sadece kötü bir öğretmen olduğunu göstermedi; ne kadar seviyesiz ve etik değerleri ayakları altına aldığı da bizlere gösterdi. Avukatlık diplomasına da sahip olan Burkey; bu üslubuyla Kürdistan şehitler kervanına katılan eski iki militan yoldaşını da böyle yargılıyor. Bu yargılamada da kendisi hem savcı, hem hakim ve hem de cellat başı rollerini birden üstlenmeyi kendi mesleğine yakıştırıyor. Öyle görünüyor ki Burkey, zehir kokan o satırları kaleme alırken, bizzat kendi partisinde var olan saygınlığını da yitirdiğinin farkında bile değil.

(*) Öcalan'ın kendi arkadaşları için söylediği "herkes objektif ajandır" tespiti Kürdistan Devrimim Yolu adlı broşürde yer aldığı gibi bu, Öcalan'ın değişik yazılarında defalarca kullanılmıştır. Bunun ciddi bir irdelenmesi gerektiği ortadadır. Ayrıca PKK'nın Programı sayılan adını andığım yukarıdaki broşürde dile getirilen "PKK'nın dışındaki diğer örgütler devrimin önünde engeldir, bu yüzden bunların ortadan kaldırılması gerekmektedir..." gibi sakat belirlemeler; en basit eleştiri ile yurtseverlikle bağdaşmayan bir durumdur ve üzerinde önemle durulmalıdır. Öcalan-derin devlet ilişkileri hakkındaki iddialar ise bizim bir yakıştırmamız değil; bizzat Öcalan tarafından değişik tarihlerde defalarca itiraf edilmiştir. Bu konudaki ilk deşifasyon yazılarından biri de Avni Özgürel'in yazısıdır. Panorama Genel Yayın Yönetmeni olarak 1993'te Bekaa'da Öcalan'la bir röportaj yapan Özgürel, 27 Ekim 2003 te Radikal gazetesinden Neşe Düzel'e bir röportaj yaptı.. Özgürel o röportajda Öcalan'ı 1967 de Ankarada, İzmir Caddesindeki MİT e bağlı Fikir Ajansı binasında tanıdığını ve onun için "ofisboyluk yapıyordu" belirlemesini yapıyor. Daha değişik ve ilginç bilgiler için Mahir Sayın'ın "Erkeği Öldürmek" kitabı ile Tutkun Akbaş'ın yayına

kazandırdığı Cem Ersever in “Şamdaki Kemancı” kitabına bakılabilir. Ayrıca Öcalan`ın Kemalizmi sık sık övdüğü ve bunu günümüz koşullarında da bir çözüm modeli olarak dile getirdiği kendi yayınlarında ve kitaplarında görmek mümkündür. Ayrıca sözkonusu derin ilişkiler hakkında Ergenekon Davası İddianamesinde yer alan PKK- Ergenekon ilişkisi bilgileri edinilebilir. Kısacası, anlamak isteyenler için artık kamuoyunda çıkan yeterli dökümanın mevcut olduğunu sadece hatırlatmekla yetiniyorum.

Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi-II

Burkay, inançsızlığı ve güvensizliği aşıyor

Kamil HESAR

Ne var ki Burkay üstadımız, karalamalarını sürdürmekle kalmıyor; O, “benden sonra tufan” mantığıyla hem gelecek nesilleri zehirliyor, hem de yeni kuşaklar arasında inançsızlığın ve güvensizliğin yayılmasına da hizmet ediyor. Burkay, 86. sayfada şöyle diyor: ”İşin en vahim yanı da oluşturduğumuz Yeni Bölge Komitesinin bir süre sonra Mehdi ve çevresi tarafından deşifre olmuş olmasıydı. Bu gelişmeye karşılık bazı arkadaşlar, öncelikle de Zeki, Mehdi’nin cezalandırılmasını istediler. Ancak böyle bir durumdan rejimin ve karşıtlarımızın olayı bize karşı kullanacaklarını, bunun, rejimin bize saldırısı için fırsat yaratacağını söyledik. Mehdi’yi kamuoyu önünde teşhir etmenin daha doğru olduğunu düşündük ve çoğunluk bu eğilimi benimsedi.”

Her nedense Burkay, yukarıya aldığım belirlemeyle

yetinmiyor ve aynı sayfaya bir dipnot düşerek Zeki'nin sözde bazı hazırlıklar yaptığı ve kendilerinin karşı durmaları sonucu söz konusu cezalandırma sorununun kapandığını belirtiyor. Nasıl olsa Zeki hayatta değildir ve kendini savunması söz konusu olamaz. Bu durumda dönemin MK üyelerinin yapacakları açıklamalar veya varsa parti arşivinin ortaya dökülmesiyle sorunun aydınlığa kavuşturulması mümkün olabilir. Özellikle alınan kararlar ve parti arşivi hakkındaki dökümanların ortaya çıkamayacağı kanısındayım; çünkü bu haliyle bütün parti tarihi ve arşivi Burkey'in insafına kalmış bir şeydir. Zaten Burkey'in kitabı ortadadır ve bu da ne yazık ki gerçekleri yansıtmıyor. Bu olay hakkında benim de o dönem Diyarbakır'da Merkez Komitesinden bir arkadaştan tesadüfen (özel bir ikili sohbette) öğrendiğim sorun şöyleydi: Olay, bazı MK üyeleri arasında tartışılmış ve Burkey'in Zeki diye ileri sürdüğü kişi değil de başka bir MK üyesinin cezalandırma konusunda dayatıcı olduğu yönündeydi. Burkey'in ondan söz etmemesi ve onun yerine Zeki'yi ön planda göstermesi de, bilinçli bir çarpıtmadır. Çünkü o insan, Burkey'in gözde isimlerinden biriydi ve Burkey'in bilgisi ve onayı dışında bir şey yapamazdı. Hatta Burkey'in bahsettiği dönem, Zeki Diyarbakırda bile değildi. Ben sorunu duyduğumda tepki göstermişim ve arkadaşlara "Mehdi'nin içine düştüğü durumun ihanet olmadığını, Erol arkadaşın silahla yaralanmasına misilleme yapmanın da yanlışlığını vs..." belirtmişim. Bunun üzerine arkadaş, ihanetin söz konusu olmadığını ve bu olayın da kapanmak üzere olduğunu belirtmişti. Ayrıca, Erol'un yaralanması olayının da bu olayla bağlantılı olduğu gerçeğinden Burkey'in söz etmemesi de ilginçtir.

Yukarıda belirttiğim gibi genç nesillerin zehirletilmesi ve inançsızlığın yeşertilmek istenmesi açısından sorunu irdelenmek gerekiyor. Her şeyden önce Burkey'in yukarıdaki satırlarını dikkatlice gözönünde bulundurduğumuzda; Sayın Mehdi Zana'nın ihanet çizgisine düşmediğini görüyoruz.

Durum açık olmasına rağmen, Burkey'in kendisi, Mehdi'nin cezalandırılmasından yana olduğunu görüyoruz. Çünkü Burkey'in yukarıda da aldığım; "...Ancak böyle bir durumdan rejimin ve karşıtlarımızın olayı bize karşı kullanacaklarını, bunun, rejimin bize saldırısı için fırsat yaratacağını söyledik". satırları, açıkça bize şunu gösteriyor: Mehdi cezalandırmayı hak etmiş, ama ortam buna müsait değildir. Dediğim gibi sorun ciddidir ve Burkey'in ileri sürdüğü gibi tek başına Zeki'ye veya bir başkasına mal edilemez niteliktedir. Ayrıca Burkey'in, Rojan hakkında ihanet tespitinin yapıldığı -Değerlendirmenin doğruluğu veya yanlışlığını bir tarafa bırakıyorum-, buna rağmen partide ve MK de kalması için sonuna kadar çaba sarfedildiği belirlemesinin de komikliğini hatırlatmak yeterlidir. Burkey'in bunu düşünememiş olması; genç nesilden birilerinin bunları okuyup mukayese etmeleri ve bir sonuca varmalarını engelleymeyeceğini unutmamak gerekiyor. Düşünün ki bu gençlerden biri Burkey'in yakın çevresinden olsun ve şöyle bir soru sorsun: "Kemal Abi, kitabınızın şu şu sayfalarında bir arkadaşınızın ihanet suçu işlediğini, ama onu partide tutmak için son ana kadar çaba sarfettiğinizi belirtiyorsunuz. Fakat başka sayfalarda da bir başka arkadaşınızın hatalı görüldüğü ve parti saflarının dışına düştüğü ve ihanete düşmediği halde; onu cezalandırmak istemişsiniz, ama ortam buna müsait değilmiş. Bunu bana izah edebilir misiniz? Bana göre bu büyük bir çelişki olmakla birlikte, çok ciddi bir hatadır. Bu durumda ben, saygı duyduğum size ve sizin gibi siyasi ağabeylere nasıl güveneceğim?" Böyle bir soru karşısında Burkey'in vereceği yanıtı ve yüz hatlarının hangi renge bürüneceği, doğrusu merak konusudur. Böyle bir gencin veya genel bir tabirle Burkey'in kitabını okuyan gençlerin başta Burkey ve partisi olmak üzere bir bütün olarak yurtsever Kürd örgütlerine güvensizlik duyacaklarını düşünmek zor olmasa gerek. Hele hele kendini demokrat, humanist olarak ileri süren ve kocaman 35 yıllık parti

tarihinde hep şiddetten yana olmadığını defalarca belirten, bu konularda çok yazı yazan ve iyi bir şair de olan Burkay, böylesi sakat düşüncelere sahipse; başka siyasetçilerin açığa çıkmamış düşüncelerini de hesaba katarak yeni nesillerin, bunlara güven duymayacakları somut gerçeği kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Burkay, 264. Sayfada bize aktardığı bilgilerle, salt karalamalar ve bilinçli çarpıtmalar konularında ne kadar "usta" olduğunu, sorunları dramatize etmede de "yetenekli" olduğunu göstermekle kalmıyor; bu konularda O'nun kaç derece dürüstlüğü de kendinden uzaklaştırdığını ve ne kadar güvenilmez biri olduğunu da sergiliyor. Burkay, sayfa 264 te şöyle diyor: " Lumpen bir geçmişi vardı (Zeki'yi kastediyor), şiddetten aşırı derecede hoşlanıyordu. Sohbetlerimiz sırasında daha 17-18 yaşında iken, nasıl bir adam öldürmek için parkta bekleyip bıçağı karnına soktuğunu ve adamın karnında sağa sola çevirdiğini, zevkle ve tekrar tekrar anlatmıştı..." Her şeyden önce rahmetli Zeki, toyluk döneminde başından geçen bu kazayı anlatırken; Burkay'ın dramatize ettiği gibi "Zevkle ve tekrar tekrar..." anlatmıyordu ve anlattıklarından da hoşlanmıyordu; gençlerin o tür hatalara girebileceklerini vurgulamak için anlatmıştı. Bu yüzden de Burkay, bizlere aktardığı Zeki'nin anlatımının devamını bilinçli olarak yazmıyor. Çünkü aradan bir süre geçtikten sonra hatasının farkına varan Zeki; gider bıçakladığı adamdan özür diler ve adam da onu bağışlayarak ikisi barışırlar. Kaderin cilvesidir, daha sonraları Zeki ile adam siyasal mücadelede aynı saflarda yer alırlar. Bunları yazmayı uygun bulmayan Burkay, aslında kendi gerçek kimliğini bizlere gösteriyor, başka ne demeli ona... Fazlasını sevgili okurların takdirine bırakıyorum.

Burkay, karalamalarını sayfa 264 te de sürdürüyor. Diyarbakır Dilan Sinemasındaki öldürme olayını (Newroz bildirisine karşı çıkan sivil giyimli askeri bir subay'ın öldürülmesi olayı) da sözde Zeki'nin "teşvik"i sonucu meydana geldiğini ileri

sürüyor. Halbuki o olayın tesadüf eseri meydana geldiğini, o dönemi yaşayanların ortak düşüncesiydi. Aynı sayfada Burkay, Kek Serdar ve Kek Zeki için şunları söylüyor: "...Belediye Başkanlığına seçilen Urfan Alpaslan yürekli, dürüst bir yoldaşı. Ne yazık ki daha sonra sol sekte, maceracı bir doğrultu izleyen, bu nedenle örgüte ters düşen Zeki Adsız tarafından yanıtıldı ve heder edildi..." "...Ağrı Belediye Başkanımız Urfan Alpaslan, belediyeyi yönetmekten çok bu tür işlere düşkündü. Önce orada faşistlerle mücadele adına Mustafa Kılıçaslan adında sağcı biri öldürülmüş ve bu ortalığı kan gölüne çevirmişti. Kılıçaslan MHP yandaşı, oldukça nüfuzlu bir aşiret adamıydı ve bölgede aşiret çatışmaları çıkarmak için bundan daha uygun bir eylem olamazdı..."

"Ama Zeki bununla kalmamıştı. Benim yurtdışına çıkışımı fırsat sayarak örgütü maceracı eylemlere sürüklemek, olup bittilerle yüz yüze bırakmak için harekete geçmişti. Göz gözü görmeyen sözkonusu ortamda, kafasına uygun kişileri bulmak zor değildi. Ağrı'daki çatışma ortamı en ideal alandı..." "...Zeki, bu olayın ardından, Ağrı'da sorumlu durumdaki birilerini de kafaya alarak çok daha geniş boyutlu bir eyleme hazırlanmıştı. Bunun için İran Kurdistan'ından el bombaları ve uzun menzilli silahlar getirilmişti... Aynı gün ve saatte Ağrı, Bitlis, Van gibi merkezlerde Kılıçaslanlara ait otobüsler ateşe verilecekti...ve eylem zamanı olarak da tam da 12 Eylül günü seçilmişti. Ne var ki, 12 Eylül darbesi bu planı suya düşürdü..."

Önce sorunu, Ağrı'daki çatışmalardan başlamak ve bu konuda okuyucuyu bir kaç cümleyle de olsa bilgilendirmek gerekiyor. Burkay anılarında, seçim arifesinde Ağrı'yı ziyaret ettiğini; geceyi geçirdiği yerin sokağında bile silah seslerinin duyulduğunu bizlere aktarıyor. Bu anlatım bize, Ağrı'da belediye seçimlerinin çok çekişmeli ve yer yer çatışmaların da yaşandığı gergin bir ortamda gerçekleştiğini gösteriyor. Yani, Kılıçaslan'ın öldürülmesi olayı; seçim öncesinde başlayan

ve seçimden sonra da devam eden bir dizi olayın sonucudur. Bilindiği gibi Burkey'in sözünü ettiği M. Kılıçaslan'ın başını çektiği faşist-aşiret çeteleri, sevgili Serdar'a (Belediye Başkanı Urfan Alpaslan) bir suikast düzenliyorlar. Olayda ağır yaralanan Kek Serdar günlerce hastahane de komada yatar ve Serdar'ın yoldaşları da misilleme olarak aşiret reisi ve faşistlerin de başı olan Kılıçaslan'ı öldürürler.. Burkey, neden Urfan Alpaslan'a yapılan suikastten söz etmiyor? Yaşanmış olayları bu derece çarpıtmak, gerçekleri tamamen gizlemek nasıl açıklanabilir acaba? Sadece bu olay bile, Burkey'in nasıl güvenilmez biri olduğunu, etik değerleri ve dürüstlüğü bile nasıl bir tarafa ittiğini bir kez daha bizlere gösteriyor. İnsan Burkey'in yukarıdaki satırlarını okuyunca; hayretler doğrusu demeden geçemiyor!

Bir de soruna Burkey'in yazdığı cümleler çerçevesinde bakarak, birbirini tutmayan belirlemelerini burda da görmek yerindedir. Burkey, hem Urfan Alpaslan'ın "sol sekte, maceracı bir doğrultu izleyen..." ve "örgüte ters düşen" Zeki Adsız tarafından kandırılmış olduğunu belirtiyor; bir sonraki cümlede de Kek Urfan'ın "belediyeyi yönetmekten çok bu tür işlere düşküdü..." diyerek kendi çelişkisini sergiliyor. Demek ki rahmetli Urfan, Burkey'in ifadesiyle Zeki tarafından "yanıtıldı"ğı belirlemesi gerçeklere uymuyor. Burkey'in ikinci cümledeki belirlemesi; Urfan'ın da Zeki gibi "macera düşküdü" olduğu ve bu nedenle "anti-faşist" mücadele" adına M. Kılıçaslan'ı öldürttüğü yönündedir. Burkey aynı şekilde Ağrı'daki Parti Sorumlusu arkadaşını da (Burkey'in kastettiğı MK üyesi X arkadaşdır, sıradan "sorumlu birileri" değildir) adeta çocuk yerine koyarak sözde Zeki o şartlardan yararlanarak onları da "kafaya almış" ve büyük bir plan hazırlamış. Doğrusunu söylemek gerekirse, var olan o günkü toplumsal gerçeklikleri ve bizzat kendisinin karşı karşıya kaldığı ciddi örgütsel sorunları bu derece çarpıtmak ve komik bir konuma sokmak; ancak Burkey'in fantazileriyle mümkündür. Burkey Ağrı'daki somut toplumsal ve

siyasal şartları adeta görmezlikten gelerek kendini kör, sağır ve dilsiz bir konuma sokuyor. Halbuki pratikte gerçekçi davranan Kek Serdar ve o birimdeki yetkili arkadaşlar; en az kendilerini korumak ve mücadelelerini sürdürmek için şiddet kullanmak ve bunun için de silahlanmak zorundaydılar. Hatta çok rahatlıkla denilebilir ki o birimdeki parti sorumlusu X arkadaş ve Kek Serdar başta olmak üzere ordaki birim örgütlenmesi, kendilerini silahla savunmasalardı; belediye seçimlerinin kazanılması da mümkün olamazdı. Aslında Burkey'in 40 yıldır görmek istemediği ve bu yüzden de bir türlü Kürdistanî iklimi algılamadığı durum budur. Kendisi adeta ayda yaşıyor gibi bir hayaletin içindedir. Bu nedenle de silahlı mücadeleyi hep "şartlar elverişli değil" gerekçesiyle sürekli savsaklamıştır ve ona gereken önemi hiç bir zaman vermemiştir. Zaten O, ciddi bir siyaset adamı olsaydı ve Kürdistanî bir liderlik vasfına sahip olsaydı; en başta bu soruna kendini ve arkadaşlarını yoğunlaştırır , realist bir program, strateji ve stratejiye uygun taktikler tespiti yapar ve ona göre de ayakları yere basan gerçekçi bir parti kurar ve onu koşullara uygun araç - gereçlerle donatır..

Yukarıdaki alıntılarda Burkey'in gerçek niyetini öğrenmek mümkündür. O adeta, Ağrı'daki sömürgeci faşist rejimin temel dayanaklarından biri olan Kılıçaslan aşiretine ve faşistlere yönelik olası saldırılara hayıflanıyor ve Zeki ve Serdar'a veryansın ediyor. Bu da Burkey'in sömürgecilerle bir kırılma ortamının yaratılmasını istememesi sonucunu bizlere sergiliyor. Kılıçaslanların Kek Serdar'a düzenledikleri suikastı bilerek gizleyen Burkey; bu tutumuyla istemese de Kılıçaslanlara ve dolayısıyla devlete arka çıktığının sonucunu gösteriyor. Sevgili okurların da taktir edecekleri gibi o dönem parti sekreteri olan Burkey'in kendi yoldaşı olan Belediye Başkanı'na yapılan sömürgeci rejimin suikastını gizlemesi ve kitabında bundan hiç söz etmemesi; öyle hafife alınacak sıradan bir eksiklik veya zaaf olarak görülemez ve değerlendirilemez nitelikte ciddidir.

Bu mantıkla sömürgeci TC'ye yaklaşım gösteren Burkey; ister istemez Onun Türkiyelileşme siyasetini güttüğünü gözler önüne sergiliyor. Özücüdür ama, Burkey'in bu yaklaşımını başka bir biçimde tercüme etmek mümkün olmuyor. Bu durum, Burkey'ı oldukça kötü bir duruma da düşürmüştür. Zaten Burkey, bu düşüncelerini legal plandaki mücadelede de bizlere gösteriyor. O'nun bu konuda yıllardır yazıp çizdikleri ortadadır ve bu da sonuçta O'nu Türkiyelileşme noktasına getiriyor. Bu açıdan Burkey'in şimdiye kadar legal planda Kürd partisini savunmaması; Türkiye partisini öne sürmesi, yürüttüğü bu politikanın sonucudur. Burkey'in silahlı mücadeleye karşı tavır aldığı ölçülerde, legal barışçıl mücadelede de başı dik duramaması, O'nun yıllardır ileri sürdüğü "icazetli" mücadele anlayışından kaynaklanıyor. Halbuki O, bunun yerine Gandhi'nin bir öğrencisi olma onuruna sahip olsaydı; genel çerçevede bir saygınlık kazanırdı. Ne var ki Gandhi'in işgalcı güçlere karşı gösterdiği dik duruşun ve ikircimsiz pratik sergilemesinin işaretleri hiç bir zaman Burkey'da görülmedi; çünkü O, böyle bir medeni cesareten bile yoksundur.

Ben de Sayın Burkey'in kaleminden "ilham (!)" alıp silahlı mücadele konusu hakkında bir olguya parmak basarak bazı soruları kendisine soracağım. İzlediğim kadarıyla Burkey'in Partisi 1993 de silahlı mücadele kararını almışlar. Bu kararı hayata geçirmek için çeşitli hazırlıklar yapılmış, bazı adımlar atılmış ve Güney'de bir de mexer (eğitim kampı) açılmış. Bir süre sonra eğitim gören grupla sorumlular arasında problemler yaşanmaya başlanmış ve sonuçta o gruptan bir arkadaşı infaz etmişler. Acıdır ama, böylece Burkey'in partisi de bir ara "olmuşken birkaç kurşun da biz sıksaydık" diyenlerin niyetleri yanlış bir adreste ve de yanlış bir hedefe isabet ederek, arkadaş katili olmuş. Önce bir soru sormadan, soruma ilişkin bir şüphemi Burkey izin verirse, kendisine açayım ve ardından da sorumu sorayım. Burkey'in elinde parti arşivi gerçekten varsa, K. Saleh

imzalı Zeki Adsız'ın 05.07.1981 tarihli MK verilen ve mevcut örgütsel pratik sorunlara değinen bir yazı sunulmuş ve partiyi olağanüstü kongreye veya bir konferans yapılarak sorunların aşılması önerisine, ne yazık ki Burkay başta olmak üzere MK'nin yanıtı olumsuz olmuştur. Bu yüzden de 1982 sonlarında K. Saleh yolayırımına gelmişti. Düşünüyorum da acaba rahmetli Zeki'nin ruhu Bingöl'den ve rahmetli Serdar'ın ruhu da Kasaplar Deresi'nden kalkıp gizliden kongreye girmeyi mi başardılar ve kongrede başta Burkay olmak üzere tüm kongre katılımcılarını "kafaya mı aldılar"? Bir konuda eminim ki Burkay'ı "kafaya almış"lar; O da Zekivari ve Serdarvari "lumpenleşerek" ve de "macera"ya soyunarak bir seferliğine olsun siyasi yaşamının ilk doğru kararını almışlar. Zaten şu anda partinin bir ve iki numaralı liderleri konumunda olan Sevgili Xıdır ile Sevgili Sidar'dan (samimiyetimden dolayı ikisini de adlarıyla hitap ettiğim için beni bağışlasınlar) da sözetmeden geçemeyeceğim. Ne de olsa her ikisi de Sevgili Zeki'nin öğrencileri olarak, "maceracılığı" ve "lumpenliği" sürekli sırtlarında taşıdılar. Ne yazık ki Sayın Burkay, Xıdır ve Sidar başta olmak üzere bir bütün olarak MK çok geç kaldıklarının farkında değillerdi. Bir yönüyle "Atı alan, Üsküdar'ı çoktan geçmiştir!"; diğer yöndense Aşbetali (ya da aş çûye, çeççeç maye!) misalinin başlarına geldiği gerçeğini bir türlü kabullenmek istememeleridir. Sözünü ettiğim Zeki'nin yazısı, 18 Mart-05 Nisan 1980 tarihinde yapılan MK toplantısından sözediyor ve o toplantıda sorunlar üzerinde durulmadığı ve gerekli radikal tedbirler alınmadığından bahsediyor. Burkay'a ve tüm MK üyelerine sorum şu: Zeki'nin üzerinde durduğu ve karar organlarında sonuçlandırmasını istediği askeri politikayı es geçen Burkay başta olmak üzere MK nin 13 yıl aradan geçtikten sonra böyle bir karar aldıklarına göre; bunların ve özellikle de Burkay'ın kamuoyu nezdinde Zeki ve Serdar'ın aziz ruhlarından özür dilemeleri gerekmez miydi? Çok geç kalınan bu kararın hayata geçirme şansının olmadığı,

daha baştan belli idi. Çünkü Burkey'in öncülük ettiği iflah olmaz politika, yüzlerce, hatta binlerce parti üyesi ve taraftarı militanın heder edilmesine neden oldu. Adeta bu, Kürdistan'ı politik kadroların mezarlığına çevirdi. Bu anlamda Burkey ve Öcalan'ın tek farkları vardır: Öcalan kendi kadrolarını fiziki olarak ortadan kaldırdı (Kendi ifadelerine göre PKK içinde 15 bin militan infaz edilmiştir); Burkey ise politik olarak kadrolarını infaz etti. Bu tablo, madalyonun iki ayrı yönünü bizlere gösteriyor. Kuşkusuz bu politikanın hayata geçirilmesinde sorumluluk yüklenen MK üyelerinin de bunda payları büyüktür. Çünkü Burkey'in ve Öcalan'ın örgüt şefliklerini sağlayan, başta o örgütlerin merkezi kadrolarıdır ve bu bazda da sorumlulukları büyüktür. Ayrıca Burkey ve Parti Merkezi, sözünü ettiğim bu başarısız "macera (!)" girişiminden sonra tamamen sessizliğe girmeleri ve aradan 17 yıl geçmesine rağmen yurtsever kamuoyuna bir açıklama yapmamaları, nasıl açıklanabilir? Burkey ve Parti Merkezinin hiç mi kamuoyuna karşı bir sorumlulukları kalmamıştır? Kuşkusuz bu soruların yanıtlanması gerekmektedir. Başka bir deyişle kamuoyu şöyle bir soruyu hep soracaklardır: Silahlı mücadele kararını niye aldınız ve bu kararınız halen geçerli midir? Geçerliliğini yitirmişse eğer bu kararınız, niçin bunu yurtsever kamuoyuna açıklamıyorsunuz?

Kuşkusuz Burkey'in parti anlayışı ve kadroları nasıl heder ettiği konularında birkaç örnek daha belirtmeden, bu sorunu bağlamanın eksik kalacağı kanısındayım. Sevgili okurlar lütfen beni bağışlasınlar ve "yazı uzadı" şikayetinde bulunmasınlar. Bir yönüyle sorun, bütün Kürtlerin, yani hepimizin sorunudur. Bir yönüyle de bu sorun, sömürgeci faşist Türk devletinin halkımıza karşı uyguladığı barbarlık derecesine varan zulüm politikasına karşı özgür ve demokratik Kürdistanı yaratma inancıyla dik durabilen ve son nefeslerine kadar sömürgeci despotlara taviz vermeyen ve bu uğurda canlarını feda eden Kürdistan şehitlerimizin aziz ruhlarının kirletilmesine karşı

seyirci ve duyarsız kalamamanın da bir zorunluluğudur. Bu satırların yazarı da salt kendi adına bunları kaleme almıyor. Bu imza (Kamil HESAR), aynı zamanda Urfan Alpaslan ile Zeki Adsız'ın örgütsel yazışmalarda kullandıkları isimlerin kısaltılmış ortak adıdır ve bu yüzden de onların aziz ruhlarına sadık kalmaya özen gösteriyor. Ayrıca daha sonra aşağıda göstereceğim örneklerde görüleceği gibi Sayın Burkay o kadar ileri gidiyor ki salt kadrolara kişisel saldırılarla yetinmiyor; O, adeta dengesini kaybederek üzerinde oturduğu ağaç dallarını da kesiyor.

1980 darbesinden önce Diyarbakır'da yaşayan bir partili militanın başından geçen olay ilginçtir. Sarı Cemo lakabıyla tanınan (Bingöllü C.B) bir parti üyesine Mardin'da siyasi çalışma yapmak üzere görev verilir. Cemo, profesyonel çalışma yapmak üzere Mardin'e gider ve bir hafta sonra Diyarbakır'a geri döner. Kendisi, bağlı çalıştığı parti yetkilisine başından geçen bir olayı anlatır ve partiden kendisini korumak için bir tabanca temin edilmesi talebinde bulunur. Çünkü Mardin'de daha ilk hafta tanıştığı ve tartıştığı üç kişi tarafından silahla tehdit edilmiştir. O dönem kendilerine Kürdistan Devrimcileri diyen insanlar, beraber oturup tartıştıkları masanın üzerine çıplak tabancalarını koyarak; "sözlerinin bittiği yerde silahların konuşacağını" belirtip, Cemo'yu ölümle tehdit ederler. Çünkü tartışmada teorik düzeyi iyi olan Cemo'ya yenik düşerler, söz yerine silahlarını gösterirler. Partiye durumu anlatan Cemo, istemleri yerine gelmeyince; bunalıma girer ve bir süre sonra partiden de ayrılır. Darbeden sonra her tarafta Cemo'nun resimleri arananların listesinde duvarlara yapıştırılır ve arandığı halde hiç bir tedbir almaz ve kısa sürede yakalanır. Dediğim gibi Cemo, bunalıma düştüğü için, siyasi inancını da yitirmiştir ve cezaevinde "teslimiyetçilerin" koğuşuna yerleştirilir. Bir süre sonra yaşanan zindan vahşetini bizzat görerek narasını atar ve eski haline dönüş yaparak direnişçilerin saflarına geçer.

Cemo'yu tanıyan herkesin ortak görüşü o ki Cemo; sadece pratik örgütsel konularda bir militan değil, teorik düzeyde de kendini yetiştirmiş bir devrimciydi. Ama Burkey'in sürdürdüğü kadroları heder etme politikası, Cemo'nun da yakasına yapıştı ve ne yazık ki O da bundan nasibini aldı. Burkey, kitabın 319. Sayfasında Cemo'dan sözederken; yine bilinen nedenlerle gerçekleri gizliyor ve topu rahmetli Zeki'ye atıyor.

Türkiye'nin ve Kuzey Kürdistan'ın her yerinde olduğu gibi Lice'de de insanlar 12 Eylül 1980 sabahını askeri anonslar ve marşlar eşliğinde uyanırlar. Günün ilk birkaç saati halkın ihtiyacını temin etmek için çarşıya çıkma serbestisi vardır. Parti üyesi bir genç de diğer sempatizan gençlerle konuşur ve tedbir almak için bir sonuca varırlar. Aralarında halktan insanların da bulunduğu 20 kişilik bir grup gece karanlığı bastığında buluşma noktalarında bir araya gelerek dağlara çıkarlar. Bir başka partili de ertesi gün erkenden bağlı bulundukları Diyarbakır'daki Parti yetkilisine haber verir. Kendi özel imkanlarıyla temin ettikleri silahlarla tam on gün Lice'nin dağlarında büyük bir umut ve heyecanla beklerler ve sonunda bu bekleyişlerinin beyhude olduğu kanısına varırlar ve moralleri bozulmuş halde evlerine dönerler.

Yıllar sonra bu olayı üç kişinin hazır bulunduğu bir sohbetimizde duyduğum Lice'li parti üyesine bazı sorular sormuştum. O üyenin anlatımına göre daha önceleri birkaç kez parti içi bildiri ve genelgelerin okunduğu, oralarda faşizmin ayak seslerinin duyulmaya başlandığı ve ona karşı direnmenin gerekliliği ve zorunluluğundan sözetmişti. Bir de zaten tüzüğün üyelik maddesinde de yukarıda vurguladığım gibi üyelere militanlık isteniyordu. Söz konusu üye kendi açısından haklı idi. Ama ne var ki partinin ne bir askeri politikası vardı, ne de bu konuda herhangi bir hazırlık. Buna rağmen Burkey, zaman zaman ajitatif bildiriler ve genelgeler üyelere iletmeyi de ihmal etmemişti. Yukarıda sözünü ettiğim "hırsızlık yapan cami imamı"

örneğinde görüldüğü gibi burda da üyeler kandırılıyor ve zor koşullar karşısında da kendi kaderleriyle baş başa bırakılıyordu. Ben de bir bildiriye okuduğumda; bana onu okutan sorumlu arkadaşın yüzüne bakarak gülmüştüm. Buna bozulan arkadaşın durumu izah edince, kendisi bu sefer suskunluğa bürünmüştü. Çünkü bildiride "direniş komitelerinin kurulması" bir direktif olarak üyelere iletiliyordu. Bu konuda herhangi bir politikamızın olmadığını ve sözü edilen komitelerin oluşturulması için belirli araç ve gereçlerin zorunluluğunu ve askeri bir politikaya bunun deng gelmesinin gerekliliğini açıklayınca, sorumlu arkadaş bana hak vermişti. Ancak onun elinden de bir şey gelmiyordu ve bu yüzden uzun süre sessiz kalmıştı. Ben de ağlanacak durumumuza tebessüm dolu gülücüklerle sadece alay etmiştim. Lice örneği ilginçtir; o günkü somut koşullar karşısında küçük bir kasabada kendini gösteren öğretici bir örnek olması açısından kamuoyunun da bilmesinde yarar vardır. Rahatlıkla denilebilir ki o koşullarda Diyarbakır, Bingöl, Bitlis, Van, Ağrı ve Hakkari genelinde sayıları binleri bulan bir kitlenin dağlara çıkma ve sömürgecilere karşı savaşım verme koşulları vardı. Bu tablo, kuşkusuz sadece TKSP'ye özgü özel bir durum da değildi. KUK-TKDP, KİP-DDKD, Ala Rızgari- Rızgari, Tekoşin ve Kawa gibi örgütlenmelerin de sahip olduğu potansiyelin toplamı onbinlerle ifade edilebilecek kadar çoktu. Buna rağmen 12 Eylül darbesini izleyen süreçte her güç nasibini aldı ve ağır bir yenilgi dönemi yaşandı. Şunu da kaydetmek gerekir ki sözünü ettiğim dönem, adlarını andıklarım arasında en zayıf örgütlerden biri PKK idi. 1984'te silahlı mücadele başlatan PKK'nın giderek güçlenmesi ve tek güç haline gelmesi de tesdüf değildir ve bunda tüm örgütlerin sorumluluğu büyüktür. Sonuçta, bu örgütlerin tabanları, PKK'ya destek vermek zorunda bırakıldılar. Çünkü örgütlerin tabanları, merkezi kadroların ülkeyi terketmeleri sonucu tamamen sahipsiz bırakıldılar. Bu da o örgütlerin önderlik sorunlarından kaynaklanıyordu.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi - III

TKSP-PSK ve diğer örgüter kartoni örgütlerdi

Kamil HESAR

1970 lerde başlayan yeni süreçteki örgütlenmeler ile Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki örgütlenmeler arasında belirli benzerlikler sözkonusudur. Bunun en bariz örneği, merkezi İstanbul'da bulunan Kürdistan Teali Cemiyeti (KTC)'dir.(Azadi ve Hoybun örgütleri de birer örnek olmalarına rağmen onlardan sözetmeye sınırlandırma yapmayı konunun uzamaması açısından uygun buluyorum.) Bilindiği gibi KTC'nin lideri Seyid Abdulkadir'dir ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

Aynı zamanda O, bugünkü Danıştay seviyesinde yüksek bir mahkemenin de başkanıdır. Yani bir ayağı Kürdistan'idir, diğer ayağı ise Osmanlının başkenti İstanbul'ludur. Bu yüzden de rahmetli Dr. Nuri Dersimi'nin (aziz ruhunu saygıyla anıyorum) başını çektiği genç ekip, bağımsız Kürdistan şiarını önlerine koyarken; S.Abdulkadir, Osmanlıların zor durumda bulundukları bir dönemde Türklere karşı savaşmanın yanlış olduğunu, bunun Kürtlerin onuruna yakışmadığını vs... ileri sürer ve Koçgiri

Ulusal Başkaldırısı öncesi meydana gelen bu tartişmalar, bölünmeyle sonuçlanır. Ne var ki sorun daha da ciddi ve eskilere dayanmaktadır. Aralarında, darağacına da giden ve Kürdistan şehitlerine katılan birçok Kürd şahsiyeti, bir süre enerjilerini Osmanlıya ve İttihat Terakki Cemiyeti'ne harcamışlar. Bir kısmı Birinci Dünya Savaşı'nda savaş cephelerinde askeri komutanlık da yapmışlar (Bir örnek olması açısından, Şeyh Sait Hareketi'nin asıl lideri olan Cibranlı Halit Beg'in Hamidiye Alayları Komutanı olduğunu hatırlamakta yarar vardır) . İttihat Terakki'nin Kürdlere yöneldiği dönemde ancak akılları başlarına gelebilmiştir. Ama çok geç kalınmıştır. Denilebilir ki eğer ileri gelen o günkü Kürd şahsiyetleri zamanında örgütlenebilselerdi; Mustafa Kemal'in gerçekleştirdiği Erzurum, Sivas Kongreleri başarıya ulaşamazdı. Dolayısıyla bugünkü Türk Devletinin kurulması da mümkün olmayabilirdi. Böylesi geç kalınmış ve önemli fırsatları kaçırmış Kürdlerin oluşturdukları örgütlenmenin (KTC) bir ayağını Diyarbakır'da görüyoruz. Cemilpaşa Kardeşlerin (Ekrem ve Kadri) bu konuda verdikleri bilgi ibret vericidir. Onlara göre Diyarbakır'da yapılan bir toplantıda katılımcı sayısının 500 civarında olduğu yönündedir. Devletin gizli belgeleri de Cemilpaşaları doğrulamaktadır. Ne var ki Türk Devletinin kuruluşuna önderlik eden İttihat ve Terakkicilerin girişimi , entrikaları ve fiili müdahaleleri sonucu, Diyarbakır'daki Kürdistan'i örgütlü potansiyel kısa sürede dağılıyor.

Yukarıda satır aralarında değindiğim gibi sorun, salt Burkay'ın partisine özgü değildir. Sorun, o günün koşullarında genel bir sorundu. 1989'da dört siyasi çizginin kültürlerine mensup beş arkadaş bir gün sohbet ediyorduk.DDKD-KİP geleneğinden gelen arkadaş, Siverek'teki derneklerinin üye sayısının 500 olduğunu, ama Bucaklarla-PKK çatışmaları başladıktan kısa bir süre sonra derneğin dağıldığını belirtmişti Arkadaşın verdiği bilgi karşısında ben de; 'Maalesef, naylondan

veya kartondan yapılmış partiler bu derneklerin arkasında olursa, anlattığınız gibi sonuç hüsrana uğruyor. Çünkü partilerimiz ülkemizin siyasi iklimine uygun inşa edilmemişti' demiştim. İlk başta arkadaşın tepkisi olmuştu ve diğer arkadaşlar da belirttiğim benzetmeye gülmüşlerdi. Bir kaç örnekle durumu izah edince, arkadaş da bana hak vermek zorunda kalmıştı. Kuşkusuz bu örgütleri kuranlar ve yönetenler de insanlarımızdır. Başta bu malzemenin irdelenmesi gerekiyor.

Sözünü ettiğimiz dönemle yüz yıl önceki dönemin insan malzemesini irdelemeyen, yenilgiye neden olan objektif ve sübjektif koşulların sağlıklı analizi yapılmadan, öğretici dersler çıkarılamaz. Çok acıdır ama başta Cıbranlı Xalit Beg olmak üzere bir çok Kürdistan'lı şahsiyet, Mustafa Kemal'in askeriye okulunu birlikte okumalarına rağmen; zamanında gerekli bir Kürdistan'ı örgüt yaratma işine girişememişlerdir. Hayli geç de olsa, daha sonraları yaratılan örgütlenmelerin de, işin başlangıcında askeri bir politika ve onun üzerinde şekillenecek örgütlülüğün de (Ağrı'daki Hoybun bir tarafa bırakılırsa-ki o koşullarda yaratılan en uygun ve modern bir örgütlenme olduğunu vurgulamak gerekiyor) yaratılamaması; yenilginin önemli bir faktörünü bağrında barındırmıştır. Sonuç itibarıyla de sübjektif olarak yenilginin kaçınılmazlığı kendini göstermiştir. 1970'li yıllarda oluşturulan Kürdistan'ı örgütlere öncülük eden Burkay ve yaşlıları olan kuşak bir bütün olarak; KTC'ni, Hoybun'u, Azadi'yi ve diğer örgütlerin önderlerini yeterince analiz edememişler ve onlardan gerekli eğitici ve öğretici dersleri çıkaramamışlardır. Örgütlü mücadele tarihimizin önemli ve belki de belirleyici eksikliklerinden, hatta hatalarından birisi de parmak bastığım bu handikapımızdır diye düşünüyorum. Çünkü 70'li yılların öncü kuşakları Bedirxan'ları, Cemilpaşaları, Seyid Abdulkadirleri, Cıbranlı Xalit Begleri eleştiri süzgecinden geçirememişler ve deyim uygun düşerse adeta onların olumsuz olan izdüşümlerini pratiğe geçirmeye çalışmışlardır. Yani

yüzyıllık örgütlü mücadeledeki öncü kuşaklar, birbirlerinin türevi durumuna gelmişlerse eğer; bunda bir yanlışlık ve hatta sakatlık var demektir. Bu yüzden şu anda yaşamını sürdüren ve belirli bir dönem şu veya bu ölçüde sorumluluk alan tüm Kürdistanlı kadroların bir bütün olarak şapkalarını önlerine koymaları, iyice aynaya bakmaları ve bir vicdan muhasebesine girmelerinin yararlarını ve gerekliliğini yazının sonunda daha detaylı olarak formüle edeceğim ve bazı önerileri yurtsever kamuoyuna sunacağım.

Halkımızın kanlı tarihine yazılmış bu tarihsel gerçeklik, kendiliğinden oluşmamıştır. Bunun önemli nedenlerinden birisi de Osmanlının ve daha sonraları Türkiye Cumhuriyetinin (TC) yürüttüğü ehlileştirme ve asimilasyon politikalarının Kürdler üzerinde bıraktığı etkilerdir. Bu politikanın Kürd şahsiyetleri üzerinde yarattığı izler, adeta tahribkar bir nitelik taşımaktadır. Bu yüzden ki birçok Kürd şahsiyetlerin beyinleri adeta esir alınmıştır. Belirli bir gecikmeyle de olsa, bunun farkına varan bazı şahsiyetler de, düşünsel anlamda sömürgecilerin kafalarına yerleştirdikleri kalın esaret duvarlarını tamamen yıkamamışlardır. Bunun sonucu olarak da hedefledikleri siyasi tespitlerle pratikte sergiledikleri örgütlenmeler de daima sakat kalmışlardır. Çünkü bu örgütlenmelerin bir ayağı Kürdistanlı olurken, diğer ayağı sömürgecilerin merkezlerinde kalmıştır ve sömürgecilerle tamamen bir kopuşu gerçekleştirememişlerdir. Bu da yaşandığı gibi beraberinde ağır yenilgileri getirmiştir. Bunun ağır faturasını da halkımız ve siyasi kadrolar ödemiştir.

1938'deki Dêrsim Ulusal Hareketinin kanlı bir şekilde yenilgiye uğramasının ardından Kuzey Kürdistan'da uzun süre sessizlik egemen oldu. 25 yıllık sessizlikten sonra 1960 lı yıllarda bir hareketlilik kendini gösteriyor. 1965 de kurulan Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP), yeni dönemin ilk siyasi örgütlenmesidir. TKDP'nin kuruluşu ardından İstanbul, Ankara ve Diyarbakır başta olmak üzere Türkiye

ve Kürdistan'ın birçok bölgesinde Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın (DDKO) kurulduklarını görüyoruz. 1960 ların başlarından itibaren Kürdistan'da boy gösteren jandarma ve komando baskıları karşısında, birçok bölgede protesto gösterileri gerçekleşti ve 1970'in başlarına kadar muazzam bir yurtsever Kürd potansiyeli oluştu. Kürdistan potansiyelin oluşumunda, 1975'e kadar Burkay'ı göremiyoruz. O, tüm enerjisini TİP'e harcamıştır. Diyarbakır Sıkıyönetim Cezaevinde kısa süre kalan Burkay; orada TKDP ve DDKO davalarından yargılanan Kürd devrimci yurtseverleriyle tanışma ve Kürdistan sorununu tartışma imkanını buldu. Tahliyeden sonra Almanya'ya giden Burkay, orada kendini ilk sefer Kürd sorununa angaje etmeye başladı ve belirli araştırmalara girişti. Çünkü Burkay, kafasına koyduğu hazır yurtsever Kürd potansiyeline öncülük edebileceğinin hesaplarıyla 1974 affından sonra Türkiye'ye döndü. Sözkonusu partisini de bu potansiyelden seçtiği birkaç insanla kurdu. Sonraki dönem anahatlarıyla biliniyor. Ne var ki Burkay'ın kitabında göze batan ifadeler, başvuru olan üslup, yani O'nun ruhiyeti ile yukarıda isimlerini andığım Kek Bedirxan ile Kek Faruk'un (Burkay'ı yakından tanıyan iki kişi olduklarından, onların anlatımlarını da iki önemli tanığın birer önemli belgesi olarak görüyorum) anlatımlarını da birleştirdiğimde; genel çerçeveyi görmek daha bir kolaylaşıyor. Sözkonusu dönem, hem siyasal-örgütsel bir boşluğun olduğu; bunun yanında da teorik planda temel ideolojik-politik belirlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulan bir dönemdi. Burkay da bu konularda beraber yola çıktığı arkadaşlarından daha birikimli ve temel bazı ilkeleri formüle edebilme yeteneği olduğundan; bu avantajını kullandı. Belirli bir dönem var olan boşluğu da doldurdu. Buraya kadar kimse Burkay'ın hakkını yemiyor, katkılarını küçümsemiyor ve inkar etmiyor. Ama sorun, örgütsel-pratik anlamda kendini başka türlü dayatıyordu. Her şeyden önce Burkay, kendi yayın organlarının dağıtılıp taraftar bulduğu ve sonuçta da parti kitle

tabanının oluştuğu alanlara biraz objektif yaklaşabilseydi; her şey "benim yazdığım makakelerin ürünüdür" saplantısına girmezdi. O'nun içine girdiği saplantı o kadar ileri bir seviyeye gidiyor ki, bu sorunlar MK de tartışıldığında ve o saplantıya karşı eleştiriler geldiğinde; Kek Faruk'un deyişiyle Burkey'in; "Ben sizin katibiniz miyim?" söylemiyle adeta fitesten attığını görüyoruz. Burkey'in sergilediği bu tutum ve kurucu MK'nin de idareci bir pratik sergilemeleri sonucu; süreç içinde adeta "tek şeflik kültürü"nün partide gelişip yerleşmesine neden olmuştur. Bu yüzden de O, kendi kapasitesinde büyük emekler sarfeden, her türlü fedakarlığı yapan kadroların ve taraftarların çok yönlü çalışmalarını hiçe indirgeyerek; emeğe karşı da ne kadar saygısız olduğunu sergilemiştir.

Burkey'in psikolojisi ve içine düştüğu saplantı, sonraki yıllar öyle bir noktaya geliyor ki kendisi adeta Parti Kongresi iradesini de hiçe sayıyor ve kendisini en yetkili karar organı olan kongre yerine sokabiliyor. O'nun için artık delegelerin görev ve yetkileri de pek önemli gözüküyor. Burkey, sayfa 411-412 de; '...Sonunda şimal'ın Paris'te kalmasını kararlaştırdık. Mahmut'un durumunu da kongreye bıraktım. Böyle biri artık MK üyeliği yapamazdı...' yazdığını cümlelerle kendini ele veriyor. Yine Burkey, sayfa 417 de yazdığını; '...Bitlis kesiminden Cezmi ile Azad'ın daha ciddi olduklarını, bunun için ikisiyle özel konuşup MK üyeliğini' teklif ettiğini ve onların da bunu kabul ettiklerini belirtiyor ve böylece kendisini nasıl kongre iradesi yerine koyduğunu bir kez daha teyid ediyor. Aynı sayfada ve aynı mantıkla hareket eden Burkey; partide kalması için Yücel Yeşilgöze'e de 'rüşvet vermediğini' söylüyor.

Halbuki biraz objektif davranabilseydi Burkey, 176. Sayfada "... Partimizin Ankara, İstanbul, Adana, Diyarbakır, Ağrı, Bitlis, Bingöl ve Van illerinde Bölge Komiteleri vardı..." yazarken; içinden geldiği Dêrsim bölgesinde makalelerinin hiç de bir etkisinin olmadığını ve bu yüzden de orada herhangi

bir örgütlülük yaratamadığının muhasebesini yapardı. Önceki dönemde de yine Dersim’de DDKO’nun veya TKDP’nin izlerine bile rastlamak mümkün olmamıştır. Çünkü o dönem Burkey, bütün enerjisini TİP’e harcamıştır. O dönem eğer orada özelde Türk solu ve genelde de Kemalist rejimin örgütlenmeleri egemen olmuşlarsa; Burkey’in bundaki payı küçümsenemez. Burkey kızmasın ama, eğer merhum Dr. Nuri Dêrsimî’nin aziz ruhu bugün canlansa; O’nun Seyid Abdulkadir hakkında yaptığı tespitlerle, hemşehrisi Burkey hakkında yapacağı tespitler arasında benzerlikler kuracağı iddiasına girerim. Çünkü Burkey’in asıl siyasi şekillenmesi, Türk hamuruyla yoğrulmuştur. Bu yüzden de O, hep Türkçe düşünüp kürdçe yapmıştır. Bunun bir sonucu olarak da parti inşasındaki Kürdî taşları ve çimentoyu bir türlü yerine oturtamamıştır. O’nun, bina etmeye çalıştığı Türkî kerpiçler de, en ufak bir yer sarsıntısında (halk tabiriyle siyasi deprem diyebilirsiniz) yerle bir olup enkaza dönüşmüştür-Sevgili okurların takdir edebilecekleri gibi, o dönem diğer Kürdistan’i örgütlenmelerin inşa malzemeleri de aşağı yukarı Burkey’in inşa ettiği malzemelerin aynısı olmuştur. Bu yüzden de her ne kadar eleştiri konusu direk Burkey olsa da diğer örgütlerin yöneticileri de bu konuda sorumludurlar. Yani Kurdewari düşünüp Kurdewari yapma mantığının yokluğu veya eksikliği konusunda Burkey yalnız değildir ve çoğu örgütlerimiz bundan nasibini almıştır ve sorumluluk sahibidirler Burkey’a haksızlık olmasın diye özellikle bu konunun altını çizmek ve siz değerli okurların da buna dikkatleri çekmenin yararlı olduğu ortadadır.-Bunun sonucu da, tamiratı hayli zor olan ağır bir fatura ödenmiştir.

Burkey’in, Türkçe düşünüp Kürdçe yapma mantığı; sözünü ettiğimiz kitaplarını kaleme alırken kullandığı dile de yansımıştır. Burkey, şu anda 73 yaşındadır ve kendisini Kürdçe ifade etme ve yazma yeteneğine de sahiptir. Buna ragmen Burkey, ”Anılar-Belgeler 1,2” (toplam1063 sayfa) kitaplarını Kürdçe değil

de Türkçe yazmayı tercih etmiştir. Burkey'in gerekçeleri ve amacı ne olursa olsun; kullandığı Türkçeyle, Kürd diline değil, Türkçeye hizmet etmiştir. Bu satırların yazarı da mecburiyet karşısında Türkçe yazmıştır ve ister istemez Burkey'in sayesinde o da bu günaha ortak olmuştur. Yıllar önce ben de Türkçe yazarak bu hatalı tutuma girmiştim. Ancak anadilimiz olan Kürdçeyle yazıp tartışabilmeliyiz ki dilimizin gelişmesine bir katkısı olsun. Ayrıca, asimilasyona karşı çıkmanın da bir gereği olarak anadilimizle yazıp çizmeliyiz. Bir de düşünce dilimizin psikolojik yansımalarının ortaya sergileyeceği Kurdiwari çerçevesinin de olumluluğundan söz etmek mümkündür. Örneğin; siyasi yönden de Kürd gelenek- adetlerinde bazı değerler vardır ki bunların korunmasında yarar vardır. Eğer Burkey da Kürdçede karar kılseydi ve Kürdçe düşünüp Kürdçe yapsaydı; inanıyorum ki üslubunu daha dikkatli kullanır, önemli bazı değerleri yerlebir etmezdi; kendisini de bu derece küçültmez ve tabir caizse, üç çuval inciri berbat etmezdi- Anılar'ın 3 ve 4. Ciltlerini de hesaba kattığımızda, iki çuval incirin daha berbat edilebileceğini şimdiden söylemek mümkündür-. Yine örneğin, eğer Burkey Kürdçe düşünüp Kürdçe yapsaydı, yazdığı 544 sayfalık "Kürtler ve Kürdistan, Cilt:1" adlı kitabını da Kürdçe yazarak belki biraz daha dikkatli davranır ve kitabın ismine yaraşır bir eser ortaya çıkarırdı. Ama ne gezer. Burkey, kitabın 263-271. sayfalarını yurt içi ve yurt dışında yayınlayan Kürd yayıncılığına ayırmıştır. Bu yayınlara bir göz attığımda, dikkatimi çeken ilginç bir nokta oldu. Tek bir sayısı yayınlanan bir yayından söz etmeyi uygun bulan Burkey; bilinen nedenlerle 40'tan fazla sayısı çıkan, örneğin Hêvîya Gel`den söz etmemiştir. İstanbul'da yayınlanan ve her sayısı toplatılıp ağır para ve hapis cezalarına çarptırılan toplam 8 sayılık Vatan Güneşi ile Almanya ve İsveç'te yayınlanan Roja Welat, Denge Welat , Hêvîya Gel, Pale gibi yayınlardan da söz etmemiştir. Kin ve nefrete esir düşen Burkey'in; Kek Zeki ve arkadaşlarının çıkarmış oldukları

yayınları kitabına almayı uygun görmüyor. Ama nedense Pale adlı Kürdçe dergiyi de yazmayı uygun görmemiştir- belki başka yayınlar da vardır-. Burkey'a haklı olarak sorma hakkımız doğuyor. İsimlerini saydığım yayınları, Kürd yayınları arasında neden saymamışsınız?

Hoşlanmadığınız yayınları eğer kitabınıza alamayacak kadar tarafgir iseniz, bari kitabınızın ismini de buna uygun adlandırır ve buna kendi siyasal tarih anlayışım deseydiniz, bunu bir yere kadar anlayabilirdik. Gelecek nesillere ve Kürd kütüphanesinin Türkçe bölümüne bıraktığınız bu komik kitabınızın ikinci cildinde bunu düzeltme fırsatınızı kullanıp kullanmayacağınızı göreceğiz. Kısacası, Burkey'ın Tarih anlayışını sergilemek açısından bu örneği vermeyi de bu yazıda uygun gördüm.

Yukarıda parmak bastığım gibi Burkey, salt kendi kadrolarını karalamakla kalmıyor; O, diğer siyasi örgütleri de küçümsüyor ve onlarla alay ediyor. Buna, sadece bir örnek vermekle yetiniyorum. 270-271. Sayfalarda Doğu Kürdistan'a (İran Kürdistan'ı) gittiğinde, Ala Rızgari yöneticilerinden Xecê'nın (Hatice Yaşar) 40-50 kişilik bir grupla onu karşıladıklarını, bunların "...Yaşları yirminin altında gencecik insanlardı..." belirterek sözde aylardır orada bir iş yapmadan beklediklerini söylüyor ve "...Ala Rızgari'nin Merkez Komitesi ise, dediklerine göre üç kişiden ibaretti: Selim Keya, Hatice ve Halit... İşte Hatice, o zamanlar örgüt içinde yaşı 25'e ulaşmış bu "üç liderden" biriydi..." diyerek onları küçümsüyor, üç lider nitelendirmesini bilinçli bir şekilde tırnak içine alarak onlarla alay ediyor.. Burkey, AR yöneticilerinden Xecê ve ARlı gençlerle alay ederken, kendi partisinden gençlerin aynı alanda ve AR den farklı olmadıklarını bir türlü aklına getiremiyor. Anlaşılan Burkey, Xecê'nin yaşının yönetici olmaya müsait olmadığını belirtirken; nedense aynı yaşlarda insanların kendi partisindeki yöneticilik pozisyonuyla alay etmiyor. Yarın Sayın Xecê de Burkey'a ;" E... ne yapalım Sayın Burkey, biz gençtik,

elimizden gelen her şeyi yapmaya çalıştık, ancak başaramadık. Fakat Kemal Ağabey, hem bir büyüğümüz olarak, hem bizden daha deneyimli bir siyasi ağabeyimiz olarak , görev ve sorumluluğunuzu yerine getirseydiniz, bizlere de yol göstererek siyasi öncülük yapabilirdiniz. O zaman da ne bizim ve ne de sizlerin sonu böyle olmayabilirdi. Geline aşamada ha biz üç yönetici olmuşuz ya da siz ondört yönetici olmuşsunuz, ne fark eder. Hepimizin durumu ortadadır, sonuç itibariyle, 'Urfal'ı hep bir hallı!' durumuna gelmişiz. Takdir etmelisiniz ki bu konuda en büyük sorumluluk sizin gibi deneyimlilere düşerdi. Ama bunu hiç bir zaman düşünmediniz, çünkü hep küçük düşündünüz, küçük olsun benim olsun anlayışına mahkum oldunuz... Bir de hatırlatmakta yarar vardır. Ben ve sorumlu arkadaşlarım, küçümsediğiniz gençlerimizi sömürgeci despotlarla başbaşa ve sahipsiz olarak bırakmadık. Halbuki siz ve sorumlu arkadaşlarınız Lice dağlarında günlerce talimatlarınızı bekleyen gençleri kendi kaderleriyle başbaşa bıraktığınızı da unutmayın.. Ayrıca tekrar hatırlatmakta yarar vardır, siz İran Kürdistan'ındaki 35 arkadaşınız için Faruk Aras'a; 'Farukcuğum, burdaki (Şam'ı kastediyor) durum gerçekten çok iyi, arkadaşlar arasındaki ilişkiler ve uyum çok iyi. Oysa ki İran'da tam tamına otuzbeş timarhanelik vaka var ve hiç birinin ıslahı da mümkün değil...' söylediğiniz sözler, gerçekten çok üzücü, bu duruma düşmenize üzüldüğümü belirtmek isterim vs..." dese, kuşku yok ki Burkay'ın verebileceği makul bir yanıt olmayacaktır.

KuşkusuzBurkay'ındığerKurdistanîörgütlerevekadrolarına karşı kullandığı üslup da incitcidir, aşağılama vardır, hor görme mantığı eĒemendir. Ancak yazı çerçevesi onları açmaya elverişli değildir. O dönem Kürdistan örgütlerinde görülen tek bir bayan yönetici olmasından ötürü Sayın Xecê'den söz etme gereğini duydum. Bu, aynı zamanda Sevgili Xecê'nin şahsında bayanlara karşı gösterdiğim saygıdan da kaynaklandığı için bu örneği vermekle yetindim. Fakat yeri gelmişken ben de Sayın

Bedirxan Epözdemir'in parmak bastığı bir noktayı işaretlemeden geçemeyeceğim. Sevgili Kek Bedirxan, "Ret ve inkar çözüm mü, sayın Burkay?" başlıklı dizi halinde yazdığı toplam beş yazının üçüncüsünde (04.02.2010) Burkay'ın, Kürd kişi ve örgütlerini aşağıladığı, hakaret derecesinde değerlendirdiğini belirterek; "...Ama nedense Türk dost ve arkadaşlarına karşı daha kibar ve nazik davranıyor. Hatta onları yüceltiyor..." diyor. Ben de Kek Bedirxan'a katılıyorum. Çünkü Burkay'ın bu ikircimli uslubu benim de dikkatimi çekmişti. Maalesef Merkezi İstanbul ve Ankara'nın uygulayageldikleri ehlileştirme ve asimilasyon politikalarının bir sonucu olsa gerek ki Burkay da aşağılık kompleksine yenik düştüğünün bir belirtisini yazıya da dökerek bizlere gösteriyor. Kürdçedeki "Gîyayê mêrgê tahl e" deyişi, tam da Burkay'a uygun düşüyor. E... ne de olsa Kürdler eziliyor, fazla imkanları yoktur ve devletsiz bir millettir; fakat Türklerin devleti vardır, birçok olanaklara sahiptir ve ne olur, ne olmaz, insanın yolu Ankara'ya düşebilir anlayışıyla davranan Burkay, aslında kendi uslubuyla kendisini dışa vuruyor. Kendi toplumuna karşı büyüklük kompleksine ve egemen durumda olan Türk toplumuna karşı da aşağılık kompleksine düşmek, tam da buna derler. Ama Burkay'a hatırlatmakta yarar vardır: Bu kompleksle Ankara'ya fazla bel bağlamamalıdır. Çünkü atalarımızın, "Bextê Romê tune!" sözü boşuna söylenmemiştir. Ayrıca aşağıda göstereceğim örnekle de Burkay'ın, nazik davrandığı Türk dostları karşısında da dikiş tutturamayacağını tekrar hatırlatmak yerinde olacaktır.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi - IV

***Burkay, İşkencede direnenlerle alay ediyor,
Kürtçe savunmayı küçümsüyor***

Kamil HESAR

12 Eylül faşist rejiminden nasibini almış insanlardan biri de benim. Aradan 30 yıl geçmesine rağmen vücudumun değişik bölgelerindeki işkence izleri halen duruyor. Bu yüzden işkencenin ne olduğunu kendi yaşamımda öğrenen ve hisseden kişi olarak, Burkay'ın sayfa 96-97 de belirttiği, "Mehdi 12 Eylül darbesinin ardından sevgili makamını yitirdi ve tutuklandı. ...Yeniden, kendine özgü, gösteri türünden kimi tavırlar takındı. Örneğin mahkemede Kürtçe savunma yapmaya çalıştı ve bu yüzden de ayrıca yargılandı. Ve insanlarımız ne kadar unutkan, ya da "gönlü geniş" olduklarını bir kez daha gösterdiler. Mehdi'nin eline makam ve para geçince, fırsatını bulunca nasıl devrimci değerleri bir kenara ittiğini, nasıl hızla yozlaştığını unuttular. Onu, cezaevindeki bir-iki jestine

bakıp yeniden kahramanlaştırdılar.. Ne yazık ki bizim toplum böyledir! Tez unuttur, kolay affeder... Bunun tek örneği Mehdi olayı değil. Bizim toplum dönekleri, hatta ajanları, sömürgeci rejimle işbirliği yapanları bile kolay affediyor, kimi zaman böyle şeyleri hiç önemsemiyorlar bile. Ömer Çetin’le Soro bunun somut örnekleri...” satırlarını okuyunca; itiraf edeyim ki – hiç bir insanın işkence görmesini istemediğim halde- Burkey’in çok değil sadece bir hafta Diyarbakır zindan vahşetini yaşamasını çok isterdim. Belki o zaman gördüğü işkence sayesinde Burkey, işkenceyi basite indirgemenin, onunla alay etmenin ne kadar yanlış olduğunu öğrenmiş olurdu. Yine çok üzücüdür ki Burkey cezaevi vahşetini ve bu vahşete karşı direnenleri, mahkeme savunmalarını bir ”jest” ve”gösteri” olarak ele alıp bu denli seviyesiz bir konuma getiriyor. Buna bir kaç açıdan bakmak gerekiyor. Çünkü sorun, salt Kek Mehdi sorunu değildir ve bu özelde Diyarbakır vahşetini yaşayan onbinlerce yurtseveri ve genel anlamda da Kürdistan ve Türkiye devrimci – demokrat, yurtsever kamuoyunu direk ilgilendirmektedir.

Her şeyden Önce Burkey, Kek Mehdi’nin cezaevindeki tutumunu ve sergilediği sınavı; Soro ve Ömer Çetin’le mukayese etmesi, doğru olmadığı gibi bu, tamamen yanlıştır. Burkey’in kitabını bir bütün olarak ve yukarıdaki alıntıyı da özel olarak gözönünde bulundurduğumda; Kek Mehdi’nin Amed zindanında teslimiyete düşerek ihanet çizgisine düşmesini, Burkey can u gönülden istemektedir. Ama Kek Mehdi, sergilediği tutumla Burka’yı hayal kırıklığına uğratmıştır. Bu kızgınlıkla adeta kararmış ruhunun esir aldığı kalemini paslı bir halde Kullanan Burkey; Kek Mehdi’yi Soro ve Ö. Çetin’le mukayese ediyor ve sözde halkın onlara sahip çıkmasını ’nankör’lük anlamına gelebilecek şekilde itham ediyor. Burkey’in yanlış yaklaşımını birkaç açıdan ele almak gerekiyor.

Ömer Çetin’le Soro’nun polis ifadelerini, ben de yıllar sonra hayretler içinde okumuştum. Çetin’in gönüllü olarak

gidip teslim olduğunu, devlete hizmet etmek istediğini, rahmetli Neco'nun (Necmettin Büyükkaya) da adresini vererek yakalanmasına neden olduğu; hatta birçok sorunu Neco'ya yükleyerek O'nu adeta faşist cellatların bir numaralı hedef tahtasına koyduğu, o ifadeden rahatça anlaşıyor. Burkey'in eleştiri konusu yaptığı halkımızın ise bundan haberi yoktur. Her şeyden önce eğer Ö. Çetin halk kitleleri arasında yeterince deşifre olmamışsa ; bunun hesabını Burkey başta kendisine ve KİP ile diğer örgütlerin yöneticilerine, tüm siyasi kadrolara sormalıdır. Çünkü başta Burkey olmak üzere bir çok Kürdistanlı örgüt yöneticileri kendilerine yeterince mürid yetiştirmişler. Ömer Çetin'in de kendi çapında kimi müridler yetiştirdiği bir gerçekliktir. Eğer halen bazı insanlar Çetin'e karşı elpençe duruyorsa, O'nu dinleyip alkışlıyorsa; bunu başka türlü izah etmek mümkün değildir. Söz konusu müridlerin, şeyhlerinin desturu olmadan bir şey yapamayacakları ortadadır. Çünkü müridlerin beyinleri, deyim uygun düşerse; şeyhleri tarafından adeta esir alınmıştır. Bu konuda eğer Burkey ve diğer şeyhlerle müridler, aynaya bakıp kendi gerçek suretlerini görebilseler ve ona göre de biraz vicdan muhasebesi yapabilselerdi; Burkey'in yakındığı durumun bir daha kolayca yaşanamayacağını tahmin etmek için, kahin olmak gerekmiyor.

Gıyaben tanıdığım Soro'nun ifadesini okuduğumda, adeta şok olmuşum. Uzunca bir düşünceden sonra kendi kendime; 'Demek ki zaaf göstererek polisle çalışmayı kabul etmiş ve pratikte 'değerli hizmetler!' yerine getirmeyince, O'nu deşifre ederek paçavraya çevirdiler' diye düşünmüştüm. Çünkü sömürgeci-faşist Türk devletinin oluşturduğu çetevari kirli sistem; kolay kolay kendi ajanlarını deşifre etmiyor. Onları alabildiğine kullanıyor ve zamanı gelip de artık kendi hizmetlerinde işe yaramayanları veya onlara ters düşenleri adeta suyu sıkılmış bir limon posası gibi bir tarafa atıyorlar. Dr. Şıvan'ın eski bir arkadaşı olarak Soro, ülkeye dönüş yaptıktan

sonra, siyasetle yakından ilgilenmediği, hatta deyim yerindeyse siyasetten tamamen uzaklaştığı söylentileri değişik çevrelerden duymuştum. Diğer bir intibam ise, ölünceye kadar Soro'nun herhangi bir Kürd hareketine zararının olmamasıdır. Bu konuda sayın A. Bedirxan'ın Burkey'a yazdığı yanıt yazısında verdiği bilgiler de, akla yatkındır. Eğer Soro'nun akrabası olan polis, sadece O'nu kurtarmak için de olsa böyle bir ifade düzenlemişse; yine de yapılan, affedilemeyecek derecede önemli bir hatadır ve ne yazık ki Soro, öldüğünde de MİT Ajanı lekesini beraberinde mezara götürdü. Benim geçmişte duyduklarım; Soro isteseydi, başta Burkey'ın partisi olmak üzere her bir örgütün merkezi düzeyinde yer alabilirdi. Bunu bilen Burkey ve diğer örgüt şefleri niye O'nu deşifre etmediler? Başta Burkey'ın partisi olmak üzere bütün örgütler bunu yapmadıkları gibi ikinci kez O'nu destekleyerek Lice'de tekrar Belediye Başkanı olmasını sağladılar. Burkey, kendisinden ve diğer parti yöneticilerinden hesap soracağına; Lice halkını ya da genel tabirle toplumu suçluyor. Bu da Burkey'ın ruhiyetine uygun düşüyor.

Yeri gelmişken TKSP Diyarbakır Davasından da söz etmek gerekiyor. Acaba sayın Burkey, kendi arkadaşlarının polis ifadelerini kaç parti üyesine okutmuştur? Bu konuda Burkey'ın vereceği bir yanıtı yoktur. Çünkü Burkey, özellikle de tutuklu parti yöneticilerinin polis ifadelerini üyelere okutmadığı gibi; var olan gerçeklerin de sonuna kadar saklı kalmalarını sağlamaya çalışmıştır. Çünkü, o ifadelerde çözülme sözkonusuydu. Halbuki Burkey, parti içi tartışmalarda ve özellikle de yönetim organlarında çözülmenin olmadığını, sınırlı bilgi verildiği yönünde onları aklamaya çalışmıştır. Ayrıca, o arkadaşlar parti talimatına rağmen; gerekli siyasi savunmayı da yapmadılar. Nihayet Burkey, kitapta işaret ettiği gibi üç kişi hakkında kınama cezası verilmiştir. Fakat Burkey'ın kitabında yazmadığı (belki parti arşivine de koymamıştır) diğer bir konu daha da önemlidir. Burkey'ın cezaevindeki parti sorumlusu, mahkeme

duruşmalarına çıkmadan önce kendi arkadaşlarına; "Mahkeme heyetinin sizlere yönelik, 'Kürd müsünüz?' sorusuna yanıt vermeyin!" talimatını verir. Bunu bizzat yaşayan YB arkadaş, Qamışlo'da Burkay'ın da hazır bulunduğu parti evindeki bir toplantıda dile getirmiştir. O toplantıya katılan 25 kişi bunun canlı şahididir. İlginçtir Burkay, tahliyeden sonra aynı arkadaş'a 'Kürdistan Bölge Sorumluluğu'nu vererek onu ödüllendirmiştir.

Sözünü ettiğim yönetici arkadaşların işkence ve cezaevi tutumları konusunda bir noktaya açıklık getirme ihtiyacını duyuyorum. Yönetici arkadaşların işkencede konuştuklarını ayıplamıyor ve kınamıyorum. Bunu bir ölçüde insani değerler çerçevesinde doğal karşılıyorum. Çünkü insanların işkenceye karşı dirençleri değişiktir. Sergilenen direnç de insandan insana değişmektedir. Kimisi sınırlı bilgi verebildiği gibi kimisi, bildiği her şeyi söylemekle, belki kurtulabileceğini zanneder ve kimisi de hiç konuşmamakta inatlaşıp direnir ve hatta bu uğurda şehid de düşer. Yani, halk arasında 'kellesini verdi, ama sır vermedi' kullanılan tabir, bu kişilere örnektir ve ne yazık ki bu tipler hayli azdır. Kısacası, işkence konusunda önyargılı olmamak ve işkencede kimse konuşmaz saplantısına girmemek gerekiyor. Çünkü bu konuda hiç kimsenin öne sürebileceği bir garantisi yoktur. Bunun örnekleri dünyada olduğu gibi ülkemizde de hayli çoktur. Bu bilinçle sorunu ele aldığımızda; o arkadaşların da işkence gördüklerini, ağır bir bedel ödediklerini, ama yönetici pozisyonlarına yaraşır bir duruşu sergileyemediklerini görüyoruz. Bu somut gerçeklik, o arkadaşların siyasi savunma yapmalarının gerekli ve zorunluluğunu değiştirmiyor. Bu çerçevede soruna bakıldığında, sözkonusu sorumlu arkadaşların savunma yapma konusunda gerekli hassasiyeti yerine getirmediikleri bir gerçekliktir. Kısacası, Burkay'ın yönetici arkadaşları, siyasi savunma ve cezaevindeki vahşet karşısında sergiledikleri tutum; onların sınıfta kaldıkları gerçeğini çıplak

bir gözle görmek gerekiyor. Sergilenen böyle bir politikayla Kürdistan kurtuluş mücadelesinin omuzlanamayacağı ise ayrı bir gerçekliktir. Burkey da bunu, kendi siyasal pratiğı ile ve en son da yazdığı Anılar ucubesiyle yeterince sergiliyor.

Ancak ciddi ve sorumlu davranan bir parti, başta öncü kadrolar olmak üzere tüm örgütlü insanlarını, olası işkenceye karşı sağlıklı bir tavır sergilemesi konularında eğitmesinin gerekliliğı ve zorunluluğı tartışma götürmez bir gerçekliktir. Ne yazık ki başta Burkey'in partisi olmak üzere bir bütün olarak Kürdistanlı örgütlerin bu konuda sergiledikleri tavır; tamamen amatörce olmuştur ve zorunlu olan siyasî sınav layıkıyla verilememiştir. Aradan bu kadar süre geçmesine rağmen, Kürdistanlı örgütlerin yaşanmış acılı süreçten yeterli dersler çıkardıkları kanısında değilim. Bu yüzden sorunun bu yönünün de ciddi bir irdelenmeye ihtiyacı olduğunu düşünenlerdenim.

Bu örnekler bile, Burkey'in Kürdistan Sorununda nasıl bir pratik sergilediğini görmemiz açısından önemlidir ve bu da Burkey'in Kürdistan'ı bir lider olma vasfından uzak olduğunu göstermektedir. Eğer kendi arkadaşlarına, Kürdlüğünüzü inkar edin telkininde bulunan yönetici bir kadro, Burkey nezdinde onay bulup ödüllendiriliyorsa; böyle bir anlayışı sergileyenlerin, Kürd halkına ve geleceğinin belirlemesinden bir hayır çıkmayacağı ortadadır. Çünkü Burkey, yazdığı iki ciltlik anılar kitaplarıyla (3 ve 4. Ciltlerinin de yayınlanacağını gözönünde bulundurmam gerekiyor), yukarıda sözünü ettiğim tarih kitabında görüldüğü gibi gerçekler tersyüz ediliyor. Diğer bir deyişle Burkey, son 40 yıllık siyasal tarihimizi ve bunda rol alan insan aktörlerini kendi egosuna uygun bir şekilde yorumlayarak, yaşanmış gerçekleri çarpıtıyor. Burkey, kitaplarında izlediğı bu üslupla sadece büyük yanlışları sergilemiyor; O, gelecek nesillerin zihinlerini de çelip karalayarak birbütünü olarak toplumumuzu aldatıyor. Bu çerçevede ülkemizde yüz yıla yakındır uygulanagelen sömürgeci zulüm politikasına karşı onurluca direnerek yaşamlarını kaybeden aziz

şehitlerimizin ruhları, Burkey tarafından kirletilmeye çalışılıyor. Bu açıdan işkence konusunu ele almak gerekiyor ve yukarıda da belirttiğim gibi bu sorun tek başına Sevgili Kek Mehdi'yi değil; hepimizi çok yakından ilgilendiriyor. Burkey, kendi egosuna esir düştüğü için bu acı gerçekleri bir türlü göremiyor ve ne yazık ki görmek de istemiyor.

Başta Yılmaz Demir, Metin Aksoy, Necmettin Büyükkaya, İbrahim Uluğ, Ferhat Kurtay, M. Hayri Durmuş, Mazlum Doğan ve Kemal Pir olmak üzere yüzlerce-binlerce isimsiz kahramanın aziz ruhlarını saygıyla anıyorum. Bunlar arasında sadece üç devrimci yiğidin (biri TKSP'li, biri PKK'lı ve biri de PDK-KUK'lu) son şiarlarını, aziz ruhlarının vasiyetleri olduğundan; belki Burkey'in kararmış vicdanının biraz olsun açılmasında yardımcı olur diye sunuyorum.

Ölümsüz Yılmaz Demir, Amed faşist zindan yöneticilerinin barbarlık derecesine varan zulmüne karşı genç vücudunu bilinçli bir şekilde ölüme atarken; "Özgürlük için savaşmayanlara, özgürlükçü denilmez!" sloganını atıp, aslında kendi yöneticilerini de protesto ediyordu.

Diyarbakır'da Şeyh Sait'le birlikte idam edilen merhum Bavê Tujo'ya (Bavê Tujo da darağacında cellatların yüzüne haykırarak 'Yaşasın Kürdistan!' sloganını haykırmıştı. Şeyh Said, Bavê Tujo ve diğer şehid arkadaşlarını saygıyla anıyorum) yaraşır bir tavır sergileyen değerli dostum, KDP-KUK'un yorulmaz emektarı İbrahim Uluğ (halk arasında Mele İbrahimê Dêrikî olarak biliniyordu), faşist işkenceci cellatların yüzüne, ruhunu teslim etmeden önce şöyle haykırıyordu: "Kahrolsun sömürgecilik! Kahrolsun emperyalizm! Kahrolsun faşist diktatörlük! Yaşasın bağımsız Kürdistan!"

Birkaç ay önce İstanbul'da öldürülen Selim Dindar'ı (şehadetini saygıyla anıyorum), şehid edilişinden kısa bir süre önce KURD 1 Televizyonunda izlemiştim. Rahmetli, Amed

zindan vahşetini anlatırken; protesto olarak kendini yakan Ferhat Kurtay'ın, ateş alevleri içinde erimekte olan genç bedenini teslim etmeden önce, O'ndan "Sevdaliya mın" Kürdçe türküsünü söylemesini istediğini belirtti. Sevgili şehid Selim, o vahşet karşısında ağlamaklı gözlerle o türküyü söylemek zorunda kalarak, sevgili Ferhat'ın son vasiyetini yerine getirdiğini, ağlayarak noktalamıştı.

Kuşku yok ki bizler ve bir bütün olarak halkımız, direnerek ölmesini bilen aziz şehitlerimizin ruhlarını saygıyla anarak onları hak ettikleri yere koyarken; bu konuda dik durmasını bilmeyen, teslimiyet gösteren kişileri de lanetle anacaktır. Yine halkımız ve bizler, sömürgecilerin zulmüne karşı direnerek ayakta kalabilenleri de birer kahraman ve gazi olarak anacaktır. Bu çerçevede de Kek Mehdi hem bir gazidir, hem de bir halk kahramanıdır. Amed zindan vahşeti karşısında direnen binlerce siyasi tutsağın Kek Mehdi için, "Xalê Mehdî" lakabını takmaları bundandır. Ve elbetteki Amed zindan vahşetini yaşayan binlerce genç (siyasi düşünceleri ve bağlı bulundukları örgütleri ayrı olsa da) için, onlardan daha yaşlı olmanın da verdiği görev ve sorumluluk itibarıyla Mehdi; direnen bir yiğit ve sürekli gençlere moral verdiği için, cezaevinin "Xalê Mehdî"'si lakabını hak etmişti. Ne yazık ki Burkay'ın bunu anlayıp bir türlü görmek istemediği ortadadır.

Eğer Burkay, 'Düşmanını öldür, ama hakkını yeme!' deyişini biraz gözönünde bulundursaydı; kuşku yok ki Mehdi'nin zindan direnişini alkışlar ve kendisini kamuoyunun da haklı bulabileceği bir çerçevede eleştirirdi. Şüphesiz Burkay'ın da eski bir yoldaşı olarak Mehdi'yi eleştirme hakkı vardır ve aynı hak Kek Mehdi'ye de düşmektedir. Eleştiri çerçevesinde birbirini yermek ayrıdır; ama eleştiri adına sorunu bu derecede tirajikomik bir hale sokmak apayrıdır. Eğer siyasi savunma konusunda Kek Mehdi eleştirilecekse; O'nun, mahkemede beş yıl Türkçe konuşması olduğu gerçekliğidir. Ne var ki böylesi

bir eleştirinin muhatabı da sadece sevgili Mehdi değil, bir bütün olarak Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi ve onların kadrolarıdır. Bu acı gerçeği görmeyen ve bu gidişatla da görmek de istemeyen Burkey'in bu yaklaşımı; bir kez daha onun ne kadar "Kürdistanî!" düşündüğünü ve sömürgecilerin beyinlere kazdırdığı prangaları, duvar kalınlığındaki kölelik zincirlerini de kıramadığını göstermekle kalmıyor, aynı zamanda beyninden atamadığı inançsızlığını da bizlere sergiliyor. Şahsen ben merak ediyorum. Sözü edilen Burkey'in kitabı yayınlandıktan sonra şu anda HAKPAR Başkanı Sayın Bayram Bozyel başta olmak üzere Sayın Fehmi Demir, Sayın Hasan Dağtekin ve onlarca parti kadroları ve yöneticilerin tepkileri ne olacaktır. Özellikle isimlerini andığım ve anmadığım kadroların hepsi uzun süre cezaevinde kaldılar, ağır bedeller ödediler ve işkence vahşetine kaşı bizzat direnerek ispatladılar. Burkey'in Kek Mehdi için nitelediği 'gösteri' ve 'bir iki jest'; özünde onlara ve tüm direnen militanlara karşı da kullanıldığını unutmamak gerekiyor. Bu yüzden Burkey'in, bunların yüzüne nasıl bakacağı doğrusu merak konusudur.

Kürd siyasetçisi Sayın Mahmud Alınak, 2 Temmuz 2007'de Kars'ta düzenlenen bir mitingte; "Birayên min, xwişkên min, hûn bi xêr hatin, hûn di ser seran û ser çawan hatin! Bijî azadî!" Kürdçe sözleriyle konuşmaya başlamış ve daha sonra geriye kalan 33 dakikalık konuşmayı da Türkçe yapmıştı. Geçtiğimiz aylarda sömürgeci Türk mahkemesi, Kek Alınak'a Kürdçe konuşma yapmaktan toplam 5 ay hapis cezası verdi. Verilen bu ceza; ortalama olarak her Kürdçe kelimeye 22 günlük cezaya deng geliyor. Yine Alınak, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a yolladığı iki Kürdçe dilekçe yüzünden altışar ay (her dilekçeye 6 ay) hapis cezasına çarptırıldı. 2007'den itibaren Taraf Gazetesinde yazarlık yapan politikacı - yazar Sayın Orhan Miroğlu da Ankara Newroz konuşmasında Kürtçe konuştuğu için ceza almış bulunuyor. Kek Orhan Miroğlu'na sadece 5 yıllık

‘siyaset yasağı’ cezası verilmedi; bununla birlikte O’na beş yıl ‘Kürdçe konuşmama’ cezası da verildi. Savcılar her üç ayda bir bunu rapor ediyorlar. Eğer Sevgili Orhan bunu ihlal ederse, Kürdçe konuşmanın cezası olarak 6 ay hapis yatacak. Sevgili Miroğlu, bu konuda AİHM’de dava açmış bulunuyor. Kuşkusuz Miroğlu’na verilen bu ceza, belki de günümüz dünyasının ‘dili yasaklı tek bir yazar ve politikacısı’ unvanını taşıyacağı gerçekliği de hayli ilginçtir. Çünkü günümüz dünyasında böylesi cezaların sözkonusu olamayacağı ortadadır.

Bu ki örneği günümüz Türkiye’sinin, AB büyüğünün tartışıldığı koşullarda dahi hangi durumda olduğunu görmemiz açısından yazdım. Kuşkusuz sömürgeci Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşundan bu yana Kürd halkına karşı uygulayageldikleri inkar, yasaklama ve asimilasyon politikalarının halen devam ettiğini göstermektedir-Cumhuriyetin ilk dönemlerinde uygulanan her Kürdçe konuşma sözcüğüne karşı para cezasının verildiğini hatırlamakta yarar vardır-. Başbakan Erdoğan’ın, ‘TRT şeş bi xêr bê!’ Kürdçe söylemesi serbesttir; ama Kürd politikacıların Kürdçe konuşmaları halen yasaktır. Bu yüzden sömürgeci Türk mahkemelerinde Kürd politikacıların Kürdçe savunma yapmaları daha bir önem kazanmaktadır. Burkay’ın karalamalarına neden olan Kek Mehdi’nin de Kürdçe savunma yapma girişimlerini bu çerçevede irdelemek gerekiyor.

Şair Yılmaz Odabaşı, 15 Ocak 2006 tarihinde yazdığı bir yazıda, 1989’daki Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi duruşmasında cereyan eden Kek Mehdi’nin girişimini şu sözcüklerle dile getiriyor: “...Mehdî Zana, ‘...Ben yaklaşık beş yıldır mahkemelerde Kürdçe tercümanın da bulunmamasını dikkate alarak savunmalarımı Türkçe yapmak zorunda kaldım. Fakat belirtmeliyim ki benim anadilim Kürdçedir. Annemden, atalarımın bu dili öğrenerek büyüdüğüm için hiç bir mahkemenin beni yargılama hakkı yoktur. Bu yüzden bundan sonraki savunmalarımı Kürdçe yapacağım’ dedikten sonra hiç bir

soluk almadan daha sadece bir kaç Kürdçe sözcük kullandığında, Mahkeme heyeti sinirli ve karmakarışık seslerle salonda bulunan üsteğmene dönerek; ‘Bunu derhal susturup salondan çıkarın!’ diye bağıyor. Dört beş inzibat, hemen coplarını çıkarıp ona saldırıyorlar. Coplar, herkesin gözü önünde başkana rastgele inip kalkarken, salonda bulunan herkes o an taş kesiliyor. Başkan, üzerine inip kalkan coplardan elleriyle korunmaya çalışırken, bir ara bir Kürd olduğunu boğuk bir sesle tekrarlıyor. Birkaç inzibat eri atılıp kollarını sımsıkı kavıyor, biri de sol kolunu boynuna dolayarak ağzını sımsıkı kapatıyor. O’nu döve döve ağzı kapalı halde salondan dışarı çıkarıyorlar...”

Bunun üzerine salonda aynı davadan yargılanan TKSP davasının belki de en genci olan Sayın Yılmaz Odabaşı; mahkemede uygulanan vahşet karşısında ayağa kalkarak konuşma hakkını istiyor, ancak mahkeme buna izin vermiyor. Bunun üzerine tekrar girişimde bulunan Sevgili Odabaşı, ayağa kalkarak mahkemeye karşı tavrını şöyle sürdürüyor:

”Bana söz vermediniz ama ben size söyleyecek sözüm olduğuna inanarak söz alıyorum.!” dediğimde, mahkeme heyeti dikkat kesiliyor ve salondaki herkes merakla ne söyleyeceğimi bekliyor. Sesimi yükselterek kaldığım yerden hiddetle sürdürüyorum: ‘Ben, insanların anadilleriyle konuşmalarının demokratik bir hak olduğuna inanıyorum. Bu yüzden, az önce uyguladığınız şiddeti kınayarak mahkemenizin bu tavrını utançla protesto ediyorum!’ diyor, çok da rahatlıyorum. Mahkeme heyeti hiç de umduğum kadar öfkelenmiyor. Bir askeri hakim, yüzüme dik dik bakarak, ‘Tamam mı, sözün bitti mi?’ diye soruyor sadece. ‘Evet bitti!’ diyorum. Hakim, salondaki üsteğmene seslenip ‘Bunu da dışarı atın!’ diyor. Birkaç inzibat eri kolumu tutarak beni ite kaka, ama coplarını kullanmadan o kasvetli sessiz salondan dışarı çıkarıyorlar.”

Sevgili Odabaşı’nın yukarıda dile getirdiği faşist sömürgeci

Askeri Mahkemenin uyguladığı vahşet, TKSP Toplu Davası'nın görüldüğü o günkü duruşmanın bir parçasını oluşturuyor. Odabaşı'nın sözkonusu yazısını okumayan sevgili okurların merak edecekleri bir soruna açıklık getirme ihtiyacını duyuyorum. Kek Mehdi'nin Kürdçe savunma girişimi karşısında faşist mahkemenin gösterdiği vahşete karşı, o an salonda bulunanların tepkileri merak konusudur. Bunu da Sevgili Odabaşı'nın başka iki cümlesinde görmek mümkündür. Aynı yazıda Odabaşı şu cümleleri de yazıya döküyor: '...o an (yani Kek Mehdi'nin dövülerek salondan dışarı çıkarıldığı andır, bn.) dinleyici bölümünden bir kadının kesik, kısa çığlığı duyuluyor. Fakat herkes kaskatı kesildiği için kimse dönüp çığlığın geldiği yöne bakmıyor.' Sevgili Odabaşı'nın alıntı yaptığım yazısı epey uzundur. Ama mahkemede meydana gelen olay hakkında başka bir şey öğrenemiyoruz. Başka bir deyişle siyasi mahkumlar arasında sadece sevgili Odabaşı tepki göstererek mahkemeyi protesto ediyor. Kuvvetli bir ihtimaldir ki Odabaşı'nın sözünü ettiği o çığlık da Kek Mehdi'nin sevgili eşi Leyla Hanım'dır. Sözkonusu duruşma salonunda avukatlar, tutsakların yakınlarının bulunabileceği ortadadır. Sayısal olarak o an kaç kişinin salonda hazır bulunduğunu, benim açımdan tahmin etmek güçtür. Ancak toplu bir davanın duruşması olduğundan, salondaki insan sayısının kalabalık olacağı varsayımı güçlüdür. Fakat ilginç olan, sadece bir bayan çığlığının duyulmasıdır. Başta siyasi mahkumlar ve onların avukatları olmak üzere katılımcı aile bireylerinden de hiç bir tepki görülmemiştir. Bunun irdelenmesi, geleceğimiz açısından da önemlidir.

Belirtmeye gerek yok ki sömürgeci-faşist askeri mahkemenin Kek Mehdi'nin Kürdçe savunma yapma girişimine karşı uyguladığı açık şiddet ve zulüm politikası; özünde Kek Mehdi şahsında mazlum Kürd halkına ve onun yasaklanmış Kürd diline karşı yapılmış bir saldırı ve hakarettir. Bunun bilincinde olan ve o an mahkeme salonunda hazır bulunan TKSP'li siyasi

tutsakların ve özellikle de sorumlu konumda olanların da kollektif bir tepki göstermeleri ve mahkemeyi şiddetle protesto etmeleri gerekirdi. Kuşku yok ki bu tepkinin avukatlardan da gelmeleri gerekiyordu. Açıktır ki siyasi tutsakların ve avukatların birlikte gösterecekleri topyekun bir protesto; o an salonda bulunan bütün tutsak ailelerin de bu ortak eyleme katılımı kendiliğinden sağlanabilinirdi. Ve sonuçta mahkeme salonu, siyasi bir arenaya çevrilebilinirdi. Ne yazık ki böyle bir eylem gerçekleşemedi ve sömürgecilerle Kürd halkının siyasi kopuşunun istenilen ilk kilometre taşları döşenemedi.

Son yüz yıllık örgütlü Kürd mücadelesinin belki de en önemli zaaflarından (hata, eksiklik veya handikap anlamındaki sakatlık da denilebilir) biri de sömürgeci mahkemelere karşı sergilenen tutumların olduğu bir gerçekliktir. Benim açımdan bu konuda bir bütün olarak tamamen sınıfta kaldığımız tartışmasızdır. Sömürge mahkemelerinin her bir salonunda asılı bulunan 'Adalet Mülkün Temelidir' vb. sloganları; varlığı yasaklanarak inkar edilen biz Kürdler açısından bir anlam teşkil etmemektedir ve etmemeliydi. Bir bütün olarak Kürdlerin, en başta en büyük tavizi (boyuneğış de diyebilirsiniz) bu konuda verdikleri ve sonuç olarak da kölelik zincirlerini boynumuza geçirdiğimiz acı gerçeğimizi kabul etmemiz gerekiyor. Her şeyden önce Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluşçuların bu yüz yıllık mücadele sürecinde mahkemelerde sergiledikleri tablo şu anlama gelmektedir: Adalet (bizim de) Mülkün Temelidir! Yüce Mahkemenize İnanıyoruz (veya güveniyoruz)! Yüce Adaletinize Güveniyoruz! vs. Ankara'yla zihinsel kopuş; onların mahkemelerini tanımama ve reddetmekten geçer.

Mahkemelerdeki siyasi savunma sorununa bu çerçevede bakıldığında; Burkey'in yaklaşımının çok yanlış olduğu, ayrıca içinde teslimiyeti de barındırdığı kendiliğinden ortaya çıkıyor. Köleci Roma İmparatorluğunda büyük köle isyanına önderlik eden Spartakus, Kemal Burkey'in güzel bir şiir yazmasının ilham

kaynağı olduğunu burada hatırlamak gerekiyor. Eğer Burkey, beyinsel olarak Sömürgeci Ankara Merkeziyle bir kopuşu gerçekleştirebilseydi; kuşku yok ki birçok Kürd Spartakus'un önplana çıkmasına yardımcı olabilirdi. Hatta hayali Kürdistan yaratma ustalığını şiirlerine yansıtabilseydi; sözünü ettiğim Kürdistani Spartakus'ların çoğalmalarına öncülük de edebilirdi. Ne yazık ki yarımyüzyıldır politikayla uğraşan Burkey, zihinsel olarak köklü bir kopuşu bir türlü gerçekleştiremedi. Otuzbeş yıldır Burkey'in önderlik ettiği bu iflah olmaz politik hattın sonucudur ki O'nun tutsak olan sorumlu yoldaşları; Kek Mehdi şahsında kendilerine de Kürd halkına da indirilen jandarma dipçikleri karşısında sessiz ve uslu uslu oturmuşlar. Bu trajikomik durum sanki azmış gibi bir de Burkey'in sözkonusu ettiği 'gösteri' ve 'bir-iki jest' nitelendirmesi; yaşanan trajediye ve rezalete tuz biber katmıştır. Başka da ne demeli sevgili okurlar!..

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi - V

Burkay'ın oportünistliği, Klinik Vaka niteliğindedir

Kamil HESAR

Ancak Burkay, sergilediği pratikle, Kürdlerdeki "Ji xwe re kor e, ji xelkê re dixtor e!" atasözünün adeta tatbikçisi konumunu bizlere gösteriyor. Bu yüzden Burkay, yukarıda sözünü ettiğim "Kürdistani Spartakus'ların" yaratılmasına katkı sağlayacak şiirler kaleme almadı. Üstelik Burkay'ın elinde temel bir ilham kaynağı olabilecek ve her yurtsever-devrimci Kürdün mukaddes kitabı sayılabilecek Ahmedê Xanî'nin , ölmez şaheseri Mem û Zîn olmasına rağmen. Ama bunun yerine, kitabın bir çok yerinde Burkay'ın bol bol nasihatlarına rastlamak mümkündür. Rahmetli Neco'ya yaptığı nasihatlardan tutun da Mam Celal Talabani'ye kadar bunun örneklerine çok rastlıyoruz. Eğer Mam Celal, Burkay'ın yaptığı "silahlı mücadelenin henüz erken olduğu vs.!" 'nasihatları'nı dinleseydi; kuşku yok ki O'nun da Burkay gibi 15-20 yıl daha bekledikten sonra silahlı

mücadeleye başlaması gerekirdi. Bu da Mam Celal'in aynen Burkey gibi, siyasal sürecin dışına çıkmasına neden olabilirdi. Fakat aradan geçen 35 yıllık zaman tüneline bizlere çok net gösteren acımasız ayna; Burkey'in, ne kadar boş ve siyasal yaşamda başarı göstermeye imkan vermeyen fantazilerle uğraştığını ve kürd politikacı Mam Celal'in de tersine gerçekçi ve realist davrandığını gösterdi. Geline aşamada Burkey, böylesine yamuk eserlerini de yazdığına göre, O'nun bu saatten sonra gerçekleri görebilme normlarını tamamen kaybettiğini gösteriyor. Zaten yazımızın tartışma konusu olan kitap bir bütün olarak gözönüne getirildiğinde; Burkey'in yıllardır sergilediği bu yanlışını sürdürmede halen inat ettiği görülmektedir.

Burkey, TİP döneminden kalma benimsediği politika ile TKSP süreci boyunca sergilediği siyasal duruşu; "şöyle de olur, böyle de olur" ikiye bölünmüş (oportunist) yani halk tabiriyle 'kararsız Kazım' felsefesini adeta kendine temel bir politika haline getirmiştir. Böyle bir politikayla, bırakalım bir partiyi; bir derneğin dahi amacına ulaşamayacağı tartışma götürmez bir gerçekliktir. Bunun örnekleri ise her toplumda yeterince çoktur. Çünkü bu politika, özünde bir oyalama politikasıdır. Hele hele bu politikanın, siyasal iklimi çok sert ve acımasız olan Türkiye ve Kürdistan coğrafyalarına uymadığını yaşamın kendisinden öğreniyoruz. Burkey'in uzun yıllar uygulamaya çalıştığı ve bugün de devam ettiği bu iflah olmaz politikanın kimi yönlerini sınırlı da olsa açıklığa kavuşturmada yarar vardır.

Sözünü ettiğimiz bu politikanın bazı varyansları zaten Özgürlük Yolunun 11. Sayısında formüle edilmişti. 'devrimcilikle goşizmi ayıralım' yazısı formüle edildiğinde bile Burkey; kitabın 42. sayfasında değindiği sözde 28 Şubat 1976'da Diyarbakır'da gerçekleşen mitingte Mehdi'nin yanlış yaklaşım sergilediği ve Burkey'i da yanlış bilgilendirildiğinden ötürü o yazının yazıldığını iddia ediyor. Halbuki Burkey'in, 412. Sayfadaki, 'Kollektif çalışmam, kadrolarla ilişkilerim yoldaşça olmasa,

beni orada tutamazlardı..' sözleri; kendisini yalanlıyor. Çünkü Burkey'in, sözü edilen yazısı hazırlandığında, en az bürosunda Ziya Acar ile Faruk Aras'ın hazır bulunduklarını, Burkey'in kendi anlatımından anlıyoruz. Eğer en az o iki sorumlu arkadaşların da düşünceleri alınarak yazıya şekil verilseydi; Burkey'in, Mehdi'yi eleştirmesine de, suçlamasına da gerek kalmazdı. Kaldı ki her insan gibi Kek Mehdi de o konuda hata yababilir ve Burkey'ı da yanlış bilgilendirebilir. Bu gerçeklik, Burkey'in ileri sürdüğü gerekçeye mazeret sayılamaz. Ayrıca dikkatli bir okur, Burkey'in bu anlatımını okuduğunda; haklı olarak şu soruları sorabileceğini anlaşılan Burkey düşünememiş. "Madem bir parti kurmuşsunuz ve bir dergi çıkarıyordunuz. Sizin anlatımınızdan bu derginin bir redaksiyonu veya yayın kurulunun olmadığını görüyorum. Bu, çok önemli bir eksiklik olmakla birlikte sergilediğiniz bir komiklik değil midir? Parti kurabilecek insanlar, nasıl bir yayın kurulunu oluşturmamışlar? Ben, buna şaşarım doğrusu. vb.." Kuşku yok ki Burkey'in bu tür okur sorularına verebileceği makul bir yanıtı da yoktur ve bu tür anlatımlar, yukarıda da kısmen değindiğim gibi Burkey'ı daha da kötü durumlara düşürüyor. Fakat kitabın birçok yerinde görüldüğü gibi Burkey'daki genel eğemen düşünce; her olumlu iş O'na ve her olumsuz iş de arkadaşlarına aittir. Bu, Burkey'da adeta bir kangren haline gelmiştir ki tedavisi de mümkün değil.

Sevgili okurlar, affınıza sığınarak Burkey'in kadro anlayışını ve nasıl bir örgüt oluşturduğunu daha iyi anlamamız açısından, birkaç alıntı daha yapmama lütfen izin verin ve biraz daha tahammül gösterin.

Kitapta Burkey'in en çok sevdiği iki kişiden de burada söz etmeden geçemeyeceğim. Burkey'in sevdiklerinden Sayın Mustafa Budak'a (Apê Selîm'in aziz ruhunu saygıyla anıyorum) 'bahçıvancı' demesi ilginçtir. Apê Selîm'i yakından tanıyan herkesin ortak görüşü o ki, eğer O, Burkey'in kara listesine girememişse; bu, rahmetlinin amansız hastalığa yenik düşerek

aramızdan erken ayrılmasındandır. Çünkü rahmetli daha uzun yaşasaydı, O da Burkey'a bayrak açarak yollarını ayırırdı. Aşağıdaki alıntılarda göreceğimiz gibi Burkey, en eski ve en yakın arkadaşı olan Ziya Acar'ı; kitabın ilk 38-40 sayfalarında anlatırken, onu hem mesleki (avukat) olarak, hem de insan olarak öldürüyor- Her ne kadar Sevgili Bedirxan (Epözdemir) ile Sevgili Rıfat (Sefalı), TKSP 1. Kongresinde seçilen asil ve yedek olmak üzere toplam 14 kişilik MK'ni sayarlarken; bunlardan sadece Z. Acar'ın Burkey'la kaldığını belirtse de, bunun gerçekçi olmadığı ortadadır. Sanıyorum her iki arkadaş da bu belirlemeyi yaparlarken; yaşından ötürü Sayın Acar'a karşı gösterdikleri saygıdandır. Bense, o 14 kişilik listenin tümünün ayrıldığını belirtiyor ve Burkey'ın hakkını teslim ediyorum. Çünkü göreceğimiz gibi Burkey Z. Acar'ı tamamen öldürüyor. Ölü bir insanı yaşıyor saymak ise doğru değildir- . Aynı sayfalarda Burkey, Ziya Acar'ı öven sözler etse de artık bunun kıymeti harbiyesinin olamayacağını sevgili okurlar da takdir edeceklerdir. Bu yüzden Sayın Ziya Acar hakkında anlatılanları, uzun olsa da Burkey'ın kitabından öğrenmemizde yarar var diye düşünüyorum.

Burkey, kitabın 38. Sayfasında "...Şimdi Avukat Ziya Acar'dan ve onun insan olarak bazı özelliklerinden söz etmek istiyorum." diyor ve tanıtımı 39. Sayfada şu sözlerle sürdürüyor: "O'nu bir peygamber gibi düşünürüm. Ama peygamberler bu kadar saf mıydılar? Hiç sanmam!.. ...Ziya arkadaşı bazen nesli tükenmiş bir aziz olarak nitelerim... .. Böyle birisi nasıl avukat olmuş, şaşarım. Bu meslek ona göre değil... ...Ziya arkadaş'ın bir özelliği de aşırı titiziği ve biraz da bunun etkisiyle, yapacağı işi son ana bırakmasıydı. Bu ise, gerçekte giderek ihmalkarlığa yol açan oldukça kötü bir kusurdu. Bu yüzden işleri aksıyordu. Örneğin, Danıştay'a dava açma süresi 90 gündür ve Ziya arkadaş dava dilekçesini son güne, hatta son saate bırakırdı..."

İnsan Burkey'ın bu tanıtımını okuyunca; "haydi anlat, anlat,

çok heyecanlı oluyor!” diyesi geliyor. Ancak bu ‘heyecan’ 40. sayfada daha fazla devam ediyor ve onu da sevgili okurlarla paylaşmanın tadını birlikte çıkaralım diyorum.

“Ziya ise bu garip huyu yüzünden bazen dava açma süresini geçirdiği olurdu ve elbet çok güç duruma düşerdi. Onun bazen günler boyu müşterilerden kaçtığını hatırlarım. Bu yüzden de gelip giden müşteriye ne cevap vereceğimi bilemez, bazen ben de bunalıp yazıhaneyi terk ederdim!

Bir keresinde yazıhaneye uğrayan bir grup işçi, fazla mesaiyle ilgili davalarını ona vermek istediklerini söylediler. Kendisi yoktu.

‘Bakın’ dedim, ‘Ziya arkadaş burada yok, ben ise artık başka işlerim nedeniyle dava almıyorum; ama sizi Erşen Sansal’a götüreyim, iyi bir avukattır.’

‘Olur’ dediler. Bir kat aşağıdaki Sansal’ın yazıhanesine indik. Onları Sansal’a teslim edip döndüm. Birkaç gün sonra Ziya arkadaş geldiğinde kendisine durumu anlattım. Böyle böyle, dedim. Ziya arkadaş hayretle:

‘Niye öyle yaptın?’ dedi.

‘Ne yapacaktım ki?!’ dedim. ‘Aldığın davaları izleyebiliyor musun? İşçilere yazık!’

Ziya arkadaş güldü:

‘İşçilere yine yazık,’ dedi; ‘çünkü Sansal da benim gibi ihmalkarın teki!’ ‘

Sevgili okurlarım, Nazım Hikmet’in ‘Memleketimden İnsan Manzaraları’ şiirini hatırlarsınız. Burkay’ın çizdiği tabloyla da Nazım’ın adlandırdığı isme uygun bir başlığın bulunması zor değildir. Ama Burkay gibi şairlik yeteneklerim olmadığı için uygun bir isim bulmamda güçlük çektiğimi itiraf etmek istiyorum. Buna rağmen bu dizi yazımın başında kullandığım

bir belirleme, sınıırım tam da buna uygun düşer: “İşe yaramazlar partisi!” Başka bir deyişle de bu tablo, tam da Aziz Nesin’in ‘Hababam sınıfı sınıfta kaldı’ güldürü fıkrasını anımsatıyor. Biliyorum Burkey buna kızacak ve binbir türlü küfürü basacaktır. Fakat beni böylesi bir belirleme yapmaya götüren neden; Burkey’in kendisidir ve umarım Sayın Ziya Acar beni anlayışla karşılayacaktır. Benden yaşlı olan Acar’a hakaret etme veya onu küçümseme derdimin olmadığını; töremden aldığım terbiye ve felsefi anlayışım olarak da böyle bir yönetime asla başvuramayacağımı da hem okurların, hem de Sayın Acar’ın bilmesini vurgulamak istiyorum. Eğer konumuz bir edebiyat sohbeti olsaydı; Burkey’in sözkonusu anlatımını gülerek okur ve ‘hem döverim, hem severim’ çerçevesinde değerlendirerek neşeli dakikalar geçirir ve esgeçerdik.. Ama tartışma konumuz, belirli bir stratejik hedef doğrultusunda Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini omuzlamaya soyunan ve en az o iddiayla kurulan siyasal bir partinin kurucu genel sekreteri (yani bir numaralı) ile yine parti kurucusu ve yöneticisi konumunda olan iki numaralı insanlarından sözediyoruz.

Ama samimiyetle belirtmek gerekir ki Burkey’in en sevdiği eski arkadaşı olan Acar hakkındaki anlatımı okuyunca; ister istemez “demek ki Burkey, gerçek anlamda parti oluşturmamak veya böyle bir oluşumu oyalamak için bir parti kurmuştur” düşünmekten kendimi alamıyorum. Çünkü Burkey, en eski ve en yakın gördüğü arkadaşının avukat olmasına şaşıyor, O’na işçilerin hukuki bir davasını vermeyip başka bir avukata götürmeyi uygun görürken; çok daha önemli bir görev ve sorumluluk gerektiren bir partinin kuruculuğunu ve yöneticiliğini uygun görüyor. Bu da Burkey’in, henüz başlangıçta bile ciddi bir siyasi aktör kimliğinden uzak olduğunu, en hafif bir eleştirel tabirle ciddiyetsiz olduğunu gösteriyor. Diğer bir açıdan Burkey’in bu anlatımı ve sergilediği pratik; tam da bir vakalık olaydır. Çünkü, tedavisi mümkün olmayan bu ruh haletini başka türlü

izah etmek, ne yazık ki mümkün değildir. Ve sorun, oldukça önemlidir ve bu yüzden de belirli yönleriyle bunun irdelenmeye ihtiyacı olduğu ortadadır.

Bu kitapla Burkey, uzun yıllar üç maymunu oynayan bir sirk ustası gibi kendini maskeleyerek gizleme ustalığını gösterebilen sahtekar bir cambaz veya cami imamı kimliğini kamuoyuna sergilemiştir. Sevgili okurlar biliyorlar. Böyle bir durumda cami cemaatinden bir kısmı inanç zayıflığından ötürü din değiştirebilir; bir kısmı tamamen inançsızlaşarak dinini de bırakabilir. En güçlü iradeye sahip sağlam inançlı bir kısmı da sahtekar imamın ne haltlar işlediğini, onların başına hangi tezgahların örüldüğünü araştırarak bunları tek tek ortaya döküp cemaatı aydınlatmaya çalışır.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi – VI

Geçimsiz olan Burkay, siyasi bir lider özelliğinden yoksundur

Kamil HESAR

Yukarıda Burkay'ın en yakın arkadaşı olan Sayın Ziya Acar'dan sözdederken; bunun irdelenmesi gerekli önemli bir sorun olduğunu ve burada kısmen irdeleyeceğimden de bahsetmiştim. Burkay'ın kadro anlayışını ve nasıl bir örgütlenmeyi hedeflediğini iyi anlamamıza yardımcı olacak en çarpıcı örnek; Burkay'ın Acar'ı tanıtımı ve onu parti kurucuları arasına alarak deyim uygun düşerse adeta sağ kolu veya başka bir deyimle partideki ikinci adam pozisyonunda görmesidir.

Burkay'ı buna yöneltten temel faktör ise, onun psikolojisinden yani ruhi şekillenmesinden kaynaklandığı bir gerçekliktir. Çünkü kendine güven duymayan ve bununla birlikte fazla iktidar hırslı olan, daha da önemlisi başkalarıyla iyi geçim sağlayamayan ve kendisiyle de barışık olmayan insanlar; kendine siyasi partner seçerken, belirli alanlarda özel yetenekleri olmayan ve iyi bir dinleyici pozisyonuna uygun zayıf yönlü kişileri tercih

ederler. Ancak bu şekilde amaçlanan iktidara gelebileceklerini hesaplayan böylesi zayıf nitelikli kişiler; adım adım kendi yerini sağlamlaştırıp iktidar olduklarında, buna uyum sağlamayan iktidar ortaklarını bir bir tasfiye ettikleri birçok pratik örnekle yaşanmış olaylardır. Sözünü ettiğim Burkay da parti yaşamı sürecinde bunları adım adım yerine getirmeye çalışmıştır. Ama bunu uygularken de Burkay, parti süreci boyunca hiç bir zaman rahat da etmemiştir. Çünkü O, her şeyden önce kendisiyle barışık değildir. Bu yüzden 86. Sayfada dile getirip yakındığı tablo; tam da onun psikolojisine uygun düşmektedir.

Daha önce Burkay'ın kitabından alıntı yaparak sözümona kadro seçimini yaparken, bunun bir evliliğe benzediğinden söz edilmmişti. Barkay, kitabın 86. Sayfasındaki o anlatımını şöyle sürdürüyor: "...Kaldı ki, sonradan ortaya çıkan, güven veren, gelecek vadeden kadroları da denedik. Öyle durumlar oldu ki gelenler gidenleri arattılar..."

İnsan Burkay'ın bu satırlarını okuyunca; "wax mala mino!", tam da 'yaramaz çocuk' demekten kendini alamıyor. Öyle anlaşıyor ki Burkay, henüz işin başında iken, yani o yedi kişiyle parti kurarken bile (aslında bu, Acar'la Çamlıbel kardeşleri saymasak, rakamı yedi yerine dört olarak okumak daha gerçekçidir); aslında Acar'la Çamlıbel dışında hiç kimseden memnun değildir. Çünkü bu kurucu yöneticiler, isteseler bile ellerinden bir şey gelmiyor ve arasına yaptıkları toplantılarda hazır bulunma ve Burkay'ın edebiyatvari söylemlerini dinleyerek onaylama dışında dişe dokunur bir iş yapmadıkları, zaten Burkay'ın kendi anlatımından anlıyoruz. Geriye kalan "üç yaramaz yoldaş"ları da (Mehdi, Faruk ve İhsan-İtiraf edeyim ki kendim de en fazla bu üç arkadaşla kızgın olduğumu belirtmem gerekiyor. Çünkü sevdiğim- halen de onları seviyorum- bu üç arkadaş -özellikle de Faruk- olmasaydı; kolay kolay daha Özgürlük Yolunun ilk sayısından itibaren gönüllü dağıtıcısı ve propagandacısı olmaz ve o çevreyle belki sıcak ilişki içine

de girmedim. Bu üç arkadaş, belki de siyasi yaşamlarının en önemli hatalarını; Burkey'la parti kurmakla işlediler ve onu başımızın belası yaptılar.) O'na karşı 'evet efendim'ci tavırlar sergileyemediklerinden olsa gerek; O'nun gazabına uğradılar. Üstelik 80 Kongresiyle birlikte bu 'yaramaz'lar sayısı hayli çoğaldı ve zamanla bunlar teker teker tırpalandılar. Bu yüzden Burkey, sözümona '...gelenler gidenleri arattılar...' trajikomikliği sergileyebiliyor ve kendisinin aslında yaramaz çocuk misali kimseyle geçim yapamadığını; yani diğer bir deyişle iyi bir yönetici olamadığını bir türlü görmek istemiyor.

Böylesi bir kadro politikasına sahip olan Burkey, bu yüzden sayfa 95'te 'Bu da siyasetin iğrenç, tiksindirici bir başka yüzü...' cümlesini KİP'e yönelik yazarken; belki de kendi gerçek kimliğini bizlere göstermesi açısından en uygun saptamanın bu olduğuna inanıyorum. Çünkü, kitabın 178. Sayfasından öğrendiğimiz, Ziya Acar ve Zeki Adsız'ın, Kemal Burkey'la birlikte (üç kişi) 1. Parti Kongresinde yönetim listesini oluşturmalarıdır. Yani Birinci Kongrede Burkey'ın sözde güvendiği en gözde iki isimden biri Zeki Adsızdır. Ayrıca Burkey, en yakın arkadaşlarına Zeki için; 'Ortadoğu'nun en yetenekli ajitatör ve örgütçülerinden biri' saptamasını yaptığını da unutmayanlardanım. Bunu Burkey'dan bizzat duyanlar bilirler ve belki de yeri geldiğinde, gerekli açıklamaları yaparlar. Burkey'ın Zeki için yukarıda da kısmen değindiğim gibi en çirkin, iğrenç ve tiksindirici vasıflarla nitelendirmesini; herhalde Burkey'ın dediği "Bu da siyasetin iğrenç, tiksindirici bir başka yüzü..." olsa gerek. Başka ne demeli? Aynı durum, Ağrı'daki olaylar için de geçerlidir. Ama burada antiparantez bir noktaya işaret etmem gerekiyor. Burkey anılarında, Urfan Alpaslan'a yapılan suikaste yer vermemesinin nedenini kamuoyuna açıklamak zorundadır. Bir de Diyarbakır Dilan Sineması olayını Zeki'ye yüklemesinin nedenine açıklık getirmelidir. Sayın Burkey bilmeli ki kamuoyunu tatmin edecek bir yazılı açıklama yapmayıncaya kadar, onun yakasına

yapışacağız ve bu sorunun peşini bırakmayacağız. Bu yüzden de bu konuda henüz son noktayı koyamadığımı, bu yazının sitelerde çıkmasından itibaren bir aylık süre bekleyebileceğimi Burkey'in bilmesinde yarar vardır.

Belirli yönleriyle ele aldığım Burkey'in kadro anlayışı ve nasıl bir örgüt yönetmeye çalıştığını Kek Faruk'un yukarıda adını andığım yazısından da öğrenmek mümkündür. Burkey'i en iyi ve çok yakından tanıyan birisi olması yüzünden Sevgili Faruk'un isabetli tespitini ben de paylaşıyorum. F. Aras; "...Zaten Kemal Burkey'in parti politikalarını ilgilendiren her toplantıyı öfkeli ve hoşgörüsüz tutumuyla manipüle ederek sağlıklı bir tartışma ortamına meydan vermemesi giderek bir yöntem sorununa dönüşecekti. Açıkçası toplantılar, O'nun tarafından bir nevi terörize ediliyordu. Belirli bir hoşgörü ortamı, farklılığa saygı ve özgür düşünmeye önem vermeme, sekreterin karakteristiğine dönüşmüştü. Bu tutum giderek partinin hiç bir zaman demokratik bir işleyişe kavuşamamasında önemli bir etken oldu. Sekreterin kişisel hırsı ve yapay ilişki tutkusu, örgütü kaçınılmaz olarak bürokratik bir aygıta dönüştürdü. Sayın Burkey'in önemli özelliği, yanında gerçekleri söyleyenleri değil; "Aman efendim ne kadar doğru söylüyor ve yapıyorsunuz" diyenleri tercih etmesidir. O, hiçbir zaman ortak akla inanmadı. Sayın Burkey, kendisini yazıda iyi ifade eden birisidir. Ancak iyi iderecidir, iyi yöneticidir demek, kendisine yapılacak en büyük haksızlıktır."

Ancak Burkey, kitabın değişik yerlerindeki anlatımıyla halinden memnun olduğunu ve vicdanen de rahat olduğunu göstermeye çalışıyor. Bu yüzden O, kitabında "dağıldılar", "yok oldular", "kendilerinden eser kalmadı" dediği ve alay ettiği diğer Kürdistanî örgütlerle her zaman ve çok övündüğü kendi partisinin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi karşısındaki konumunu, yani günümüz siyasal sürecin neresinde bulunduğunu mukayese etmekten özellikle kaçınıyor. Bu tutumuyla adeta devekuşu politikasını sergileyen Burkey;

bu yüzden hiç sıkılmadan 312. sayfada, "... MK bir örgütün komuta heyetidir, bu ayrılınca örgütün dağılması doğaldır. Yine de bu örgüt bir hayli sağlamış ki tümüyle dağılmadı, tekrar ayağa kalktı ve bugünlere kadar gelebildi..." diyebiliyor.

Kürdistan'da yaşayan ve o atmosferi teneffüs eden sıradan dikkatli bir okur, Burkey'in bu satırlarını okuyunca; 'buyurun, buradanyakınsayınBurkey!' söylemeden kendini tutamaz. Çünkü Burkey'in partisi, 1980 darbesinden bu yana PKK dışındaki diğer partiler gibi adım adım sıcak mücadele alanlarından uzaklaştılar ve gelinen aşamada bunların isimlerinden bile bir eser kalmadı. Anlaşılan Burkey, '...bu örgüt bir hayli sağlamış...' derken; düşünen, fakat fiziksel fonksiyonu olmayan ünlü fizikçi Stephen Hawking'den farklı olmadığını hatırlamak istemiyor veya bunu unutmışa benziyor.

Anlaşılan Burkey,kendi kendini tatmin etmeyi çok seviyor ve yurtsever-devrimci kadrolarla Kürdistan kamuoyunu da adeta enayi yerine koyarak; 35 yıldır sürdürdüğü oyalama ve kandırma politikasını ve buna bağlı taktiklerin bizlerden de onaylanmasını istiyor. Bu yüzden Burkey, kitabın 83. Sayfasında "...eğer partimiz, merkezi plandaki tüm kayıplara ve kimi ayrışmalara rağmen ana kitlesini ve eylem gücünü uzun yıllar korumuş, bugüne kadar ayakta kalmış ve amaçları yönünde yürüyüşünü sürdürmüştü, bu da az başarı değil!" siyasal yaşamdan kopuk içi boş övgüleri sürdürmede adeta bir maharet sayıyor. En hafif eleştiri ile Burkey'in bu ruh hali; O'un Kürdistani bir lider olmadığını ve en az böyle bir derdinin de bulunmadığını bizlere itiraf ediyor. Öyle anlaşıyor ki Burkey'in bu kof övünmeleri; O'nun siyasal süreçle ilgili hasar tespitinin yapılarak O'na düşen faturayı ödememe korkusundan kaynaklanıyor. Biliyorum, Burkey buna yanaşmıyor; ama ben, Amed'te ortaya çıkan bir faturayı yurtsever kamuoyu nezdinde ve siz sevgili okurların yardımıyla Burkey'a ve diğer Kürdistanlı yönetici kadrolara iletmeyi bir yurtseverlik görevi olarak biliyorum. Fakat

unutmamak gerekir ki Amed'deki fotoğrafı büyüttüğümüzde; Kuzey Kürdistan'ın tümünü o fotoğrafta görmek mümkündür.

Bu yılki Amed Newroz kutlamalarına yüzbinlerce (kimisine göre bir milyon, kimisine göre yarım milyon) insan katıldı. Geçen yıllardaki (aşağı yukarı son 30 yılda) gibi bu yılki kutlamalarda da sömürgeci sistemi hedefleyen örneğin, 'Kahrolsun Sömürgecilik!' (Bimre koleti!) vb. Sloganları hiç atılmadı. Ama bunun yerine birtakım müridlerin ve özel görevlendirilmişlerin kitlelere attırdıkları 'Biji serok!' sloganları bolca atıldı. Ha unutmaadan belirteyim; serok dedikleri 'İmralı mahkumu'nun da her demecinde olduğu gibi Newroz Bayramı mesajında da 'Biji Kemalizm' mealinde bol bol nutukları okunmuştu. Kısacası zulme karşı direnişin, ulusal başkaldırının, örgütlü mücadelenin ve ulusal birliğin sembolü olan ulusal bayramımız Newroz kutlamaları; ulusal içeriğinden uzaklaştırılıp halkımızın ulusal potansiyelinin Kemalizm potasında eritmeye çalışıldığı bir kutlamaya büründürüldü. Bunun ilk olmadığını sanırım Burkay da kabul edecektir. O yörüngede gerçekleştirilen hemen hemen tüm eylemlerdeki baş slogan, biji ile başlayıp biji ile bitiyor. Her bijinin sonuna da ya Serok ya da Atatürk (Kemalizm) geliyor. Acaba Burkay ve överek bitiremediği 'ayakta kalan biricik partisi', kendisini bu tablonun neresine yerleştiriyor? Günümüzün siyasal süreci, Kürd halkı ve onun ulusal demokratik talepleri açısından tam bir trajediyi yaşıyor. Kürdistan'da şu anda mevcut olan bu paradoks kendiliğinden mi oluştu? Ya da diğer bir deyimle bu bir kader midir? Mevcut olan günümüzün bu paradoksunda Burkay ve partisinin payı ne kadardır? Burkay'ın biraz daha iyi anlaması açısından ve kirli savaş altında salt sloganlarla yetişen yeni neslin de bilgilenmeleri açısından 33 yıl önceki Amed portresini de gözönüne getirmek gerekiyor. Mehdi Zana'nın Diyarbakır Belediyesi Başkanlığını kazandığı 1977 yerel seçimlerin sonuçları, özellikle Amed şehri açısından önemi hayli ilginç ve öğreticidir. DDKD'nin

adayı olan Yahya Mehmetoğlu'nun da katıldığı o seçimde; Mehdi'den sonra en çok oy aldığı hatırlardadır. Kısacası, 1977 Yerel Seçimlerinde tüm Kürdistanlı yurtsever-devrimci güçlerin bir ittifak bloku halinde sömürgeci düzen partileri karşısında Diyarbakır'da gösterdikleri başarı oranı; %80-85 e varan bir seviyeyi tutturuğu hiç unutulmamalıdır. Bu rakam, sömürgeci düzen partilerinin Diyarbakır'da etkinliklerinin %15-20'lere düştüğünü göstermektedir.

Evet Sayın Burkay!

Yukarıdaki satırlarda birkaç cümleyle de olsa 1977 Diyarbakır'ı (Amed) ile 2010 Diyarbakır'ı arasındaki derin uçurumu size ve diğer Kürdistanlı örgütlere ve onların yöneticilerine sunuyorum. Ortada çok ciddi bir hasar tespiti olduğu, sanırım akli başında hiç kimsenin itirazı olmaz. Gelin bu hasar tespitini birlikte yapalım ve bunun faturasını da herkes kendisine düşen payı oranında versin. Bunun için Amed merkezinde oluşturulacak bir halk mahkemesi, adil bir karar verebileceğine inanıyorum.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi -VII

Burkay-Öcalan-Çetin birer tasfiyeci aktördürler

Kamil HESAR

Şüphe yok ki gelecek Özgür Kürdistan'ın başkenti Amed'de yapılacak olası bir halk mahkemesi; duruşma salonunun ilk sırasına Abdullah Öcalan, Kemal Burkay ve Ömer Çetin'i yerleştirecektir. Sorumluluk derecelerine göre diğer örgüt yöneticilerini de bu üçlünün arkalarındaki sıralara yerleştirecektir. Açıktır ki böylesi bir tarihi davada yargılanacak olanların sayısı hayli kalabalık olacaktır. Çünkü o dönem var olan tüm örgütlerin yönetici kadroları, üstlendikleri görev ve sorumlulukları gereği bu davada yargılanacaklardır. Yargılanacaklar arasında sadece üç ismi anmamızın nedeni ise; o dönem mevcut olan örgüt ve partiler arasında üç siyasi aktörün (parti sekreterleri) önplanda görülmelerinden ötürüdür. Bu yüzden diğer örgüt yöneticilerinin birinci derecedeki sorumluların isimlerini anmamıza gerek duyulmadı ve şimdilik buna ihtiyaç da yoktur.

Açıktır ki sözü edilen böylesi bir tarihi davanın iddianamesine neden olacak asıl gerekçe; ulusal demokratik devrim konusunda

sorumluluk yüklenen örgüt ve parti yöneticilerinin ‘görev ve sorumluluklarını kötüye kullanmaları ve vatana ihanet etme’ iddiası yer alacaktır. İddia makamı, iddianameyi hazırlarken; 1970’li yılları, yani soğuk savaş yıllarını esas aldığı ve bundan hareketle bir durum analizi yaptığı görülmektedir. İddianamedeki durum tespiti kısaca aşağıdaki çerçeveyi kapsamaktadır.

Ülkemizin en büyük ve jeopolitik bakımdan en önemli parçası olan Kuzey Kürdistan ulusal demokratik devriminde örgütlenme ve kullanılacak mücadele biçimlerinin tespiti son derece önemlidir. Çünkü mücadele biçimlerinin çok çeşitli olması ve bunlardan hangisinin başa alınacağı; hangilerinin buna bağımlı kılınacağı tespitinin sağlıklı ve isabetli yapılması bir önkoşuldur. Ayrıca bunun, ülke devriminin karakterine ve gelişme yoluna sımsıkı bağlı olacağı da bir gerçekliktir. Bu yüzden ülkemizin siyasal ve tarihsel durumunu anahatlarıyla da olsa kısaca gözönünde bulundurmak gerekiyor.

Ülkemiz Kürdistan, sömürgeci bölge devletleri ve dönemin batılı emperyalist devletlerin onayı ve çıkarları doğrultusunda dörde bölünüp sömürgeleştirilmiştir ve bu yapısı-Güney Kürdistan hariç- halen devam ediyor. Kürdistan’ın bölünmesi ve sömürgeleştirilmesi süreci kolay olmadı. Bu süreçte ülkemizin değişik parçalarında ve değişik dönemlerde halkımızın içinde ihanet örneklerini barındırsa da defalarca başkaldırmasına ve destansı direnişlerine neden oldu. Ne yazık ki halkımızın sergilediği her ulusal direniş ve başkaldırı hareketi; emperyalistlerin de aktif destekleri ve yardımlarıyla sömürgeci bölge devletleri tarafından barbarlık derecesine de varan en kanlı yöntemlerle bastırılmıştır. Ülkemizin sömürgeleştirilme süreci tamamlandıktan sonraki dönemlerdeyse, özellikle ülkemizin kuzey parçasında kendi kimliğiyle yaşamının koşulları ve güvencesi dahi kalmamıştır. Bunun en açık örneği ise, sadece bu parçada 20 milyonu aşan nüfusuyla halkımızın anadili olan Kürdçenin bile devletin yasaları tarafından yasaklanmasıdır.

Bunun da veryüzünde ırkçılığın da çok ötesinde en onur kırıcı bir uygulama olduğu, diğer bir deyişle bunun beyaz bir jenosit olduğu bir gerçekliktir. Yıllardır ülkemizde uygulanan ve halen devam eden asimilasyon, eritme, yoketme, jenosit, sürgün, inkar, şiddetli baskı ve sömürü politikalarını gözönünde bulundurmak gerekiyor.

Kısaca değindiğimiz noktalar, Kürdistan'ın kolay bir şekilde sömürgeleştirilemediğini ve dörde bölünerek "sınır"larının çizilemediğini gösteriyor. Yani sömürgeci bölge devletleri ülkemizde defalarca kan dökerek, soykırıma vardırılan katliamlar gerçekleştirip yüzbinlerce insanımızı katlederek ve yüzbinlercesini de sürgün ederek halkımızı kölelik zincirine vurdular. Tüm bunların zorla, şiddetle gerçekleştiği çok açıktır. Yani halkımızın bu tarihi dilimi kanla yazılmıştır. Diğer bir deyişle Kürdistan'daki sömürgeci politikalar; soykırıma varan katliam, zorla eritme, asimilasyon, sürgün ve sindirilerek boyun eğdirmeye temelleri üzerinde şekillenmiştir. Bu bakımdan ülkemizin kuzey parçasında örgütlenme ve mücadele yöntemlerini seçerken; hem ulusumuzun ve ülkemizin sömürge statüsü ile sömürgecilerin uyguladıkları savaşçı uygulamalarını bir bütünlük içinde ele almak ve aralarındaki diyalektik birliği yakalamak ve bu somut gerçeklikten hareket edilerek başa alınması gereken esas mücadele biçiminin tayininde ana halkayı bulmak gerekeceği bir gerçekliktir.

Hem Kürdistan'ın içinde bulunduğu somut siyasal ve tarihsel durumu, hem de sömürgecilerin çağdışı binbir türlü vahşi uygulamalarla Kürdistan'ı boyunduruğunda tutma çabaları ve politikaları; tespit edeceğimiz mücadele hattını aydınlatıyor. Diğer bir deyişle belirleyici olan öznel düşüncelerimiz veya niyetlerimiz değil; diyalektiğin temel yasası olan zıtların birliği yasasıdır. Zıtların birliği yasası da mevcut olan devrimci sürece denk düşen mücadele hattını açıklığa kavuşturuyor. Bu somut ve temel durum gözönünde bulundurulduğunda; direniş ve şiddete

başvurma temelinde illegal örgütlenme ve mücadelenin esas olarak kendini dayattığı kuşku götürmüyor. Ayrıca bu, bağımsız bir vatan yaratma (otonomi veya federasyon gibi stratejik talepleri olan partiler için de aynı durum söz konusudur); bir ulusu kurtuluşa götürme ve bir halkı özgürleştirme devrimini temel siyasi strateji olarak önüne koymak zorunda olan bir Kürdistanî partinin ulusal demokratik devrim mücadelesinde ve devrimi başarıya götürüp iktidar yapma ve onu koruma mücadelesinde de baz alınması gereken temel bir zorunluluktur. Bu somut tarihsel ve siyasal gerçeklikten hareket edildiğinde; sömürgeciliği ülkemizden kovup atma mücadelesinde silahlı mücadelenin zorunluluğu tartışmalara yer vermeyecek açıklıkta kendini dayattığı, bunun da yakıcı bir ihtiyaçtan doğduğu kendiliğinden ortaya çıkıyor. Üstelik bu yakıcı gerçeklik, ülkemizin sömürge yapısı devam ettiği sürece kendini sürekli olarak dayatan ve gündemden kolay düşmeyecek olan ve devrimin birçok aşamasında geçerli olan bir zorunluluktur. Dünyadaki ulusal kurtuluş devrimlerinin mücadele tarihlerinde şiddete başvurma temelinde silahlı mücadeleyi zorunlu ve gerekli kılan bu durum, o halkların mücadele tarihlerinde yazılıdır. Fazla uzaklara gidip başka halkların ve ulusların ulusal kurtuluş mücadelelerini örnek göstermemize bile gerek yoktur. Çünkü bunun somut örnekleri, halkımızın mücadele tarihinde mevcuttur. Çarpıcı örnek olması açısından Güney Kürdistan'da otonomi için de olsa değişik aralıklarla 50 yılı aşkın süren silahlı mücadeleyi hatırlamak yeterlidir.

Savaşın kendisi veya silahlı mücadele, politikanın şiddet araçlarıyla sürdürülmesi demek olduğu biliniyor. Ve bu genel tanımın; halkların, ulusların, sınıfların ve devletlerin temel politikalarından kaynaklandığı da bilinen bir gerçekliktir. Buna rağmen savaş ve politikanın diyalektik birliği hem uluslararası düzeyde, hem Ortadoğu'da, hem de ülkemiz Kürdistan'da değişik boyutlarıyla ele alınıyor ve bunun sonucu olarak

önemli ve güncel tartışmalara neden oluyor. Çünkü genel anlamda yeryüzünde yoksulluk ile zenginlik, bağımsızlık ve özgürlük ile sömürgecilik ve emperyalizm, emperyalizm ile yeni sömürgecilik, insanlıkla çılgınca silahlanma, yumuşama ile gerginlik arasındaki kutuplaşmaların, zıtlıkların yapısında geliştirdiği patlamalar ve felaketler; kaçınılmaz olarak köklü çözümler dayatıyor. Buna, somut verilerle birkaç örnek vermek gerekiyor. Örneğin; toplam dünya nüfusunun 1,5 milyarı mutlak bir yoksulluk içinde yaşıyor, her gün 34.000 çocuk hastalıktan ve yetersiz beslenmeden ölüyor, yaklaşık 1,3 milyarı sağlığa uygun içme ve kullanma suyundan yoksundur, 1 milyarı okuma-yazma bilmiyor ve bunlar arasında kadınlar üçte iki oranını teşkil ediyor. Sadece zengin Avrupa'da 13 milyonu aşkın insan işsizdir ve bu rakam gün geçtikçe yükseliyor. Birleşmiş Milletlere (BM) üye 184 ülkeden 114'ünde işkence ve 'kötü muamele' olayları yaşanıyor ve bunlar adeta günlük yaşamın birer parçası haline gelmiştir. Bunun yanında yılda sadece ABD'nin 259 milyar dolar olmak üzere toplam 850 milyar dolar askeri harcamalara gidiyor. Dünya nüfusunun %11'lik bölümünü oluşturan Batı Avrupa tek başına dünya ihracatının % 48'ini gerçekleştiriyor. Latin Amerika ve Afrika birlikte dünya ihracatının sadece % 6,5'ünü temsil ediyor. Toplam dünya nüfusunun % 77'si dünya gelirinin Gayri Safi Milli Hasılat'ın (GSMH) % 15'ine sahiptir. 1981 verilerine göre dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Üçüncü Dünya Ülkelerinde askeri harcamaların toplamı 81,281 milyar dolardır. Çok acıdır ki aynı ülkelerde doğan her yeni çocuk beraberinde 260 dolarlık bir borç taşımaktadır. Diğer bir deyişle bu ülkelerde insanlar borçlu olarak dünyaya gözlerini açıyorlar. Bu ülkelerin 1992 verilerine göre dış borçları 1662 milyar doları aşmış bulunuyor. Bu ülkeler, ihracat gelirlerinin ortalama % 18,7'sini dış borç ödemelerine ayırmak zorundadırlar. Latin Amerika'da bu oran % 29,8'e yükseliyor. Türkiye'de ise bu oran Latin Amerika ortalamasının da çok üstüne çıkmış

bulunuyor. Türkiye'nin 821 trilyon lira tutan 1994 bütçesinin 400 trilyon lirası Kürdistan'daki kirletilmiş özel sömürge savaşı harcamalarına gidiyor. Sömürgelerin ise çok daha kötü durumda olduklarını ve buraların adeta her türlü yıkıcı silahların kullanıldığı kimyasal laboratuvar haline geldiğini vurgulamak gerekiyor. Bunun son yeni örnekleri ise, son yıllarda Güney Kürdistan'da onlarca kez kullanılan kimyasal silahlar sonucu onbinlerce insanımızın hunharca katledilmesi, bir bu kadarının yaralanıp sakatlanması ve yüzbinlercesinin de göçetmesiyle sonuçlanan olaylardır. Bunun da somut örneği Halepçe kaliamıdır. Bilimsel ve teknolojik devrimin, modern askeri harcamalar yerine insanlığın hizmetine sokulması, ekonominin militarizm yerine toplumların refahına kullanılması, ulusal ve sınıfsal sorunlara yol açan antagonist çelişkilerin köktenci çözümlenmesi; dünyada gerçek anlamda barışın korunması, halkların ve ulusların eşitliği ve kardeşliğin sağlanması her zamankinden daha fazla önem kazanıyor. Bu, aynı zamanda savaş ve politika sorunlarına da bir öz kazandırıyor. Özellikle Kürdistanlı sosyalistlerin ve genel olarak tüm ulusal yurtsever güçlerin, çağdaş politika sanatının doğru kavranmasını hem gerekli, hem de zorunlu kılıyor. Çünkü bizde de savaş ve politika sorunları tartışılırken, bazen 'barışın korunması' adı altında haklı olan ulusal ve sınıfsal mücadelelerin taşıdığı önemlilik görmezlikten geliniyor. Yani altı özellikle çizilmeli ki, barış adına veya barışın korunması adına, ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadeleleri görmezlikten gelinemez.

Varşova Paktı ve Doğu Bloku'nun çöküşünden sonra zafer sarhoşluğuna bürünen ve başını ABD'nin çektiği Batılı Emperyal Ülkeler; şu anda sahip oldukları ekonomik, teknolojik ve silah üstünlüğü avantajlarını da kullanarak tek kutuplu bir dünyada ve rakipsiz bir şekilde dünyaya hakim olmak ve 'Yeni Dünya Düzeni' (YDD) çerçevesinde sömürgeleri, yeni sömürgeleri ve geri bıraktırmış ülkeleri kendilerine daha da bağımlı hale

getirerek yeniden şekil vermek istiyorlar. Başını eski Sovyetler Birliği'nin çektiği Doğu Bloku ülkeleri ve Varşova Paktı çökmeden önce, kapitalist-emperyalist sistemle aralarında caydırıcılık ve bir denge durumu sözkonusuydu. Aynı zamanda o dönemlerde bu ülkelerin kendi yapılarında mevcut derin çelişkiler ve sorunlar bir dereceye kadar gizlenebiliyordu. Şimdi bu durum tamamen değişmiş bulunuyor. Bundan böyle bu ülkelerin dev boyutlara varan büyük ekonomik ve toplumsal sorunlarını, çelişkilerini gizlemenin de imkanı kalmamıştır.

Sömürge, yeni-sömürge ve geri bıraktırlmış toplumlarda boyveren önemli sorunların baş sorumluları; kapitalist-emperyalistler ve sömürgeci devletlerdir. Çünkü bunların sergiledikleri en vahşi ve iğrenç savaş suçları, buralarda hemen her gün kendini gösteriyor. Son 50-60 yılda meydana gelen silahlı çatışmaların hemen hemen tümü üçüncü dünya ülkelerinde meydana geldi.

Emperyalistlerin YDD'nin yeni düzenlenme planlarıyla bu halklara dayatılan savaşlar sürekli kılınmak isteniyor. Ancak başta Kürdistan devrimi olmak üzere başarıya ulaşan her ulusal ve sosyal devrim, dünya güçler dengesinde yeni ve ciddi değişimlere neden oluyor ve barışın güçlendirilmesine, haksız savaşların teşhirine ve giderek tecrit olmalarına ivme kazandırıyor. Tüm bu gelişmeler karşısında emperyal devletler de boş durmuyor. Geri bıraktırlmış bir çok ülkede yaşandığı gibi askeri-faşist darbelerin planlanmasında, işbaşına getirilmesinde, karşı-devrimci kontra hareketlerinin örgütlendirilmesinde, eğitilmesinde ve finanse edilmesinde aktif yer aldıkları bilinen somut gerçekliklerdir.

Özellikle Ortadoğu'da Kürdistan'ı aralarında bölüştürüp sömürgeleştiren sömürgeci bölge devletleri ile Kürd ulusu arasında gerçek anlamda barışın ve kardeşliğin sağlanması; Kürdlerin ulusal boyunduruktan kurtularak kendi bağımsız

devletini kurmasıyla mümkündür. Hatta Kürdistan'ın uluslararası sömürge statüsü gözönünde bulundurulduğunda; rahatlıkla denilebilir ki Kürd ve Kürdistan sorunu adil bir biçimde çözüme kavuşturulmadan Ortadoğu'da ve uluslararası planda gerçek barıştan söz edilemez. Sorunun bu şekilde kangren bağlamasına neden olan Kürd halkı değil; Kürd halkını esaret altına alan sömürgeci bölge devletleriyle batılı emperyal devletlerdir. Emperyal devletlerin bölge devletlerine sağladığı diplomatik, ekonomik ve silah yardımı olmasa; her bir sömürgeci devlet tek başına boyunduruğu altında tuttuğu Kürdistan parçasını kolayca muhafaza edemez. Emperyalizm, aynı zamanda bölgemizin zayıf bir halkasını da oluşturuyor. ABD ve kimi müttefikleri bu zayıf halkanın elden gitmemesi için, 'kurtla beraber oturup kuzu yiyor, sahibiyle birlikte oturup ağlıyorlar'. Onların bir yandan Türkiye'ye; 'Kürd halkının varlığını tanıyın,. azınlık haklarını verin..' diye telkinlerde bulunmaları; öbür taraftan da Türkiye'ye her çeşit askeri- ekonomik yardım sağlamaları ve Kürdistan'ı NATO'nun bir üssü haline getirme çabaları, bunun açık göstergesidir.

Kısaca yukarıda özetlenen ülkemizin ve dünyanın mevcut tablosu; halkımızın geleceğini yakından ilgilendiren Kürdistan'daki örgütlenme ve mücadele sorunlarını yerli yerine oturtmamızı ve bir sonuca bağlamamızı gerekli ve zorunlu kılıyor. Ayrıca yukarıda dile getirdiğimiz silahlı mücadelenin gerekliliği ve zorunluluğu; bağımsız bir devlet kurmayı hedefleyen bir partinin, yarınlara devlet ordusunun temellerini de şimdiden atmış olacaktır. Özellikle Kürdlerin eski tarihlerde kurdukları site devletlerinde kalıcı ve profesyonel bir orduyu oluşturmadıkları görülmektedir. Bir bakıma dış saldırılara karşı korunamamaları; düzenli ordularının da olmamasından kaynaklandığı unutulmamalıdır. Bu yüzden sözünü ettiğimiz parti siyasal, ekonomik, demokratik, toplumsal konularda olduğu gibi askeri konuda da şimdiden önemli kurumlar

oluşturabilmelidir. Bu konudaki en yakın örnekler, Kürdistan Demokratik Cumhuriyeti (Mahabad) ile Güney Kürdistan'daki peşmerge güçlerinin durumu, oldukça öğretici derslerle doludur. Kısaca şu kadarını belirlemeliyiz ki doğru ve sağlıklı bir stratejiyi savunmak; hatta bunun için yıllarca-onyıllarca mücadele etmek ve yüzbinlerce-milyonlarca şehid vermek de başarı için yeterli değildir. İstenilen amaca varılınca, asıl belirleyici olacak olan devlet kurumlarının temllerinin şimdiden atılması ve devlet kurulduktan sonra sözkonusu kurumların oturtulması belirleyici bir rol oynayacaktır.

Ayrıca sözünü ettiğimiz parti, sadece ülkemizin bağımsızlığını sağlamasını ve halkımızın iktidar olmasını hedefleyen bir araç değil; aynı zamanda adına politika yaptığı sınıf ve katmanların da öncü bir müfrezesi olmak zorundadır. Teorik olarak savunulan bu düşüncelerin yaşam bulabilmesi ve gerçek önderliğin sağlanabilmesi için, öncelikle partinin öncü kadroları, yani kurmay heyeti, teorik ve Pratik olarak bu niteliklere sahip olmalıdır. Bu niteliklere sahip bir parti genel kurmayı, yukarıdan aşağılara doğru tüm parti örgütleri, hatta parti hücreleri ile tek tek üyelere kadar militan bir yapıyı oturtmak ve partinin mücadele hattında çelikleşmesini gerçekleştirmek mümkün olacaktır.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi - VIII

***Kürdler, legal mücadelelerini Kürdistanî Kimlikle
yürütmelidirler***

Kamil HESAR

Kürd ve Kürdistan adına siyasete soyunan siyasal örgüt ve partilerimizin illegal mücadele koşullarında sergiledikleri pratikleri ayrı ayrı ele almadan önce; bir de legal plandaki Kürdistan siyasetinin sergiledikleri pratikleri bir bütün olarak ele almak ve bunların, Türkiye siyasal tablosuyla ne kadar uyuşup uyuşmadığını gözönünde bulundurmak gerekiyor. Bunun için de aşağıda Türkiye siyasal şekillenişini anahatlarıyla da olsa irdelememiz gerekiyor.

Legal parti sorununu kısaca da olsa irdelemek gerekiyor. HEP,DEP; vb. örnekleri ve bunların izledikleri politikalar kamuoyunca da biliniyor. Bilindiği gibi HEP, DEP ve Kürdistan ulusal demokratik potansiyele sahip diğer tüm partiler, Türkiye partileri olduklarını ısrarla söylediler, söylüyorlar ve bu söylemlere rağmen birçokları Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldılar. Aynı zamanda bu partiler, sadece söylemde de olsa köktenci değişimleri fazla gerektirecek çok radikal düşünceler de savunmadılar. TC'nin mevcut üniter yapısı içinde Kürdlerin

insani haklarını savunungeldiler. Buna rağmen HEP ve ardılları Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmaktan kurtulamadılar. Bu partileri kapatmaya neden olan asıl sorun, onların savundukları siyasal çizgi olarak düzen dışında kalmalarından kaynaklanıyordu. Ayrıca 1994 Sonbaharına kadar aradan geçen sürede HEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar'ın da aralarında bulunduğu 70'ten fazla HEP ve DEP parti yöneticisi ve üyeleri en canî yöntemlerle katledildiler. Aslında M. Sincar'ın öldürölmesi, sıradan bir insanın öldürölmesi olayı değildir. Seçimlerde O'na oy verip TBMM'ne Milletvekili olarak gitmesini sağlayan 40-50 bin seçmenin de aynı anda öldürölmesi demektir. Diğer bir değişle M. Sincar'ın öldürölmesi, hafife alınacak bir öldürme olayı olmayıp açıkça bir kitle katliamıydı. Bu nedenle Türkiye ve Kürdistan'da çok önemli bir olay olan M. Sincar'ın öldürölmesiyle birlikte HEP Milletvekillerinin TBMM'ni terkederek Sine-i Millete dönmeleri gerekirdi. Fakat HEP'te egemen olan yanlış politika ve günü kurtarma eğilimi, yurtsever kamuoyunun ve demokrasi güçlerinin de istemi olan bu haklı ve doğru tutumun sergilenmesi de bu yüzden gerçekleşemedi. Diğer önemli bir olay da SHP listelerinden Milletvekili seçilen HEP Milletvekilleri, 2 Mart darbesiyle polis zoruyla yaka-paça Meclisten götürölerek gözaltına alınmalarındır. Bazıları yurtdışına kaçtı, bazıları da çeşitli ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Bu sürecin ortaya çıkardığı kimi sonuçları özetlemekte yarar vardır.

Türkiye'de Kürdlerden sözeden ve onların kültürel-insani haklarını savunan tüm siyasal partiler istisnasız olarak Anayasa Mahkemesince kapatılmışlardır. 1960'ların TİP'i ve sonraları kurulan TSİP buna somut örneklerdir. Söz konusu kapatılan partilerin yöneticileri hakkında davalar açılmış ve çeşitli ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Bu, başta Kürt ulusu olmak üzere Türkiye'nin boyunduruğu altına alıp köleleştirmeye çalıştığı tüm halkları ve azınlıkları inkar ve yasaklamasından

kaynaklanmaktadır. Bu yüzden sömürgeci TC, , boyunduruğu altında tuttuğu Kuzey Kürdistan parçasında yaşayan 20 milyonu aşkın nüfusa sahip Kürdlerin varlığını dahi kabul etmemektedir. Bu da eşine belki de hiç rastlanılmayan dünyanın en katmerli ırkçılığı olduğu bir gerçekliktir. Barbarlık dercesinde olan bu katmerli ırkçılık politikası, Güney Afrika'da yıllarca sürüp sonra tarihin kirli çöplüğüne atılan ve Apartait olarak adlandırılan ırk ayırımı politikasıyla bile mukayese edilemez. Çünkü Apartait politikası, sadece beyazlarla siyahların birlikte ve içiçe yaşamalarını yadsıyordu. Siyahların varlığını inkar etme veya onları asimilasyona tabi tutarak eritme diye bir politik öngörü ileri sürülmüyordu. Kaldı ki Güney Afrika da artık eski Güney Afrika değildir. Orada ırk ayırımı politikası olan Apartait, artık tarihe karışmıştır. Bunun yerine, ayrı ulusların ve halkların kardeşliğine, eşitliğine ve özgürlüğüne dayanan ve demokrasinin de asli unsurları olan düşünceler hayata geçmektedir. Fakat Türkiye'de sergilenen ırkçılık ise çok daha geri ve barbarlık derecesine varılan bir uygulamadır. Bunun öz ifadesi ise inkar, zorla asimilasyon ve eritme, yasaklama, katliam ve mecburi iskandır. Bu politikanın 90 yıla yakın bir süredir uygulanması sonucu Kürd ve Kürdçe sözcükler, Kürdistan sözcüğü tamamen yasaklanmıştır ve bu sözcükleri kullananlar hakkında mutlaka koğuşturma ve soruşturmalar açılmakta ve çeşitli cezalara çarptırılmaktadırlar. Aynı zamanda bu, TC'nin 90 yıldır sürdürdüğü Kürdleri ve Kürdistan ülkesini tamamen statüsüz bırakmasının da bir sonucudur. Bunun da dünyada eşine rastlanamayan en katmerli bir ırkçılık olmakla birlikte beyaz bir jenosit de olduğu ortadadır. O halde Kürd partisi olmamalarına rağmen Kürdlerden ve onların ulusal kimliklerinden sözeden onlarca parti kapatılabilmektedir. Bu gerçekliklerden yola çıkılarak mevcut yurtsever Kürd dinmikleri, Kürd kimliğiyle açık bir parti kurabilmeleri gerekmektedir. Bunun nesnel koşulları vardır. Şimdiye kadar HEP ve DEP'te verilen şehitler,

bu soruna soyunanların, en büyük fedakarlıklara katlandıklarını da sergilemektedir. O zaman haklı olarak sormak gerekiyor: Aynı fedakarlığı Kürd kimlikli bir parti için niye gösterilmiyor? Fakat bunun için de öncelikle netleşmek ve eskimiş kalıpları, tabuları bırakmak; yani sömürgeci, ırkçı-faşist sistemle düşünsel planda açık bir ayrışmayı gerektiriyor.

Kuşkusuz bu çağdışı barbarlık politikasının temelleri, TBMM ve Anayasa tarafından atılmıştır. Bu çerçevede TBMM, Türk ırkçılığının inşa edildiği en yüksek bir kurum olmasıyla önemlidir. HEP Milletvekillerinden Leyla Zana ile Hatip Dicle'nin yemin metnine ilave ettikleri –L. Zana Kürdçe olarak; "Ben bu yemini Kürd ve Türk halklarının kardeşliği için okuyorum" ve H. Dicle de; "Ben ve arkadaşlarım, bu metni anayasal baskı altında okuyoruz" demişlerdi- birkaç sözcük bile bir bütün olarak mecliste Milletvekili bulunduran tüm siyasi partilerin ve Milletvekillerinin yoğun tepkilerine neden olmuş ve bu, kontra basını tarafından aylarca yoğunluklu olarak işlenmişti. Üstelik sözü edilen Milletvekilleri, ilk yemin metinlerinde kullandıkları ilave sözlerini geri almalarına rağmen. Ancak gerekçe ne olursa olsun Zana ve Dicle'nin kendilerini küçük düşürecek ve pişmanlık duyulacak bir konuma sokmamaları gerekirdi ve bunun için de bir daha yemin ederek ilk yeminde kullandıkları sözleri geri almamaları gerekirdi. Üstelik HEP adına Milletvekili seçilen diğer bölgelerden gelen Kürd Milletvekillerinin de yemin metnine bir ilave şerhi koymaları gerekirdi. Fakat böyle bir tavır sergilenemedi. Aynı yemin sırasında yemin metnine ilave sözler ekleyen RP'ne mensup Milletvekillerine karşı benzer bir tepki sergilenmemiştir. Böylesi çifte standart bir politik tercihin TBMM'nde sergilenmesi; Meclisi oluşturan siyasal bileşimin Kürd sorunundaki şöven-ırkçı niteliklerini bir kez daha gözler önüne sergilemiştir. Sonraki süreçte de HEP Milletvekillerinin defalarca meclis kürsülerinden indirilmeleri, konuşmalarına izin verilmemeleri, hakaretlere uğramaları

ve sonunda da meclisten atılarak cezaevine yollanmaları ve ağır hapis cezalarına çarptırılmaları, hem bu meclisin gerçek niteliğini ortaya koymuş, hem de Milletvekili de çıkarsalar Kürdlere, TBMM’nde yerlerinin olmadığını bir kez daha ortaya koymuştur. Bu yüzden, TBMM’ne Milletvekili yollama hesaplarının yanlış olduğunu; bunun yerine Kürd kimliğiyle ortaya çıkmanın ve bunun kavgasının meclis dışında vermesinin nedenlerini irdelemek gerekiyor.

Sözü edilen Kürd partisini kurma düşüncesinin ileri sürülmesi demek, milletvekili seçilmeyi, barajı aşmayı vb. hesapları yapmamak demektir. Çünkü milletvekili çıkararak TBMM’ne girme üzerine hesap yapılmamalıdır. Sorunu, bir de milletvekili olmanın ilk koşulu sayılan andiçme metninin içeriğini ele alarak irdelemek, bu bazda bir zorunluluktur.

Türk devletinin anti demokratik ve ırkçılık temelinde kurulduğuna somut örnek olarak şimdiye kadar mevcut tüm Türk Anayasalarında yer alan maddelerde de görmek mümkündür. Sorunu Anayasa başta olmak üzere Türk Ceza Yasaları sistemini kısaca da olsa irdelemek gerekiyor.

Türkiye’de yapılmış bütün Anayasalar ırkçılık kokan belirlemelerle doludur. Örneğin; sadece 1961 ve 1982 Anayasalarının başlangıç bölümlerinde 14 kez Türk sözcüğü geçiyor.Aynı Anayasalarda; ‘..büyük türk milleti’, ‘ ‘Türk, varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esası”, ‘kutsal Türk devletinin varlığı”, ‘demokrasiye aşık Türk evlatları’, ‘Türk milletinin menfaatları”, ‘, ‘egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu”, ‘Türk vatani ve milletin bütünlüğü”, vb. belirlemeler; Atatürk ilke ve inkılapları olarak kabul edilen birer şiar,birer slogan olarak yer almaktadırlar. Irkçılık ve faşizm kokan ve temelini Atatürk ilke ve inkılaplarından alan bu belirlemeler; kaynağını Atatürk Cumhuriyetinin ilk yıllarından almaktadır. Cumhuriyetin kuruluşu yıllarında Atatürk’ün ortaya

attırdığı; “Ne mutlu Türküm diyene!”, “Bir Türk dünyaya bedeldir!”, “Türk övün, çalış, güven!”, “...damarlarındaki asil kanda mevcuttur!”, “...varlığım, Türk varlığına armağan olsun!” (yani kurban olsun) gibi ırkçı-faşist şiar ve sloganların içeriği, yorum götürmeyecek açıklıktadır. Üstün ırk teorisine dayanan ve başka halkların inkarı üzerinde şekillenen Türk ırkçılığına verdiğimiz bu örnekler, ilkokullarda daha ilk sınıflardan itibaren öğretilmekte ve adeta bunları birer temel ilke olarak kabul etmektedirler. TC tarihinin 90 yıllık pratiği, bunun onbinlerce örneğiyle doludur ve bu ırkçılık-faşizm kokan inkar politikasından halen vazgeçilmiş değildir.

Türk ırkçılığına Anayasanın “Andiçme” başlıklı 81. Maddesi önemli ve ilginç bir örnektir. Bu madde:

“Devletin varlığı ve bağımsızlığını,vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız şartsız egemenliğini koruyacağıma,..” cümleleriyle başlayıp, “..Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma...;” cümleleriyle devam ediyor ve, “..Anayasaya sadakatten ayrılmayacağıma; büyük Türk milleti önünde namusum ve şerefim üzerine andiçerim!” cümleleriyle bitiyor.

Yukarıda birkaç cümlesi belirtilen Anayasanın sözkonusu andiçme maddesi olan 81 madde metnini okuyarak yemin etmek; Milletvekilliği kazananların mecliste mazbatalarını almalarının önkoşuludur. Diğer bir deyişle, ‘Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) üyeleri, göreve başlarken aşağıdaki şekilde andiçerler’ ibaresiyle belirtilen metni okumak zorundadırlar. Aksi halde Milletvekili Mazbatasını alıp mecliste üye olarak temsil edilemezler. Sözkonusu metindeki belirlemeler şunu açıkça vurguluyor. Meclise halkın oyuyla gelen her üye, andiçerek öncelikle Türk olduğunu ve ilelebet buna bağlı kalacağını söylemek zorundadır. Kısacası Kürdler, Çerkezler, Lazlar, Araplar, Ermeniler, Asuriler vb milliyetlere mensup

insanlar; öncelikle andiçerek kendi ulusal kimliklerini reddedip Türkleştiklerini yüksek sesle söylemeleri, yani kendi zıddına dönüşmeleri temel bir önkoşuldur. Bunun ise yeryüzünde en onur kırıcı bir şey olduğu, insan onurunu ayaklar altına alarak kişinin tamamen düşürüldüğünü göstermektedir.

Türk ırkçılığını savunan ve üstün ırk teorisini dile getiren yukarıdaki pasajlardan da görülebileceği gibi başka halkları (Kürd, Çerkez, Laz, Arap, Ermeni, Asuri vb) inkar etmenin temel ideolojisi TBMM denilen Türk Devletinin en yüksek yasama ve yürütme organı olan yerde inşa edilmiştir. Bu, TBMM'nin başka halkları Türkleştirme aracı olarak en önemli bir kurum olduğunu göstermektedir. Türkiye'de demokrasi mücadelesini vermek isteyen ve kendine en azında burjuva demokratiyim diyen herkesin, öncelikle mücadelenin sivri uçlarını bu kuruma yöneltmeleri temel bir koşuldur. Diğer bir deyişle Anayasaya, Atatürk ilke ve inkılaplarına karşı tavır alamayanlar; demokrat olamayacakları gibi onurlu bir demokrasi mücadelesi de veremezler. Çünkü sorunun asıl kaynağına inmek gerekiyor. Türkiye'de anti-demokratik olan ve demokrasi mücadelesi önünde tamamen bir kalın set gibi duran militarizmin de askeri şekillenmenin de önüne geçebilmek ve demokrasi kapılarını açabilmenin en önemli yolu, Kemalizme karşı olmaktan geçer. Çünkü devlete resmi ideolojiyi şekillendiren Kemalizm engeli aşılmadan, demokrasi mücadelesinde mesafe de alınamaz. Öncelikle bu duvarın yıkılması şarttır. Bu kokuşmuş duvar yıkılmadan, aynı duvar üzerinde yapılacak her türlü restorasyon (tamirat) çalışmalarının bir kıymeti harbiyesi olmayacaktır. Çünkü bu kokuşmuş duvar yıkılmadan ve onun yerine sağlam bir temele dayalı yeni bir duvar yapılmadan, çürük bir duvar üzerinde demokrasi de inşa edilemez. Şimdiye kadar Türk halkının da başına musallat olan ve halkın sırtında adeta bir kanser uru gibi duran asıl bu ana halkayı yakalamak gerekiyor. Bu anahalka yakalandıktan sonra öbür sorunların üstesinden

gelmek daha bir kolaylaşacağı açıktır. Bu yüzden yukarıda sözü edilen andıçme metnini sadece Kürdler değil, kendi bölgelerinden milletvekili seçilen Türk demokratları ile Laz, Çerkez, Arap, Ermeni, Asuri gibi başka halklara mensup milletvekillerinin de kesinlikle bu metni okumamaları gerekmektedir. Böylesi bir aşamaya gelindiği zaman, Türkiye’de demokrasi konusunda belirli bir mesafenin alındığından sözedilebilir. Bu bağlamda mevcut TBMM’nde yapılan eleştiriler de biçimsel olmaktan öteye geçemeyecektir.

Ne yazık ki Türk devletinin şekillendiği 1920’den günümüze kadar aradan geçen 90 yıllık sürede sergilenen siyasal pratik, bir bütün olarak Türk halkının çözümlemek zorunda olduğu çok ağır sorunları olduğunu göstermektedir. Çünkü bu süreçte bir avuç devrimci-demokrat kesim dışında toplumun ve onun adına siyaset yapanların tamamen teslim alınarak düşürüldüğünü göstermektedir. 12 Eylül askeri-fasit darbenin başı Kenan Evren’in hazırlatıp halk oylamasına sunduğu 1982 Anayasasının %92 gibi toplumun ezici çoğunluğunun onayını alması, başka türlü izah edilemez. Bu korkunç insan tablosu karşısında şok olmamak elde değil. Bu kadar başeğış, militarizm korkusunun insanların iliklerine kadar aşılması ve toplumun tamamen teslim alınması; özünde Türk halkına karşı da yapılan ve yıllardır uygulanagelen en büyük hakarettir.

Kemal Burkay'ın anıları, etik değerler ve geleceğin karartılmak istenmesi - IX

Demokrasi mücadelesi, asimilasyon, inkar ve red sistemine karşı olmalıdır

Kamil HESAR

Ne var ki sömürgeci, ırkçı-faşist Kemalist Sistemin düşürdüğü, sadece düzen partileri ve politikacılarıyla onların peşlerinden sürükledikleri toplum kesimi değil; onlarla birlikte kendilerini devrimci-sosyalist görenler de bundan nasibini aldıkları görülmektedir. 1960'larda 15 milletvekili çıkaran dönemin TİP'i buna somut bir örnektir. Sözünü ettiğimiz bu 15 milletvekili de aynı Anayasa Metnini okumak suretiyle kendi kişiliklerini ayaklar altına aldıkları bir gerçekliktir. Devrimci ve sosyalist geçinen bu kesimlere ne demeli acaba? Kuşkusuz sözkonusu bu kesim için de söylenebilecek çok söz vardır, ama bunu fazla açma gereğini duymuyoruz. Şu kadarını belirtmeliyiz ki böylesine kirletilmiş demokrasi anlayışı, acaba sosyalist öğretinin neresinde vardır? Bunun, sosyalizmle bağdaşmadığı, tersine bu anlayışa girenlerin sosyalist değerleri de kirlettiklerini ve böylelerinin tek başlarına iktidar olmaları halinde bile Kürdlerin kendi geleceklerini belirleyebileceği ilkesini rahatlıkla çiğneyebilecekleri ve dolayısıyla halkların

eşitliğini sağlayamayacaklarını belirtmemize gerek bile yoktur. Böyle bir sosyalist anlayışın Kemalizmden farklı olmayacağı ortadadır.

Oluşturulan Kemalist Sistem (Anayasa ve TBMM başta olmak üzere Türk Yargı Sistemi, Türk Ceza Kanunu (TCK) Sistemi, Eğitim Sistemi, Diyanet İşleri Başkanlığı Sistemi, Üniversiteler, siyasal partiler, basın yayın kuruluşları, sendikalar, meslek kuruluşları, TRT vb. kuruluşlar hepsi Kemalist Sistemin adeta birer dişlileri gibidirler.) sonucu Türkiye’de en çok ayaklar altına alınarak çiğnenen ve tamamen kirletilen kavram ve değerlerin; adalet, kardeşlik, demokrasi, barış, eşitlik, insan hakları, hak ve hukuk, bilim, bilimsel araştırma, din ve iman, vicdan hürriyeti, laiklik, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, namus ve şeref vb. değerler olduğu tartışmalara yer bırakmayacak kadar açıktır. Sözkonusu kavramlar ve değerler konusunda Türkiye, yeryüzünde en fazla çifte standart bir politika yürüten ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye’nin bu çifte standart politikasından halen bir değişiklik yapılmış değildir. Özgürlük, eşitlik, kardeşlik, uygarlık vb. şiarlarla ortaya çıkan Türk egemen güçleri; başta Kürdler olmak üzere egemenlikleri altında bulundurdıkları bir çok halkı zorla eritmeye ve yok etmeye çalışmaları, bu çifte standart politikalara somut örneklerdir. Yürütülen bu politikalar sonucu, Türk halkının da özgürleşemediğinin somut gerçeğini görüyoruz. Çünkü başka halkları ezen, köleleştiren bir halkın kendisi de özgür değildir. Halen devam eden bu politikanın ise, yeryüzünde en barbar bir uygulama olduğu kuşkusuzdur.

Bu çerçevede Kürd politikacıların yıllardır sürdürdükleri kişiliksiz pratik alışlar, hayli düşündürücü ve ibret verici olmanın da ötesinde deyim uygun düşerse tam bir trajedidir. Denilebilir ki yeryüzünde en kötü ve en vahim bir durum olan bu kişiliksiz politika, Kürd politikacıların TBMM karşısında sergiledikleri tutumdur. Her şeyden önce yukarıda pasajlarını aldığımız

Anayasanın Andıçme Metnini okumak suretiyle kendini inkar edip varolan kölelik sistemini kabul etmeleri nasıl açıklanabilir? Biz Kürdler açısından bunun, dünyanın en onur kırıcı bir tutum olduğunu altını çizerek vurgulamak gerekiyor. Acıdır ama yıllardır parlamentoya gidip sözde siyaset yapanlar ve Kürdlerin ulusal demokratik taleplerini savunanlar; sergiledikleri bu tutumla, özünde bu barbarlık sisteminin meşrulaştırılmasına ve biraz daha uzun yaşamasına katkı sunduklarını anlamak istemiyorlar veya en azından bunu anlamazlıktan geldikleri görülmektedir. Bu kirli barbarlık sisteminin birer dişlileri olarak şimdiki Kürd politikacıların çoğunluğu; kendilerini bu trajik handikaptan kurtaramadıkları sürece, Kürd ve Kürdistan sorununun çözümü yolunda önemli mesafelerin alınamayacağı çok açıktır. Şu kadarını belirtmeliyiz ki onyıllardır izlenen bu politika sahiplerinin Kürd sorununu adil bir biçimde ve eşitlik temelleri üzerinde çözme diye bir dertleri yoktur. Çünkü bunu gerçekten kendilerine ciddi bir sorun yapsalardı; kendilerini yukarıda sözünü ettiğimiz dünyanın en onur kırıcı bir konum olan duruma sokmamaları gerekirdi. Soruna bir başka açıdan da bakmak gerekiyor.

PKK lideri Öcalan'ın kendi ifadeleri olan yazıları ile sömürgeci Türk Mahkemesindeki savunmaları bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda; aslında kendisinin bir görevli olduğunu ve bu görev gereği daha işin başından itibaren iki temel hedefi gerçekleştirmeye çalıştığı görülmektedir. Birinci hedefin, Kürdistan'lı siyasal örgüt ve partilerin tasfiyesi olduğu ve kabul etmek gerekir ki bunu da başardığını teslim etmek gerekiyor. İkinci önemli hedefi ise, halen yürütmekte olduğu Kürdistan ulusal demokratik potansiyelini Kemalizm potasında eriterek Türkiye'yle bütünleştirmeye çalıştığı görülmektedir. Öcalan ve yandaşları, sözü edilen politikayı yaşama geçirmek üzere O'na PKK gibi silahlı bir örgüt kurdurulduğu- kamuoyunda PKK bir parti olarak lanse edilip

kabul görse de aslında başından beri PKK'nın bir askeri örgüt olarak kurulduğu ve o yapıyı halen sürdürdüğü ortadadır- ve bu sayede pratikte görülen icraatı gerçekleştirdiği bir gerçekliktir. Zaten Öcalan'ın daha önceleri Şam ve Bekaa'da başlayan ve İmralı'da devam eden birçok demecinde Kemalizmi övmesi de izlenilen bu politikanın sonucudur. Bu konuda Öcalan o kadar ileri gitmiş ki bir demecinde arkadaşlarına, "Ne mutlu Türküm diyene!" sloganının savunulmasını telkin ettiği, kendi haber ajanslarında yayınlanmıştı. Öcalan'ın ilham kaynağını ve bu cesareti nereden aldığını anlamak güç değildir. Ama bu telkin karşısında ses çıkaramayan, eleştiri yapamayan ve tepkisini gösteremeyenlerin çok ciddi bir irdelenmeye ihtiyacı olduğu ortadadır. Buna karşı ses çıkarmayanların, bizzat Öcalan eliyle düşürüldükleri tartışma götürmez bir gerçekliktir.

Burkay'ın yazıları bir bütün olarak ve 'Anılar-Belgeler 1,2' kitapları özel olarak gözönünde bulundurulduğunda; yıllardır savunduğu yanlış düşüncelerinde ısrar ettiği görülmektedir. Ancak Burkay, yıllardır silahlı mücadeleye karşı olduğunu ve Öcalan'ın da Merkezi Ankara Devleti sayesinde güçlendiği bildik nakaratları tekrarlarken; başta kendisi ve Ö. Çetin olmak üzere diğer örgüt yöneticilerinin gerekli görev ve sorumluluklarını yerine getirmedikleri ve bu temelde de ciddi hatalar işlediklerinin halen farkında değiller. Burkay'ın ileri sürdüğü gerekçeler, O'nu sorumluluktan kurtaramaz. Çünkü Angola ulusal kurtuluş mücadelesi örneği biliniyor. Orada silahlı mücadele yürüten üç siyasal örgüt vardı. Bunlardan ikisi, güç ve eylem birliği yaparak; sömürgecilerin paramiliter konumunda olan üçüncü silahlı örgütü teşhir ettiler ve süreç içinde o örgütü tamamen kitlelerden tecrit etmeyi başarabildiler. Söz konusu Burkay'ın ve diğer örgütlerin Kürdistan iklimine uygun birer örgütlülük yaratamadıkları için; süreç içinde bunların tümü tasfiye edildiler ve bu, PKK'nın tek kitlesel güç haline gelmesine neden oldu. Kuşkusuz Burkay ve diğer örgüt yöneticileri de eğer PKK gibi

silahlı olsaydılar; meydan tamamen PKK'ya kalmaz ve Öcalan da bu kadar büyük tahribatlar yaratmaya imkan bulamazdı. Bu yüzden Burkey ve diğler örgüt sorumluları; niyetleri bu olmasa da dolaylı yoldan Öcalan'a yardımcı oldular ve Merkezi Ankara hedeflerinin gerçekleştirmesini kolaylaştırdılar. Her ne kadar Kürdistan ile Angola'nın şartları aynı olmasa da; örgütlü mücadele açısından bu örnek son derece eğitici ve öğretici derslerle doludur.

Ömer Çetin'e gelince; kendisi 1980 darbesine kadar partisinin sekreteri konumundaydı. Burkey'in partisi gibi O'nun öncülük ettiğı parti de küçümsenmeyecek bir kitlesel potansiyele sahipti. Ne var ki Çetin, askeri-fasit darbeye karşı mücadele yürütmesi gerekirken; tam tersini sergileyerek gidip gönüllü olarak teslim oldu ve her şeyi devletin temsilcisi olan polise anlattı. Öyle anlaşılıyor ki Çetin, babası olan rahmetli Niyazi Ağa'nın mirasını koruyup sürdürme isteğini; Kürdistan ulusal davasına tercih etti ve resmen sömürgecilerin emrinde yaşamayı yeğledi. O tarihten sonra kendisinin artık öldüğünü kabul etmek gerekiyor. Ancak Çetin'in tesliminden önceki dönem, yüklendiğı görev ve sorumluluğı yerine getirmediğı ve aynen Burkey gibi Öcalan'ın tek güç haline gelmesine yardımcı olduğu gerçeğı gözden uzak tutulmamalıdır. Yani hem Çetin, hem de Burkey, Öcalan ve onu yönlendiren akıl hocalarının başarılı olmalarının suç ortaklarıdır. Çünkü yaşanan siyasal süreç bunun somut kanıtıdır. Ayrıca Çetin ve Burkey. Kurdukları ve öncülük ettikleri naylon partilerle; militan bir partinin kurulması önünde birer engel misyonunu da yerine getirdiler. Zaten yaşanan süreç, bu naylon parti ve örgütlerle; sadece dernek ve yayıncılıkla yetinen çevrelerle aynı konumdaydılar. Fonksiyonel açıdan var olan dernekler, bu parti ve örgütlerin işlevini yerine getirdiler.

Ancak dahası da var. Burkey'in parti liderliğini yaptığı 30 yıllık süre içinde savunduğı düşünceler; silahlı mücadele bazında sömürgeci merkezi devlet sistemini hedefleyen ve

onu parçalamaya yönelik her eylemi goşizm, maceracılık veya anarşizm olarak nitelendirmesi hayli ilginçtir. Soğuk savaş döneminde yürütülen bu politikanın varacağı son adres ise Türkiyelikten başka bir anlama gelmemektedir. Ayrıca daha önce yukarıda belirtildiği gibi Burkey, siyasal düşünce planında hiç bir zaman sömürgeci Ankara merkeziyle bir kopuşu savunmadı ve bu yüzden de kendisi anılarında TİP'teki çalışmalarından ve TİP'in 15 milletvekili çıkarmasından övgüyle sözdebilmektedir. Ayrıca Burkey, bir seferinde TİP Milletvekili Adayı olarak 7000 kadar oy aldığını da övgüyle belirtmektedir. Kuşku yok ki Burkey o seçimde TBMM'ne gitseydi; kendisi de o metni okuyarak yüksek sesle Türk olduğunu belirtti. Türk Meclisindeki onursuzluğu onurlu bir tutum sayan Burkey, sergilediği bu politikayla aslında kadrolara ve halka onursuzluğu aşıyor. Yani Burkey, kalemi aracılığıyla ve Öcalan da silahları aracılığıyla bu talihsiz misyonlarını yerine getiriyorlar ve sonuç itibarıyla iki ayrı cepheden birbirlerini destekleyerek tamamlıyorlar.

Burkey bu uğursuz misyonunu yerine getirirken; yukarıda daha önce değindiğimiz gibi O, Ağrı'daki gelişmelerden ve devletin bizzat kendi yoldaşları karşısında tezgahladığı zorbalıklardan tek kelime söz etmiyor. Bu yüzden rahmetli şehid Kek Serdar'ın kendi anlatımından birkaç cümleyi aşağıda vermeyi uygun görüyorum.

Serdar ararat (Urfan Alpaslan), Roja Welat'ın 17-18. Sayısında çıkan röportajında şöyle diyordu: "1979 yılında yapılan ara seçimlerde, Ağrı Belediye Başkanlığına adaylığım gündeme getirildi. Dünya görüşümün onayı, kader birliği yaptığım arkadaşlarım ve diğer yurtsever, devrimci çevrelerin ısrarı üzerine aday oldum. Ve bilindiği gibi seçimlerden zaferle çıkıldı.. ...İnatçı ve kararlı çalışmalarımız, sömürgeci güçlerin tedirginliğini arttırdı. Şahsıma ve kader birliği yaptığım arkadaşlarıma yönelik provakatif saldırıların yoğunlaştırılmasına

neden oldu. Bir kez 75 arkadaşım ile birlikte olmak üzere iki kez tutuklandım. Ve bir defa da ağır bir biçimde yaralandım. Bütün bunlar ve benzeri sayısız provakatif saldırı ve tertipler, burjuvazi açısından istenen sonucu vermedi. Ve nihayet sömürgeci devletin İçişleri Bakanlığının anti-demokratik kararı ile görevden alındım. Aradan kısa bir zaman geçmeden (birkaç gün) 12 Eylül faşist darbesi bastırdı...”

Ayrıca Burkey, kaderbirliğı yaptığı eski arkadaşlarını birbirine karşı kışkırtmaya çalışıyor. Faruk ile İhsan, Mehdi ile Zeki, Rojan ile Aziz, Rojan ile M. Ali ve başkaları birer örnek olarak gösterilebilir. Bu anlayışın sadece sömürgeci düşmanlarımızın işine yaradığını elbetteki Burkey da biliyor. Ama buna rağmen böyle iğrenç bir yöntemle başvurmayı uygun görüyor.

Aslında Burkey, şehid düşen eski arkadaşına ‘heder edildi’ ve işkenceye karşı direnen eski arkadaşının tavrını da ‘jest’ ve ‘gösteri’ şeklinde değerlendirdiğı andan itibaren kendi ayağına baltayı vurduğunu; diğeri bir deyişle kendi siyasi ruhuna fatiha okuduğunun farkında bile değil. Bu durum karşısında bizlere ise sadece ‘amin’ demekten başka bir şey kalmıyor.

Dipnot:

1.Yukarıda Kek mehdi'nin ismi geçen röportajında Burkey'i halk nezdinde açık oturuma davet ettiğinden sözedilmişti. Yerinde olan bu öneriyi biraz açmakta yarar vardır. Örneğin; bağımsız hukukçu, siyaset ve toplum bilimcilerinden oluşan bir komisyon kurulabilir. Açıktır ki böyle bir komisyonun hukuki veya siyasi bir müeyyide uygulama yetkisi olmayacaktır. Ancak böyle bir komisyonun gözetiminde ve halka açık yapılacak bir değerlendirme toplantısının sonucunu bir deklarasyonla kamuoyuyla paylaşmak açısından bunun yararlı olacağı ortadadır. Söz konusu toplantıya bu satırların yazarı da Kek Serdar ve Kek Saleh adlarına seveerek katılmayı istediğimi vurgulamak istiyorum. Şunu da belirtmek gerekir ki söz konusu toplantı, sadece Burkey ve partisine mensup kadrolarla sınırlı olmamalıdır.

Çünkü tartıştığımız sorun, tüm Kürdistanlı devrimci yurtsever güçlerin ve en başta da onların yönetici kadroları olmak üzere tüm kadroların ortak sorunudur. Bu yüzden halkımızın geleceğine yönelik bir katkı sağlamak ve yeni nesillere olumlu bir miras bırakmak açısından bunun çok yararlı olacağına inanıyorum. Böyle bir toplantının yapılabilmesi için de ayrı siyasi çevrelerden çok sayıda kadronun çok yönlü çaba serfetmesi gerekeceği apaçıktır. Başta Burkey ve diğer örgüt yöneticileri olmak üzere tüm Kürdistanlı devrimci yurtsever kadrolar, bir seferliğine de olsa aynaya bakıp vicdan muhasebesi yapmalıdırlar. Unutmamak gerekir ki bir meyve ağacının diğer ağaçlardan ayırdedici özelliği; insanlara verdikleri meyvelerdir. Bu açıdan halka karşı dürüst olmayanlar ve hesap vermeyenler, arkalarında birer meyve bırakmadan kuru bir ağaç gibi çürüyüp gideceklerdir.

2. Kek Zeki'nin kızı Sevgili Şervan'dan Burkey'a gönderilen bir mektup yazısını Kürd sitelerinde okumuştum. Genç bir avukat olan Sevgili Şervan, istemlerinin Burkey tarafından kabul edilmemesi halinde Almanya'da Burkey hakkında dava açacağını belirtmişti. Kuşkusuz ki Sevgili Şervan'ın Burkey'dan istemleri haklıdır; Çünkü Burkey, Anılar kitabının birçok yerinde babasına olmadık çirkin hakaretvari belirlemelerde bulunmuştur. Burkey'ın bu olumsuzluklarına rağmen Sevgili Şervan'dan bir amca olarak isteğim; düşündüğü davadan vazgeçmesidir.

Sevgili Şervan! İzin ver, mahkeme yerine Kürdistan kamuoyu Burkey hakkındaki kararını versin. İnan Şervan, rahmetli baban sağ olsaydı, Burkey'ın yazdığı çirkinlikler karşısında gülüp geçer, onları ciddiye bile almazdı.

3. Bu yazıyı bitirdiğimde Sayın Bayram Ayaz'ın, Gelawej Sitesinde çıkan 14.03.2010 tarihli ve "Burkey'ın resmi tarih yazma çabası ve bazı gerçekler" başlıklı yazısını gördüm. Sevgili Bayram'ın yazısı, yukarıda değindiğim iki önemli olaya açıklık getiriyor. Biri, Diyarbakır Dilan Sineması'ndaki öldürme olayıdır ki Burkey'ın iddiası, bunun Zeki'nin teşviki sonucu meydana gelmesidir. Diğeri de Kek Zeki'nin sözde Kek Mehdi'yi cezalandırma girişimi iddiasıdır. Sevgili Ayaz, her iki olayı da Burkey'ın çarpıtmaları olarak değerlendiriyor. İyi ki Burkey'ın tiksindirici çarpıtmalarının bazı canlı şahitleri gerçekleri kamuoyuna sergileme cesaret ve dürüstlüğünü gösterebiliyorlar. Zaten Sevgili Bedirhan da Burkey'ın başka birçok yalanını deşifre etmiştir. Bu yazıdan ötürü Sevgili Bayram'ın, önemli bir görev ve sorumluluğu yerine getirdiği kanısındayım.

21. 06. 2010

Kemal Burkay'ın Anıları, Etik Değerler ve Geleceğin Karartılmak İstenmesi - X

***K. Buray, eski bir Kemalist olduğunu sürekli gizlemeye
çalıştı***

Kamil HESAR

“Bir kere Türkiye Devleti bir grubun, belli bir ırktan gelmiş bir bölük insanın devleti demek değildir. Biz milliyetçiliğimizi ırkçılık üzerine kurmadık; hiç kimse de Türk milliyetçiliğinin ırkçılık üzerine kurulduğunu iddia edemez. Türkiye devleti, Atatürk'ün çizdiği milli misak hudutları içinde yaşayan, kurtuluş savaşımızı yapmış olan, bu yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasına, ilerlemesine gönül vermiş ve bu yurdun insanlarını seven herkesin devletidir. Türkiye hepimizindir. İster Doğuda, ister Batıda yaşayalım. İster Türkçe, ister Kürtçe, ister başka bir dil konuşalım, bu, bizim Türkiye Cumhuriyeti'nin iyi bir üyesi olmamıza engel değildir. ‘ ‘ (Kemal Burkay)*

Daha önce Kemal Burkay'ın ‘Anılar-Belgeler II’ adlı kitabı hakkındaki düşüncelerimi, dokuz bölümden oluşan yazıda

belirtmiştim. Yazımın altıncı bölümünde, ‘Burkay anılarında, Urfan Alpaslan’a yapılan suikast yer vermemesinin nedenini kamuoyuna açıklamak zorundadır. BİR de Diyarbakır Dilan Sineması olayını Zeki’ye yüklemesinin nedenine açıklık getirmelidir.’ belirtmiş ve ‘Bu yüzden de bu konuda henüz son noktayı koymadığımı, bu yazının sitelerde çıkmasından itibaren bir aylık süre bekleyebileceğimi Burkay’ın bilmesinde yarar vardır.’ diyerek cümleyi bağlamıştım.

Aradan uzun süre geçti. Bu arada Burkay tarafından da dört yazı yayınlandı ve dördüncü yazının bitiminde Burkay, kitabı hakkında yapılan eleştirilere daha fazla yanıt yazıları yazmayacağını belirtiyor. Bu, elbetteki Burkay’ın bileceğı ve seçeceğı bir şeydir. Ancak daha önce de belirttiğim gibi bizim açımızdan hesap kapanmamıştı. Ben, bilerek bu konuda yazmayı geciktirdim. Ancak altıncı yazıda belirttiğim gibi bu konuda bir yazı daha yazmayı sevgili Urfan’la sevgili Zeki’nin aziz ruhlarına ve uğruna ölüme gittikleri yüksek ideallerine sadık kalmanın da bir gereğidir. Ayrıca Burkay, salt yukarıda belirttiğim iki konuda değil, tekrarlayacağım diğer konulara da açıklık getirmelidir.

Yazımın ikinci bölümünde Burkay’ın, Dilan Sinemasında meydana gelen öldürme olayının Zeki Adsız’ın teşviki sonucu geliştiğini; Ağrı’da öldürülen aşiret reisi ve MHP başı Mustafa Kılıçaslan olayını da Urfan Alpaslan ve birimdeki arkadaşlarının aşiret çatışması yaratma istemleri ve yine Zeki’nin kimi girişim ve teşvikleri sonucu oluştuğunu ‘Anılar-Belgeler’ kitabın 264. Sayfasından alıntı yaparak bunları eleştirmiştım. Burkay, aynı sayfada Zeki’nin Ağrı birimindeki parti sorumlularıyla birlikte bazı hazırlıklar yaptığı, içinde bomba ve uzun menzilli ağır silahların da kullanılacağı Kılıçaslan’lara ait otobüslerin Ağrı, Bitlis ve Van gibi merkezlerde 12 Eylül günü ateşe verileceğini ve 12 Eylül darbesinin bunu engellediğini belirtiyor. Aynı mantıkla hareket eden Burkay, dokuzuncu yazıda belirttiğim gibi bir

seferinde 75 kişi birlikte olmak üzere Urfan Alpaslan'ın iki kez tutuklandığından da hiç söz etmiyor. Dahası da var, sömürgeci devlet Ağrı'daki yerli işbirlikçilerle birlikte Kek Serdar'ın Başkanlık ettiğı örnek devrimci belediyecilik çalışmalarını engellemeye çalıştıkları, sergiledikleri binbir türlü entrika ve provakasyonlarla da başarılı olamayınca; 12 Eylül Darbesinden hemen birkaç gün önce İçişleri Bakanlığının emriyle Sevgili Urfan'ı Belediye Başkanlığından uzaklaştırdıklarını aziz şehidimizin (Kek Serdar) kendi anlatımından aktarmıştım. İlginçtir Burkey, Ankara'nın uyguladığı sözünü ettiğim anti-demokratik eylemlerinden de hiç söz etmiyor. Bunları biraz açmak ve yurtsever kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

Çünkü Burkey, sözkonusu Ağrı'daki öldürme olayından bahsederken, o olaydan önce Urfan Alpaslan'a yapılan suikast sonucu Onun ağır yaralandığından tek bir cümleyle de olsa bahsetmiyor. Açıktır ki Burkey, butarafı anlatımıyla 'kader birliği yaptığı' ve aralarında parti MK üyesinin de bulunduğı partili yoldaşlarını karalıyor. Ama buna karşın devletin ve Ankara'yı Ağrı'da temsil eden MHP yandaşı aşiret mensuplarının partili yoldaşlarına karşı yaptıkları provakasyon, komplo ve suikastı bilerek yazmıyor. Bu yaklaşımıyla Burkey, açıkça devletten yana tavır koyuyor. Bunu başka türlü izah emek ne yazık ki mümkün değildir. Burkey'in devleti aklama politikasına somut diğer üç örnek ise yukarıda sözünü ettiğim Kek Serdar'ın da aralarında bulunduğı 75 kişinin tutuklanması (Kek Serdar ayrıca bir kez daha tutuklanmıştı) ve darbeden önce de Alpaslan'ın Belediye Başkanlığından alınması olaylarını da buna eklemek gerekiyor. Burada açıkça görüldüğü gibi Ağrı'da meydana gelen dört somut olayda da Burkey kendi partili arkadaşlarının yaptıkları olumlu gelişmeleri yazmıyor ve ister istemez devletin yaptığı uygulamaları yazmayarak da adeta devlete arka çıkıyor ve onun değirmenine su taşıyor. Bu sakat anlayışa sahip olan Burkey; bu yüzden Kek Zeki ve Ağrı'daki yöneticilere veryansın ediyor ve

Zeki'nin devletin işbirlikçisi konumunda olan Kılıçaslanlara karşı olası eylemine karşı sert tepki gösteriyor. Yine bu yüzdendir ki Burkay, Dilan Sinemasında meydana gelen ve sivil giyimli bir subayın öldürülmesiyle sonuçlanan olayı; Zeki'nin teşviki sonucu geliştiğini belirtiyor. Halbuki bu olayın kendiliğinden geliştiğini Burkayl'a aynı organda çalışan arkadaşların da vurguladıkları ortak bir gerçekliktir. Ayrıca Burkay ve şu andaki PSK yönetimi, kitaba yönelik eleştirileri yanıtlarken; Güney Kürdistan'da meydana gelen öldürme olayına ilişkin parti tarihinde bir iki olayın kendiliğinden geliştiğini belirtiyorlar. Bu bile Burkayın ikili ruh halini bizlere gösteriyor. Buna rağmen Burkay, birçok konuda olduğu gibi sinema olayı konusunda da açıkça yalan söylemeyi kendine meslek ediniyor.

Burkay, yukarıda özetleyerek belittiğim konularda gösterdiği yaklaşımla aslında Ankara merkezine önemli mesajlar da veriyor. Açıkçası Burkay, Ankara'ya **“İşte görüyorsunuz, benim politikama ters hareket eden ve Ankara'ya tehdit oluşturabilecek partimin tehlikeli kadrolarını tek tek tasfiye ettim, partimle ilişkilerine son verdim. Pratikte bununla da kalmadım, Ankara'nın sergilediği birçok anti-demokratik, zorba uygulamalarını bile bilinçli olarak görmezden geldim ve bunlara kitabımda yer vermedim. Bu da Ankara için küçümsenemez bir hizmet ve bağlılık görevi olduğu ortadadır vs..”**

İnanın sevgili okurlar, Burkay'ın kitabını dikkatle okuyan titiz bir okuyucunun varabileceği sonuç budur. Biz de bu çerçevede kitabı süzgeçten geçirdik. Eğer birileri Burkay hakkında yazılanları sözlü olarak bize aktarsaydı; belki buna hemen inanmazdık. Ama bizzat Burkay tarafından yazılanlar, artık birer yazılı belge niteliğindedir. Bu da ister istemez beynimizde bazı soru işaretlerinin oluşmasına neden olmuştur. Acaba Burkay, bizim bilemediğimiz Ankara'yla bazı gizli ilişkiler içinde mi bu politikayı yürütüyor? Dediğimiz gibi bu,

kocaman bir soru işaretidir ve bunun tek muhatabı da Burkey'in kendisidir.

Yazımın başına aldığım Burkey'in 1966 da Yeni Akış Dergisinde yayınlanan yazısı da bizdeki kuşkuyu ve kimi soru işaretlerini daha bir güçlendiriyor. Burkey, sözkonusu yazısında açık bir şekilde Kemalizmi ve halkımızı kölelik zincirine vuran Ankara Merkezi Sistemini savunuyor. Kuşkusuz Burkey o satırları yazarken, ateşli bir TİP üyesidir ve bütün enerjisini o doğrultuda harcamaktadır. Denilebilir ki aradan 45 yıl geçti; Burkey da savunduğu düşünceler de değişti, bunu bir daha deşmenin gereği yoktur. Biz o kanıda değiliz ve bunu deşmenin de önemli bir zorunluluk olduğu inancındayız. Her şeyden önce aradan 45 yıl geçse de Burkey, bu konuda tek bir cümleyle de olsa özeleştiri yapmamıştır ve buna ihtiyaç da duymamıştır. Bu yüzden de sorunun irdelenmesi ve dün ile bugünü arasındaki diyalektik bağlantıyı iyice kavramak bir gerekliliktir. Her şeyden önce, yukarıda tekrarlayarak sözünü ettiğimiz ve eleştirdiğimiz Burkey'in "Anılar-Belgeler II" kitabındaki kimi yaklaşımlar; ister istemez bizleri 45 yıl gerilere götürüyor. Burkey, yukarıda aldığımız yazısında belirttiği; **"Türkiye devleti, Atatürk'ün çizdiği milli misak hudutları içinde yaşayan, kurtuluş savaşımızı yapmış olan, bu yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasına, ilerlemesine gönül vermiş ve bu yurdun insanlarını seven herkesin devletidir."** gibi ateşli bir Kemalist olduğunu bizlere göstermektedir. Kim bilir Burkey, belki de o satırları yazdığında; mensubu bulunduğu partide görevli Kemalistlerin büyük vaadleri ve teşviki sonucu Kemalist sistemin bir dişlisi konumuna düşmüştür. O, 30 yıl sekreterliğini yaptığı partinin yürüttüğü ikircimli politikada ve anılarını kaleme aldığı 70 yaş basamağında da Ankara'yı aklama ve kendi dava arkadaşlarını arkadan hançerleme politikasını sergilemesi hayli düşündürücüdür. Belki de anılarını yazarken, bilemediğimiz **"Türkiye hepimizindir."** şiarıyla hareket etmiş ve **"Türkiye**

Cumhuriyeti'nin iyi bir üyesi olmamıza engel değildir. ‘ ‘ anlayışıyla Ankara'ya karşı olan görev ve sorumluluğunu bir daha dosta da düşmana da hatırlatma ihtiyacını duymuştur.

“Anılarımın 2. Cildi ve Gerçeğin aynasına öfke duyanlar...” başlıklı eleştirilere cevap yazısında Burkay, “... yaşadığım döneme, olaylara, örgütlere ve insanlara bir ayna tuttum” diye belirtiyor. Kendi adımıza bunun yararlı olduğu ve bundan en başta da Burkay'ın portresinin net bir biçimde ortaya çıktığını birinci yazımızda belirtmiştik. Zaten bu yazıyla birlikte kaleme aldığımız toplam on yazıda da Burkay'ın tuttuğu aynadaki bulanık görüntüsünü netleştirerek sevgili okurlara göstermeye çalıştık.

Sözünü ettiğim yazıda Burkay, “,... gerçek adını bile yazamayacak kadar korkak, ikiyüzlü veya karanlık başkaları, şimdi bu durumu fırsat sayıp oklarını bana çeviriyor.” yazarak sözümüne niçin gerçek ismimi yazmadığıma kızıyor. Aslında ikinci yazımı okuyan sevgili okurlar bunun nedenini hatırlarlar. Orada, “...Bu satırların yazarı da salt kendi adına bunları kaleme almıyor. Bu imza (Kamil HESAR), aynı zamanda Urfan Alpaslan ile Zeki Adsız'ın örgütsel yazışmalarda kullandıkları isimlerin kısaltılmış ortak adıdır ve bu yüzden de onların aziz ruhlarına sadık kalmaya özen gösteriyor...” diye belirtmiştim. Aynı imzayı daha önce Vatan Güneşi Dergisi'nde de kullandığımı burada belirtmek istiyorum. Ancak bêbext olan Burkay'ın bunu anlaması zordur. Çünkü onun felsefesinde şehitlerimizin uğruna ölümlere gittikleri kutsal değer ve idealleri yaşatmak ve onlara bağlı kalmak diye bir meziyet yoktur. Ayrıca Burkay'a, dokuzuncu yazının sonunda belirttiğim gibi halk nezdinde Burkay ve diğer örgüt sorumlularıyla açık tartışma ve halka hesap verme platformunda Zeki ve Urfan adlarına severek katılacağımı bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Kemalizm mikropundan kendini temizleyemeyen Burkay'ın beni 'korkak', 'ikiyüzlü' ve

‘karanlık’ olarak itham etmesi karşısında gülmekten kendimi alamıyor ve bunu normal karşılıyorum. Yurtsever kamuoyu, aslında kimin korkak, ikiyüzlü, karanlık ve nerede durduğunu görüyor. Burkey’in anlattığı ve yazıya döktüğü ‘elli yıllık siyasi yaşam ve yazarlık’ övünmeleri de mevcut olan tabloyu değıştirmiyor. Sorun, salt Burkey’in 50 yıllık yazarlık sorunuyla sınırlı kalsaydı; O’nunla uğraşmayı belki hiç gerektirmezdi. On bölümlük yazının bütününde de görüldüğü gibi bizi ilgilendiren asıl sorun, Burkey’in siyasi yönüdür.

Yukarıda da tekrarladığım gibi lakap imza kullanmanın asıl nedeni, Zeki ve Urfan yoldaşların yalnız olmadıklarını, idealleri ve ruhlarının halen aramızda yaşıyor olmasındandır. Sevgili Serdar’ın ruhunu teslim ettiği andan bu yana aradan 22 yıl geçti ve Sevgili Zeki de 20 yıl önce bizlere veda etti. Aradan 20-22 yıl geçse de onlara sahip çıkmak ve Burkey’in karalamalarını yanıtlamak; kişisel bir sorun olmadığını Burkey’a da hatırlatmak için o imza kullanıldı ve onların ruhuna bağlı kalınarak yazı detaylandırıldı. Bu da Burkey’ı çileden çıkardı, uykusunu kaçırdığımdan eminim. Bunu da normal karşılamak gerekiyor.

Daha önceki bölümlerde yer yer Burkey’in Kürdistan’i bir siyasi aktör misyonunu üstlenemediğini ve Ankara ile Amed hattı arasında sürekli zikzak çizdiğini belirtmiştik. Zaten Burkey da eleştirilere verdiği yanıt yazısında bu düşüncelerimizi teyit ediyor. Yukarıda adını andığım eleştirilere cevap yazısında Burkey, “... Bununla eşi dostu küstürdüm mü? Emin değilim. Daha henüz hasar tespiti yapmadım...” diyor. Aynı yazıda Burkey, birçok yerde seminer düzenlediğini, o toplantılara çok sayıda kişinin katıldığını, kitaplarını imzaladığını vs.. övgüyle sözediyor. Öyle anlaşılıyor ki Burkey’in henüz yapmadığı “hasar tespiti”; kaç kitap satıp imzaladığı, toplantılarına ne kadar insan katıldığı, kaç kişiden eleştirel tepki geldiği vs.. üzerine bir muhasebe yapıyor. Eğer Burkey, halkın önüne çıkıp

“keşke siyasete hiç bulaşmasaydım, çünkü siyaset bana göre değil ve en iyisi bir yazar olarak yaşasaydım!” deseydi; elbet biz de Burkay’a hak verirdik, O da normal bir yazar olarak “hasar tespiti”ni onun üzerine yapardı. Ama Burkay, böyle yapmıyor. Halen basına, TV’lara siyasi demeçler veriyor ve 50 yıllık uğursuz siyasetiyle övünüyor. Eğer Burkay, 75 yaşlarında yukarıdaki satırları kaleme alabiliyorsa; bunda çok ciddi bir anormallik var demektir. Hatta bunun da ötesinde tedavisi mümkün olmayan bir vakalık durum sözkonusudur. Burkay’ın bazı partili arkadaşlarının fısıltı halinde söyledikleri **“Ew xirifyaye”** (o bunalmış) sözler, gerçekleri yansıtmıyor. Çünkü önceki yazılarımda Amed’deki 1977-2010 siyasi tabloyu örnek gösterip altını çizerek belirttiğim siyasi muhasebe ve hasar tespiti, Burkay’ın ruh halini bir kez daha net bir şekilde bizlere gösteriyor.

31.12.2010

(*) *Bakınız, Kemal Burkay, Yeni Akış Dergisi, Kasım 1966, Tarık Ziya Ekinci’nin ‘‘Türkiye İşçi Partisi ve Kürt Sorunu’’ adlı kitabın 163. sayfasından alıntıyı yapan Zeynel Abidin Kızılyaprak, ‘‘Kürt Düşün Dünyasında Kısa Bir Gezinti’’, Doz Yayınları, sayfa 49)*

“..Kemal Burkey anılarıyla, ortak geçmişimizi karalamak ve geleceğimizi karartmak istiyor...”

“....K.Burkey anılarıyla, siyasi linç kültürüne yeni bir boyut kazandırıyor...”

“...benden sonra tufan mantığına davetiye çıkarıyor...”

“...anılarla bir tarih karartılıyor; objektiflik, vicdan ve vefa duygusu rafa kaldırılıyor...”

“...anılar: K.Burkey’in resmi tarih yazma çabası...”

“... anılar ya da hatasız ve supermen bir lider K.Burkey...”

“... Burkey’in siyasal ve örgütsel açmazlarının temel kaynağı, kişisel iktidar hırsıdır...”

“... anılarıyla Burkey, işe yaramaz bir örgüt kurduğunu itiraf ediyor...”

“... işkencede direnenlerle alay etmek ve Kürtçe savunmayı küçümsemek, işte Burkey’in bakış açısı...”

“...aşağıdaki satırlar hakkında özeleştirici yapmadığı müddetçe Burkey hala bir Kemalisttir: ‘Türkiye Devleti, Atatürk’ün çizdiği milli misak hudutları içinde yaşayan, kurtuluş savaşımızı yapmış olan, bu yurda bağlı, bu yurdun kalkınmasını seven herkesin devletidir.’”

ISBN 978-9944-221-09-2

Fiyatı: 21.60 TL.